

Sribhashyam, Adhyaya-1, Pada-3

Explanation by Srimaan Ramacharyulu, Bengaluru

మామయ్య: రండమ్మా, చాలారోజులతరువాతవచ్చేరు. క్షేమంగాఉన్నారా?

అమ్మ: ఆపెరుమాళ్ళదయవలన, మీలాంటిభాగవతులమంగళాశాసనములవలనబాగానేఉన్నాముమామయ్య, అంతకుముందుశ్రీభాష్యముమొదటిఅధ్యాయములోండవపాదమువద్దనిలిపివేసేముకదా, ఇప్పుడుమూడవపాదముకొనసాగించమనిప్రార్థిద్దామనివచ్చేముమామయ్య!

మామయ్య: అలాగేనమ్మా, రామం, నీకేమయినాజ్ఞాపకముఉన్నాయా, మనముఇంతకుముందుచెప్పుకున్నవి!

నేను: వచ్చేముందునేనుఇంతకుముందువ్రాసుకున్నదిమరొక్కసారిచూసుకునివచ్చేనుమామయ్య, కానిఎన్నిసార్లుచూసుకున్నాఅప్పటికీబాగానేఉంటుంది. తరువాతమళ్ళీసందేహాలువస్తూంటాయి.

మామయ్య: అదితప్పదు. భగవద్రామానుజులదయవలనమనముఇలాచదువుకునేబుద్ధిపుట్టింది. దానికేఆయనకుఎంతోముణపడిఉంటాము. "అనగనగరాగమతిశయిల్లుచునుండు"

అన్నట్లుపునశ్చరణచేస్తూఉంటేఅలాఅవగాహనలోకివస్తుంది.

నాన్నగారు: మాపిల్లలకుచెబుతూంటాను,

ప్రాథమికమైనశాస్త్రవిషయాలుసాకల్యంగాఅర్థమయితేతరువాతవిషయాలుసులభముఅవుతాయిఅని.

ప్రాథమికమైనవిషయాలకొంతవరకూతెలిసేయికనుకతరువాతనువ్వుచెప్పేవికొంచెంఅవగతముఅవుతాయేమో.

మామయ్య: నిజమే. మొదటిఅధ్యాయముసమన్వయాధ్యాయముకదా.

దీనిలోమొదటిఅధ్యాయముపాదాలనూఅస్పష్టతరజీవాదిలింగకపాదము, అస్పష్టజీవాదిలింగకపాదముఅనిఅనుకున్నాము.

అంటేవివిధఉపనిషద్వాక్యాలలోఎక్కడెక్కడజీవుడిగురించిచెబుతున్నారా,

బ్రహ్మగురించిచెబుతున్నారాఅన్నస్పష్టతగురించినశయమురావచ్చునోఆవాక్యాలనన్నిటినీనాలుగువిధాలుగావర్గీకరించేరు. అందులోమొదటిది

అస్పష్టతరజీవాదిలింగకపాదము: అంటేఈవాక్యాలలోచెప్పబడుతున్నదిజీవుడా,

బ్రహ్మమాఅనునదిఅస్పష్టతరముగాఅంటేమిక్కిలిఅస్పష్టముగాఉంటుంది. ఇలాంటివాక్యాలచెప్పినదిమొదటిపాదము.

అస్పష్టజీవాదిలింగకపాదము: ఇదిఅంటేండవపాదము. ఈపాదములోఅస్పష్టముగాఉన్నవాక్యాలనుగురించిచెబుతారు.

స్వప్నజీవాదిలింగకపాదము: ఇదిమూడవపాదము. దీనిలో స్వప్నముగానున్న వాక్యాలగురించిచెబుతారు.
అంటేచెప్పబడుతున్నదివరోస్వప్నతఉన్న వాక్యాలనుఈపాదములోచెబుతారు.

స్వప్నతరజీవాదిలింగకపాదము: ఇదిమొదటిఅధ్యాయములోనాల్గవపాదము. దీనిలో జీవ,
బ్రహ్మవైలక్షణ్యముగురించిఎక్కువస్వప్నతఉన్న వాక్యాలనుగురించిచెబుతారు.

మనముమూడవపాదముఅంటేస్వప్నజీవాదిలింగకపాదముప్రారంభించాలిఅన్నమాట.

అందువలనదీనిలోచెప్పబడేఉపనిషద్వాక్యాలజీవ,

బ్రహ్మములవైలక్షణ్యమువిషయములోస్వప్నతఉన్న వాక్యాలేకనుకఇంతకుముందుకంటేవీటినిఅర్థంచేసుకోవడంకొంతసుల
భముకావచ్చును.

అమ్మ: దీనిలోఎన్నిఅధికరణాలుఉన్నాయిమామయ్యా!

మామయ్య: దీనిలో 10 అధికరణాలుఉన్నాయి. అవి

1. ద్యుభ్యాద్యధికరణము
2. భూమాధికరణము
3. అక్షరాధికరణము
4. ఈక్షతికర్మాధికరణము
5. దహరాధికరణము
6. ప్రమితాధికరణము
7. దేవతాధికరణము
8. మధ్యధికరణము
9. అపశూద్రాధికరణము
10. అర్థాంతరత్వాదివ్యపదేశాధికరణము

ఈపాదములో మొత్తముసూత్రాలసంఖ్య 44.

ద్యుభ్యాద్యధికరణము:

నేను: ఈద్యుభ్యాద్యధికరణముపేరుచాలాకష్టంగాను, క్రొత్తగానుఉన్నదికదా!

మామయ్య: దీనినిద్యు+భూ+ఆది+అధికరణముఅనివిడదీసుకోవాలి. ద్యులోకము,
భూలోకముఅన్నపేర్లువిన్నావుకదా!

"యస్మిన్న్యోఃపృథివీచఅంతరిక్షమ్.." అనిముండకోపనిషత్తోఒకమంత్రమున్నది. దానిలో "ఆత్మానష్టానథ" అనివస్తుంది.
ఇక్కడ "ఆత్మానమ్" అంటేజీవుడా, పరమాత్మాఅనివచ్చేసందేహాన్నినివృత్తిస్తుందన్నమాటఈసూత్రము.

నేను: ముండకోపనిషత్తుఅంటేఅధర్వణవేదములోనిది, చతుర్ముఖబ్రహ్మఅధర్వమహర్షికి,
దానినితరువాతతరువాతభరద్వాజవంశోద్భవుడైనసత్యవాహుడుతనశిష్యుడైన "అంగిరస్"
అనుశిష్యునకుపదేశించేడుఅనిఇంతకుముందుచెప్పారు.

"ఏఒక్కపదార్థమునుతెలిసికొంటేఈచిదచిన్నిశ్రితమైనవిశ్వమంతాతెలియబడుతుందోఅట్టిఅక్షరపరబ్రహ్మమునుగురించిచె
ప్పారు" అదేనా.

మామయ్య: అవును, ఆముండకోపనిషత్తోనేవస్తుందిపైనచెప్పుకున్నమంత్రము.

నేను: కొంచెంవివరంగాచెప్పండిమామయ్యా, దానికిసంబంధించినఉపనిషన్మంత్రాలనుకూడాచెప్పండి,
లేకపోతేపూర్వాపరాలుపూర్తిగాఅర్థంకావు.

మామయ్య: అలాగే, అసలుదాలాముఖ్యమైనమంత్రాలుఅవితప్పకుండానేర్చుకొనవలసినవి.

మనముముండకోపనిషత్పతుర్థముండకములో 3 వమంత్రమునుండిప్రారంభిద్దాము.

చక్కనిరూపకాలంకారముతోభగవంతునిపొందేవిధానముఏమిటోతెలియచేస్తున్నారుఈమంత్రములో.

"ధనుఃగృహీత్వాభైపనిషదమ్మహాస్తమ్

శరంహ్యుపాసానిశితమ్నందదీత

అయమ్యతద్భావగతేనచేతసా

లక్ష్మస్తుదేవాక్షరమ్సోమ్య! విద్ధి"

ఉపనిషత్తులలోప్రసిద్ధమైనగోప్యఅస్త్రమువంటిదియగు (ప్రణవమను) ధనుస్సునుగ్రహించి,

ఉపాసనముచేతపదునుపెట్టబడిన (ఆత్మయను) బాణమునుజోడించవలయును.

ఆపరబ్రహ్మనుద్దేశించినభావనగలమనస్సుతో (ఆబాణమును)

సరిచూచుకొనిఅక్షరబ్రహ్మమనులక్ష్మముతోకొట్టవలయుననిఓసోమ్య! తెలిసికొనుము.

నేను: ప్రణవమనుధనుస్సుధరించడమంటే?

మామయ్య: అంటే "అ" కారవాచ్యుడైనపరమాత్మకు "మ"

కారవాచ్యుడైనజీవుడుశేషభూతుడుఅనితెలుసుకొనితద్ధ్యానముచేయడంఅన్నమాట.బాణమునుపదునుపెట్టడంఅంటేజ్ఞానయోగముచేతస్థూల, సూక్ష్మశరీరేంద్రియములకంటేఆత్మభిన్నముఅనినిత్యమనీ, జ్ఞానరూపమనీతెలుసుకోవడం.

బ్రహ్మమనులక్ష్యముతోకొట్టడంఅంటేఆపరబ్రహ్మనుధ్యానించి, దర్శనసమాకారస్థితినిపొందడం, అంటేలక్ష్యాన్నిదర్శించకుండాదానినిచేరలేముకదా.

ఈవిషయాన్ని ఇంకావివరంగాతరువాతమంత్రములోచెబుతున్నారుచూడు.

"ప్రణవోధనుఃశరోహ్యత్మా

బ్రహ్మతల్లక్ష్యమేఉచ్యతే

అప్రమత్తేనవేద్ధవ్యమ్

శరవత్తన్మయోభవేత్"

ఓంకారముధనుస్సు, జీవాత్మయేబాణము, అక్షరపరబ్రహ్మమేబాణమునకులక్ష్యము.

సావధానమగుమనస్సుకలిగినవానిచేతఅదికొట్టబడవలెను.

ఆబాణమువలెనేజీవుడుపరబ్రహ్మనుచేరిపరమసామ్యమునందును.

అంటేబాణమనెడుఆత్మపరబ్రహ్మమనులక్ష్యమునుచేరివేఱుగాకనబడకలక్ష్యముఅయినపరబ్రహ్మముతోపరమసామ్యము పొందును.

అంతేకానిబాణమునాశనమయిపోవడముఅంటేఅలాకలసినతరువాతజీవాత్మనాశనముఅయిపోయిపరమాత్మయేఉంటుందిఅనిఅర్థముచేసుకొనకూడదు.

నేను: పరమసామ్యముఅంటే!

మామయ్య: దీనినివేరొకమంత్రములోవివరించేరు 5 వముండకములో. అయినాఅడిగేవుకనుకచెబుతాను.

"యదాపశ్యఃపశ్యతేరుక్మవర్ణమ్

కర్తారమీశమ్పురుషమ్బ్రహ్మయోనిమ్

తదావిద్వాన్పుణ్యపాపేవిధూయ

నిరంజనఃపరమస్వామ్యమేఉపైతి"

ఎప్పుడైతే బ్రహ్మజ్ఞానము కలవాడు సువర్ణము వంటిదే హద్దాయకలవాడును, లోకములకెల్లనియామకుడును,
 సృష్టికర్తయును, ప్రకృతికి ఉపాదానకారణభూతుడును (కుండకు మట్టివలె అన్నమాట)
 అయిన పురుషశబ్దవాయుడైనవాడు సుదేవుని, సాక్షాత్కరించుకోగలుగునో అపుడు ఆ బ్రహ్మజ్ఞుడు పుణ్యమును,
 పాపమును తొలగించుకొని ప్రకృతి సంసర్గము పోగొట్టుకొని పరమాత్మతో అత్యంత సామ్యత అనగా "అపహతపాప, విజరో,
 విమృత్యుః, విశోకో, విజిఘత్సః, అపిపాసః, సత్యకామ,
 సత్యసంకల్ప అనెడు ఎనిమిది గుణాలు కలవాడై పరమాత్మతో అతిసామ్యరూపమగు గుణాష్టకావిర్భావమును పొందగలడు.

ఇక్కడ రుక్మవర్ణమీ అనడం వలన "ఆదిత్యవర్ణమమసః పరస్తాత్" అనినీ, "హిరణ్యశ్మశ్రుః హిరణ్యకేశః" అనినీ
 "ఆప్రణఖాత్సర్వవివసుపర్ణః"
 అనినీ చెప్పే శ్రుతివాక్యాలలో పరమాత్మ దీవ్యమంగళవిగ్రహము సువర్ణసమానధాయా విశిష్టమని చెప్పబడినట్లు పరమాత్మ
 సువర్ణసదృశవర్ణము కలవాడుగా వర్ణించబడుతున్నాడు.
 నెమలిమెడనీలముగానున్న నుబంగారము వంటివేఱుగు ఉన్నట్లు పరమాత్మనీలవర్ణము కలవాడైనను,
 సువర్ణద్భావం వంటినై గనిగ్యము కూడ కలిగియుండునన్నమాట.

అష్టగుణావిర్భావము వలన జీవుడు పరమాత్మతో సమానముగా ఈ అష్టగుణాలు కలిగియుంటాడు అని చెప్పబడినందువలన ప
 రమాత్మగుణం హేతుడు అనువాదము ఇక్కడ ఖండించినట్లయింది.

అందువలన ఎక్కడైనా పరమాత్మకు నిర్గుణశబ్దప్రయోగము వచ్చినప్పుడు "ప్రాకృతమైన సత్త్వ, రజ,
 స్తమోగుణాలు వర్తించనివాడు" అని అర్థంచేసుకోవాలి తప్ప ఏకల్యాణగుణాలూ లేనివాడని అనుకోకూడదు.

ఇంతకుముందు బాణముల క్ష్యాన్ని పొందినప్పుడు, బాణమునాశనమైపోయి లక్ష్యమొక్కటే మిగలనట్లు,
 జీవుడు పరమాత్మను పొందినప్పుడు కూడా జీవుడునాశనమైపోయి పరమాత్మతో ఐక్యమయిపోయినట్లు అర్థము చేసుకొనకూ
 డదు అన్న విషయము ఇంతకుముందు చెప్పుకున్నాము.

నేను: ఇందాకా బాణాని కిపదును పెట్టి అని అన్నారుకదా, అంటే జ్ఞానయోగము చేత ఆత్మ,

శరీరేంద్రియాలకంటే వేఱు అని తెలిసి ఉండాలి అన్నారు. ఇదెలాగ!

మామయ్య: ఈ వివరాలకు తరువాత మంత్రము చూడు.

"ఆత్మానమ్ అరణి మ్మూత్వా

ప్రణవమ్ సుత్రారణిమ్

ధ్యాననిర్మథనాభ్యాసాత్

దేవమ్ స్యేత్పి గూఢవత్"

"తనమనస్సును క్రిందనుండు మంథనదారువుగా చేసుకొని,
ఓంకారమును పైనుండు మంథనదారువుగా చేసికొని అవిచ్ఛిన్నమైన ధ్యానాభ్యాసమువలన పరమాత్మను దర్శించవలెను"

నేను: ఈ మంథనదారువులంటే?

మామయ్య: యజ్ఞాలలో అగ్ని హోత్రాన్ని ఎలా సంకల్పిస్తారో చూసేవా!

ఊండుకణ్ణులతో చేయబడిన వస్తువులను ఒకటి క్రిందనుంచి,

ఊండవది పైనుండి చాలావేగంగా రాపిడిచేయడం వలన అగ్ని పుట్టిస్తారు. ఆకణ్ణులకు, (జమ్మి,

చండ్రకణ్ణులను వీటికి ఉపయోగిస్తారు) అరణి అంటారు. మనస్సులో ప్రగాఢమైన పూనికతో "నేను"

అనెడు ఈజీవాత్మ పరమాత్మ కేశేషభూతుడు అనుసత్యాన్ని ధ్యానముచేయడం వలన ఈజీవుడు ఈశరీరేంద్రియాలకంటిభిన్ను
డు అని, పరమాత్మ కేచెందినవాడనే విషయము ఆకళింపుచేసుకొని అనుభవములో నికితెచ్చుకోవాలి.

నేను: అంటే ఈ ధ్యానము మనలను పరమాత్మను పొందస్తుందన్న మాట.

మామయ్య: ధ్యానముకాదు, పరమాత్మ యే పొందించేవాడు. ఈ విషయమే తరువాత మంత్రములో చెబుతున్నారు.

"యస్మిన్న్యోః పృథివీచ అంతరిక్షమ్

ఓతమ్మనః సహస్రాణైః చ సర్వైః

తమే వైకష్ఠానథ ఆత్మానమ్ అన్యావాచో విముంచథ

అమృతస్యైష సేతుః"

దేనియందు ద్యులోకమును, భూమియు, ఆకాశమును,

సర్వేంద్రియములతో బాటు మనస్సును ఆధారపడియున్న దోదానిని ఒక్కదానినే ఆత్మగా తెలిసికొనుము.

మిగిలిన వాక్కులు విడువుము. మోక్షమునకు ఈతడే సేతువు, అనగా వంతెనవలె చేర్చువాడు.

నేను: ఇందాకా ఈ మంత్రము గురించేకదా అన్నారు, ద్యుభ్యాద్యధికరణము ఈ మంత్రములో "ఆత్మ"

అనేపదానికే అర్థము జీవాత్మయా, పరబ్రహ్మయా అన్న సందేహాన్ని తీర్చడానికి వచ్చింది అని.

నిజమే ఆత్మ అంటే జీవాత్మకాదా. ఇంద్రియాలు, మనస్సు అవీ జీవాత్మ మీదనేకదా ఆధారపడి ఉంటాయి.

మామయ్య: దీని తరువాత మంత్రము కూడా విను.

"అరా ఇవరథనాభౌ సంహతాయత్ర నాడ్యః

సవిషః అంతశ్చ రతో బహుధా జాయమానః

ఓమ్ ఇతి ఏవన్త్యాయథాత్మానమ్

స్వస్తివఃపారాయతమసఃపరస్థాత్"

ఎక్కడరథముయొక్కనాభియందు అరలవలె శరీరమందలినాడులన్నియుకూడియుండునో,
ఆలోపలనేకజన్మములుపొందువాడగు అతడు నివసించును. చీకటి (ప్రకృతి)
మండలమునకు ఆవలిదగు మోక్షమును పొందుటకు ఓంకారముతో ఆ ఆత్మను ధ్యానింపుడు. మీకు శుభమగుగాక.

నేను: దీనిలో కూడా అలాగే అనిపిస్తోందికదా, ఇంతకుముందు మంత్రములో దేనిమీద ఇంద్రియాలు,
మనస్సు ఆధారపడియున్న వో అన్నారు, ఇప్పుడు శరీరములో ఉన్న నాడులన్ని ఎక్కడ కలసి ఉంటాయో అంటున్నారు,
ఆ ఆత్మను ధ్యానింపుడు అంటున్నారు కనుక జీవాత్మ అనుకోవడంలో తప్పేమీ లేదనిపిస్తోంది.
అంతేకాక అనేకజన్మలెత్తడం అన్నది కూడా జీవాత్మకేకదావర్తిస్తుంది.

మామయ్య: నీసంశయాలన్నీ భగవద్రామానుజులు తరువాత తీరుస్తారులే. తరువాత మంత్రము కూడా చూద్దాము.

"యః సర్వజ్ఞః సర్వవిత్యస్తైష

మహిమాభువి

దివ్యే బ్రహ్మ పురేహ్యేష

వ్యోమని ఆత్మా ప్రతిష్ఠితః"

"ఎవరు సర్వ (వస్తు) స్వరూపమును, వాటియందలి విశేషములను ఎఱిగినవాడో,
ఈ భూమియందు ఈ సర్వపదార్థములను తమతమకార్యములలో ప్రవర్తింపజేయుగొప్పదనము ఎవరికి చెందినదో ఈ ఆత్మపర
మాకాశమునందు దివ్యమైన బ్రహ్మ పురమునందు ప్రతిష్ఠుడైయున్నాడు.

నేను: అన్ని మంత్రాలలోను "ఆత్మా" అనేవాడుతున్నారు. సర్వజ్ఞః,
సర్వవిత్వాంటి విశేషణాలు కూడా జ్ఞానస్వరూపమైన జీవాత్మకు వర్తిస్తాయి. అందువలన జీవాత్మ అనుకోవడం సబబేనేమో!

మామయ్య: తరువాతి మంత్రము చూద్దాము.

"మనోమయః ప్రాణశరీరనేతా

ప్రతిష్ఠతోన్న హృదయమస్మిన్నిధాయ

తద్విజ్ఞానేన పరిపశ్యంతి ధీరాః

ఆనందరూపమ్ అమృతమ్యద్విభాతి"

"మనస్సుచేతగ్రహింపబడువాడును, ప్రాణముశరీరముగాకలవాడును, నడిపించువాడును, అన్నపరిణామరూపమగుశరీరమునందుప్రతిష్ఠితుడైనవాడునుఅయినఅతనియందువికారతకల్గినదీరులుఅమృతానందస్వరూపముతోప్రకాశించుదానినిఉపాసనాత్మకమగుజ్ఞానముచేతసాక్షాత్కరించుకొనగల్గుదురు."

నేను: దీనిలోకూడామనోమయముఅనీ, ప్రాణశరీరముఅనీ, అన్నపరిణామరూపమగుశరీరమునందుప్రతిష్ఠితమైనవాడనీ, నేతాఅనీ, అమృతానందరూపుడనీ...ఈవిశేషణాలన్నీజీవాత్మకుకూడావర్తిస్తాయికదా! ఎందుకంటేఅన్నమయ, మనోమయ, ప్రాణమయశరీరములయందుప్రతిష్ఠితుడైనవాడుఅమృతానందస్వరూపుడైనజీవాత్మయేకదా!

అమ్మ: నాన్నా, నువ్వుఅలాఅడ్డుపడకు. మామయ్యనుపూర్తిగాచెప్పకుండా.

మామయ్య: నీసందేహాలన్నీతరువాతచూద్దాము. ముందుమంత్రాలన్నీఒకసారిచదువుకుండాము. తరువాతమనముసూత్రాలూ, వాటివివరణాచదువుకున్నప్పుడుభగవద్రామానుజులవివరణము, వారుసిద్ధాంతీకరించినవిధానమూచూడవచ్చును.

తరువాతమంత్రము

"భిద్యతేహృదయగ్రంథిః

భిద్యంతేసర్వసంశయాః

క్షీయంతేవాస్యకర్మాణి

తస్మిన్స్తవస్థపరావరే"

ఆసర్వోత్కృష్టుడినిఉపాసనచేతదర్శించినఆఉపాసకునిహృదయమునుపట్టియున్నరాగద్వేషాదికమునశించును. అన్నిసంశయాలతోలగిపోవును. కర్మములువాటిఫలదానశక్తినికోల్పోవును.

పరావరేఅంటే "పరులు" అనగాఅధికులుగాకాన్పించుచతుర్ముఖాదులుఅందరుఎవరికంటే "అవరులో" అంటేతక్కువవారోఅట్టిపరమాత్మఅన్నమాట. నువ్వుదీనికీకూడాజీవుడుఅంటావేమోననిముందేచెబుతున్నాను.

నేను: "దృష్టి" అంటేదర్శించినతరువాతఅనిఅర్థమా! అంటేఇదిఫలానుభవదశగావివరిస్తున్నారా!

మామయ్య:

ఇక్కడదర్శనముఅంటేఫలానుభవదశఅనికాకఉపాసనదశలోదర్శనసమానాకారమగుధ్యానమునందుపరమాత్మసాక్షాత్కరించుస్థితిఅనిఅర్థంచేసుకోవాలి.

నేను: ఇక్కడ ధ్యానము, దర్శనము, ఉపాసనము ఈపదాల అర్థభేదాలను కొంచెం చెప్పండిమామయ్యా!

మామయ్య: ఇక్కడ దర్శనము అంటే "ఉపాసనామహిమవలన కలిగిన "దర్శనసమానాకారస్థితి".

"సదాపశ్యంతిసూరయః"

అన్నట్లు నిత్యసూరులు పరమపదములో భగవానుని దివ్యమంగళవిగ్రహాన్ని దర్శించెడు విశిష్టస్థితి కాదు. ఎందుకంటే

"కరోపనిషత్" లో చెప్పినట్లు "సోధ్యనః పరమాప్నోతి తద్విష్టోః పరమమ్పదమ్"

అని ఆపరమపదములోనే అట్టి అనుభవము కలుగుతుందికదా!

ఇంక "ఉపాసనము" అన్నా "ధ్యానము" అన్నా ఇక్కడ ఒక్కటే అర్థము. అవిచ్చిన్నమగు స్మృతిపరంపరకు ధ్యానమనిపేరు.

ఈవిషయముమనము "తైలధారవలె" అని ఇంతకుముందు చెప్పుకున్నాము. గుర్తుండే ఉంటుంది.

అరణ్యములో మారీచుడు శ్రీరాముని భయముతో సంతతము తలచుచుండడమువలన "వృక్షే వృక్షే చ పశ్యామి"

అని ప్రతిచెట్టుయందు శ్రీరాముని దర్శించుచుండే వాడట.

అంటే ఆవృక్షములయందు శ్రీరాముడు వసించియున్న వాడని అర్థము కాదు.

మారీచునకు వాని సంతతరామచంద్రమూర్తి ధ్యానమువలన ఆయనే కనబడుతున్నాడని అర్థము.

అలాగే ఇక్కడ కూడా నిరంతర ధ్యానమువలన పరమాత్మ యొక్క దర్శనసమాకారస్థితి కలుగుతుంది.

ఇది ఉపాయదశయే కాని ఫలప్రాప్తిదశలే దామోక్షదశ అని అనుకోకూడదు.

నేను: కర్మ ఫలాలన్నీ క్షయము అంటే ఒకసారి పోతాయనికదా చెబుతున్నారు. అంటే?

మామయ్య: కర్మ ఫలాలు అంటే పుణ్య, పాపాలవలన వచ్చే ఫలితాలు. కూరేశులు తన అతిమానుష స్థవములో

"యత్స్వత్ప్రియవృదిహ పుణ్యమ్"

అపుణ్యమన్యత్ " అని అనుగ్రహిస్తారు.

అంటే భగవత్ప్రీతికరమైనది పుణ్యము, తద్వ్యతిరేకమైనది పాపము అన్నమాట.

ఈ పుణ్య, పాపాలవలన ఫలితము ఎలా సంక్రమిస్తుంది అన్న విషయముపై జైమిని మహర్షి వీటివలన "అపూర్వము"

అనే ఒక శక్తి విశేషము ఉత్పన్నమవుతుందనీ,

ఆయా ఫలితములను అనుభవించిన తరువాత ఆ అపూర్వమున శిస్తుందనీ చెబుతారు.

అంటే సుమారుగా బేంకులో వేయబడిన డబ్బులా అనుకో. కాని, వ్యాసమహర్షి దీనినంగీకరించలేదు.

అచేతనమగు కర్మ సాక్షాత్పలప్రదముకాలేదనీ, అందువలన అట్లు కల్గించునది భగవానుని అనుగ్రహ,

నిగ్రహములేయని వ్యాసమతముగా భగవద్రామానుజులు "పూర్వంతుబాదరాయణో హి తువ్యపదేశాత్"

మున్నగు సూత్రాలలో నిరూపిస్తారు. ఆ విషయాలు తరువాత చూద్దాము.

నేను: అంటే ఈ కర్మక్షయము ఈ దర్శనసమాకారభగవదుపాసనాసమయమునందే కలుగుతుందా, లేక శరీరముపోయినప్పుడా, ఎందుకంటే శరీరముపోయినప్పుడు అని ఇంతకుముందు విన్నాను.

మామయ్య: భక్తుని ఉపాసనము వలన భగవానుడిని గ్రహముపోయి అనుగ్రహము కలుగుతుంది.

అది యే ఇక్కడ చెప్పబడిన కర్మక్షయము.

ఇంద్రహాసానసమయములో ఆత్మంతిక కర్మక్షయమై భక్తుడు పరమాత్మను పొందుతాడు.

ఇంక తరువాత మంత్రము చూద్దాము.

"హిరణ్మయే పరేకోశే

విరజమ్బుహ్మనిష్కలమ్

తత్సుభ్రష్ట్యాతిషాష్ట్యాతిః

తద్యదాత్మవిదోవిదుః"

బంగారమువలె ఉజ్జ్వలమైన సౌందర్యము గలదియును,

పరమానందమునకు కోశమువంటిదియును అయిన పరమపదమున సత్త్వ, రజ, స్తమోగుణాతీతమును,

నిరవయవమును, నిర్దోషమును,

సూర్యాదిజ్యోతిస్స్వరూపములకు ప్రకాశము కల్గించునదియు అయిన అక్షరపరబ్రహ్మము కలదు.

ఆత్మజ్ఞానసంపన్నులు అగు ఋషులు ఏపరబ్రహ్మమును తెలిసికొందురో అది యే ఆ అక్షరపరబ్రహ్మము.

అంటే ఆ అక్షరపరబ్రహ్మమును మహాత్ములైన ఋషులు తమయోగమహిమవలన తెలిసికొనగలరన్నమాట.

తరువాత మంత్రము

"నతత్ర సూర్యోభాతి

నచంద్రతారకమ్

తమేవ భాంతమనుభాతి సర్వమ్

తస్య భాసా సర్వమిదమిభాతి"

ఆపరబ్రహ్మము యొక్క తేజస్సు వద్ద సూర్య, చంద్ర, నక్షత్రములకును, విద్యుత్తు (మెరుపులకు) ప్రకాశము లేదు.

అగ్ని కిక్కుడా అంతే. ఆపరబ్రహ్మముననుసరించి యే ఆ తేజోవర్ణమంతయు ప్రకాశించును.

తరువాత

"బ్రహ్మైవేదమ్ అమృతమ్ సురస్తాత్

బ్రహ్మ పశ్చాత్ బ్రహ్మ దక్షిణతః దక్షతరేణ

అధశ్చ ఊర్ధ్వమ్ ప్రసృతమ్ బ్రహ్మైవేదమ్

విశ్వమిదమ్ సృష్టమ్"

ఎదురుగను, వెనుకను, అన్నిదిక్కులయందును, క్రిందను, పైనను వ్యాపించియున్న ఈపదార్థమంతయు నిత్యమును, అమృతమువలె భోగ్యభూతమును సర్వాశ్రణీయమును అగు ఆపరబ్రహ్మత్య కమే.

"పద్మకోశ ప్రతీకాశమ్

సుషిరమ్ సుషిరమ్ అపి అథోముఖమ్

హృదయమ్ సుత్యజానీయాత్

విశ్వస్య ఆయతనమ్ హృత్"

తలక్రిందుగానున్న తామరమొగ్గవలెనుండి,

చివరిభాగమున రంధ్రము కలిగిన ఉపాసకుని హృదయకోశము జగత్స్వరూపుడగు పరమాత్మ గొప్పస్థానముగా తెలుసుకొనవలెను.

ఇంకా ముఖ్యమైన మంత్రాలు ఈ ముండకోపనిషత్తో చాలా ఉన్నాయి.

ఈ ఉపనిషత్స్వరాలన్నీ చదువుకునేందుకు మరొకరోజు కూర్చోనవచ్చు.

అందుచేత మనము ఇక్కడికి ముండకోపనిషత్తు లిపి బ్రహ్మ సూత్రాలలో కివద్దాము.

ఇందులో స్పష్టముగా "శోచతి", "ముహ్యమానః", "వీతశోకః" అనుపదాలకు అచేతనమైన

"అంతఃకరణాన్ని అర్థముచెప్పలేముకదా. అంతేకాక ఊండవపక్షి గురించి "అన్యమ్ ఈశమ్"

అని చెప్పడం వలన అది ఈశ్వరుని గురించే అవాలికదా!

అందువలన ఇక్కడ చెప్పబడుతున్నవారు జీవేశ్వరులే.

ఈ మంత్రాలు శ్వేతాశ్వతర ఉపనిషత్తో కూడా వస్తాయి (4-6, 4-7). అందువలన జీవేశ్వరుల భేదాన్ని గురించి,

పరమాత్మ అంతర్యామిత్వాన్ని, పరమాత్మ కర్మ ఫలసాంగత్య రాహిత్యాన్ని,

జీవుని కిముక్తి మార్గాన్ని వివరించే ముఖ్యమైన మంత్రాలన్న మాట ఇవి.

ఇంకా ముఖ్యమైన మంత్రాలు ఈ ముండకోపనిషత్తో చాలా ఉన్నాయి.

ఈ ఉపనిషత్స్వరాలన్నీ చదువుకునేందుకు మరొకరోజు కూర్చోనవచ్చు.

అందుచేత మనము ఇక్కడికి ముండకోపనిషత్తు లిపి బ్రహ్మ సూత్రాలలో కివద్దాము.

అమ్మ: అలాగేమామయ్యా, మొదటిసూత్రముప్రారంభించండి

మామయ్య:

"ద్యుభ్యాద్యాయతనమ్స్వ శబ్దాత్...1-3-1"

అంటే

ద్యు: అంతరిక్షమునకు

భు: భూమికి

ఆది: మొదలగువానికి

ఆయతనమ్: ఆధారము

స్వశబ్దాత్: (ఆత్మయనుశబ్దము) తనకుసహజముగావర్తించువలన

అనగా

భూమ్యంతరిక్షాదులకుఆధారమైనవాడు (జీవుడుకాడుపరమాత్మయే)

ఆత్మయనుశబ్దముపరమాత్మకేసహజముగావర్తించుటవలన.

అమ్మ:

అంటేఇంతకుముందుచెప్పినముండకోపనిషత్మంత్రాలలో ఆత్మ అనిచెప్పబడినప్పుడుఅక్కడఆత్మ అంటేజీవాత్మకాదుపరమాత్మయేఅనిచెబుతున్నారా!

మామయ్య: అవును. ఇంతకుముందుఅనుకున్నట్లు

"యస్మిన్యైః ..." అన్న మంత్రములో మనస్సు, ఇంద్రియాలూజీవాత్మపైఆధారపడిఉండుటవలననూ,

"ఆరావివవనాభౌసంహతాయత్రనాడ్యః

సవీషఃఅంతఃచరతేబహుధాజాయమానః"

అన్న మంత్రములో మనశరీరమునందునాడుబుజీవాత్మకేసంబంధించినవికనుకనూ, జీవాత్మయేఈజనన, మరణచక్రముననేకజన్మలుఎత్తుచుండుటవలననూ,

"ఓతమ్మనస్సహప్రాణైశ్చసర్వైః" అనుమంత్రమునకూడమనోమయ,

ప్రాణమయికోశములనుధరించుటచేతనూజీవాత్మయేచెప్పబడుతున్నాడనియుఈకారణాలవలనఈమంత్రములలోచెప్ప

బడుచున్న దిజీవాత్మ యేకనుకభూమ్యంతరిక్షాదులకు ఆధారముగా చెప్పబడుచున్నదికూడ "జీవాత్మ" యే అనిపూర్వపక్షపువాదమన్నమాట.

అమ్మ: మఱిభగవద్రామానుజులతనసిద్ధాంతాన్ని ఎలా నిరూపించేరు?

మామయ్య: అసలు "ఆత్మ"

శబ్దము సహజముగా వర్తించేది పరమాత్మకే కాని జీవునకు కాదు అంటారు భగవద్రామానుజులు.

అమ్మ: కాని మనమందరము "ఆత్మ" అనేపదాన్ని జీవాత్మకే సాధారణముగా వాడుతాముకదా, పరమాత్మను పరమాత్మ అని అంటాము.

మామయ్య: "ఆత్మ" అంటే ఏమిటి. "ఆప్నోతి ఇతి ఆత్మా" అనికదా, అంటే వ్యాపించునది అని అర్థము.

అన్ని పదార్థములయందు వ్యాపించి, నియమించు సామర్థ్యము పరమాత్మకే వర్తిస్తుంది తప్ప వేరే క్కరికీ కాదుకదా. అలాకాక ఒక్క శరీరములో యుంటుందికనుక జీవాత్మను ఆత్మ అని చెప్పాలనుకున్నా, ఆవ్యాప్తి, స్థితిని రూపాధికముకాదు. అంటే పరమాత్మలేకుండా జీవాత్మకు అస్థిత్వమేలేదు. ఇంక వ్యాప్తి మాట వేరే చెప్పాలా!

ఇంక ఆమంత్రాలు ఏవే చెబుతున్నాయో మఱొక్కసారి చూడండి.

"ధనుః గృహీత్వ.."

అనుమంత్రము అక్షరబ్రహ్మమును లక్ష్యముగా ప్రణవమను ధనుస్సుతో ఆత్మయను శరమును సంధించి కొట్టమని చెబుతోంది. అంటే పొందునది ఆత్మ, పొందబడునది పరమాత్మ అని స్పష్టముగా తెలుస్తోందికదా.

ఆ ఆత్మను ప్రణవమను ధనుస్సుతో సంధించడం ఏమిటో తరువాత మంత్రములో చెబుతూ

"ఆత్మానమ్ అరణిమ్మృత్యా ప్రణవమ్ ఉత్తరా రణిమ్"

అంటూ తనమనస్సుయందు ప్రణవార్థాన్ని ధ్యానముచేయాలి అని చెబుతున్నది తరువాత మంత్రము.

ఇంక లక్ష్యము అయిన అక్షరపరబ్రహ్మమును గురించి, దానిని పొందించే సాధనము గురించి చెబుతున్నది

"యస్మిన్ స్వోఽప్యథీవీచ.. " అన్న మంత్రము. ఇందులో మనము ప్రధానముగా గుర్తించవలసినది "అమృతస్వైషసేతుః"

అన్న మంత్రభాగము. "సినోతి" అనుధాతువునుండి పుట్టినది సేతువు అన్న శబ్దము. అనగా బంధించునది,

కలుపునది అంటే సేతువనగా వంతెనయని అర్థము.

అంటే మోక్షమునకు వంతెన అయిన వాడు లేదా ప్రకృతి సంసారమునుండి మోక్షప్రాప్తికి సాధనభూతుడ అని అర్థము.

ఇది పరమాత్మ యేకదా. తరువాత వచ్చే "యమేవైషవృణుతే తేనలభ్యః"

మొదలైన మంత్రాలు ఆయన యే మోక్షసాధనము అన్న విషయాన్నే తెలుపుతాయి.

"తమ్ ఏవ మ్విద్వాన్ అమృత ఇహ భవతినాన్యపంథాయ నాయవిద్యతే"

అన్న శ్రుతివాక్యము పరమాత్మను ఈ విధముగా ఉపాసించువాడు "అమృతుడు" అనగా జనన,

మరణాదిరూపమగుసంసారచక్రమునుండివిముక్తుడగుచున్నాడు. అందులకై (ఆయనతప్ప)

వేటొకమార్గములేదుఅనిచెబుతోంది.

భగవద్గీతలో శ్రీకృష్ణభగవానుడు "మయిసర్వమిదమ్ప్రాతమ్ప్రాత్రేమణిగణాణవ" (భ.గీ. 7.7) అనుచు

"దారముతోకూర్చబడినమణులన్నీదానిపైననేఆధారపడినట్లుఈసమస్తవిశ్వముఅంతర్యామినైనాపైననేఆధారపడిఉంటుంది" అనిచెప్పినట్లు, ఇక్కడకూడాఈసమస్తవిశ్వానికిఆధారముఆపరమాత్మయేఅన్నవిషయాన్నిచెబుతున్నారు.

"మనః ప్రాణైఃచసహ" అనిచెప్పడంవలన

"హృషీకాణామ్ఈశఃహృశీకేశఃఅనువ్యుత్పత్తిఅర్థమునుచెప్పినప్పుడుఈఇంద్రియములకన్నిటికీనియామకుడుపరమాత్మఅనిచెప్పినట్లయినది.

తరువాతమంత్రములో "సంహతాయత్రనాడ్యః" అంటేరక్తనాడులుఅయినసీరలు, ధమనులుకాదు. తైత్తిరీయోపనిషత్తులో

"సంతతమ్పిరాభిఃతులంబత్యాకోశసన్నిభమ్"

అనిచెప్పినట్లుఉపాసకునిహృదయకోశమునపరమాత్మవేంచేసియుండుననియు,

తిరగబడియున్నపద్మపుమొగ్గఆకారములోఉన్నఆహృదయకోశమునుండిఅనేకమైనజ్ఞాననాడులువ్యాపించియుంటాయని, వాటిలో 101 నాడులుముఖ్యమైనవిఅనీ, అందులోనూఇడ, పింగళఅన్ననాడులువాటిమధ్యగానుండు "సుషుమ్న"

నాడియునుఅత్యంతప్రధానమైనవిఅనియు, ప్రాణోత్తమణసమయములోపైకివ్యాపించిననాడులద్వారాజీవాత్మబహిర్గతుడయితేఊర్ధ్వలోకాలకు,

అట్లుకాకక్రిందకువ్యాపించునాడులద్వారాబహిర్గతమైతేఅధోలోకాలకుజీవాత్మప్రయాణిస్తాడనీ, పరమపదమునుపొందుఉపాసకునికి "సుషుమ్న" నాడిద్వారాజీవాత్మప్రయాణముసిద్ధిస్తుందనీ,

మనముఇంతకుముందుతెలుసుకున్నాము. ఇందువలనఇక్కడఈమంత్రానికికూడాఅర్థంఈవిషయముగురించే.

"బహుధాజాయమానః" అంటే

"పరిత్రాణాయసాధూనామ్ ..సంభవామియుగేయుగే"

అనికృష్ణభగవానుడుభగవద్గీతలోచెప్పుకొనినట్లుఆభగవానుడేస్వేచ్ఛగాకర్మవశమునగాకజన్మలనుదేవమనుష్యాదులుత

ననాశ్రయించిఉజ్జీవించుటకైవారివారిజాతులలో, ఆకారములలో, తనభక్తులనురక్షించుటకు, దుష్టులనుశిక్షించుటకు,

ధర్మసంస్థాపనమునకుస్వీకరిస్తాడు. "సంభవామిఆత్మమాయయా"(భ.గీ. 4-6)

అనికదాభగవద్గీతలోఅనుగ్రహించేడుఆయన. తనసంకల్పముచేజన్మనందగలవాడుఆయనమాత్రమే,

మిగిలినజీవాత్మలుతమసంకల్పముచేజన్మించలేరు.

తరువాతమంత్రములోసర్వజ్ఞఃసర్వవిత్అనువిశేషణములుకూడాపరమాత్మకేవరిస్తాయి.

నిరుపాధికమైనజ్ఞానాదికల్యాణగుణాలుకలవాడుపరమాత్మయేకదా!

నేను: "మనోమయః" అంటేజీవాత్మకాదా!

మామయ్య: పరిశుద్ధమైనమనస్సుతో ఉపాసనవలన తెలుసుకొనబడువాడు పరమాత్మయే.

ఆ ఉపాసన ఎలాంటిదో ఇంతకుముందు మనము చదువుకున్నాము.

వివేకము (జాత్యాశ్రయ, నిమిత్తదూషితము కాని ఆహారసేవనము),

విమోచము (భోగవిషయములయందు ఆసక్తిలేకుండుట)

అభ్యాసము (సంతతభగద్దీప్యమంగళవిగ్రహపరిశీలనము)

క్రీయ (పంచమహాయజ్ఞానుష్ఠానము)

కల్యాణము (సత్య, ఆర్జవ, దయా, దాన, అహింసా, పరద్రవ్యానపేక్షత్వము)

అనవసాదము (మానసికనిరుత్సాహములేకుండుట)

అనుద్ధర్షము (మితిమీరినసంతోషములేకుండుట)

ఇట్టి మనస్సుతో పరమాత్మను ఉపాసనచేయవలెనని దీనికి అర్థము.

ఈ విషయాలు నువ్వు చతుస్సూత్రి చదువుకున్నప్పుడు తెలుసుకున్నావు కనుక ఇంకా వివరాలలోనికి ఇప్పుడు వెళ్ళడంలేదు.

నేను: ఈ జీవాత్మలలోను, సమస్తవిశ్వములోను అంతర్యామిగా ఆధారభూతుడుగా ఉండి నియమించేవాడు,

ముక్తికి సాధనమైనవాడు పరమాత్మ అని చెప్పారు. కాని,

ముక్తి పొందిన తరువాత ఆమోక్షస్థితిలో పొందబడేవాడు కూడా ఈయనేనా, లేక..

మామయ్య: ఆ విషయము తరువాత సూత్రములో వివరిస్తున్నారు.

అమ్మ: ఏమిటి ఆ సూత్రము మామయ్యా!

మామయ్య:

"ముక్తోపన్యప్యవ్యపదేశాత్...1-3-2"

అంటే

ముక్త: ముక్తులచేత

ఉపన్యప్యవ్యపదేశాత్: పొందబడువాడు గచెప్పబడియున్నందునను.

అనగా

ఇంతకుముందుసూత్రములో ద్యులోకాదులకు ఆధారభూతుడుగా చెప్పబడినవాడు ముక్తులచేత పొందబడువానిగ
(శ్రుతులయందు) చెప్పబడియున్నందున అతడు పరమాత్మయే.

నేను: "ద్యులోకాదులకు ఆధారమైనవాడే ముక్తులచేత పొందబడువాడు" అని మీరు చెప్పిన మంత్రాలలో స్పష్టమవుతోందా!
"యస్మిన్యైః... అను మంత్రములో చేర్చువాడు అనికదా ఉన్నది.

మామయ్య: 5వ ముండకములో "యదాపశ్యః పశ్యతే రుక్మవర్ణమ్..." అన్న మంత్రములో స్పష్టవర్ణుడును,
సర్వలోకనియామకుడును, సృష్టికర్తయును,
బ్రహ్మాండకారణభూతుడును అయిన పరమాత్మను ఉపాసకుడు సాక్షాత్కరించుకొనుచున్నాడే అప్పుడు అతడు పుణ్య,
పాపములను పోగొట్టుకొని పరమాత్మతో పరమసామ్యమును పొందుచున్నాడు అనికదా చెప్పారు. " ప్రణవో ధనుః .."
అన్న మంత్రములో కూడా "తన్మయో భవేత్" అని ఆవిషయమే చెప్పారు. ఇలాగే 6వ ముండకములో

"యథానద్యః స్యందమానాః సముద్రే

అస్తన్గచ్ఛంతి నామ రూపే విహాయ

తథా విద్వాన్నామ రూపాత్విముక్తః

పరాత్పరమ్మరుషమ్ ఉపైతి దివ్యమ్"

అనగా నదులు తమ తమ పేరులను రూపములను విడచిన ముద్రమునందు ఎట్లు ఏకాకారములై కలసి పోవునో అట్లే ఉపాసకు
డు పరాత్పరుని పొందుచున్నాడు".

అనగా

నామ, రూపములను విడచి అంటే శరీర సంబంధమును విడచి సంసారవిముక్తులవడం అన్నమాట. ధనుస్సు,
బాణము ఉదాహరణములో బాణముల క్షాన్ని చేరిన తరువాత ఆములుకు మాత్రము ఆలక్ష్యముతో కలసియుండి,
బాణము పడిపోతుందికదా, అలాగే జీవాత్మ,
పరమాత్మను పొందినప్పుడు ఈ ప్రకృతి సంబంధమైన శరీరము వదిలేయబడుతుంది అన్నమాట.

నేను: తమతమనామ, రూపాలు విడచినదులు సముద్రములో కలవడం అంటే మరి ఆనదీజలాలకు అస్తిత్వము ఉండదా?

మామయ్య:

ఆనదులనీళ్ళు భేదముచూపుటకు సాధ్యము కానట్లు ఉంటాయని అర్థము తప్ప ఆనీళ్ళు నాశనమైపోతాయనికాదు.
ఆనీళ్ళు సముద్రములో కలసినప్పుడు ఆ సముద్రపునీటి పరిమాణములో భేదముంటుందికదా, అంటే అవినాశనము కానట్లే.
అందువలన జీవాత్మ పరమాత్మతో పరమసామ్యము పొందుతాడని ఇంతకుముందు అనుకున్నట్లు అర్థము చేసుకోవాలి తప్ప
నాశనము అయిపోతాడనికాదు.

వాడు అని ఈ వాక్యాల వలన స్పష్టమవుతోంది.

ఇంక ముక్తలచేత పొందబడు పరమాత్మయే అని మనము ఇంతకుముందు అనేకములైన శ్రుతి వాక్యాలలో తెలుసుకున్నాము. అందువలన ఇక్కడ "ద్యులోకాదులకాధారభూతుడుగా చెప్పబడిన వాడు కూడా పరమాత్మయే అన్న విషయము తెలుస్తోంది.

నేను: అంటే ఇక్కడ "ఆత్మ" అంటే జీవాత్మగా నిప్రకృతికానికాదంటారు.

మామయ్య: ఇప్పటిదాకా "ఆత్మ" అంటే పరమాత్మయే అని చెప్పారు. దీనికి "సాధకయుక్తి" అని అంటారు.

తరువాత సూత్రములలో ఇక్కడ "ఆత్మ" అంటే జీవాత్మగా నిప్రకృతికానికాదు అని నిరూపిస్తారు. దీనిని "బాధకయుక్తి" అని అంటారు.

అమ్మ: ఏమిటి ఆ సూత్రము మామయ్యా!

మామయ్య:

"నానుమానమతచ్ఛబ్దాత్ప్రాణభృత్...1-3-3"

అంటే

అతచ్ఛబ్దాత్: ప్రకృతినిగాని,

జీవునిగాని తెలుపనట్టి శబ్దమేదియును ఈ ప్రకరణమునందులేనందున (ఇచట ప్రతిపాదించబడునది)

అనుమానమ్: ప్రకృతియు

ప్రాణభృత్: జీవాత్మయు

న: కాదు

అనగా

ప్రకృతిగాని, జీవాత్మనుగాని తెలుపు శబ్దములు ఈ ప్రకరణమునందులేనందున ఇచట ప్రతిపాదించబడునది ప్రకృతికాని, జీవాత్మకానికాదు.

అమ్మ: కొంచెం వివరించండి మామయ్యా!

మామయ్య: అసలు ఈ ఉపనిషత్తు విషయమే "అక్షరబ్రహ్మము" గురించి. శౌనకుడు అంగీరసుని

"ఏపదార్థమును తెలిసికొన్నచో ఈ సమస్తమూ తెలిసికొనబడుతుందో దానిని తెలుపుము" అని ప్రార్థించడంతో ఆ

"అక్షరబ్రహ్మము" ను గురించి చెప్పడానికి ప్రారంభమవుతుందికదా.

ఇంకప్రస్తుతప్రకరణాలలో ఆలక్షరబ్రహ్మమునుపొందువిధముచెబుతున్నారు.

అక్షరబ్రహ్మము అంటే జీవాత్మకాని ప్రకృతికానికాదు అన్న విషయము మనము ఇంతకుముందు

"అదృశ్యత్వాదిగుణకాధికరణము" లో వివరంగా చెప్పుకున్నాము.

ఇక్కడ ప్రకృతినిగాని, జీవాత్మనుగాని ఉద్దేశించి అదే అక్షరబ్రహ్మము అని చెప్పే శబ్దప్రయోగముగాని, సందర్భముగాని లేవు.

అందువలన ఇక్కడ "ఆత్మ" అంటే జీవాత్మకాని ప్రకృతికానికాదు.

అమ్మ: అనుమానము అంటే అనుమాన ప్రమాణము అనికాదా!

మామయ్య: ఇక్కడ "అనుమాన శబ్దము" "అనుమీయత ఇతి అనుమానమ్"

అనువ్యుత్పత్తి నిబట్టి సాంఖ్యస్మృతిలో చెప్పబడే "ప్రధానము" అనగా "ప్రకృతి" యే చెప్పబడుతుంది. అలాకాక

"అనుమాన ప్రమితత్వాత్ అనుమానమ్"

అని అనుమాన ప్రమాణము చేతెలియబడునది అనువ్యుత్పత్తి నుండి కూడా అర్థము చేసుకొనవచ్చును.

ఇక్కడ "ప్రమితత్వాత్" అంటే "ప్రమాణముగా స్వీకరించుట వలన" అని అర్థము.

< clarification start

ఇక్కడ "అనుమానమ్" అన్నప్పుడు అనుమానము రావడం అసహజం కాదమ్మా, రాకపోవడమే అసహజము.

"అనుమానమ్" అంటే ప్రకృతి అని సూత్రభాష్యము

"అనుమానమ్" అంటే అనుమాన ప్రమాణముకదా, ప్రకృతి అని ఎలాగంటాము అని (అమ్మగారి) ప్రశ్న

"అనుమానమ్" అంటే ప్రకృతి అని చెప్పడానికి ప్రకృతి అనునది అనుమాన ప్రమాణము వలన తెలుసుకొనబడునది

(సాంఖ్యస్మృతి ప్రకారము) అనగా "అనుమీయత ఇతి"

అనుమానించదగినది అనగా ఊహించదగినది అనగా అనుమాన ప్రమాణము వలన తెలియబడునది ప్రకృతి అని ఒక అర్థము

అనుమాన ప్రమాణము ప్రమాణముగా స్వీకరించుట వలన అన్నది మఱియొక వ్యుత్పత్తి.

ఏతావతా అనుమానమ్ అంటే ప్రకృతియే అని (మామయ్యగారి) సమాధానము.

కొన్ని దర్శనములలో ప్రకృతిని ప్రధానము, అవ్యక్తము, అనుమానము

మొదలైన పేర్లతో పిలుస్తారు. ఇందులో "అనుమానము"

అని పిలువడానికి కారణము అది అనుమాన ప్రమాణము చేత తెలిసికొనబడుతుంది కనుక అని చెబుతారు.

మనకు కనబడుతున్న ప్రకృతి తెలుసుకొనుటకు అనుమాన ప్రమాణము ఎందుకు అంటే మనము ఈ ప్రకృతి ఎలా ప్రారంభము

యిందో, దానిలో సత్య, రజ, స్థమోగుణాలు ఎలా ఉన్నాయో, ఈ ప్రకృతి ఎంత ఉన్నదో,

ఎంతవరకూ ఉంటుందో మొదలైన విషయాలను తెలియుటకు అనుమాన ప్రమాణము అవసరము అని వారి అభిప్రాయము.

ఎందుకంటే ఆదర్శనములలో ప్రకృతిని ఈశ్వరుని సృష్టిగా అంగీకరించరు.

ఈ వివరాలు చతుస్సూత్రీలో చెప్పుకున్నాము కనుక మళ్ళీ ఇక్కడ వివరించడం జరగలేదు.

అడియేస్.,

> Clarification end

నేను: అలా కాకుండా ఇక్కడ "ఆత్మ" అని చెప్పబడినది జీవాత్మ, పరమాత్మ కూడా అనుకుంటే.

మామయ్య: కుదరదు. ఎందుకంటే అందుపక్షులు అని జీవాత్మనూ, పరమాత్మనూ వేరుగా చెబుతున్నారు కదా, ఆ విషయమే తరువాత సూత్రములో చెబుతున్నారు.

అమ్మ: ఏమిటి ఆ సూత్రము మామయ్యా!

మామయ్య:

"భేదవ్యపదేశాత్....1-3-4"

అంటే

భేద: భేదమును

వ్యపదేశాత్: చెప్పియుండుటవలన కూడ (అక్షరబ్రహ్మము జీవుడు కాదు)

అనగా

భేదమును చెప్పుటచేత కూడా ఇక్కడ చెప్పబడిన అక్షరబ్రహ్మము జీవుడు కాదు.

అమ్మ: వివరించండి మామయ్య!

మామయ్య:

"ద్వాసుపర్ణాసయుజాసఖాయా" అని అంటుండు పక్షులు అనగా జీవాత్మ, పరమాత్మ ఒకే శరీరములో ఉన్నట్లు చెప్పి, అందులో ఒకరికి కర్మ ఫలములు వర్తిస్తాయి, వేరొకరికి వర్తించక సతతమూ ప్రకాశస్తూ ఉంటుంది అని వాటి భేదమును చెప్పి, అందులో "పురుషశోచతి అన్యమ్ ఈశమ్" అని జీవాత్మ దుఃఖించుచుండును, వానికంటే భిన్నుడైన వాడు ఈశ్వరుడు, ఎప్పుడు జీవుడు తనకంటే వేరయిన వాడును,

ప్రేమింపబడువాడు నగు జగన్నియమనరూపుడును అగు ఆపరమాత్మమహిమనుకనుగొనునో అప్పుడు జీవుడు తన దుఃఖములను పోయిన వాడు అవుతాడు అని స్పష్టంగా వారిరువురి భేదాన్ని చెబుతున్నారు కదా ఆమంత్రాలలో.

ముండకోపనిషత్తోనేకాక ఈమంత్రాలు "శ్వేతాశ్వతరఉపనిషత్" లో కూడా ఉన్నాయని చెప్పుకున్నాము కదా. అందువలన జీవ, అక్షరబ్రహ్మములభేదము స్పష్టమవుతోంది ఈమంత్రములలో.

అంతేకాక ఈ ప్రకరణవిషయమును బట్టి కూడా అలాగే తెలుస్తోంది అని చెబుతున్నారితరువాత సూత్రములో.

అమ్మ: ఏమిటి ఆ సూత్రము మామయ్యా!

మామయ్య:

"ప్రకరణాత్...1-3-5"

అంటే

ప్రకరణాత్: ప్రకరణము బట్టియు (అట్లే తెలియుచున్నది)

అనగా

ప్రకరణమును బట్టి కూడా ఇక్కడ చెప్పబడునది పరమాత్మయే అని తెలుస్తోంది.

ఇంతకుముందు "అదృశ్యత్వాదిగుణకాధికరణము"

నందు ఈ ఉపనిషద్వాక్యములలో చెప్పబడుతున్న వాడు పరమాత్మయే అన్న విషయము స్థాపించడము అయినది.

ఎందుకంటే ఈ సందర్భములో అదృశ్యత్వాదిగుణములున్న వానిగా చెప్పబడుతున్న వాడు,

ప్రకృతిజీవులకంటే భిన్నుడిగా చెప్పబడిన వాడు అయిన పరమాత్మయే అని మనము చెప్పుకున్నాము.

కాని మఱి కొన్ని మంత్రాలలో నాడులతో సంబంధించియుండుట, మనః ప్రాణములకు ఆధారమగుట,

బహువిధములుగా జన్మమెత్తుట మొదలైన విషయాలు ప్రస్తావనకు వచ్చినప్పుడు మనకు సంశయము కలిగినా,

ఈ మొత్తము ఉపనిషద్విషయము పరమాత్మగురించే కనుక ఇక్కడ చెప్పబడుతున్నది పరమాత్మయే అని అర్థము చేసికొని

న్వయించుకోవాలి అని చెబుతోంది ఈ సూత్రము.

మఱియు కవిషయము. "ద్వాసుపర్ణా..." అను మంత్రములో జీవునికర్మబద్ధునిగా,

కర్మఫలమును భుజిస్తూ దుఃఖించుచున్న వానిగా వర్ణించి, ఊండవపక్షి అట్లు భుజింపకయున్నట్లు చెప్పబడినది కదా!

అందువలన కూడా ఇక్కడ చెప్పబడినది పరమాత్మయే అంటున్నారితరువాత సూత్రములో.

అమ్మ: ఏమిటి ఆ సూత్రము మామయ్యా!

మామయ్య:

"స్థిత్యదనాభ్యామ్మ.....1-3-6"

అంటే

స్థిత్యధనాభ్యామ్: ఉనికీయును, భక్షణమునుచెప్పియుండుటచేత

అనగా

ఇక్కడచెప్పబడినవాడుకర్మఫలములుభుజింపనితటస్థునిగాను, జీవునికర్మఫలభోక్తగాను ఆ "ద్వాసుపర్ణా..." అనుమంత్రములో వర్ణించియుండుటచేత ఆతడు పరమాత్మయే.

ఈమంత్రములో ఆపక్షులుఱొండా ఒకేవృక్షమున (శరీరమున) ఎప్పుడూ కలసిఉంటాయని, వాటిలో ఒకటికర్మఫలములను అనుభవిస్తూ, దుఃఖిస్తూండగా, ఱొండవది అట్లు భుజింపక ప్రకాశిస్తూ ఉంటుందనీ, వారిలో అలాకర్మఫలములను అనుభవింపక ప్రకాశించువాడే సర్వజ్ఞుడును, అమృతత్వము అనగా మోక్షము కలుగచేయువాడు, ద్యుభ్యాదిలోకములకు ఆధారభూతుడు, అన్నిటిలో అంతర్యామిగా నుండివాడును అయిన పరమాత్మయే అనికదా ఈ వాక్యాలకు అర్థము. అందువలన ఇక్కడ ద్యుభ్యాదిలోకాలకు ఆధారభూతుడు గా చెప్పబడినది పరమాత్మ అనుటకు ఏ సంశయమునకు అవకాశము లేదు.

దీనితో ద్యుభ్యాధికరణము పూర్తి అయినది. తరువాతి అధికరణము మరొక సారి చూద్దాము.

అమ్మ: అలాగే మామయ్యా!

అందరూ: యోనిత్యమచ్యుతపదాంబుజ...

భూమాధికరణము:

మామయ్య: రండమ్మా! ఈరోజు కొంచెం వేగం వచ్చినట్లున్నారు?

అమ్మ: అవును మామయ్యా, అలాగయితే కొంచెం తీరికగా చెప్పించుకోవచ్చని,

మామయ్య: మంచి పని చేసారు.

నాన్నగారు: ఈరోజు చెప్పుకోనవలసినది "భూమాధికరణము" కదా! దీనిలో ఎన్ని సూత్రాలున్నాయి.

మామయ్య: ఱొండు సూత్రాలు. ఈ సూత్రాలు "ఛాందోగ్యోపనిషత్" లో "భూమవిద్య"

అనే సందర్భములో వచ్చిన ఉపనిషత్వాక్యాల గురించి చెబుతాయి.

అమ్మ: ఆ ఉపనిషత్లో వివరాలు కూడా కొంచెం చెప్పండి మామయ్యా! తరువాత సూత్రభాష్యము చెప్పుకోవచ్చు.

మామయ్య: అలాగేనమ్మా,

మనముఇంతకుముందుఛాందోగ్యోపనిషత్లరించిదానిలోచెప్పబడినబ్రహ్మవిద్యలగురించికొంతవరకూచూసేముకదా,
ఇప్పుడుఈ "భూమవిద్య" గురించికూడాచూద్దాము.

ఈభూమవిద్యఛాందోగ్యోపనిషత్లోసప్తమఅధ్యాయములోవస్తుంది. ఇదినారద, సనత్కుమారులసంవాదము.
దీనిలోనారదుడుసనత్కుమారునివద్దకువచ్చి

"అధీహిభగవఇతిహోపససాదసనత్కుమారమ్నారదస్థ

హోవాచయద్వేత్థితేనమోపసీద

తతస్తఊర్ధ్వమ్యక్ష్యామిఇతి

సహోవాచ

నారదుడుసనత్కుమారునిఆశ్రయించి"స్వామీనాకుఊపదేశముచేయుము" అనిప్రార్థించేడు.

అప్పుడుసనత్కుమారుడు "నీకుతెలిసినదివిదియోచెప్పుము. అప్పుడునేనుఆతరువాతవిషయముచెబుతాను"
అనిచెప్పేడు.

అప్పుడునారదుడు

"ఋగ్వేదమ్భుగవఃఅధ్యేమి

యజుర్వేదమ్సామవేదమ్,

ఆధర్వణమ్చతుర్థమ్ఇతిహోసపురాణమ్పంచమమ్వేదానామ్వేదమ్పితృరాశిష్టైవమ్మిథిమాక్వోవాక్యమేకాయనష్టైవవి
ద్యామ్బ్రహ్మవిద్యామ్భూతివిద్యామ్కృత్రివిద్యామ్కృత్రివిద్యామ్సర్వదేవజనవిద్యామ్ఏతత్భగవఃఅధ్యేమి....."

నేను: నారదుడుఅన్నిశాస్త్రాలూతెలిసినవాడుకదా, వ్యాస, వాల్మీకులకుఊపదేశించినవాడు,

ఆయనవెళ్ళినసనత్కుమారుడినిఎందుకుఅడిగేడో!

మామయ్య: నారదునికిఅన్నీతెలిసినా "బోధయంతపరస్పరమ్"

అనిఅన్నట్లుగామఱియొకమహానుభావునివద్దతెలుసుకొనకోరడంవిశేషములేదు.

అందువలననేకదామనలాంటివాళ్ళకుఅలాంటిగొప్పవిషయాలుతెలిసేది.

ఇంకఆనారదుడుచెప్పేడుట,

"స్వామీ, నేనుఋగ్వేదము, యజుర్వేదము, సామవేదము, అధర్వణవేదము, పురాణములు, ఇతిహాసములు,
వ్యాకరణము, యజ్ఞవిధులు, గణితశాస్త్రము, కాలజ్ఞానము, తర్కము, న్యాయము, బ్రహ్మవిద్య, భూతవిద్యలు,

దేవవిద్యలు, యుద్ధవిద్యలు, నక్షత్రవిద్య, సర్వాదివిద్యలు, కళలుఇవిఅన్ని యూనేర్చుకున్నాను,
కానినేనుఆవిద్యలయందుపదములుమాత్రమేనేర్చుకున్నానుకానిమీవంటివారుశోకమునకుఅతీతముగానుండెదరు.
కనుకనాకుకూడాఅటులనేశోకమునకుఅతీతమైనస్థితకలుగునట్లుసహాయముచేయుడు" అనిప్రార్థించేడుట.

ఉపనిషత్సూత్రాలుఅన్నీచెప్పడానికీజాప్యముఅవుతుందికనుకవాటితాత్పర్యముమాత్రమూచెబుతాను.
అవసరమైనప్పుడుఉపనిషత్సూత్రాలనుకూడాచూద్దాము.

అప్పుడుసనత్కుమారుడు "నీవుపేర్లుమాత్రమేతెలుసుకున్నావు. ఋగ్వేదము, యజుర్వేదము, సామవేదము,
అథర్వవేదము, పురాణములు, ఇతిహాసములు, వ్యాకరణము, యజ్ఞవిధులు, గణితశాస్త్రము, కాలజ్ఞానము, తర్కము,
న్యాయము, బ్రహ్మవిద్య, భూతవిద్యలు, దేవవిద్యలు, యుద్ధవిద్యలు, నక్షత్రవిద్య, సర్వాదివిద్యలు, కళలు
...ఈనామములనుధ్యానింపుము. ఎవరుఆనామాన్ని "పరబ్రహ్మము"
గాధ్యానిస్తారోవారుఆనామముఎంతవరకూప్రయాణించగలదోఅంతవరకూచేరగలరు" అనిచెప్పేడు.

అప్పుడునారదుడు "ఈనామాలకంటేగొప్పదిఏమయినాఉన్నదా" అనిప్రశ్నించేడు.

అంతసనత్కుమారుడు "తప్పకనామముకంటేగొప్పదియున్నది" అనిపలికేడు.

అంతటనారదుడు "దయచేసిదానినినాకుతెలపండి" అనిప్రార్థించేడు

అంతటసనత్కుమారుడు "వాక్కు" నామముకంటేగొప్పదిఅనిపలికేడు.

నేను: ఎందుకని

మామయ్య: వాక్కువలననేఋక్, యజు, సామ, అథర్వవేదములును, ఇతిహాసపురాణములును, వ్యాకరణము,
తర్కము, న్యాయము, బ్రహ్మవిద్యలు, యుద్ధవిద్యలు, నక్షత్రవిద్యలు, సర్వాదివిద్యలు, కళలు, స్వర్గాదిలోకములు,
పంచభూతములు, దేవ, తిర్యక్, మనుష్య, స్థావరములు, సత్యము,అసత్యము, పథ్యము, అపథ్యము, సుఖము,
దుఃఖము ...ఇలాఎన్నో విషయాలుతెలుసుకునేందుకుసాధితమవుతుంది.

కనుకవాక్కుపైధ్యానముచేసినవారువాక్కులుచేరగలవిషయములనులభింపచేసుకొనగలరు"
అనిచెప్పేడుసనత్కుమారుడు.

అప్పుడునారదుడుఈవాక్కుకంటేగొప్పదిఏమయినాఉన్నదాఅనిఅడిగేడు

సనత్కుమారుడు "మనస్సు" వాక్కుకంటేగొప్పదిఅనిచెప్పేడు.

నారదుడు "అయితేదానిగురించిచెప్పుమ"నిఅడిగేడు.

సనత్కుమారుడు "మనస్సుపనిచేయకపోతేవాక్కుఉండదు, మనందేనినీనేర్చుకోవడంకూడాసాధ్యపడదు.
మనస్సేవాక్కునునియంత్రణచేస్తుంది, మనమనస్సుకుతోచినదేకదావారూపములోవచ్చేది.

మనము ఏదయినా పనిచేయడానికయినా మనస్వీకారణము. కనుక మనస్సు గూర్చి ధ్యానము చేయుము, అట్లు చేయువాడు మనస్సు చేరువరకు చేరగలడు అని చెప్పేడు.

అప్పుడు నారదుడు "ఆమనస్సు కంటే గొప్పదేమైనా ఉన్నదా" అని అడిగేడు.

సనత్కుమారుడు "సంకల్పము" మనస్సు కన్న గొప్పది. సంకల్పాన్ని అనుసరించే మనస్సు పనిచేస్తుంది.

చిన్న పిల్లవాడు కూడా సంకల్పము లేకపోతే పాలయినా త్రాగడు, పలుకయినా పలుకడు.

కనుక సంకల్పము పై ధ్యానము చేయుము. అట్లు చేసినవారు సంకల్పము చేరుమేరకు చేరగలరు అని చెప్పేడు.

అంతట నారదుడు "ఈ సంకల్పము కంటే గొప్పదేమైనా ఉన్నదా" అని అడిగేడు.

అప్పుడు సనత్కుమారుడు "చిత్తము సంకల్పము కన్న గొప్పది,

చిత్తము వలన మనము విషయములను జ్ఞప్తిలో ఉంచుకోవడం, ప్రవర్తించడం జరుగుతుంది,

కనుక ఈ చిత్తము పై ధ్యానము చేయుము, అట్లు చేసినవారు ఆ చిత్తము చేరువరకు చేరగలరు" అని చెప్పేడు.

అంతట నారదుడు ఆ చిత్తము కంటే గొప్పది ఏమయినా ఉన్నదా అని అడిగేడు.

అప్పుడు సనత్కుమారుడు "ధ్యానము" చిత్తము కన్న గొప్పది. చిత్తాన్ని నియంత్రించేది,

చిత్తము విధినిర్వహణమునకు ఉపకరించే దీ ధ్యానము, కనుక ధ్యానమును ధ్యానించుము.

ఎవరు ధ్యానమునందు ధ్యానిస్తారో వారు ఆ ధ్యానము చేరువరకు చేరగలరు" అని చెప్పేడు.

నారదుడు "ఆ ధ్యానము కన్న గొప్పది ఏమయినా ఉన్నదా" అని అడిగేడు.

సనత్కుమారుడు "విజ్ఞానము" ధ్యానము కన్న గొప్పది. ఎవరు, ఎప్పుడు, దేనిపై,

ఎలా ధ్యానించాలో తెలిసేది విజ్ఞానము వలన. ఎవరు విజ్ఞానము పై ధ్యానము చేస్తారో వారు విజ్ఞానము చేరువరకు చేరగలరు"

అని చెప్పేడు.

నారదుడు ఆ విజ్ఞానము కన్న గొప్పది ఏది అని ప్రశ్నించేడు!

సనత్కుమారుడు "బలము" విజ్ఞానము కంటే గొప్పది. ఎందుకంటే క్రియాశీలతలేని విజ్ఞానము నిరుపయోగము,

అందుకోసం బలము కావాలి. ఆ బలము పై ధ్యానము చేయుము.

అట్లు చేసినవారు ఆ బలము చేరువరకు చేరగలరు అని చెప్పేడు.

ఆ బలము కన్న గొప్పది ఏది అని నారదుడు అడిగేడు.

సనత్కుమారుడు ఆ బలము కావాలంటే "అన్నము" (ఆహారము) అవసరము. అందువలన అన్నము పై ధ్యానించుము.

అట్లు ధ్యానించువారు అన్నము చేరువరకు చేరగలరు అని చెప్పేడు.

నారదుడు ఆ అన్నము కన్న గొప్పది ఏది అని ప్రశ్నించేడు.

సనత్కుమారుడు "జలము" అన్నముకంటెగొప్పది, జలములులేకజీవనముండలేదు.

కనుకఆజలమునుధ్యానించుము. అట్లుధ్యానించినవారుఆజలముచేరువరకుచేరగలరుఅనిపలికెడు.

నారదుడుఆజలముకంటెగొప్పదివిదిఅనిఅడిగేడు.

సనత్కుమారుడు "తేజస్సు" జలముకంటెగొప్పది.

ఆతేజస్సువలననేమనకునీరులభించును(సూర్యతేజస్సువలనవర్షములుకలుగునుకదా),

కనుకతేజస్సునుధ్యానించుము. అట్లుతేజస్సునుధ్యానించువారుఆతేజస్సుచేరువరకుచేరగలరుఅనిచెప్పెడు.

నారదుడుఆతేజస్సుకంటెవిదిగొప్పదిఅనిఅడిగేడు.

సనత్కుమారుడు "ఆకాశము" తేజస్సుకన్నగొప్పది. తేజఃపదార్థములైనసూర్య, చంద్ర,నక్షత్ర, విద్యుదాదులస్థానము,

ఆధారముఆకాశము. కనుకఆకాశమునుధ్యానించుము.

ఆకాశముధ్యానించువారుఆకాశముచేరువరకుచేరగలరుఅనిపలికెడు

నారదుడుఆకాశముకన్నగొప్పదివిదిఅనిఅడిగేడు.

సనత్కుమారుడు "స్మర" అనగాచేతనాపూర్వకమైనస్మృతిఆకాశముకన్నగొప్పది" అనిచెప్పెడు.

నారదుడు "అంతకంటెగొప్పదివిది " అనిఅడిగేడు.

సనత్కుమారుడు "ఆశ" అంతకంటెగొప్పదిఅనిచెప్పెడు.

నారదుడుదానికంటెగొప్పదివిదిఅనిఅడిగేడు.

సనత్కుమారుడు "ప్రాణము" ఆశకంటెగొప్పదిఅనిబదులిచ్చెడు.

ప్రాణములేనివారినివారుతల్లి, తండ్రులైనాఒకకర్రతోనిప్పులోతోసిస్తాముకదా!

కానిఈప్రాణమునుతెలిసికొని, ధ్యానించి, గ్రహించినట్టి "అతివాది" గొప్పవారు.

ఈవిషయమునువినిననారదుడుఅట్టి "అతివాది" నేనుకాగోరుదును. అదిఎట్లుఅనిప్రశ్నించెను.

సనత్కుమారుడు "అందులకుసత్యముతెలిసికొనవలెను." అనిపలికెను

"సయదిపితరమ్వామాతరమ్వాబ్రాతరమ్వాస్వసారమ్వాచార్యమ్వాబ్రాహ్మణమ్వాకించిత్యశమివప్రత్యాహ

ధిక్వాస్త్యై అత్యేవైనమాహుఃపితృహవైత్యమసిబ్రాతృహవైత్యమసిస్వస్పృహవైత్యమస్యచార్యహ

వైత్యమసిబ్రాహ్మణహవైత్యమసీతి

అథయద్యపీవినానుత్తాంతప్రాణాన్సూలేనసమాసమ్

వ్యతిషందహేత్వైవైనమ్ప్రాయఃపితృహాసీతినమాత్మహాసీతి

నబ్రాత్మహాసీతినస్వస్యహాసీతినాచార్యహాసీతినబ్రాహ్మణహాసీతి

ప్రాణోహ్యైవైతానిసర్వాణిభవతిసవావిషవివమ్పృశ్యన్నేవ

మన్వానవివమ్విజానన్అతివాదీభవతితమ

చేత్ప్రాయఃఅతివాద్యసీత్అతివాద్యస్మితిబ్రూయాత్నాపహనువీత

అనిఆపూర్తిమంతము. అంటేఇక్కడప్రాణముపోయినతరువాతతల్లివైనా, తండ్రివైనా, నోదరుడినిఅయినా, నోదరివైనా, ఆచార్యులవైనా, బ్రాహ్మణుడవైనానిప్పులోతోసివేస్తేఆతోసివేసినవాడినిహంతకుడనిఅనముకదా.

ఇదిగ్రహించినిశ్చలముగానున్నవాడు "అతివాది" అనిసనత్కుమారుడుచెప్పేడు. నారదుడుతాను "అతివాది" కావాలంటేఎలాఅనిఅడిగితేదానికి "సత్యము" తెలుసుకోవాలి. అనిసనత్కుమారుడుబదులిచ్చేడన్నమాట.

అప్పుడునారదుడు "ఆసత్యముగురించితెలిసికొనగోరుదును" అనిపలికేడు.

సనత్కుమారుడు

"యదావైవిజానాత్యథసత్యమ్యదతినావిజానాన్సత్యమ్యదతి

విజానన్సీవసత్యమ్యదతివిజ్ఞానమ్మవివిజిజ్ఞాసతవ్యమ్ఇతి

విజ్ఞానమ్భగవఃవిజిజ్ఞాసఇతి"

అనిసత్యమునుఅర్థముచేసికొనినప్పుడేఅదిసాధ్యము" అనిపలికేడు.

అంతటనారదుడు "ఆసత్యమునుఅర్థముచేసికొనగోరెదను" అనిప్రార్థించేడు.

దానికిస్థిమితమైనమతితోవిచారణావిధానముఅవసరము." అనిచెప్పేడు.

నారదుడు "నేనుదానినితెలుసుకొనగోరెదను" అనిపలికెను.

సనత్కుమారుడు "అందులకుశ్రద్ధఅవసరము. శ్రద్ధలేకున్న ఏదయినాఫలించదు" అనిపలికెను.

నారదుడు "ఆశ్రద్ధఅనగాతెలిసికొనగోరుచున్నాను" అనిపలికెను.

సనత్కుమారుడు " నిష్ఠలేకశ్రద్ధకలుగదు. కనుకఅందులకైనిష్ఠఅవసరము" అనిపలికేడు.

నారదుడు "స్వామీ, ఆనిష్ఠగురించితెలిసికొనగోరుదును" అనిపలికేడు.

సనత్కుమారుడు "ఈనిష్ఠతననుతానునియంత్రించుకొనితక్కినక్రియాకలాపాలకుదూరమై, బాహ్యవిషయములనుండిమనస్సునువెనుకకుమరల్చుకొనియుండుటఅనగా "కృతి" వలనవస్తుంది. (ఈప్రయత్నాన్నికృతిఅంటారన్నమాట). " అనిపలికేడు.

నారదుడుదీనినినేనెట్లుపొందగలను" అనిఅడిగేడు.

సనత్కుమారుడు "అందుకు "సుఖము" పొందియుండాలి. "సుఖము" లేకున్న ఈస్థితిసంభవముకాదు" అనిపలికేడు.

నారదుడు "దానినినేనెట్లుపొందగలను" అనిఅడిగేడు.

సనత్కుమారుడు "సుఖముఅనంతమైనది, గొప్పది, సంపూర్ణమైనది, అందువలననీవుఆ "సంపూర్ణత" అంటేతెలుసుకోవాలి" అనిఅన్నాడు.

నారదుడు "స్వామీ, దానిగురించితెలియజేయండి. ఆ "సంపూర్ణత" అంటేఏమిటోవివరించండి" అనికోరేడు.

సనత్కుమారుడు

యత్రనాన్యత్సకృతినాన్యత్కృణోతినాన్యత్విజానాతిసభూమా

**అథయత్రఅన్యత్సకృతినాన్యత్కృణోతినాన్యత్విజానాతితదల్పమ్యవైభూమాతదమృతమ్అథయదల్పస్తున్మర్త్యమృభగవఃక
స్మిన్ప్రతిష్ఠితఇతిస్వమహిమ్నియదివానమహిమ్నితి**

గోఅశ్వమిహమహిమేత్యాచక్షతేహస్తిహిరణ్యవ్హాసభార్యమ్

క్షేత్రాణిఆయతనానీతినాహమేవమ్

బ్రవీమిఇతి

హోవాచఅన్యోహయన్యస్మిన్ప్రతిష్ఠితఇతి ||

ఎక్కడవేటోక్కటిచూడడం, వినడం, తెలుసుకొనడంలేకుండాఉంటుందోఅదిఅన్నిటికన్నగొప్పదిఅయిన "భూమి". అట్లుకాకఎక్కడవేటోకటిచూడడం, వినడం, తెలుసుకొనడంఅవుతుందోఅది "అల్పము".

ఆ "భూమి" అనునదిఅమృతము, అట్లుకాకఏదినాశముకలదోఅదిఅల్పము.

అంతటనారదుడు "ఆభూమిఎక్కడప్రతిష్ఠితమైయున్నది" అనిఅడిగెను.

సనత్కుమారుడు "అదితనయొక్కమహిమయందేప్రతిష్ఠితమైయున్నది.

అనగాతనమహిమయేఆధారభూతమైయుండునది. దానికివేటోకటిఆధారముకాదు.

ఈవిశ్వమునందుగోవులు, అశ్వములు, గజములు, బంగారము, సేవకులు, పరిచారవర్గము, భవనములు, అనేకములైనసంపదలు, అందమైనగృహములుమున్నగునవిఆధారముగాభావించురు. కానిఈ "భూమి" కుఇవివివియునుఆధారముకావు. అదినిరపేక్షమైనది, సర్వస్వతంత్రమైనది.

ఇదియేసమస్తమునకుఆధారభూతమైనది.

ఆధారమగుటవలనఇదిఅన్నిటికీక్రిందనుమాత్రమేఉండదు.

"సవివలధస్తాత్మకపరిష్టాత్సపశ్చాత్సపురస్తాత్పదక్షిణతఃసఉత్తరతఃసవివేదసర్వమీశత్యథాతఃఅహంకారాదేశ

వివాహమీవివలధస్తాత్అహమీఉపరిష్టాత్అహమ్మక్షిణతఃఅహమీఉత్తరతఃఅహమీవివేదసర్వమితి ||

ఆ "భూమి" అధోభాగమునను, ఊర్ధ్వమునను, ముందుభాగమునను, వెనుకభాగమునను, దక్షిణమునను, ఉత్తరముననుఅంతటనూకలదు.

అనగాఈ "అహమ్" అధోభాగమునను, ఊర్ధ్వభాగమునను, వెనుకను, ముందుభాగమునను, దక్షిణమునను, ఉత్తరముననుఅంతయునుఅయిఉన్నది.

అథఅతఃఆత్మాదేశవివలత్యైవలధస్తాత్ఆత్మకపరిష్టాత్ఆత్మాపశ్చాత్ఆత్మాపురస్తాత్ఆత్మాదక్షిణతఃఆత్మాఉత్తరతఃఆత్మైవేద

సర్వమీశతిసవావిషవివమ్మృశ్యన్నేవమ్మన్వానవివమ్

విజానస్ఆత్మరతిఆత్మక్రీడఆత్మామిథునఆత్మానందఃసస్వరాట్భవతితస్యసర్వేషులోకేషుకామచారఃభవతి

అథయఃఅన్యథాతోవిదుఃఅన్యరాజానఃతేక్షయ్యలోకాభవంతి

తేషాసర్వేషులోకేషుఅకామచారోభవతి ||

ఆఆత్మక్రిందను, ఊర్ధ్వమునను, ముందువెనుకలను, ఉత్తర, దక్షిణములనుఇట్లుఎల్లెడలయున్నట్లుతెలిసికొనుము.

ఇట్లుతెలిసికొని, తన్నుననుచేసి, తద్విజ్ఞానముకలిగినవాడుఆత్మక్రీడను, ఆత్మమైధునమును, ఆత్మానందమునుపొంది "స్వరాట్" అగును. అతడుసమస్తలోకములయందుతనఇష్టప్రకారముసంచారముచేయగలడు.

ఇట్లుతలంచనివారుపరతంత్రులై, మర్త్యలోకములయందుఅనగాక్షీణించులోకములయందుండెదరు.

వారుతక్కినలోకములయందుతమిష్టప్రకారముసంచారముచేయలేరు.

తస్యహవావితస్యైవమ్మృశ్యతవివమ్మన్వానస్యైవమ్విజానత

ఆత్మతఃప్రాణఆత్మతఃఆకాత్మతఃస్మరతఃఆత్మతఃఅకాశఆత్మతఃతేజఃఆత్మతఃఅపఆత్మతః

ఆవిర్భావతిరోభావతఃఆత్మతఃఅన్నమ్ఆత్మతఃబలమాత్మతః

విజ్ఞానమాతృతః ధ్యానమాతృతః చిత్తమాతృతః

సంకల్పఆత్మతః మనఆత్మతః వాగాత్మతః నామమీఆత్మతః మంత్రా

ఆత్మతః కర్మణి ఆత్మతవివేదసర్వమితి ||

అట్టివానికి సమస్తమూ తనకు తానుగా చూడబడుతుంది, మననముచేయబడుతుంది, తెలియబడుతుంది.

ఆత్మనుండియే ప్రాణమును, ఆత్మనుండియే ఆశయును, ఆత్మనుండియే స్మరయును, ఆత్మనుండియే ఆకాశమును, ఆత్మనుండియే తేజస్సును, ఆత్మనుండియే జలమును, ఆత్మనుండియే అన్నమును, ఆత్మనుండియే బలమును, ఆత్మనుండియే విజ్ఞానమును, ఆత్మనుండియే ధ్యానమును, ఆత్మనుండియే చిత్తమును, ఆత్మనుండియే సంకల్పమును, ఆత్మనుండియే మనస్సును, ఆత్మనుండియే వాక్కుయు, ఆత్మనుండియే నామమును, ఆత్మనుండియే మంత్రమును, ఆత్మనుండియే కర్మమును ఆవిర్భావ, తిరోభావములు సంభవించును. ఆత్మనుండియే సమస్తమూ అని తెలియునది.

"తదేషక్షోకః స పశ్యేత్ సమ్యక్ సమ్యక్ సమ్యక్ తి న రోగ మ్నోత దుఃఖతా

సర్వాహపశ్యేత్ సమ్యక్ తి సర్వమాప్నోతి సర్వశాంతి

స ఏకధా భవతి, త్రిధా భవతి పంచధా

సప్తధా నవధా చైవ పునః చ ఏకాదశః స్మృతః

శతమ్బదశచ ఏకశ్చ సహస్రణిచ

వింశతిః ఆహారకుఢ్దో సత్త్వశుద్ధో ధ్వానస్మృతిః

స్మృతిలంభే సర్వగ్రంథీనా మ్విప్రమోక్షః తస్మి

మృదితకషాయాయ తమసః పారమ్ధర్మయతి

భగవాన్సనత్కుమారః తస్కందశతి ఆచక్షతే తస్కందశతి ఆచక్షతే ||

ఈవిధంగా ఈ "భూమవిద్య" మంత్రములకు పంహారము చెప్పబడుచున్నది.

అట్టివాడు (భౌతిక, దైవిక, ఆత్మసంబంధములైన) బాధలను లేకయుండి మరణము, రోగము, దుఃఖము మొదలైన వాటికి దూరమై సమస్తవస్తుజ్ఞానము కల్గినదా సర్వమును పొందును.

అతడు ఒక్కడై, ముగ్గురై, ఐదుగురై, ఏడుగురై, తొమ్మిదిమందియై పదనొకండుగానయి, నూర్గురై, అంతకుపదింతలై, సహస్రములై, అంతకు ఇటువదిరెట్లయి యుండగలడు.

(ఇంద్రియగ్రాహ్యమైన) ఆహారము యొక్క శుద్ధివలన సత్త్వ శుద్ధికలును.

సత్త్వ శుద్ధి అనగా రజస్తమోగుణదూరమై సత్త్వ మయమైన మనస్సు కల్గిన త్వ బద్ధమైన ఆలోచనలు కల్గియుండుట.

అట్టిసత్త్వ శుద్ధివలన "ద్యువాస్మృతి"

అనగామనముఇంతకుముందుఅనుకొనినట్లుతైలధారవలెనిరంతరాయమైనధ్యానస్థితిసంభవిండును. అట్టిస్థితివలన "భిద్యతేహ్యదయగ్రంధిః" అనినట్లుసర్వగ్రంథులనుండిఅనగాముడులునుతెగివడి, విషయ, రాగవిరక్తుడైనవాడుఈతమోమయమైనప్రకృతినుండిబయల్పడలిముక్తాత్ముడగును.

మహిమాన్వితుడైనసనత్కుమారుడునారదునికిఈవిధముగాఅమృతోపమానమగువాక్కులనునారదునికిఉపదేశించెను.

నేను: కొంచెంఅర్థమయి, అర్థమవనట్లుఉన్నదిమామయ్యా! ఈఉపనిషద్భాగముసంగ్రహముగాఒకసారిచెబితే, మూలముఅక్కరలేదు, తాత్పర్యముమాత్రముసంగ్రహముగాచెబితేమఱికొంచెంఅర్థమవుతుందేమో.

మామయ్య: ఎక్కడనీకుఅర్థముకాలేదు

నేను: నారదుడుసనత్కుమారుడిని "దుఃఖాన్ని" దాటిఉపాయముచెప్పుమనికదాఅడిగేడు.

మామయ్య: అవును, " శోకస్యపారవ్రాత్యత్వం" అనిశోకాన్నిదాటడమెలాగోచెప్పుమనిఅడిగేడు.

నేను: దానికిసనత్కుమారుడు

"నీకేమిటితెలియునోముందుచెప్పుఅనిఅడిగితరువాతఒకదానితరువాతఒకటిగొప్పదిఅనిచెప్పుకుంటూవచ్చిమొత్తంకల గుండుపరచేప్రయత్నముచేసినట్లనిపిస్తోంది, తిన్నగాసమాధానముచెప్పకుండా.

చివరకుఆసమాధానముమాఅమ్మచెప్పినట్లు "సాపాటుసమంగాచేయాలి" అనిచెప్పినట్లుమాత్రముఅర్థమయింది.

అంతేనా!

మామయ్య: "బ్రహ్మవిద్య" అంటేఅంతసులభంగాతీసిపారేయకూడదు.

నారదుడుసనత్కుమారుడినిఉపదేశించమన్నప్పుడు, నీకువిమితెలియునోముందుచెప్పుమన్నాడు.

మంచిఆచార్యునిలక్షణమిది. శిష్యునిస్థితి, గతులు, లక్ష్యము,

గమ్యముతెలియకుండాతనకుతెలిసినదంతాచెప్పడంపద్ధతికాదు.

అప్పుడునారదుడుతనకుతెలిసినవిద్యలన్నీవల్లవేసేడు. వీటిలో, నువ్వుగ్రహించేఉంటావు, ఆధ్యాత్మిక,

ఆముష్మికవిద్యలేకాక, లౌకికవ్యవహారాలకుకావలసినకళలూ, శస్త్రవిద్యలూ, గణిత, తర్క,

మీమాంసాదిశాస్త్రాలూ....అన్నీఉన్నాయి. వీటినే "విద్య", "అవిద్య" అనిముండకోపనిషత్తోమనముచదువుకున్నాము.

అంటేమనశాస్త్రాలలోలేనివిషయములేదన్నమాట.

ఇంకమనమందరమూపోటీపడివిష్ణుసహస్రనామముచదివేసి "విముక్తదుఃఖాఃసుఖినోభవంతు"

అనిఎందుకుదుఃఖాలన్నీపోవడంలేదోఅనిఅనుకుంటాముకదా, అలాగేనారదుడుకీసంశయమువచ్చింది,

ఇవన్నీ తెలిసినాదు:ఖమువోవడంలేదు, అసలుదు:ఖమువోవాలంటేఏమిచేయాలిఅని.

అందుకేసనత్కుమారుడినిఅడిగేడు.

అప్పుడుసనత్కుమారుడుఊరికేపేర్లుతెలిసినంతమాత్రానఅంటే "శబ్దజ్ఞానము" ఉంటేసరిపోదు, ముందుఆనామాలమీద "ధ్యానము" చేయాలిఅనిచెప్పేడు.

అంటేమీనాన్నావాళ్ళూపాఠంచెప్పినప్పుడుతెలిసినవిషయాన్ని నీచేతచెప్పించిఅంటేఉదాహరణకుగురుత్వాకర్షణశక్తిగురించిచెప్పాలంటేదానినిర్వచనముముందుచెప్పకుండానీకుతెలిసినపండుకీందపడడాన్ని ముందుచెప్పినట్లు, తరువాతఅసలువిషయాన్నిచెప్పినట్లు, ముందుగాతెలిసినవిషయాలనుండిఅంటేనామము, వాక్యఅంటూప్రారంభించితరువాతసోపానపద్ధతిలో ఒక్కొక్కటిక్రమంగాచెబుతూదానిగొప్పదనాన్ని ఉపదేశించేడన్నమాట. లేకపోతేఅసలువిషయముగొప్పదనముతెలియకపోవడమేకాకఅవగాహనకూడాకష్టము.

నేను: కానిఇలాప్రాణముదాకాఒకదానికంటేఒకటిగొప్పదిఅనిచెప్పినవాడు,

ప్రాణముతరువాతమఱిఅంతకంటేగొప్పదిఅనిచెప్పకుండా, దానికిదికావాలి,

దీనినితెలుసుకోవాలిఅంటూదారిమార్చిసేడుకదా, అంతేకాక "ప్రాణోహపితాప్రాణోహమాతా" అనిచెప్పడంవలన "ప్రాణము" నకుచైతన్యమున్నట్లుకూడాచెప్పబడినది.

అంతేకాకప్రాణములేకుండానఅట్టివానినిఎట్టిహింసకుగురిచేసినాతప్పుకాదనిచెప్పడంవలనప్రాణముఅంటేఆతరువాతచెప్పబడిన "ఆత్మ" అంటేజీవుడేఅనిఅర్థమవుతోంది.

అమ్మ: "ప్రాణము" అంటేప్రాణము, అపానము...అంటూమనముచెప్పుకొనేపంచప్రాణాలలోఒకటికాదా,

అలాగయితేఅదీజీవుడూఒకటిఎలాగవుతారు!

నేను: అలాకాదమ్మా, చెట్టుకుపంచప్రాణాలుఉండవుకదా, అయినాబ్రతికిఉన్నచెట్టునునరికితేఅదిహింస,

ఎండుకట్టెనుగొడ్డలితోడితేఅదిహింసకాదుఅనిఅంటాముకదా, అంటేప్రాణముఅంటేజీవముఉండడం,

అంటేజీవాత్మ అనినాఉద్దేశ్యము.

అందువలనతరువాతచెప్పబడిన "భూమి" అంటేకూడాఈప్రాణము" అనిచెప్పబడిన "ఆత్మ" అంటే "జీవాత్మ" .అందుకే

"విషతువాఅతివదతి" అనిఆప్రాణోపాసకునేఅతివాదిగాచెప్పి, "యఃసత్యేనఅతివదతి"

అనుచోటసత్యవచనమునుప్రాణోపాసనకుఅంగముగాచెప్పి, సత్యవచనమునకుఅంగిగను,

అంతకుముందుచెప్పినప్రాణయాధాత్యజ్ఞానమును "యథావైవిజానాతిఅథసత్యమ్యదతి"

అనువాక్యమునఉపదేశించిదానినికలుగచేయునట్టిప్రయత్నములగుమనన, శ్రద్ధా,

నిష్ఠలనుఉపదేశించిదానినిఆరంభించడానికిప్రాప్యభూతుడును,

ప్రాణమనబడువాడునుఅయినజీవునిస్వభావముసుఖరూపమనితెలిపి, అట్టిసుఖమువిపులమైనదని

"భూమాతుఏవవిజ్ఞాసితవ్యమ్" అనువాక్యములోచెబుతున్నారు.

ఇట్లుజీవాత్మకేఅవిద్యాయుక్తరూపమగువిపులమైనసుఖముకలదనితెలిపి, కావున "తరతిశోకమ్ఆత్మవిత్"

ఆఆత్మనుతెలుసుకొనినవాడుశోకమునుదాటగలడుఅనిచెప్పినట్లుగానాకుఅర్థమయింది.

నారదుడుమొదట్లోసనత్కుమారుడినిఅడిగినప్రశ్నకుచుట్టుత్రిప్పిచెప్పినసమాధానముఇదేననినాఉద్దేశ్యము. అందువలన

"భూమ" అన్నదానికిఇక్కడ "జీవాత్మ" అనేఅర్థమవుతోందినాకు. ఇంకతరువాత "యత్రనాన్యత్పశ్యతి..!"

అనిఆజీవాత్మగొప్పదనాలను, లక్షణాలనువర్ణించిఆస్థితినిపొందడానికిఏమిచేయాలో "ఆహారశుద్ధా ..."

అంటూనిరంతరాయమైనధ్యానముచేయాలనిచెప్పారు. అందువలనఈఉపనిషద్భాగములో "భూమ"

అనిచెప్పబడినదిజీవాత్మగురించే.

అట్టిజీవాత్మ ఒక్కటేఅయినాపలువిధములుగాకనబడుతూంటుందిఅని "ఏకధాభవతి, త్రిధాభవతి .."

అంటూవివరించేరుఆజీవాత్మగురించే.

అంతేనామామయ్యా!

మామయ్య: నేనుకొత్తగాచెప్పేదేముంది,

భగవద్భాష్యకారులుతమసూత్రభాష్యములోఈవిషయాన్నివిశదంగావివరించేరు.

దానినిచదువుకోవడంతప్పకొత్తగాచెప్పడానికిమనమెంత?

అమ్మ: ఏమిటిసూత్రముమామయ్యా!

మామయ్య:

"భూమాసమ్మసాదాత్అధ్యపదేశాత్....1-3-7"

అంటే

సమ్మసాదాత్: జీవునికంటె

అధ్యపదేశాత్: అధికునిగాచెప్పబడుటవలన

భూమా: (శ్రుతియందు) భూమాయనిచెప్పబడినది (పరబ్రహ్మయే)

అనగా

"భూమా" అనబడునదిజీవునికంటెఅధికునిగాచెప్పబడుటవలనపరబ్రహ్మయే

అమ్మ: కొంచెంవివరించండిమామయ్యా!

నాన్నగారు:అసలు "భూమా" అంటేఅర్థముఏమిటి?

మామయ్య: "భూమా" శబ్దముభావప్రత్యయాంతము. సంస్కృతవ్యాకరణములో "బహు"

శబ్దానికీపృథ్వాదిగణములుపరమయినప్పుడు "బహుర్లోపోభూచబహోః" అనుసూత్రముప్రకారము "భూమా" అనుపదమువస్తుంది. అంటేవిశాలమైనది, విపులమైనది, గొప్పవాటికన్నాగొప్పదిఇలాఅర్థముచేసుకోవాలి. ఆఉపనిషద్వ్యాఖ్యలలోనే "యత్రనానృత్యశృతి....సభూమా, అథయత్రనృత్యశృతితత్అల్పమ్" అనికదాచెప్పారు. అంటేఅల్పముకానిది, అంటేఅనంతమైనదిఅనిఅనుకో.

నాన్నగారు: అంటేదానిఅర్థమువేటికటిచూడకుండా, వినకుండా, తెలియకుండాఉంటేఅది "భూమా" అనికదా.

అంటేఅదితప్పవేటికటిలేదనిఅర్థమా, లేక...

మామయ్య: అదిలేకుండావేటికటిలేదనిఅర్థము.

ఇక్కడఈ "భూమా" అంటేఆత్మఅనివాడేరుకనుక "జీవాత్మ" నుగురించిచెబుతున్నారనిరామంసందేహము. దీనినేపూర్వపక్షముగాతీసుకొని, భగవద్భాష్యకారులువివరించేరు, ఈసూత్రసిద్ధాంతభాగములో.

అమ్మ: ఏమిటనిమామయ్యా!

మామయ్య: ఇక్కడసూత్రములోచెప్పబడిన "సంప్రసాద" శబ్దమునకుజీవుడనిఅర్థము. ఎందుకంటేఇదే "ఛాందోగ్యోపనిషత్తోమరొకమంత్రములో

"ఏషసంప్రసాదఃఅస్మాత్సరీరాత్సముత్తాయపరంజ్యోతిఃఉపసంపద్యస్వనరూపేణఅభినిష్పద్యతే(8-12-2) అనగా "ఈజీవుడుఈశరీరమునుండిబయల్పడలిపరంజ్యోతిస్సునుపొందిస్వస్వరూపావిర్భావముకలవాడగుచున్నాడు" అనిచెబుతారు.

అంటేసంప్రసాదశబ్దానికీజీవుడనేకదాఅర్థము. ఇంకఆజీవునికంటెగొప్పవానిగచెప్పబడినది "భూమా".

రామంచెప్పినట్లునామమునుండిప్రాణమువరకూఒకదానికంటెవేరొకటిగొప్పఅనిచెప్పినసనత్కుమారుడు,

"సవాఏషఏవమ్మశ్యన్ఏవమ్మన్వానఏవమ్మిజానన్అతివాదీభవతి" అనుచుఅతడుఇట్లువిని, చింతించి, సాక్షాత్కరించుకొనిఆప్రాణోపాసకుడు "అతివాది" అగుచున్నాడనిచెప్పి, తరువాత

"ఏషతువాఅతివదతియఃసత్యేనఅతివదతి" అనుచుఎవడుసత్యమనబడుదానిని,

తక్కినవాటికంటెమించినఉపాస్యవస్తువుగాతలంచుచున్నాడోవాడే"అతివాది" అనువాక్యమున "తు"

అనుశబ్దమునపూర్వముచెప్పబడినఅతివాదినుండిఈ "అతివాది" నివేఱుపరచిచెప్పుచున్నాడు.

అంటేముందుచెప్పబడినఅతివాదిప్రాణోపాసకుడుఅయితేతరువాతచెప్పబడినఅతివాదిసత్యోపాసకుడుఅన్నమాట.

ఇంకఈసత్యముఅంటేఏమిటిఅంటే "సత్యమ్మనమ్అనంతమృహ్మా" మున్నగుచోట్లతెలుపబడినట్లుసత్యమనగా

"పరబ్రహ్మమని" తెలుసుకోవాలి.

నాన్నగారు: అతివాది అంటే ఏమిటి?

మామయ్య: ఒకవిషయము స్వరూపమును బాగుగా తెలుసుకొని,

దానిని పురుషార్థముగా తక్కినవాటిని అతిక్రమించినదిగా తలచి, దానినే చింతించి, సాక్షాత్కరించుకొనువాడు "అతివాది" అనిపిలువబడతాడు.

అంటే ప్రాణమనబడజీవాత్మను ఉపాసించు ప్రతివాది గురించి ముందు చెప్పేరు.

నారదుడు అంతటితో ఉపదేశము పూర్తి అయిందనుకొన్నాడు.

అప్పుడు సనత్కుమారుడు దానికన్న ఎక్కువైన పరమపురుషార్థరూపమైన పరబ్రహ్మమును ఉపదేశించతలచి

"విషతువా అతివదతియః సత్యేన అతివదతి" అని తానే సత్యమగు బ్రహ్మమను దానిని ఉపాసించు అతివాదిని తెలియచేసెను.

అప్పుడు నారదుడు "సః అవామ్భగవః సత్యేన అతివదాని" అని ఓపూజ్యుడా!

నేను ఆ సత్యమునే అన్నిటికన్న మిన్నగా తలచువాడను" అని పలికెను.

అంతట సనత్కుమారుడు పరబ్రహ్మ సాక్షాత్కారమూలముగా కల్పన దగు సత్యవాది త్వమును సిద్ధింపజేయుటకై అట్టి పరబ్రహ్మ

సాక్షాత్కారమును కలుగజేయునట్టి ఉపాయమగు పరబ్రహ్మోపాసనమును "సత్యమ్తు ఏవ విజిజ్ఞాసి తవ్యమ్" అని ఉపదేశించి,

అందులకు సాధనభూతమగు పరబ్రహ్మమననమును "మతిఃతు ఏవ విజిజ్ఞాసి తవ్యా"

అని వినిన దానిని సిద్ధిరముగా మనస్సునందుతలచుకొనుటకు గమనమేర్పడినందున మననమును,

శ్రవణమును ఉపదేశించి అట్టి శ్రవణమునకు ఉపాయభూతమును పరబ్రహ్మ విషయమైనదియగు శ్రద్ధను అనగా ఆసక్తితో కూడి

న త్వరను "శ్రద్ధాతు ఏవ విజిజ్ఞాసి తవ్యా" అని తెలియజేసి, అందులకు ఉపాయభూతమగు

"నిష్ఠ"ను అనగా తత్సంబంధితకార్యనిర్వహణాబుద్ధి "నిష్ఠాతు ఏవ విజిజ్ఞాసి తవ్యా" అని ఉపదేశించి,

అందులకు ఉపాయభూతమైన ఉద్యోగమగు "క్రియను" కృతిఃతు ఏవ విజిజ్ఞాసి తవ్యా" అని ఉపదేశించి,

అట్టి శ్రవణాది అనుష్ఠానమునందు అభిలాషను కలుగజేయుటకై ప్రాప్యభూతుడును,

సత్యమనువాడును అయిన పరబ్రహ్మమును సుఖరూపునిగా తెలియవలెనని "సుఖమ్తు ఏవ విజిజ్ఞాసి తవ్యమ్"

అనువాక్యమును ఉపదేశించి వైపుల్యమున అంతకు మించినది ఏమియు లేనిదగు అఖండమైన,

అనంతమైన సుఖమే పరమపురుషార్థము అనియు,

ఆపరబ్రహ్మము యొక్క సుఖాకారమును అంతకు మించినదే దియును లేని వైపుల్యము గలదానిగా

"భూమాతు ఏవ విజిజ్ఞాసి తవ్యః" అని దానిని "భూమా" అని ఉపదేశించేడు.

అట్లు నిరతికయ, విపుల సుఖరూపుడగు పరబ్రహ్మము యొక్క లక్షణమును

"యత్ర నాన్యత్పశ్యతి..." అనువాక్యమున వివరిస్తున్నాడు. అనగా,

అట్లు అనవధికాకయ సుఖరూపుడగు పరబ్రహ్మము అనుభవించబడునపుడు వానిని అనుభవించువాడు వేరొకదానిని చూడ

డు, ఏలననకలవస్తుసమూహము పరబ్రహ్మ స్వరూపములోను, అట్టి పరబ్రహ్మ విభూతిలోను అంతర్గతమైయున్నది.

సమస్తము పరబ్రహ్మోత్మకమేకదా. కనుక ఐశ్వర్యమనిపిలువబడునట్టి ఈ సమస్తమును విభూతిగానుండువాడు,

నిరతిశయసుఖరూపుడును అగు పరబ్రహ్మ మును అనుభవించుచు ఆ బ్రహ్మ మునుండి వేఱుగా ఏమియు లేనట్లు తెలిసినవాడు వే
రొకదానిని చూచుట మొదలైనవి చేయడం జరగదు. అట్టివాడనుభవించునదంతయు సుఖరూపమే.
అతడు దుఃఖమును తెలుసుకొనడు, అనుభవించడు.

నాన్నగారు: "భూమా" అంటే పరబ్రహ్మ మని ఎలా చెబుతున్నారు.

మామయ్య: "భగవద్వేదాధ్యాయనకృతామ్ ... తన్నతాను సారేణ సూత్రాక్షరాణి వ్యాఖ్యాస్యంతే"

అని బోధాయన వృత్తి ననుసరించి వ్యాఖ్యానము చేస్తానని కదా భాష్యకారుల ప్రతిజ్ఞ. బోధాయనులు కూడా
"భూమా తు వివణతి భూమా బ్రహ్మ నామాది పరంపరయా ఆత్మ నఊర్ధ్వ మస్యోపదేశాత్" అనగా భూమ అనిన బ్రహ్మము,
ఏలనన నామము మొదలుగా ఆత్మ వరకును పరంపరగా చెప్పి,
ఆత్మ కు తరువాత భూమ అని చెప్పియున్నారు అని వివరించేరు.

అంతేకాక "ఆత్మనప్రాణః" అనగా ఆత్మ నుండి ప్రాణము పుట్టుచున్నది అని పై ఉపనిషద్వ్యాఖ్యలలో వస్తుంది.
అంటే దీని కి పుట్టుక ఉన్నట్లు తెలుస్తోంది. తరువాత భూమా గురించి చెప్పినప్పుడు "అమృతమ్" అని జనన,
మరణములు లేనిది అని చెప్పేరు, కనుక భూమా అనగా పరబ్రహ్మమే.

నేను: అంటే పరబ్రహ్మ ము యొక్క విభూతి అవడం వలన సుఖానుభవము కలుగుతుందా!

మామయ్య: అంతా పరబ్రహ్మ విభూతియే. పరబ్రహ్మ త్మకముగా అనుభవించడం వలన సుఖానుభవము కలుగుతుంది.

కర్మ వశ్యులైన జీవులకు ఈ కలవ్రపంచములు ను బ్రహ్మ మునుండి వేఱుగా తెలియపచ్చును.

అప్పుడు వారి వారి కర్మ మును బట్టి దుఃఖమును, పరిమిత సుఖమును అనుభవిస్తారు.

కర్మ రూపమగు అవిద్యచోయిన వారికి విభూతి గుణవిశిష్టుడైన పరబ్రహ్మ ముతో అపృథక్సంబంధము తెలియవచ్చును.

అప్పుడు అంతయును పరబ్రహ్మ త్మకముగా వాళ్ళు పరిగణించడం వలన సుఖరూపమవుతుంది.

అంటే రోగమున్న వానికి హితము కాని ఆహారము రోగములేని వానికి హితమైనట్లన్నమాట.

అమ్మ: అంటే నిరతిశయ ఆనంద స్వరూపుడును,

అనవధికాశయ అసంఖ్యేయ కల్యాణగుణాకరుడును అగు పరబ్రహ్మ ము యొక్క లీలా పరకరముగా నున్న ఈ సమస్తమందునా
అతడు ఆత్మ గా అంతటనూ వ్యాపించియున్నట్లు తలచువారికి అంతా సుఖమే అన్నమాట.

మామయ్య: కనుక, జగదైశ్వర్య విశిష్టుడును,

అనవధికాశయ సుఖరూపుడును అగు పరబ్రహ్మ మును అనుభవించునట్టివాడు వేరేమియు చూడడు అని చెబుతున్నాడు స
నత్కుమారుడు. వాడికి అంతా పరబ్రహ్మ త్మకమేకదా!

అప్పుడతడుదుఃఖముననుభవించడు, అట్టివానికిసకలఅనుభవములుపరమాత్మసంబంధితములే. అట్టివాడు "స్వరాట్" అనగాకర్మవశ్యుడుకాడు. ఎవరుదీనికివిరుద్ధముగాతలచి, ప్రవర్తించెదరోవారుకర్మవశ్యులు, దుఃఖభాగులుఅవుతారు.

నేను: స్వరాట్అంటేకర్మవశ్యుడుకాడుఅనిఅర్థమా, బాగుంది.

కానినారదునికిచెప్పినప్పుడునామమునుండిప్రాణముదాకాఒకదానికంటేమరోకటిగొప్పదిఅనిఆరోహణక్రమములోచెప్పే దుసనత్కుమారుడు. చివరలోదానినేఅవరోహణక్రమములోచెప్పేడుకదా.

మామయ్య: మొదటచెప్పినప్పుడునారదుడుతెలుసుకొనవలసినవిధానముకనుకక్రిందనుండిపైకి.

చివరలోచెప్పినదిపరమాత్మఅన్నిటికన్నాగొప్పవారయిన "భూమ" శబ్దవాచ్యుడిపరముగాచెప్పినది, అందువలనపరమాత్మయేప్రాణమునుండినామమువరకుఅన్నిటికీఆధారము, అంతరాత్మ, కారణభూతుడుఅనిచెప్పడానికిపైనుండిక్రిందవరకూచెప్పేరునారదునికిఆవిషయముఅర్థమయేలా. అంతేకాదుఆవిర్భావ, తిరోభావములకుఆయనేకారణమనిచెప్పడంవలనఇక్కడపరమాత్మస్వరూపమువిశదంగావివరించడంకూడాజరిగింది.

ఇంకమనముఇంతకుముందు "ఆనందమయఃఅభ్యాసాత్"

అనుసూత్రమనందుఅంటేఆనందమయాధికరణములోపరబ్రహ్మముఆనందమయత్వమువిస్తూతముగాచదువుకున్నా ముకనుక

ఇంతకంటేవిపులంగాఅవసరములేదనుకుంటాను.

ఈకారణాలవలనప్రాణమనుజీవునికంటేవేఱయినవాడును, సత్యమనబడువాడును, సుఖరూపుడునుఅయినపరబ్రహ్మమేఇక్కడ "భూమా" అనిసనత్కుమారునిచేఉపదేశించబడినది

అంతేకాకఇక్కడ "భూమ"

అనిచెప్పబడినవానికివివరింపబడినలక్షణములుపరబ్రహ్మానికేవర్తిస్తాయికనుకకూడాఇక్కడచెప్పబడినదిపరబ్రహ్మేఅనిచె బుతున్నారుతరువాతసూత్రములో.

అమ్మ: ఏమిటిఆసూత్రముమామయ్యా!

మామయ్య:

"ధర్మోపపత్తేశ్చ.....1-3-8"

అంటే

ధర్మ:ధర్మములుఅనగాలక్షణములు

ఉపపత్తేః: సంభవముఅగుటవలన

అనగా

"భూమి" యనబడువానియందుఉండునవిగ (శ్రుతివాక్యములయందు)

చెప్పబడినధర్మములుపరమాత్మకేవర్తించుటవలన "భూమి" యనగాపరమాత్మయే.

అమ్మ: అంటే "భూమి" సందువలక్షణములుచెప్పేరో అవిపరమాత్మకేసంభవముకనుక "భూమి"

అంటేపరమాత్మయేఅనికదాచెబుతున్నారు. ఇక్కడవియేలక్షణాలనుగురించిచెబుతున్నారు.

మామయ్య: "ఏతత్తత్వమ్" అనికదాచెప్పేరు, ఈఅమ్మతత్వముపరమాత్మకేవర్తిస్తుంది.

"కస్మిన్నతిస్థిత" అనేప్రశ్నకు "స్వమహిమ్ని" అనిదానికీవేరొకటిఆధారముకాదు, అదిఅనన్యధారమైనదిఅనిచెబుతూ

"సఏవఅధస్తాత్" అనిమిగిలినవాటికిఅన్నిటికీఅదియేఆధారభూతమైనదిఅనికదాచెప్పేరు, ఇలాఆధార,

ఆధేయభావములుపరమాత్మకు, జీవ, ప్రకృతులకుఉన్నట్లుఇంతకుముందుచెప్పుకున్నాము.

సమస్తమునకుఆధారమైనవాడుపరమాత్మయే.

నేను: కాని "అహమ్ ఏవ అధస్తాత్ అహమ్ ఉపరిష్టాత్" అంటూ "అహమ్" అనికదాచెబుతున్నారు. ఇక్కడ "అహమ్"

అన్నాకూడాపరమాత్మయేనా!

మామయ్య: అహమ్ అంటేపరమాత్మ అంతర్యామిగాగలజీవాత్మలేదాప్రత్యగాత్మ అనిఅర్థంచేసుకోవాలి. "ప్రత్యక్"

శబ్దమునకుఅర్థములోపనుండునదికనుకదానిఅర్థముజీవాత్మతోబాటుపరమాత్మవరకూవర్తిస్తుంది.

అందుచేతప్రత్యగాత్మనుశరీరముగాగలపరమాత్మనుఅనుసంధించడానికిఇక్కడ "అహమ్" అనుభావనతోఉపదేశించేరు.

పరమాత్మ సర్వపదార్థాలనుశరీరముగాకలిగియుండువాడుకనుకఅతడుప్రత్యగాత్మకుకూడాఆత్మ అయినవాడు.

ఈవిషయమే "అథాతో ఆత్మోపదేశః" అనువాక్యముతోమొదలుపెట్టి "ఆత్మైవేదమ్యర్వమ్"

అనువాక్యమువరకునుచెప్పబడినది.

"తస్యహవావితస్యైవమృత్యవీవమ్నానఃతస్యైవవిజానతఆత్మనఃప్రాణఆత్మనఃఆకాశః"

మొదలైనవాక్యములద్వారాచెబుతున్నారు.

అంటేఉపాసకునిలోఅంతర్యామిగానుండుపరమాత్మనుండియేసమస్తమూసముత్పన్నముఅవుతుందన్నమాట.

జీవాత్మకుగానిప్రకృతికిగానిపరమాత్మలేకుండాస్వతస్సిద్ధమైనఅస్తిత్వములేదు.

అందువలనఅవిఅన్నీకూడాపరమాత్మశరీరాలే, అంటేపరమాత్మపైఆధారముగాకలవియే.

పైశ్రుతివాక్యాలుఆవిషయాన్నేచెబుతున్నాయి. మనముఇంతకుముందుఅనుకున్నట్లు "సత్య"

శబ్దముకూడాపరమాత్మకేవర్తిస్తుంది.

నాన్నగారు: నాకుమరోకవిషయముకూడాఅర్థమయింది.

ఎవరుపరమాత్మానుభవములేదాపరమాత్మకుశరీరముగాయున్నఆత్మానుభవముకలిగిఉంటారోవారికిశోకముఉండదన్నమాట. పరమాత్మానుభవముకలిగిందనడానికిఇదొక " లిట్టుస్టెప్స్ " అనుకేవచ్చునేమో.

మామయ్య: బాగుందినీకెమ్మిట్టిబుద్ధి. పరమాత్మానుభవముఉన్నంతకాలమూశోకముఉండసాధ్యముకాదు.

కానిఈప్రకృతినబంధముఉన్నంతకాలమూపరమాత్మానుభవమునిరంతరాయముగాకలిగియుండడంమహానుభావులకైనాదుస్సాధ్యముకదా!

అమ్మ: బాగుందిమామయ్యా, ఈభూమాధికరణములో

"నామమునుండిప్రాణమువరకూక్రమముగాఒకదానికంటేఒకటిగొప్పదనిచెప్పినతరువాతఆప్రాణశబ్దవాచ్యుడైనజీవునికంటేసత్యశబ్దవాచ్యుడైనపరమాత్మగొప్పవాడనిచెప్పియుండుటచేతను, ఈశ్రుతివాక్యములలో "భూమా" పదవాచ్యునికేచెప్పబడినఅమృతత్వము, సమస్తమునకుఆధారభూతమగుట, సమస్తచేతనా, చేతనములలోఅంతర్యామియైయుండుటమున్నగుగుణాలుపరమాత్మకేవర్తిస్తాయికనుకఈవాక్యాలలో "భూమా" అనిచెప్పబడినదిపరమాత్మయే" అనిభగవద్రామానుజులుసిద్ధాంతీకరించేరుఅన్నమాట.

మామయ్య: అవునమ్మా, ఇక్కడితో "భూమాధికరణము" ముగిసింది. తరువాతఅధికరణాన్నిమరోకరోజుచూద్దాము.

అందరూ: "యోనిత్యమచ్యుతపదాంబుజయుగ్మరుక్మ..."

అక్షరాధికరణము:

మామయ్య: రండిరండి, అంతాకుశలమేకదా!

అమ్మ: బాగానేఉన్నాముమామయ్యా, మావాడికిఒంట్లోకొంచెంనలతగాఉండడంవలనఈమధ్యరాలేకపోయినాము. మీరుకులాసాగాఉన్నారా!

నాన్నగారు: ఈరోజుచెప్పుకోనేఅధికరణముఏమిటిబావా!

మామయ్య: "అక్షరాధికరణము" అని "అక్షరబ్రహ్మవిద్య" ప్రస్తావనలో..

నేను: అవునుఆమధ్యముండకోపనిషత్చెప్పినప్పుడుచెప్పేరే, దానిగురించేనా!

మామయ్య: కాదు. ఈవిద్య "బృహదారణ్యకోపనిషత్తు" నకుసంబంధించినది.

అంతకుముందుచెప్పుకున్నముండకోపనిషత్తులోవచ్చేఅక్షరబ్రహ్మవిద్యకాకుండాఇదివేఱుఅనిచెప్పడానికిదీనిని "గార్గిఅక్షరబ్రహ్మవిద్య" అనికూడాఅంటారు.

నేను: ఈగార్గిఎవరు!

మామయ్య: ఈమె "వచక్కుమహర్షికుమార్తె. మిథిలానగరచక్రవర్తి "జనకమహారాజు"

ఆస్థానములో నున్న గోప్యవిద్వాంసులలో ఈమె ఒకరు.

ఇంతకుముందు మనము చెప్పుకున్నట్లు యాజ్ఞవల్క్యుని జనకమహారాజుసభలో ఎదిరించి విద్వద్వాదానికి సిద్ధపడినవారిలో గార్గికూడా ఒకరు.

అమ్మ: అంటే ఉపనిషత్తులలో కూడా స్త్రీలు వేదాంతవిషయాల చర్చలలో పాల్గొనినట్లు ఉన్నదన్నమాట.

మామయ్య: అవునమ్మా, ఇలాగే మైత్రేయి మొదలైన మహిళావేదాంతుల ప్రసక్తి కూడా కనబడుతుంది ఉపనిషత్తులలో.

కాని వారి సంఖ్య తక్కువేననుకో.

నేను: అంటే ఆ "గార్గి" యాజ్ఞవల్క్యునితో వేదాంత చర్చ చేసిందా, ఇది బృహదారణ్యకోపనిషత్తులో నిదా, ఏవిషయమైతే ఆమె ఈ చర్చ చేసినదట.

మామయ్య: అవును, బృహదారణ్యకోపనిషత్తులోని 5వ అధ్యాయములో 8వ ఖండములో వస్తుంది ఈ చర్చ.

అమ్మ: ఆ వివరాలు కొంచెం చెప్పండి మామయ్యా!

మామయ్య: అలాగే,

ముందుగా ఆ ఉపనిషద్భాగవివరాలు చెప్పుకోనిన తరువాత నేను మనము అధికరణ సూత్రాలలో నికి వెడదాము.

అలాగయితే సులభంగా ఉంటుంది.

"అథ హవాచ క్షుప్యవాచ బ్రాహ్మణాభగవంతః హంతా హమి ముష్త్వా

ప్రశ్నా ప్రత్యాయితా చేన్నే వక్ష్యతినవైజాతుయుష్మాకమిమమ్

కస్మిత్ప్రహ్లోద్యష్టేతేతి |

పుచ్చగార్గి ఇతి |"

అంతట వచక్కుమహర్షి పుత్రి అయిన గార్గి "ఓబ్రాహ్మణులారా, నేను ఈ యాజ్ఞవల్క్యుని టెండు ప్రశ్నలు అడుగుతాను.

అతడు నా ప్రశ్నలకు సరి అయిన ఉత్తరమిచ్చినచో మీరెవ్వరూ అతనిని బ్రహ్మగురించిన ఈ చర్చలో ఓడించలేరు." అని పలికెను.

అంతట ఆ బ్రాహ్మణులు "అటులనే కానిమ్మ" నిపలికేరు.

"సాహోవాచఅహమైవ్యాయాజ్ఞవల్క్యయథాకాశ్యవైదేహోవోగ్రపుత్రఉజ్జయ్థనురథిజ్యమ్మత్వాద్వోబాణవంతౌసపత్నాతి
వ్యాధినౌహస్తే

కృత్వోపోత్తిష్ఠదేవమేవాహమ్యూ

ద్వాభ్యామ్మృశ్నాభ్యామేఉపోదస్థామ

తౌమేబ్రూహిఇతి | "

గార్గి "ఓయాజ్ఞవల్క్య నేనునిన్నుఱిండుప్రశ్నలుఅడుగుతాను.

కాశీనగరపౌరుడైనా, విదేహరాజుఅయినా,

గొప్పవంశచరిత్రగలవాడుతనశత్రువునుఱిండుబాణములనుతనధనుస్సునఎక్కుపెట్టినట్లునేనుఱిండుప్రశ్నలనునీపైసం
ధించుచున్నాను. నాకువీటికిసమాధానముచెప్పవలెను." అనిపలుకగా, "అట్లేప్రశ్నించుమని" యాజ్ఞవల్క్యుడనెను.

"సాహోవాచయదూర్ష్యమ్యాజ్ఞవల్క్యదివోయదవాక్ష్పథివ్యాయదంతరా

ద్వావాప్సుధివీఇమేయద్భూతమ్చభవచ్చభవిష్యత్ప్రత్యాచక్షతే

కస్మిన్తత్తేఱతంచప్రోతమ్మృఇతి "

గార్గి "ఓయాజ్ఞవల్క్య ఏదిఱతమునూ, ప్రోతమునుఅనగాపడుగూ, పేకగాదివికిపైననూ, భూమికిదిగువభాగముననూ,
వాటిమధ్యనూకూడాభూత, భవిష్యత్, వర్తమానకాలములయందుఉంటుంది " అనిప్రశ్నించెను.

(పడుగూ, పేకాలంటేమగ్గముతోబట్టనునేసేటప్పుడునిలువుదారాలకూ, అడ్డుదారాలకూఉపయోగించబడుకండెలు.

అనగాఎల్లెడలవ్యాపించి, ఆధారమై, ఉపాదానకారణమైఉండేదిఅనిఅర్థంచెప్పుకోవచ్చు).

"సహోవాచయదూర్ష్యమగ్గిదివోయదవాక్ష్పథివ్యాయదంతరా

ద్వావాప్సుధివీఇమేయద్భూతమ్చభవత్ప్రభవిష్యత్ప్రత్యాచక్షతే

ఆకాశఃతత్తేఱతమ్మప్రోతమ్మృఇతి "

యాజ్ఞవల్క్యుడు "ఓగార్గి, దివికిపైన, భూమికిక్రింద, వాటికిమధ్యఱత, ప్రోతములవలెవ్యాపించియున్నదిఆకాశము."

అనిపలికెను

"సాహోవాచనమస్తేస్తుయాజ్ఞవల్క్యయఃమఏతమ్స్వవోచఃఅపరస్మైధారయస్యఇతి

పుచ్చగార్గిఇతి |

గార్గి "ఓయాజ్ఞవల్క్య లొస్సగాపలికితివి. నీకునమస్కారము. ఇంకతరువాతప్రశ్నకుసీద్ధముకమ్ము" అనిపలికెను.

యాజ్ఞవల్క్యడు "అట్లేఅడుగుము" అనెను.

(ఇచ్చటమొదటిప్రశ్నకు యాజ్ఞవల్క్యడు ఆకాశము అని సమాధానము చెప్పుట వలన గార్గి యాజ్ఞవల్క్యడు తన జాలములో అనగా trapలో పడినట్లు తలచి వానిని పొగడి తప్పి త్రోవ పట్టించుట కనినట్లు నమస్కరించి, తన ఆమోదమును తెలియజేయుచున్నది).

"సాహో వాచయదూర్ష్య మ్యాజ్ఞవల్క్యదివో యద్వాక్ష్పథివ్యాః

యదంతరా

ద్యావాపృథివీమేయద్భూతమ్చ భవచ్చభవిష్యత్పితృణామితీ

ఆచక్షతే కస్మిన్తే వీతమ్చ ప్రోతమ్చ ఇతి |

గార్గి "యాజ్ఞవల్క్య! దివికిపైన, భూమికిక్రిందను, వానిమధ్యను కూడ భూత, భవిష్యత్, వర్తమానకాలములయందు పడుగు, పేకవలె ఎల్లెడల వ్యాపించియుండునది ఏది?" అని ప్రశ్నించెను.

"సహో వాచయదూర్ష్య మ్నాగ్గిదివో యద్వాక్ష్పథివ్యాః

యదంతరా

ద్యావాపృథివీమేయద్భూతమ్చ భవచ్చభవిష్యత్పితృణామితీ

ఆకాశవీతవీతమ్చ ప్రోతమ్చ ఇతి | కస్మిన్చు ఖలు ఆకాశః తాచ ప్రోతాః చ ఇతి |"

యాజ్ఞవల్క్యడు "గార్గి! దివికిపైన, భూమికిక్రిందను, వానిమధ్యను కూడ భూత, భవిష్యత్, వర్తమానకాలములయందు పడుగు, పేకవలె ఎల్లెడల వ్యాపించియుండునది ఆకాశము" అని పలికెను.

ఆకాశమునందంతట వ్యాపించియుండునది ఏది అనిన

సహో వాచ ఏతత్త్వే తదక్షర గార్గి బ్రాహ్మణా అభివదంతి అస్థూలమ్ అనణుః అహ్రస్వమ్ అదీర్ఘమ్ అలోహితమ్ అస్నేహమ్ అచ్ఛాయమ్ అతమః అవాయుః అనాకాశమ్ అసంగమ్ అచక్షుషః అశ్రోత్రమ్ అవాక్ అమనః అతేజస్ అప్రాణమ్ అముఖమ్ అమాత్రమ్ అనంతరమ్ అబాహ్యమ్ తదశ్నాతి కిమ్చ నన తదశ్నాతి కశ్చన

యాజ్ఞవల్క్యడు "ఓగార్గి! బ్రహ్మ విదులు దానిని అక్షరమని చెప్పుదురు. అది స్థూలమైనది కాదు, అణువువలె సూక్ష్మమునుకాదు, ప్రాస్వమును, దీర్ఘమునుకూడకాదు. ఘనమును, ఆర్ద్రపదార్థమునుకూడకాదు. ఛాయకాంచీకటికానికాదు. వాయువుకాని ఆకాశముకానికాదు. అది ఏపదార్థముతోను సంగములేనిది. రుచి, వాసన కలదికాదు, నేత్రములు, చెవులును కలదికాదు, వాక్కు, మనస్సు కలదికాదు, తేజస్సుకాదు,

ప్రాణముకలిగినదికాదు, ముఖముకలిగినదికాదు, మానములేనిదిఅనగాఇంతఅనికొలవజాలనిది,
అంతరమునగానిబాహ్యమునగానిఉన్నదనిచెప్పజాలము, అదితానుభుజింపదు, వేరొకరికిఅదిభోజ్యమునుకాదు.

"ఏతస్యవాలక్షరస్యప్రశాసనేగార్గిసూర్యచంద్రమసౌవిధ్యతౌ

తిష్ఠతఏతస్యవాలక్షరస్యప్రశాసనేగార్గిద్యావాప్యథివ్యౌ

విధ్యతేతిష్ఠతఏతస్యవాలక్షరస్యప్రశాసనేగార్గి

నిమేషాముహూర్తాలహోరాత్రాణి

అర్థమాసామాసాఋతువఃసంవత్సరాణితి

విధృతాఃతిష్ఠంతిఏతస్యవాలక్షరస్యప్రశాసనేగార్గిప్రాచ్యఃఅన్యా

నద్యఃస్యందంతేశ్వతేభ్యఃపర్వతేభ్యఃప్రతీచ్యఅన్యాయామ్యామ్న

దిశమ్అన్వేతస్యవాలక్షరస్యప్రశాసనేగార్గిదదతోమనుష్యాః

ప్రశాసంతియజమానమ్దేవాదర్శ్యమితిరఃఅన్వయాత్మాః"

ఓగార్గి, ఈఅక్షరముయొక్కప్రశాసనమునసూర్య, చంద్రులువారివారిస్థానములయందుఉండుదురు. దివియును,
భువియునుతమతమస్థానములయందుఉండును. (కాలమున) నిముషములు, ముహూర్తములు, ఊయింబవళ్ళు,
పక్షములు, మాసములు, ఋతువులు,
సంవత్సరములుమొదలైనవన్నియుతమనిర్ణీతమైనవిధమునందునడచుచుండును. నదీ,
నదములుతమతమనిర్ణీతములైనపథములయందుప్రవహించుచుండును.
ఈఅక్షరప్రశాసనమునమానవులుదేవతలనుసంపూజించి, లభింపొందుదురు,
దేవతలనుమానవులుచేయుయజ్ఞాదికార్యములపైతాముఆధారపడియుండుదురు.

యోవాఏతదక్షరఘ్నార్గిఅవిదిత్వాఅస్మిన్లోకేజహోతియజతే

తపఃతప్యతేబహూనివర్షసహస్రాణిఅంతవదేవాస్యతద్భవతిలోకఃభవతి

యోవాఏతదక్షరఘ్నార్గిఅవిదిత్వాఅస్మాల్లోకాత్త్రైతిసకృపణఃఅథయ

ఏతదక్షరఘ్నార్గిఅవిదిత్వాఅస్మాల్లోకాత్త్రైతిసత్రాహ్మణః

ఓగార్గి,

ఎవరుఈజగత్తునందుఈఅక్షరమునుతెలియకతపోయజ్ఞాదులువేలసంవత్సరములుచేసిననూఅట్టితపోయజ్ఞాదులుశాశ్వ

తపలితమునీయవు. ఎవరుఈఅక్షరతత్త్వమునుతెలియకఈవిశ్వమునమరణించెదరోఅట్టివారుప్రయోజనశూన్యులు. కాని, ఓగార్గి, ఎవరుఈఅక్షరతత్త్వమునుతెలిసికొనిమరణించెదరోఅట్టివారుబ్రహ్మవిదులనిపిలువబడెదరు.

"తద్వాచితదక్షరగ్గోఅద్యష్టవృష్టుశ్చుతఃశ్రోత్రమతమీ

మంత్రవిజ్ఞాతమిజ్ఞాత్యనలన్యదతఃఅస్తిద్రష్టునలన్యదతఃఅస్తి

శ్రోత్యనాన్యదతఃఅస్తిమంత్యనాన్యదతఃఅస్తివిజ్ఞాత్రేతిస్మిన్ను

ఖలుఅక్షరేగార్గిఆకాశఓతఃచప్రోతఃచఇతి"

ఓగార్గి, ఆఅక్షరముఎప్పుడునుచూడబడదు, కానిసమస్తమునుఅదిచూచుచుండును.

దానినిఎప్పుడునువినుటకుసాధ్యముకాదు, కానిసమస్తమునుదానికివినబడుచునేయుండును.

దానినితెలుసుకొనుటసాధ్యముకాదుకానిదానికిసమస్తమూతెలియును. దానినిచూచువారుగాని, వినువారుగాని, తెలిసికొనువారుగాని, వేరొకరులేరు. ఓగార్గి! ఈఆకాశమంతయుఆఅక్షరముచేవ్యాపించబడియుండును.

"సాహోవాచ, బ్రాహ్మణాభగవంతఃతదేవబహుమన్యేధ్యమీ

యదస్మాన్నమస్మారేణముచ్యేధ్యమీ

నవైజాతుయుష్మాకమీమమృశ్చిత్ప్రోద్యష్టేతేతతఃహవాచక్నువ్యుపరరామ |

అంతటగార్గి "ఓబ్రాహ్మణోత్తములారా, మీరుఈతనికినమస్కారముచేసితప్పుకొనుటయేఉత్తమము.

మీరెవ్వరూఈతనినిబ్రహ్మగురించినచర్చలోజయించలేరు" అనిపలికెను.

అట్లుగార్గిశాంతమువహించివాదమునుండిఉపసంహరించుకొనెను.

నాన్నగారు: అంటే, గార్గిఅడిగినటోండుప్రశ్నలకుసమాధానముగా, ఈభువికిక్రిందను, దివికిపైన,

వాటిమధ్యనుఉన్నదిఆకాశమనీ, ఈఆకాశమునందంతటనూవ్యాపించియుండి,

త్రికాలములలోఈజగత్తునకుసమస్తమునకుపడుగు, పేకవలెకారణభూతమై, ఈజగత్తునుశాసిస్తూ, పర్యవేక్షిస్తూఉండి,

మనకెవ్వరకూచూచుటకూకాని, వినుటకూకాని, తెలుసుకొనుటకూకానిసాధ్యముకానట్టిదిఅక్షరమనీ,

దానినితెలుసుకొనకుండాచేయబడినతపో, యజ్ఞాదులన్నీఅశాశ్వతఫలదాయకములనీ,

ఆఅక్షరమునుతెలియనివారునిరర్థకులనీ, దానిగురించితెలిసినవారుబ్రహ్మవిదులనీకదాయాజ్ఞవల్కుడుచేప్పేడు. ఇక్కడ

"అక్షరము" అంటేక్షరముకానిదిఅనికదా, అదిమనసిద్ధాంతములోచెప్పబడినజీవ, ప్రకృతి,

ఈశ్వరతత్త్వాలలోఏదోఒకటికావాలి. అదేమిటిఅన్నదివివరిస్తారాఈఅధికరణములో?

ఈఅధికరణములోఎన్నిసూత్రాలుఉన్నాయి.

మామయ్య: బాగాచెప్పేవు, ఈఅధికరణములో 3 సూత్రాలున్నాయి.

ఈసూత్రాలలో ఈగార్గిబ్రహ్మవిద్యసందర్భమున "అక్షరము"

అనిచెప్పబడినదిపరబ్రహ్మమేతప్పజీవుడుకానిప్రకృతికానికాదుఅన్నవిషయముసిద్ధాంతరీకరిస్తారుభగవద్రామానుజులు.

అమ్మ: బాగుంది, "అక్షరము"

అంటేజీవుడుకానిప్రకృతికానికాదుఅనిముండకోపనిషత్సందర్భములోకూడాఆసందర్భాన్ని బట్టిచెప్పారు.

ఇప్పుడుఈసందర్భములోకూడాఆవిషయనిరూపణముచేస్తారన్నమాట. "అక్షరము"

అంటేజీవుడులేదాప్రకృతిఅనిఅనుకొనడానికీకారణాలు "పూర్వపక్షము" లోచెబుతారుకదా,

అవికూడావివరించండిమామయ్యా!

మామయ్య: అలాగేనమ్మా, ఇంకమొదటిసూత్రముచూద్దాము.

"అక్షరమేఅంబరాంతధృతే:....1-3-9"

అంటే

అక్షరమే: అక్షరశబ్దవాయుడు (పరబ్రహ్మమువలననగా)

అంబరాంతధృతే: ఆకాశమునకుఆధారభూతుడుగచెప్పబడుటవలన

అనగా

సూక్ష్మాకాశమునకుఆధారముగాచెప్పబడుటవలనఇచట "అక్షరము" అనిచెప్పబడినవాడుపరబ్రహ్మమే.

అయితే, ఇక్కడసంశయము "అక్షరము" అంటేజీవుడులేదాప్రకృతిఎందుకుకాకూడదుఅని. ఎందుకంటే,

యాజ్ఞవల్క్యుడుగార్గిమొదటిప్రశ్నకు, ఆకాశముఅనిసమాధానముచెప్పినతరువాత,

"కస్మిన్నుఖిలుఆకాశఓతశ్చప్రోతశ్చఅనిఆకాశమునకుఆధారము, కారణభూతమైనదివిదిఅన్నప్రశ్నకు "అక్షరమే"

అనికదాసమాధానము. ఆకాశముఉండేదిప్రకృతిలోనేకనుకఇక్కడ "అక్షరమే"

అంటేప్రకృతిఅనియేఅర్థముఅంటారుపూర్వపక్షములో.

ప్రకృతియేఆకాశమునకుఆధారభూతమైనది, సర్వవికారములకుకారణభూతమైనదికనుకఇక్కడ "అక్షరమే"

అనిచెప్పబడినదిప్రకృతియేఅనివారివాదము.

అమ్మ: దానికీరామానుజసిద్ధాంతముఏమనిసమాధానముచెబుతుంది?

మామయ్య: ఇక్కడ ఆకాశము అంటే మనకు కనబడే ఆకాశము కాదు.

మనకు కనబడే ఆకాశము పంచీకరణము లేదా త్రివృత్త రణము అనబడే ప్రక్రియల వలన తయారయినది.

ఇక్కడ చెప్పబడినది సూక్ష్మాకాశము, అనగా భూతసూక్ష్మము, ఎందుకంటే

"యదూర్ధ్వస్థార్గిదివో... ఆకాశ ఏవతదో తమ్ప..." అని "ఏది అంతరిక్షమునకు పైనను, భూమి క్రిందను, పృథివ్యంతరిక్షముల మధ్యను యున్నదో మరియు త్రికాలముల యందు దేనిని ఉన్నట్లు చెప్పుచున్నారో, ఇవన్నియు నుదేనియందు పడుగు, పేకలు గప్రతిష్ఠితమై యున్నవో అది ఆకాశము"

అని చెప్పినప్పుడు త్రికాలములను వికారజాతమునకు ఆధారభూతమైనది సూక్ష్మాకాశము.

అట్టి సూక్ష్మాకాశమునకు ఆధారమైనది, పడుగు, పేకవలె కారణభూతమైనది దానిని సృష్టించిన పరబ్రహ్మమేకదా! ప్రకృతికానేరదు, అని సిద్ధాంతీకరించేరు భగవద్రామానుజులు.

నేను: మఱి "అవ్యక్తమ్ అక్షరే లీయతే.." అంటూ సుబాలోపనిషత్లో "అక్షరమ్" అంటే ప్రకృతి అనేకదా చెబుతారు.

నాన్నగారు: అంతేకాక అదే సుబాలోపనిషత్లో "యస్యావ్యక్తమ్కరీరమ్యస్య అక్షరమ్కరీరమ్"

అంటూ ఎవనికీ ప్రకృతి శరీరమో, ఎవనికీ జీవుడు శరీరమో అని "అక్షరమ్" అంటే జీవుడు అని కూడా చెబుతారు.

అమ్మ: అవును, భగవద్గీతలో "క్షరః సర్వాణి భూతాని కూటస్థః అక్షర ఉచ్యతే (15-16)

అంటే నమస్తభూతములు క్షరమనబడుచున్నవి, జీవుడు "అక్షరుడు" అని "అక్షర" శబ్దానికి జీవాత్మ అనే చెప్పబడినది.

మామయ్య: ఈ సందేహాల తీరాలంటే తరువాత సూత్రము చూడాలి.

అమ్మ: ఏమిటి ఆ సూత్రము మామయ్యా!

మామయ్య:

"సాచ ప్రశాసనాత్....1-3-10"

అంటే

సాచ: సూక్ష్మాకాశమును ధరించు యుండుట అనునది

ప్రశాసనాత్: ప్రశాసనము అనగా సమస్తమును ప్రకృష్టముగా నియమించుట వలన

(అక్షరశబ్దము పరబ్రహ్మమునకే వర్తించును)

అనగా

సూక్ష్మాకాశమునుధరించుచుండుట అనునది సమస్తమును ప్రకృష్టముగా నియమించుట అనునది పరబ్రహ్మమునకే వర్తించుచునుకనుక "అక్షరము" అనగా పరబ్రహ్మమే.

అమ్మ: కొంచెం వివరించండి మామయ్యా!

మామయ్య: మీరు ఇంతకుముందు అక్షరశబ్దము ప్రకృతికో, జీవునికో ఎందుకు వర్తించకూడదు అనికదా అన్నారు,

ఇందాకటి మంత్రాలలో "ఏతస్య వా అక్షరస్య ప్రకాశనే గార్గీ సూర్యాచంద్రమసా....తిష్ఠంతి"

అని ఈ అక్షరప్రాశనము వలననే సూర్య, చంద్రులు తమతమ స్థానములలో ప్రవర్తించనియమింపబడియున్నారు.

ఈయన ఆజ్ఞ వలననే నిముష, ముహూర్త, దివారాత్ర, పక్ష, మాస, సంవత్సరాదికాలమానము ప్రవర్తించుచున్నది."

అనికదా చెప్పారు. నియమించునది అచేతనమైన ప్రకృతికాలేదు, కనుక రామంచెప్పినట్లు అది ప్రకృతికాదు.

ఇంక జీవాత్మ చైతన్యము కలది కనుక నియమించవచ్చును కదా అని అంటున్నావు. జీవాత్మలు అంటే బద్ధులు కాని ముక్తులు/

నిత్యులు కానికదా. అందులో ఇందాకటి భగవద్గీత శ్లోకములో "క్షరః స్వాణి భూతాని కూటస్థః అక్షర ఉచ్యతే"

అన్న దానికి భగవద్రామానుజులు తన భాష్యములో "తత్రక్షరశబ్దనిర్దిష్టః పురుషః జీవశబ్దాభిలపనీయ -

బ్రహ్మదిస్తంబపర్యంతక్షరణస్వభావ అచిత్సంస్కృష్టసర్వభూతాని. అత్రాచిత్సంసర్గరూపైకోపాధినా పురుష ఇతి ఏకత్వనిర్దేశః.

అక్షరశబ్దనిర్దిష్టః కూటస్థః అచిత్సంసర్గవిముక్తస్వీనరూపేణ అవస్థితః ముక్తాత్మా.

సత్వచిత్సంసర్గభావతీ అచిత్సరిణా మవిశేషబ్రహ్మదిదేవాసాధారణః నభవతీతి కూటస్థః ఇతి ఉచ్యతే."

అనిక్షరశబ్దము వలన చెప్పబడినది చతుర్ముఖబ్రహ్మనుండి క్షిమికీటకములవరకు చెప్పబడు అచిత్సంసర్గము వలన వికార

మునోందు సమస్త ప్రాణులు. అట్లు అచిత్సంబంధమునుండి బయలుపడి స్వస్వరూపముతో నుండునది ముక్తాత్మ అక్షరము."

అని విభజించి చెప్పారు. కాని ఆ వెంటనే తరువాత శ్లోకములో "ఉత్తమః పురుషస్థు అన్యః పరమాత్మేతి ఉదాహృతః"

అని పరమాత్మను చెప్పారు. ఇక్కడక్షర, అక్షరశబ్దాలు బద్ధులకు, నిత్యులకు అచిత్సంసర్గవిషయమైనవి వరణ.

కాని ఈ ముక్తులకు, నిత్యులకు జగన్నియమనసామర్థ్యములేకపోవడం వలన గార్గీ అక్షరవిద్యసందర్భములో "అక్షర"

శబ్దము ముక్తాత్మలకు కూడా వర్తించదు.

నేను: మీరు భగవద్గీతలో "ఉత్తమః పురుషస్థు అన్యః" అని పరమాత్మను వేరుగా చెప్పడం వలనక్షర, అక్షరశబ్దాలు బద్ధులకు,

ముక్తులకు వర్తిస్తాయనికదా అన్నారు. ప్రస్తుత మంత్రములో "అన్య" శబ్దముతో పరమాత్మను వేరుగా చెప్పలేదుకదా, మఱి...

మామయ్య: ఎందుకు చెప్పలేదు, ఆ విషయమే తరువాత సూత్రములో వివరిస్తున్నారు.

అమ్మ: ఏమిటి ఆ సూత్రము మామయ్యా!

మామయ్య:

"అన్యభావవ్యావృత్తేశ్చ....1-3-11"

అంటే

అన్యభావ : (ఈఅక్షరశబ్దవాచ్యుడుపరమపురుషుడైనపురుషోత్తమునికంటే) వేఱుఅనుభావమును

వ్యావృత్తేశ్య : (శ్రుతియందు) వ్యావర్తించెయుండుటవలన

అనగా

ఈఅక్షరశబ్దవాచ్యుడుపరమపురుషుడైనపురుషోత్తమునికంటేవేఱుకాడనిశ్రుతియందుచెప్పబడియుండుటవలనఈఅక్షర శబ్దవాచ్యుడుపరమపురుషుడేఅనితెలియుచున్నది.

అమ్మ: కొంచెంవివరించండిమామయ్యా!

మామయ్య: పైమంత్రాలలో ఈఅక్షరశబ్దవాచ్యుడుప్రకృతి, జీవులకుభిన్నమైనవాడుఅనితెలుస్తోంది. ఉదాహరణకు, "...ఏతదక్షరవర్ణాగ్నిఅద్భుష్టాద్భుష్టశ్రుతమ్మోతమతమ్ ..." అంటూ "ఈఅక్షరముచూచునది, చూడబడునదికాదు, వినునది, వినుబడునదికాదు, ...అట్లేదీనికంటేవేరొకటివినునది, చింతించునది, తెలిసికొనునదిఏమియులేదు. ఓగార్గీ, దీనియందేఆకాశముపడుగు, పేకయందువలెప్రతిష్ఠితమై, దీనినేఆధారముగాకలిగియున్నది."

అనిఈఅక్షరశబ్దవాచ్యుడుఈకనబడుతున్నదానికంతాభిన్నుడని, దీనకంతటికీకారణభూతుడనీ, ఆధారమనీచెప్పినప్పుడుఆపురుషోత్తముడుఅన్యడనిస్పష్టతరాలేదా. ఇంకాతరువాతమంత్రాలలోచూడు.

"ఏతస్యవాలక్షరస్యప్రశాసనేగార్గీమనుష్యాఃప్రశంసంతి. యజమానమ్దేవాఃదర్శిమ్పితరఃఅన్వాయంతాః.." అంటూఓగార్గీ, ఆఅక్షరునిఆజ్ఞవలననేమనుష్యులుఅనువశులైతమకుదాతలైనదేవతలనుస్తుతిస్తున్నారు, దేవతలుఅనువశులైయజ్ఞకర్తలైనమనుష్యులనుస్మరిస్తున్నారు. పితరులుదర్శినికొనియాడుచున్నారు, ...ఈయజ్ఞదానాదికర్మలుఆఅక్షరపురుషునిఆజ్ఞచేప్రవర్తింపబడుచున్నవి"

అనిచెప్పినప్పుడుఆపురుషోత్తముడుతక్కినసుర, నరాదిజీవుళ్ళకంటేవేఱుఅనితెలుస్తోందికదా. ఇంక

"ఏతదక్షరవర్ణాగ్నివిదిత్వాఅస్మిన్లోకేజుహోతితపఃతప్యతే ..సకృపణః ...విదిత్వాస్మాల్లోకాత్తైతిసబ్రాహ్మణః" అని "ఓగార్గీ, ఈఅక్షరపురుషునిఎఱుగకవేలకొలదిసంవత్సరములుఈలోకమునహోమాదులుచేయువారికివారుచేసినదంతయునాశనమునందునది, ఈఅక్షరపురుషునిగురించిఎఱుగకమరణించువానిజీవితమువ్యర్థము,

ఈఅక్షరపురుషునితెలుసుకొనిపరగతినిపొందువాడుబ్రహ్మవిదుడు, అతడుఅమృతత్వమునుపొందును"

అనిస్పష్టముగాఆఅక్షరశబ్దవాచ్యునిమోక్షప్రదత్వధర్మముతెలియచేస్తూ,

ఆఅక్షరునితెలిసినవాడుబ్రహ్మవిదుడుఅనిచెబుతున్నతరువాతఆఅక్షరపురుషుడుప్రకృతి,

జీవతత్త్వాలకుభిన్నుడైనపరబ్రహ్మముకాకముక్తుడే, నిత్యుడోఅనిఅనుకొనలేముకదా. వారెవ్వరికీ,

జగన్నియమనసామర్థ్యముకాని, మోక్షప్రదత్వలక్షణముకాని, యజ్ఞాదికర్మభోక్తృత్వముకాని ..ఇవేవీలేవు.

అందువలనఈమంత్రాలలోచెప్పబడుతున్నఅక్షరశబ్దవాచ్యుడుపరబ్రహ్మమేఅనడంలోఏసంశయములక్కరలేదు"

అనిభగవద్రామానుజులుసిద్ధాంతరీకరించేరు.

అమ్మ: బాగుందిమామయ్య, బృహదారణ్యకోపనిషత్తులో గార్గి, యాజ్ఞవల్క్యసంవాదసందర్భంలో చెప్పబడిన "గార్గి అక్షరబ్రహ్మవిద్య" లో అక్షరశబ్దవాచ్యుడు, ఆమంత్రములలో చెప్పబడినట్లు సూక్ష్మాకాశమునకు పడుగు, పేకవలె ఆధారమైనవాడు, కారణభూతుడు, ఈ సమస్తజగత్తునకు నియమనముచేయువాడు, సూర్య, చంద్రాదుల స్థాన, వర్తనములను, కాలగమనమును శాసించువాడు, సమస్తముపదార్థములను, జీవరాశులను తానుమాత్రముచూచుచు, వినుచూ, పర్యవేక్షిస్తూ, తెలిసికొనియుంటున్న నూతానుమాత్రముచూచుటకు, వినుటకూ, తెలియుటకు అశక్యమై ఎల్లరకూతనను తెలుసుకొనుటయే పరమార్థముగా నుండువాడు, యజ్ఞాదికర్మలను తన ఆజ్ఞచే ప్రవర్తింపజేయువాడు, తనను తెలుసుకొనిన వారికి మరణానంతరము మోక్షప్రదానము కలిగించువాడు ను అయిన అక్షరశబ్దవాచ్యుడు, చైతన్యముకాని నియమనసామర్థ్యముగా నిలేని ప్రకృతిగాని, సమస్తజీవాత్మలకు భిన్నుడై, వారలకు కారణభూతుడై, ఆధారమై, నియమించి, మోక్షప్రదానముచేయుటవలన ఆయా జీవాత్మలు కానికాక పరమపురుషుడైన పరబ్రహ్మమే అని చక్కగా తెలియపరిచేరు..

మామయ్య: భగవద్రామానుజులు అనిబాగా చెప్పేవమ్మా. ఇంతటితో ఈ అధికరణము పూర్తి అయినది, తరువాతి అధికరణము మరొకసారి చూద్దాము.

అమ్మ: అలాగే మామయ్యా,

అందరూ: యోనిత్యమచ్యుతపదాంబుజయుగ్మరుక్మ..

ఈక్షతికర్మాధికరణము:

మామయ్య: రండమ్మా, దసరాపండుగ దగ్గర పడిపోతోంది, ఎలా ఉన్నారు?

అమ్మ: బాగానే ఉన్నాము మామయ్యా, అప్పుడే ఆపనులు ప్రారంభం అయినాయి.

ఈరోజు తరువాత మళ్ళీ పండుగల తరువాతే మనం సేవించుకోవడం అవుతుందేమో!

మామయ్య: ఈరోజు కూడా తొందరగానే పూర్తిచేసి ద్వాములేమ్మా, వేగమే వెళ్ళిపోవచ్చు!

నాన్నగారు: తొందరేమీలేదు బావా, ఈరోజు ఆలస్యమయినా బాధలేదు.

మామయ్య: అలాగనికాదు, ఈరోజు చెప్పుకోనే అధికరణములో ఉన్నది ఒక్కటే సూత్రము. అందుకని అన్నాను.

నాన్నగారు: ఏమిటి బావా అధికరణముపేరు. దీనిలో ఏ ఉపనిషత్వాక్యాల గురించి వివరణ ఉంటుంది?

నీధర్మమా అని ఉపనిషత్తుల పేర్లయినా కొంచెం తెలుస్తున్నాయి ఇప్పుడు.

మామయ్య: మఱిచెబుతున్నావు, కానిఈరకంగాకొంతసత్యాలక్షేపంఅవుతోందన్నదినిజము.

ఈరోజుమనముచదువుకొనవలసినది "ఈక్షతికర్మాధికరణము" అని, ఇదిప్రశ్నోపనిషత్తో "త్రిమాత్రప్రణవపురుషవిద్య" అని, ఆసందర్భములోమంత్రములవివరణము.

నేను: ఇంతకుముందు "ఈక్షత్యధికరణము" అనిచెప్పుకున్నాము, ఇదిదానికంటేవేఱయినదా.

మామయ్య: ఇది "ఈక్షతికర్మాధికరణము" ప్రశ్నోపనిషత్కుసంబంధించినది. ఇదివేఱు.

అమ్మ: ఈప్రశ్నోపనిషత్వాక్యాలనుగురించికొంచెంచెప్పితరువారతసూత్రాలగురించిచెప్పండిమామయ్యా!

మామయ్య: అలాగేనమ్మా, ఈప్రశ్నోపనిషత్అధ్యయనములోని "పిప్పలాద" శాఖకుచెందినది. దీనిలో "పిప్పలాదుడ"నేమహర్షినికొంతమందిశిష్యులుఅడిగిన 6 ప్రశ్నలకుసమాధానాలేఈఉపనిషత్. దానిప్రారంభముఇలాఉంటుంది.

"....సుకేశాచభరద్వాజుఃశైబ్యశ్చసత్యకామఃసౌర్యాయణీచగార్గ్యః

కౌశల్యశ్చఅశ్వలాయనఃభార్గవఃవైదర్భిఃకబంధీకాత్యాయనఃతే

హైతేబ్రహ్మపరాఃబ్రహ్మనిష్ఠాఃపరమ్

బ్రహ్మన్వేషమాణాఃఏషహవైతత్సర్వమ్వక్ష్యతీతితేహసమిత్వాణయఃభగవంతమిప్పలాదమ్ఉపసన్నాః..."

అంటేబ్రహ్మపరులు, బ్రహ్మనిష్ఠులు, అయినభరద్వాజునిపుత్రుడైనసుకేశ్యుడు, శిబికుమారుడైనసత్యకాముడు, సూర్యునిమనుమడైనగార్గ్యుడు, అశ్వలునికుమారుడైనకౌసల్యుడు, విదర్భకుచెందినభార్గవుడు, కాత్యాయనునిపుత్రుడైనకబంధిబ్రహ్మజ్ఞానమునుఅన్వేషిస్తూసమిత్వాణులైగొప్పవాడైనపిప్పలాదమహర్షినిఆశ్రయించేరు.

నేను: అలాఆశిష్యులకువాళ్ళతండ్రులపేర్లుకూడాచెప్పేరు, పిప్పలాదుడినిభగవానుడనీఅన్నారు.

మామయ్య: వారందరూసచ్చరిత్రులు, సద్వంశజాతులుఅనిచెప్పడానికివారిపూర్వులపేర్లుచెప్పేరు.

పిప్పలాదమహర్షిబ్రహ్మవిద్యఅనుగ్రహించడానికిసామర్థ్యమున్నవాడనిచెప్పడానికి "భగవంతమ్" అనివిశేషణమువాడేరు.

"ఉత్పత్తిఃప్రళయశ్చైవభూతానామ్ఆగతిష్ఠతిమ్

వేత్తివిద్యామ్అవిద్యామ్మసవచ్యఃభగవాన్..

అనిజగత్స్పష్టి, ప్రళయాలుఎలాసంభవిస్తాయో, సమస్తభూతములజనన, మరణములుఎలాజరుగుతాయో, విద్యా, అవిద్య(కర్మ)లగురించివివరముతెలిసికొనియుంటారో అట్టివానినిభగవానుడనీఅంటాముకదా. పిప్పలాదమహర్షికూడాఅంతగోప్పవాడన్నమాట.

మనముఊపనిషదధ్యయనముచేయడంలేదుకనుకసంగ్రహంగాఈఊపనిషద్విషయముఒకసారితెలుసుకొని, మనకవసరమైనవాక్యాలతరువాతమాధ్యాము.

ఇలాతనవద్దకుబ్రహ్మజ్ఞానమునకైవచ్చినశిష్యులకుపిప్పలాదుడుఒకసంవత్సరముతనవద్దతపో, శ్రద్ధలతోబ్రహ్మచర్యముననుసరించిన, అటుపిమ్మటవారిప్రశ్నలకుసమాధానమీయగలననిపలికేడు.

అంటేవారితపో, శ్రద్ధలనుపర్యవేక్షించికానివారికిఊపదేశమునకుఆచార్యుడుఅంగీకరించలేదన్నమాట.

అలాఒకసంవత్సరముతరువాత, వారుతమతమప్రశ్నలుఆయనకుతెలుపగా, ఆయనవాటికిసమాధానములనుప్రసాదించేడు.

అమ్మ: ఏమిటాప్రశ్నలుమామయ్యా!

మామయ్య: మనకందరకూకలిగేప్రశ్నలేనమ్మా,

ఈస్వస్థిఎప్పుడుజరిగింది?

ఎంతమందిదేవతలుఈభూతవర్గములనుపరిరక్షిస్తూఉంటారు. వారిలోఎవరుగోప్ప?

ఈప్రాణముఎప్పుడుపుట్టింది, అదిఈశరీరములోఎప్పుడుఎలాప్రవేశిస్తుంది, ఎలాబహిర్గతమవుతుంది, దీనికీప్రకృతి, ఇంద్రియాలతోసంబంధంఏమిటి, ఆత్మతోప్రాణముఎలాకలసిఉంటుంది?

మనిషిలోఏదినిద్రిస్తుంది, ఏదిమేల్కొలుపుతుంది, ఏదేవతస్వప్నములనుచూస్తాడు, సుఖముఅంటేఏమిటి, ఇదంతాదేనియందుప్రతిస్థితమైయున్నది?

ప్రాణమునుఆజన్మాంతముధ్యానముచేయుటవలనప్రయోజనమేమి?

మనిషిలోనుండేడి 16 భాగములుఏవి. మనిషిలోఏదిబహిర్గతమగుటవలన "నేను" బయటకుపోవుట, ఏదిఉండడంవలన "నేను" ఉండుటసంభవిస్తుంది?

ఈప్రశ్నలకుసమాధానాలేఈఊపనిషత్. ఇందులోమనముఇంతకుముందుఅనుకొన్నట్లు, 5 వప్రశ్నఅయిన "ప్రాణపురుషవిద్యకు" సంబంధించినమంత్రాలనుమాత్రముమనముఇప్పుడుచూద్దాము.

మిగిలినవితరువాతఎప్పుడైనాఊపనిషత్పేర్చుకున్నప్పుడుచూద్దాము.

అమ్మ: అలాగేమామయ్యా!

మామయ్య:

"అథహైనమైబ్యఃసత్యకామఃపప్రచ్చ

సయోహవైతత్సగవన్మనుష్యేషుస్థాయణాంతమఓంకారమ్అభిధ్యాయిత

కతమమ్వావసతేనలోకమ్మయతీతిత్స్మిసహోవాచ"

అంతటశిబికుమారుడైనసత్యకాముడు "ఓంహానుభావా,

ఈలోకమునమనుష్యులయందుఓంకారమునుమరణమువరకుఎవడుధ్యానించునోఅట్టివాడేలోకమునుజయించును"

అనిప్రశ్నించెను.

"ఏతద్వైసత్యకామపరమ్మృతపరమ్బ్రహ్మాయదోంకారః

తస్మాత్విద్వాన్ఏతేనైవాయతనేనైకతరమన్వేతి"

ఓసత్యకామ, ఓంకారధ్యానమువలనపరబ్రహ్మను, అపరబ్రహ్మనుకూడపొందగలరు.

"సయద్యేకమాత్రమ్అభిధ్యాయితసతేనైచసంవేదితఃతూర్ణమేవజగత్యామ్అభిసంపద్యతే

తమ్మచోమనుష్యలోకమ్ఉపనయంతేసతత్రతపసాబ్రహ్మచర్యేణశ్రద్ధయాసంపన్నఃమహిమానమ్అనుభవతి"

ఏకమాత్ర(మాత్రఅనగాఱొప్పాటుకాలము)ముగాఓంకారమునుఅనుసంధించిధ్యానముచేసినవాడుఈలోకమునమహి

మాన్వితుడైతపో, బ్రహ్మచర్య, శ్రద్ధలతోయుండును. అతడుమరణానంతరముమరలఈలోకమునకుతిరిగివచ్చును.

"అథద్విమాత్రేణమనసిసంపద్యతేసఃఅంతరిక్షమ్యజుర్భిఃఉన్నీయతే

సోమలోకమ్

ససోమలోకేవిభూతిమ్అనుభూయపునరావర్తతే"

ఇంక,

ద్విమాత్రముగాఓంకారమునుఅనుసంధించిధ్యానముచేసినవాడుసోమలోకమునుచేరిఅచ్చటభోగములననుభవించితిరిగి

మరలఈలోకమునకువచ్చును.

"యాఃపునరేతత్త్రిమాత్రేణఓమిత్యేతేనైవాక్షరేణపరమ్మురుషమ్అభిధ్యాయితీసతేజసిసూర్యేసంపన్నః

యథాపాదోదరఃత్వచావినిర్ముచ్యతఏవమ్మవైసపాప్మనావినిర్ముక్తఃససామభిఃఉన్నీయతేబ్రహ్మలోకమ్సృష్టవఘనాత్వ

రాత్వరమ్పురిశయమ్మురుషమ్ఈక్షతేతదేతౌశ్లోకౌభవతః."

ఓంకారమునుత్రిమాత్రముగాధ్యానించువాడుసూర్యతేజసంపన్నుడవుతాడు.
 సమస్తపాపములనుపాముకుబుసమునువిడిచినట్లువిడిచివిముక్తుడవుతాడు.
 ఆతడుసామగానాదులతోపరబ్రహ్మవద్దకుకొనిపోబడతాడు. జీవమునునికంటిపరాత్పరుడైనపరమపురుషునిచూస్తాడు,
 (అనుభవిస్తాడు), ఈవిషయమైఠోండుశ్లోకములుకలవు.

"తిస్త్రోమాత్రామృత్యుమత్యఃప్రయుక్తా

అన్యోన్యసత్తాఅనువిప్రయుక్తాః

క్రియాసుబాహ్యమ్యంతరమధ్యమాసు

సమ్యక్ప్రయుక్తాసునకంపతేజ్ఞః"

మూడుమాత్రలువిడివిడిగాఉపయోగించబడినప్పుడుఅంతవంతములే. అట్లుకాక,
 ఆమూడునుదోషములేకుండాసంయోజించిసక్రమముగా (ప్రణవమున) ఉపయోగించినప్పుడుబాహ్య, ఆంతర్య,
 మధ్యమప్రావృత్తులయందుచలించకస్థిరముగానుండుటసంభవముఅవుతుంది.

"ఋగ్విశ్వేదమృజుర్భిఃఅంతరిక్షమ్సామభిఃయత్తత్కవయోవేదయంతే

తమోంకారేణైవఆయతనేనాన్వేతివిద్వాన్యత్తత్సాంతమ్అజరమ్అమృతమ్అభయమ్సరమ్సృజతి"

ఋక్కులవలనఈలోకములుపొందబడును. యజుస్సులవలనదేవలోకములుపొందబడును.
 సామములవలనవిద్వాంసులుమాత్రమేతెలియగలశాంతము, అజరము, అమృతము, అభయము,
 అన్నిటికన్నగొప్పదైనదిఅయినస్థితిఈఓంకారమువలననే (తెలియబడును) పొందబడును.

నాన్నగారు: బాగుంది, ఒక్కమాత్రతోప్రణవధ్యానముచేస్తేఈలోకములోగొప్పవాడవుతాడు,
 ఐండుమాత్రలతోప్రణవధ్యానముచేస్తేదేవలోకాలనుపొందుతాడు, కానిఈఐండుసందర్భాలలోనుఅతడుమళ్ళీఈజనన,
 మరణసంసారచక్రములోనికితిరిగిరావలసినదే.

కానిమూడుమాత్రలతోప్రణవపురుషధ్యానముచేస్తేఅజరామరమైనస్థితిపొందగలముఅన్నమాట, అంతేనా

మామయ్య: అవును

నేను: కొంతమందిమూడుమాత్రలకంటేఎక్కువసేపుకూడాప్రణవోపాసనచేస్తారే, యోగా, exercisesచేసేవాళ్ళూ...

మామయ్య: మాండూక్యోపనిషత్లో మూడుకంటే ఎక్కువ మాత్రలతో ప్రణవోపాసన చెప్పబడినది, నిజానికి 3 1/2 మాత్రలతో, కాని అక్కడ కూడా 5,6,7 ...మాత్రలనికాదు. అక్కడ 4 మాత్రలు మన 4 స్థితులను తెలియచేస్తాయట-జాగ్రత్, స్వప్న, సుషుప్తి, సమాధిస్థితులని అంటారట.

ఈయోగాసనాలు వేసేవారూ వాళ్ళు ఊపిరి బిగబట్టి ఎక్కువ సేపు ఓంకారాన్ని ఉచ్చరించడంచేస్తే దానిని ప్రణవపురుషధ్యానము అని అనుకొననక్కరలేదు. నిజానికి ఈరకమైన బ్రహ్మవిద్యలు వినడమో, చదవడమో తప్ప ప్రస్తుతము అనుసరించి, అనుభవములోనికి తెచ్చుకొని, తరించే వాళ్ళు ఎవరున్నారో నాకు తెలియదు. ఈవిద్యలు అనుభవైకవేద్యాలు, మహర్షులనుండియో, మహదాచార్యులనుండియో తప్పలభ్యముకానివి. చదివినేర్చుకొనగలచినవికాదు. పంచదార ఎలాగుంటుంది అన్నది ఎంతచదివితే మాత్రము ఎలా తెలుస్తుంది, మీ అమ్మనీ నోట్లో పోసి, నువ్వు స్వయంగా రుచి చూస్తే తప్ప.

నాన్నగారు: దీనిలో కూడా ఇంతకు ముందులాగే "పరాత్పరుడు" జీవుడా? పరబ్రహ్మ?
అని ప్రారంభించి పరబ్రహ్మ అని చెబుతారు, అంతేనా! పరబ్రహ్మ అని ముందే చెప్పేసుకుంటే!

నేను: అలాకాదు నాన్నగారూ, ఇప్పుడిప్పుడే అంటే ఇంతకు ముందు సూత్రములో "అదృష్టమ్"
అంటూ పరబ్రహ్మను చూచుటకు సాధ్యముకాదు అని చెప్పేరా, మఱి ఇప్పుడు "పరాత్పరమ్మరుషమ్ ఈక్షతే"
అంటూ ఆయనను చూస్తూ అంటే ఒకదానికొకటి వ్యతిరేకముగా చెప్పినట్లవదూ, అందువలన ఇక్కడ ఈ పరాత్పరుడు అంటే
"చతుర్ముఖబ్రహ్మ" అనుకుంటే చక్కగా సరిపోతుంది.

మామయ్య: ఎలాగట!

నేను: చూడండి, ముందు మర్కలలో కంటే మహదనుభవాన్ని ఏకమాత్ర ప్రణవోపాసనతో చెప్పారు.
తరువాత దేవలోకానుభవాన్ని చెప్పారు. తరువాత అదే క్రమంలో చెప్పవలసినది తరువాత వచ్చే వసత్యలోకము గురించేకదా.
ఆసత్యలోకాధ్యక్షుడు, సమస్త సృష్టికారకుడు, అయిన చతుర్ముఖబ్రహ్మయేకదా అక్కడ ఉండేది.

అంతేకాక, అక్కడ "జీవఘనాత్పరాత్పరమ్" అని వాడారు. అంటే "దేహేంద్రియాదులకంటే వేరయిన వాడును,
దేహేంద్రియాదులతో కలసియుండువాడును అగు జీవునికంటే వేరయిన వాడు అగుటచే"
అని చెప్పుట సత్యలోకాధిపతి అయిన చతుర్ముఖబ్రహ్మకే వర్తిస్తుంది.

మామయ్య: మఱి "పరుడు" "పురుషుడు" అంటే

నేను: ఈ సృష్టిన మఱి సృష్టి, వ్యష్టిన సృష్టి అని ఊహించు విధాలుగా జరిగిందికదా,
సాధారణ జీవాత్మ వ్యష్టిన సృష్టియందు సృష్టించబడినవాడు. అంటే వేఱువేఱుగా జీవాత్మలు అందరూ సృష్టించబడినట్లు.

అలాకాకచతుర్ముఖబ్రహ్మసమష్టిపురుషుడు, అనగాఈరకమైనవ్యష్టిసృష్టికివేరయినపురుషుడు,
"జీవఘనాత్పరాత్పరమురుషమ్" అనపదముదీనినేసూచిస్తుంది.

మామయ్య: బాగుంది, కానితరువాత "అమృతమ్" అనివాడేరుకదా,

కానిచతుర్ముఖబ్రహ్మకానిఆయనలోకముకానిఎప్పుడోఒకప్పుడు "ఆబ్రహ్మభువనాల్లోకాపునరావర్తినఃఅర్జున"
అనిభగవద్గీతలోచెప్పినట్లుప్రళయానికిలోనుకావలసినదేకదా! అంటేఅమృతముకావుకదా!

నేను: వచ్చే "అమృత"వారిపండుగకుజనంఅసంఖ్యాకంగావస్తారుఅన్నామనుకోండి, అంటేఎక్కువమందిజనంఅనికదా.

అంతేతప్పసంఖ్యలేనిఅనికాదుకదా. అలాగే "పద్మనాభం"

వెళ్ళడానికిబస్సులేఉండవుఅంటేబస్సులుచాలాతక్కువఅనికదా. ఇలా "నాథ" "ప్రయోగము" "అల్పత్వాన్ని"

అదేఅరుదుఅనిచెప్పడానికికూడావాడుతారుకదా.

ఇక్కడాఅలాగేజీవుళ్ళజీవనప్రమాణముకంటేఎన్నోరెట్లుజీవించియుండేచతుర్ముఖబ్రహ్మవిషయంలోకూడా "అమృత"
పదాన్నిచాలాఎక్కువకాలముఅనిఅర్థముచేసుకోవాలేమో.

మామయ్య: జీవఘనంఅంటేకర్మనిమిత్తముశరీరముకలిగినవాడుఅనిఅర్థము.

చతుర్ముఖబ్రహ్మకూడాతనకర్మనిమిత్తమైశరీరముకలిగినవాడేకదా, అలాంటప్పుడు "జీవఘనాత్పరాత్పరమ్" అంటే

"కర్మసంబంధమైనజీవులకంటేవేఱయిన" అన్నప్పుడుచతుర్ముఖబ్రహ్మకంటేవేఱయినఅనికదా,

ఆపురుషుడుచతుర్ముఖబ్రహ్మఎలాఅవుతాడు?

అమ్మ: వాడితోఏమిటిమామయ్యా, మీరుచెప్పండి.

మామయ్య: నేనుచెప్పేదేమున్నదమ్మా,

భగవద్రామానుజులుఈఅధికరణసూత్రభాష్యములోఈవిషయాన్నివిశదంగావివరించేరు.

అమ్మ: ఏమిటిఆసూత్రముమామయ్యా?

మామయ్య:

"ఈక్షతికర్మవ్యపదేశాత్...1-3-12"

అంటే

ఈక్షతికర్మ: ఈక్షణమునకువిషయభూతుడుగచెప్పబడినవాడు

సః: పరమాత్మ(ఎందుకనగా)

వ్యసదేశాత్: అట్టివాడుపరమాత్మగాశ్రుతులయందుచెప్పబడుటచేత

అనగా

ఈక్షణమునకువిషయభూతుడుగచెప్పబడినవాడుపరమాత్మయే.

ఏలననగాఅట్టివాడుపరమాత్మఅనియేశ్రుతులయందుచెప్పబడినది.

అమ్మ: కొంచెంవివరించండిమామయ్యా, "విషయభూతుడుగ" అంటేఏమిటి?

మామయ్య: "నేనుపుస్తకముచదువుతున్నాను" అన్నప్పుడుపుస్తకమువిషయము,

రామంపండుతింటున్నాడుఅంటే "పండు" విషయము.

నువ్వుపరమాత్మనుచూసేవుఅంటేపరమాత్మవిషయముఅన్నమాట. రామంసంశయముఇంతకుముందు "అదృష్టమ్"

అనిచూడడానికిదుర్లభుడుఅంటూచెప్పిఇప్పుడువెంటనే "ఈక్షణే"

అనిచెబితేఏలాఅర్థంచేసుకోవాలోతెలియకఎక్కడినుండియో "చతుర్ముఖబ్రహ్మను"

తీసుకొనివచ్చిఇక్కడనప్పించడానికితికమకపడుతున్నాడు. ఈసూత్రముఏమిచెబుతోందిఅంటేఎన్నోశ్రుతులలోపరమాత్మ

"ఈక్షణమునకువిషయభూతుడుగ" చెప్పబడినవాడు. ...

నేను: ఎన్నోశ్రుతులలోఅంటే!

మామయ్య: "తద్విష్ణోఃసదాపశ్యంతిసూరయః" అనినిత్యసూరులచేచూడబడునదివిష్ణుస్థానముఅనిచదువుతాముకదా.

ఇక్కడఉదాహరణశ్లోకాలుగాఈయబడినవేచూడు. "యత్తత్కవయోవేదయంతః"

అంటేదేనినికవులుఅంటేనిత్యసూరులుతెలుసుకొనుచున్నారోఅనికదాచెప్పారు.

నేను: మఱిఇంతకుముందుసూత్రములో "అదృష్టమ్" అనికదాచెప్పారు! దానికిదివ్యతిరేకముకాదా!

మామయ్య: సమంగాఅర్థంచేసుకొంటేవాటిలోవ్యతిరేకతఏమీలేదు. నువ్వుఆకాశాన్నిచూస్తున్నావా!

నేను: ఆ(! చూస్తున్నాను.

మామయ్య: అయితేదానిలోఎన్నిగ్రహాలో, నక్షత్రాలోచెప్పగలవా!

నేను: అదెలాకుదురుతుంది, ఆకాశంపూర్తిగాచూడడంనాకుసాధ్యముకాదుకదా!

మామయ్య: కదా, ఆకాశములోఏదోకొలదిభాగముచూడగలముఅంటే.

అలాగయినప్పుడుఅనంతకోటిబ్రహ్మాండనాయకుడైనఆపరమాత్మనుసంపూర్ణంగాతెలుసుకోవడంకూడాసాధ్యంకాదు.

కానిఆయనయొక్కఏదోఒకప్రభావము, ఒకప్రభావము, ఒక aspect తెలుసుకొనగలమేమో.

అందువలననిత్యసూరులుకూడాఒకరూపముతోపరమాత్మనుఅనుభవించడంకుదరకఅనేకానేకరూపాలతోప్రయత్నిస్తూం
టారట. ఇంకసాధారణబద్ధజీవులమాటచెప్పేదేముంది. అందువలనఆయనదృష్టము,
అదృష్టముకూడాఅనడంలోతప్పేమీలేదు.

అంతేకాదు, పరమాత్మనుప్రాకృతమైనఇంద్రియాలతోను,
శరీరముతోనుఅనుభవించడంకుదరదుఆవిధంగాపరమాత్మఅదృష్టమేఅనిచెప్పుకోవాలి.
అందుకేభగవద్గీతలోశ్రీకృష్ణభగవానుడువిశ్వరూపసందర్శనముసందర్భములోఅర్జునునకు "దివ్యష్టదామితేచక్షుః"
అనిఅంటాడు, ప్రాకృతచక్షువులతోచూడలేడుకనుక,
పరమపదములోపంచోపనిషణ్ణయమైనశరీరముతోఉండేనిత్యసూరులుపరమాత్మగుణములనుఅనుభవిస్తూ,
ఆయననుసేవిస్తారుఅని "నోశ్చుతేసర్వాన్కామాన్సహస్రహృహ్మణావిపశ్చితా" అనిచెబుతుందిశ్రుతి.

నేను: అంటేఇక్కడ "పరాత్పరమ్", "పురుషమ్" అంటూచెప్పబడినదిపరమాత్మయేనా!

మామయ్య: ఇక్కడశ్రుతివాక్యాలలో

"తమ్ఘంకారేణవివాయనాన్వేతివిద్యాన్యత్తద్భాంతమ్అజరమ్అమరమ్అమృతమ్అభయమ్పరమ్"
అనిచెప్పినప్పుడుఆశాంతము, అజరము, అమృతము, అభయము, పరముఅన్నపదాలుపరమాత్మకేవర్తిస్తాయి.
అంతేకాక "ఏతస్మాత్తీవఘనాత్పరాత్పరమ్"
అనగాజీవఘనునికంటెఅనగాకర్మసంబంధితమైనశరీరముకలవానికంటెనువేరయినవాడుఅన్నప్పుడు
"యోబ్రహ్మోణమిద్దదాతిపూర్వమ్"
అనిశ్రుతిచెప్పినట్లుచతుర్ముఖబ్రహ్మకూడాకర్మసంబంధితశరీరముకలవాడైస్వప్ణించబడినవాడుకనుకఆచతుర్ముఖబ్రహ్మ
కాకఆయనకంటెవేరయినవాడుపరమాత్మయేఅవుతాడు.

ఇంకనీమరొకసందేహము,
దేవలోకముతరువాతఉండేదిసత్యలోకముకనుకదేవలోకమునుద్విమాత్రాపూర్వకప్రణవధ్యానమువలనపొందునట్లుచెప్పి
నతరువాతసత్యలోకాన్నిచెప్పాలికదాఅని. కాని,
ఊర్ధ్వలోకాలుగాచెప్పబడినలోకాలుఅంటేదేవలోకముతోబాటుసత్యలోకముకూడావస్తుంది, ఇదికూడాలీలావిభూతిలోనిదే.
ఆజన్మాంతముప్రణవోపాసనకుప్రయోజనముఏమిటిఅన్నసత్యకామునిప్రశ్నకుసమాధానముగాపిప్పలాదుడు
"పరమమ్మఅపరమ్మబ్రహ్మయదోకారః..." అనుచూపరబ్రహ్మమును,
అపరబ్రహ్మమునుఈరెంటిలోదేనినైననుపొందుచున్నాడుఅని, అపరబ్రహ్మమనబడుకార్యబ్రహ్మమేదికలదోఅదిఐహికమనీ,
పరబ్రహ్మమునుఆముష్మికమనీఊండుగావిభజించి,
ఒక్కమాత్రతోప్రణవమునుపాసించువారికివిహికమగుమనుష్యలోకప్రాప్తియు,
ఊండుమాత్రలతోప్రణవమునుపాసించువారికిఆముష్మికమనబడుస్వర్గాదిఊర్ధ్వలోకప్రాప్తినిచెప్పి,

తరువాతమాడుమాత్రలుకలదియుపరబ్రహ్మ వాచియునగుప్రణవముతోపరబ్రహ్మ మునుఁపాసించువారుపరబ్రహ్మ మునే పొందుదురుఅనిఁపదేశించెడు.

నాన్నగారు: "సామభిఃయత్తత్సవయోవేదయంతే" అని

"సామములవలనకవులుఅనగానిత్యులుమొదలైనవారుపరమాత్మనుతెలియడం, పొందడం" అనిఎందుకుఅన్నారు.

మామయ్య:

ఆపరమపదములో సామగానాదులతోనిత్యసూరులుతమకుకోరినరూపాలతో అనుభవిస్తూసేవిస్తూంటారుఅని

"...కామరూప్యనుసంచరన్వితత్సామగాయన్నాస్తేహ్ణాఃపుహ్ణాఃపులహమన్నమ్అహమన్నమ్ ..."

అనిఈవిధంగాతైత్తిరీయఁపనిషత్తోచెబుతారు.

ఆవిషయమేసామగానాదులతోపరమాత్మనుఅనుభవించడంగురించిఇక్కడకూడాచెప్పబడినది.

ఇలాఎన్నోఁపనిషత్లలోపరమపదములోపరమాత్మనుసేవించడం, అనుభవించడంచెప్పబడినది. "ఈక్షణము"

అంటేఒక్కచూడడమేకాదుకదా, సంకల్పముతోబాటుఎలాఅనుభవించినా "ఈక్షణము" అనేచెప్పుకొనవచ్చును.

ఇక్కడమనకుతెలిసినపాకృతికమైనకన్ను, ముక్కులాంటిఇంద్రియాలతోఅనుభవిస్తున్నారనికాదు.

పరమపదములోపంచోపనిషణ్యయమైనశరీరాలతోవారుపరమాత్మానుభవముపొందుతూఉంటారు.

ఇక్కడ "ఉన్నీయతే"

అనివాడడంవలనకూడాఅట్టిత్రిమాత్రాప్రణవపురుషద్యానముచేసినవాడుఅన్నిటికంటెఉత్తమమైనస్థితికికొనిపోబడడంఅంటే

పరమపదమునకుఅంటేపరమాత్మనుస్థితికికొనిపోబడతాడనిఅర్థముచేసుకోవాలి.

అంటేఇక్కడవర్ణించబడినదిపరమాత్మయేకదా.

అందువలనఇక్కడపరస్పరవ్యతిరేకతలేదు. ఈమంత్రాలలోచెప్పబడినవాడు,

ఇతరశ్రుతులలోకూడాఈక్షణమునకువిషయభూతుడుగాచెప్పబడినపరమాత్మయే.

దీనితోఈఅధికరణముపూర్తిఅయిందమ్మా!

అమ్మ: బాగుందిమామయ్యా, ప్రశ్నోపనిషత్తో "త్రిమాత్రప్రణవపురుషవిద్య" సందర్భంగా

"సవితస్మిన్వీవఘనాత్పరాత్పరమ్పరిశయమ్పరుషమ్ఈక్షతే"

అనిపిప్పలాదమహర్షిసత్యకామునికీచెప్పినమంత్రాలలోఆపరాత్పరుడైనపరమపురుషుడు, అజరము,

అమృతముమొదలగుపదములుపరమాత్మసందర్భంలోమాత్రమేవర్ణించడంవలననూ,

పరమాత్మనుపరమపదమునందున్ననిత్యులు,

ముక్తులుఅనుభవిస్తూసేవిస్తూంటారనిశ్రుతులలోచెప్పబడియుండుటవలననూ,

జీవఘనాత్పరాత్పరమ్అనిచెప్పియుండుటవలనకర్మనిమిత్తమైనశరీరముగలచతుర్ముఖబ్రహ్మాదిస్తంబపర్యంతజీవులంద

రికంటేపేరయినవాడుపరమాత్మయేకనుకనూ "ఉన్నీయతే"

అనగాసమస్తలోకములకుఉత్తమమైనపరమపదమునకుకొనిపోబడిపంచోపనిషణ్ణయమైనదివ్యశరీరాలతోపరమాత్మను
సేవిస్తూఅనుభవించడంజరుగుతుందిఅనిచెప్పబడుటవలననూఇక్కడచెప్పబడినది "పరమాత్మయే" అనిఅర్థమయింది.

మామయ్యా, మనందసరాపండుగలుఅయినతరువాతకలుద్దాము. పూజలూ, పేరంటాలూఅవీఉంటాయికదా,
ఇంట్లోకూడానలుగురూఉంటారు.

మామయ్య: అలాగేనమ్మా, మీకుఅందరకూదసరాశుభాశేస్సులు.

అమ్మ: మీకుకూడాదసరాశుభాకాంక్షలుమామయ్యా!

వస్తాము.

అందరూ: యోనిత్యమచ్యుతపదాంబుజయుగ్మరుక్మ.....

దహరాధికరణము:

మామయ్య: రండమ్మా, ఎలాగున్నారు?

అమ్మ: కులాసాగానేఉన్నాముమామయ్యా,

మనఊరుపైడితల్లిఅమ్మవారిజాతరకూడఅయినతరువాతప్రారంభించుకుందామనిమఱినాలుగురోజులుఆలస్యముచేసేము

మామయ్య: నిజమే, డప్పులచప్పుళ్ళూ, రణగొణధ్వనులూమధ్యపారముజరుగదుకదా!

నేను: కానిమామయ్యా, దేవుడినిపూజించడానికిఇలాంటిహడావుడిఅంతాఅవసరమా!

మామయ్య: అవసరమాఅంటేఅవసరము, కాదుఅంటేకాదు. మనుష్యులయొక్కగుణ, తత్త్వాలమీద,

పూర్వజన్మవాసనలమీదఇంకాఎన్నోకారణాలమీదఆధారపడిఉంటుంది.

ఇవేమీలేకుండానువ్వునేఇంటిలోకూర్చొనిసీహృదయాంతరాళంలోనున్నపరమాత్మనుధ్యానముచేసుకొనవచ్చును,
దానికి, సందడులూ, సంబరాలూఅక్కరలేదు. దానిని "దహరవిద్య" అనిఅంటారు.

నేను: అదికూడాబ్రహ్మవిద్యేనా?

మామయ్య: ఈ "దహరవిద్య" కూడాఒకబ్రహ్మవిద్యే, ఛాందోగ్యోపనిషత్తోవస్తుంది,

మనముచెప్పుకొనబోయేఅధికరణముదానిగురించే.

నేను: ఒకవరుసలో ఒక్కొక్క ఉపనిషత్తో వచ్చే ఉపనిషద్వాక్యాలను పూర్తిచేసుకొని, తరువాత మరొక ఉపనిషత్తు వెళ్ళవచ్చును కదా, ఇలా ఒకసారి తైత్తిరీయ ఉపనిషత్, ఛాందోగ్యోపనిషత్తు రొకసారి, మళ్ళీ తైత్తిరీయ ఉపనిషత్, మళ్ళీ ఛాందోగ్యము, బృహదారణ్యకము, ముండకోపనిషత్, ప్రశ్నోపనిషత్, మళ్ళీ ఛాందోగ్యము... ఇలా ఒక ఉపనిషత్తులో వాక్యాలను అన్నిటి నీ పూర్తిచేయకుండా మరొక ఉపనిషత్తు వాక్యాలను ప్రస్తావించి, మళ్ళీ అంతకు ముందు ఉపనిషత్తో వాక్యాలను వివరించి.. ఇలా ఎందుకు చేసేరో, నాలాంటి వాళ్ళకు ఇబ్బంది కి తప్ప.

మామయ్య: మనము ఇంతకు ముందు ఈ విషయము చెప్పుకున్నాము.

పరమాత్మను గురించి చెప్పే వాక్యాలలో అస్పష్టతర, అస్పష్ట, స్పష్ట, స్పష్టతర అని నాలుగు రకాలుగా విభజించుకొని, ఆ క్రమంలో వేదవ్యాసులవారు బ్రహ్మసూత్రాలను అందించేరు.

భగవద్రామానుజులు అదే క్రమంలో వాటిని వివరించేరు.

అమ్మ: ఈ "దహరవిద్య" గురించి, దాని కి సంబంధించిన ఉపనిషద్వాక్యాల గురించి చెప్పండి మామయ్యా, తరువాత సూత్రాలలో కి వెళ్ళవచ్చును.

మామయ్య: అలాగే నమ్మా, ఈ "దహరవిద్య" గురించి ఛాందోగ్యోపనిషత్తో చివరి అధ్యాయములో అంటే 8 వ అధ్యాయములో వస్తుంది. దానిలో మనకు అవసరమున్నంత మట్టుకు చూద్దాము.

"అథ యది దమీ అస్మిన్ స్రహ్మా పురే దహరమ్ పుండరీకమ్ వేశ్మ

దహరే అస్మిన్ స్రహ్మా కేశ్మిన్ స్రహ్మా దంతే తదన్వేష్టవ్యమ్

తద్వావవిజ్ఞాసితవ్యమ్ ఇతి "

ఈ బ్రహ్మపురమున దహరపుండరీకమను గృహము కలదు. దానియందు ఆకాశము కలదు.

ఆ ఆకాశమున ఏమియున్నదో అది అన్వేషించబడవలెను. అది తెలుసుకొనబడవలెను.

"తమ్పేత్ అబ్రూయః యది దమీ అస్మిన్ స్రహ్మా పురే దహరమ్ పుండరీకమ్ వేశ్మ

దహరే అస్మిన్ స్రహ్మా కేశ్మిన్ స్రహ్మా దత్తవిద్యతే యదన్వేష్టవ్యమ్

యద్వావవిజ్ఞాసితవ్యమ్ ఇతి సబ్రూయాత్. "

"యా వాన్వా అయమాకాశః తా వానేషః అంతర్వదయే ఆకాశ

ఉభే అస్మిన్న్యా వాపుథివీ అంతరే వసమాహితే

ఉభౌ అగ్ని శ్చ వాయు శ్చ సూర్యాచంద్ర మసౌ ఉభౌ

విద్యుత్ క్షత్రాణి యచ్ఛాస్యే హస్తియచ్ఛనాస్తి సర్వమ్

తదస్మిన్ సమాహితమ్ ఇతి "

"ఈ బ్రహ్మ పురమున గృహమునందు దహరపుండరీకమున ఆకాశమున ఏమి అన్వేషించవలెను, ఏమి తెలుసుకొనవలెను" అని ప్రశ్నించిన

"ఈపైన ఆకాశము వ్యాపించు వరకు దహరపుండరీకమున ఆకాశము కూడ వ్యాపించియుండును. భువియు, దివియు కూడ దీనియందుండును. అగ్నియు, వాయువును, సూర్య, చంద్రులును, మెరుపులును, నక్షత్రములును ఇట్లు ఏమేమి ఉన్నవో, లేకున్నవో అవి అన్నియును ఈ దహరపుండరీకమందలి ఆకాశమున యుండును.

"తమ్పే త్ అబ్రూ యుః అస్మాత్చే త్ ఇద మ్బ్రహ్మ పురే సర్వ మ్ సమాహితమ్

సర్వాణి చ భూతాని సర్వే చ కామాయ దైత త్తరా వాప్నోతి

ప్రధ్యా సతే వా కీ మ్మతః అతి శిష్య త ఇతి "

"ఇట్లు సమస్త భూతములకు కామములకు జరా వస్థ సమాపన్న మయినప్పుడు, మరణము సంభవించినప్పుడు ఈ దహరపుండరీకమున ఆకాశము ఏమగును" అని అన్నచో

"స బ్రూ యా త్నా స్య జ ర యై త జ్జీ ర్య తి న వ ధే నా స్య హ స్య త

ఏ త త్ స త్య మ్బ్ర హ్మ పు ర మే అ స్మి కా మాః స మా హి తాః ఏ ష

ఆ త్మా అ ప హ త పా ప్మా వి జ రః వి మృ త్యుః వి శో కః వి జి ఘ క్స అ పి పా సః స త్య కా మః స త్య సం కల్ప య థా హ్యే వే హ ప్ర జా అ న్వా వి శం తి

య థా అ ను శా స న మ్య మ్య మం త మ భి కా మా భ వం తి య మ్

జ న ప ద మ్య మే క్ష త్ర భా గ మ్మ మ్మ మే వో ప జీ వం తి ."

"జరా, మరణముల సమయమున ఆ దహరపుండరీకమున నున్న ఆకాశము వృద్ధాప్యము పొందుటకాని, నాశమునందుటకాని లేనిది. అది బ్రహ్మము, శరీరము బ్రహ్మ పురము కాదు.

అది సమస్త కామములు సమాహితమై యున్నది. ఆ ఆత్మ అపహతపాప్మా, విజరము (జరలేనిది), విమృత్యువు (నాశములేనిది), విశోకము (శోకములేనిది), విజిఘత్స, అపిపాస (ఆకలి దప్పులులేనిది), సత్యకామ, సత్య సంకల్ప అనుగుణాలు కలిగినది. ఎట్లు భువిపైనాయకుడు చెప్పినట్లు ప్రజలును వారి కామములు ఆధారపడి ఉండునో, అట్లే బ్రహ్మమున ను సరించి ప్రవర్తించుచూ శరీరము ఉపజీవనము చేయును." అని చెప్పవలెను

"తద్యథే హకర్మ జితః లోకః క్షీయత

ఏవమేవాముత్రపుణ్యజితః

లోకఃక్షీయతేతద్యఇహోత్మానమీలనువిద్యవ్రజంతిఏతక్ష్మ

సత్యాన్యామాఃతేషాన్సర్వేషులోకేషుఅకామచారఃభవతి.

అథయఇహోత్మానమీలనువిద్యవ్రజంతిఏతక్ష్మసత్యాకామాతేషాన్సర్వేషులోకేషుకామచారఃభవతి"

(ఈదహరాకాశమునుతెలియనివారికి) ఈలోకమునకర్మలచేపొందబడినఫలములుకాని,
పైలోకములయందుపుణ్యములుకానిక్షీణించును(నశించును).

ఇట్లుఈదహరాకాశమునుకానిసత్యమైనకామములనుకానితెలియకమరణించువారుఅకామచారులగుదురు.
అనగాస్వతంత్రముగాఅన్నిలోకములయందునుసంచరించలేనివారుఅగుదురు.

అట్లుకాకదహరాకాశమును,

సత్యమైనకామములనుతెలిసికొనిమరణించినవారుకామచారులుఅనగాఏలోకమునందైననుతాముస్వతంత్రముగాసంచరించగలిగినవారుఅగుదురు.

మామయ్య: ఇప్పుడుమనముచెప్పుకున్నది 8 వఅధ్యాయములోప్రథమఖండము.

ప్రస్తుతముఅధికరణానికిమనకుముఖ్యముగాఅవసరమైనవాక్యాలుకూడాఇవే.

నాన్నగారు: బాగుంది, హృదయాంతరాళములోనున్నదహరాకాశముగురించిచెప్పి,

శరీరమునకువృద్ధాప్యముగానిమరణముగానిసంభవించినాదీనికీనాశనముండదనిదీనిగురించితెలుసుకొనినవారుకామచారులుఅవుతారనిచెప్పేరన్నమాట.

ఇంతకుముందుఅధికరణములోకూడాకామచారులుఅనివచ్చిందిముక్తాత్మలకుగురించిచెప్పినప్పుడు.

ఈఉపనిషదధ్యాయములోమనముతెలుసుకొనవలసినదిఇంతేనా, ఇంకేమయినాఉన్నదా?

మామయ్య: ఈఅధ్యాయములోఎన్నోముఖ్యమైనమంత్రాలుఉన్నాయి. కాని,

ఆమంత్రాలన్నీమనముఈఅధికరణమునేర్చుకొనడానికిఅంతఅవసరములేదు.

అమ్మ: ఆమిగిలినవివరాలుకూడాకొంచెంక్షుప్తంగాచెప్పగలరామామయ్యా!

మామయ్య: మంత్రాలుఅన్నీకాదుకాని, క్లుప్తంగాముఖ్యమైనవిషయాలనుచెప్పుకుందాము.

తరువాతఖండములోఅట్టివాడుసత్యకామత్వాదిగుణాలుఎలాకలిగిఉంటాడో, వానికికావలసినవిఎలాసిద్ధిస్తాయోవివరిస్తారు.

తరువాతఈవిషయముతెలియనివారుమహానిధినితెలియకదానిమీదనేసంచరించువారివలెతమలోనేయున్నఆదహరాకాశమునుతెలియకభగవత్స్వరూపతిరోధానకరిఅయినమాయచేకప్పబడియున్నవారువారుబ్రహ్మలోకమునుపొందరుఅని

చెబుతారు.

(...హిరణ్యనిధిమ్ని హితముక్షేత్రజ్ఞాఁగపర్యుపరిసంచరంతఃనవిందేయుః.....ఏతమ్బ్రహ్మలోకమ్న విందంతి అన్యతేన హి ప్రత్యు
డాః).

తరువాత వచ్చే విషయాలు....

ఇట్లు హృదయమునందలి దహరాకాశము తెలిసిన ఆత్మ అనుదినమునూ గాఢనిద్రావస్థలో స్వర్గలోక ప్రాప్తిని పొంది తిరిగి వచ్చు
చుండును. (..తస్మాత్త్వదయమ్ అహరహర్వా ఏవ మ్విత్స్వర్గమ్నైకమ్ ఏతి).

ఈ ఆత్మ ఈ శరీరమునుండి లేచి పరంజ్యోతిని చేరి తన నిజమైన స్వరూపమును పొందును. దీనిని ఆత్మ అని పిలిచెదరు.

ఇది అమృతము, అభయము, బ్రహ్మము, దీనికి సత్యము అనియు నామము కలదు.

**(ఏష ఆత్మా సంప్రసాదః అస్మాత్ శరీరాత్సముత్థాయ పరమ్నై తిః ఉప సంపద్య స్వేన రూపేణ అభినిష్పద్యతే ఏష ఆత్మే తి హో వాచ ఏత
దమృతమభయమేతత్ప్రహ్మేతి తస్య హవా ఏతస్య బ్రహ్మణః నామ సత్యమితి)**

సత్యమ్నండు "సత్", "తి", "యమ్" అని మూడు అక్షరములు కలవు. సత్ అనగా అమృతత్వము. తి అనగా మృతత్వము.

యమ్ అనగా వాటిని ఊంటి బంధించి ఉంచునది.

దీనిని తెలిసిన వారు గాఢనిద్రయందు ప్రతిదినము స్వర్గమునకు వెళ్ళుచుండురు.

(తాని హవా ఏతాని త్రీణి అక్షరాణి సతీయమితి)

**తస్య త్సత్తత్ అమృతమే అథ యత్తి తన్మత్స్యమే అథ యత్సత్తే న ఉభే యచ్చ తి యదనే న ఉభే యచ్చ తి తస్మాత్స్యమే అహరహర్వా ఏ
వ మ్విత్స్వర్గమ్నైకమ్ ఏతి)**

ఈ ఆత్మ సేతువు వలె లోకములను వాని క్షేమమున కైధరించి యుండును.

ఈ సేతువు అహోరాత్రముల వలన అధిగమించబడదు, అనగా కాలముచేత నియమితమైనది కాదు. దానికి వృద్ధాప్యము,

నాశనము, దుఃఖము, సుకృతదుష్కృతములు ఉండవు. అన్ని పాపములును దానినుండి నివర్తించబడును.

ఈ బ్రహ్మలోకము అపహతపాపృత్వము కలది.

(అథ య ఆత్మా స సేతుః ధృతి రేషామ్నై కా నామే అసంభేదాయ నైత.

**సేతుమ్ అహోరాత్రే తరతో న జరా న మృత్యుః న శోకః న సుకృతమ్న దుష్కృతమ్న ర్వేషామ్నా నః అతః నివర్తంతే అపహతపాపృహ్యేష
బ్రహ్మలోకః)**

ఆ బ్రహ్మలోకము బ్రహ్మచర్యమునాచరించుట చేత పొందువారు కామచారులైన మన్షులోకముల యందు స్వేచ్ఛగా సంపరించగల
వారగుదురు.

(తద్య ఏవై తమ్బ్రహ్మలోకమ్బ్రహ్మచర్యేణ అనువిందంతి)

తేషామీవైషబ్రహ్మ లోకఃతేషామ్యుర్వేషులోకేషుకామచారఃభవతి.)

అట్టిబ్రహ్మచర్యమేయజ్ఞమును,

ఇష్టమునుఅయితదవలంబనచేతబ్రహ్మనుతెలుసుకొనినవారికిబ్రహ్మలోకముపొందుదురు.

మానవుడుస్వప్నములురాకుండాగాడముగానిద్రించినప్పుడుఆత్మ (పురీత) నాడియందుచేరియుండును.

అప్పుడుపాపములుదానినిస్సుశించలేవు. అదితేజస్సుతోనిండియుండును.

(తద్యత్రైత్యుస్తఃసమస్తఃసంప్రసన్నఃస్వప్నమ్న విజానాత్యాసుతదానాడీషుసుప్తభవతితమ్న కశ్చనపాప్మాస్సుకతి

తేజసాహితదాసంపన్నఃభవతి).

హృదయముయొక్క 101 నాడులుకలవు.

శిరస్సునందలిమూర్ధన్యనాడినుండిప్రాణోత్తమణముజరిగినయెడలఅమృతత్వముపొందబడును.

తక్కిననాడులుప్రాణోత్తమణముజరుగుటకునాళములుగాపనిచేయునుగానిఅమృతత్వమునకుకాదు.

(..శతమైకాచహృదయస్యనాడ్యఃతాసామ్మూర్ధానమ్అభినిఃస్పత్రైకా

తయోర్ధ్వమాయన్నమృతత్వమేతి

విష్వజ్జన్యాఃఉత్తమణేభవంతిఉత్తమణేభవంతి...)

ఆఆత్మ అపహతపాపృ, విజరః, విమృత్యుః, విశోకః, విజిఘత్సః, అపిపాసః, సత్యకామః,

సత్యసంకల్పఃఅనుగుణాష్టకముకలిగియుండును. అదిఅన్వేషించబడదగినది. తెలుసుకొనబడవలసినది.

అదిసమస్తలోకములను, కామములనుపొందును/ తెలిసియుండును.

**(యఆత్మా అపహతపాప్మా విజరఃవిమృత్యుఃవిశోకఃవిజిఘత్సఃఅపిపాసఃసత్యకామఃసత్యసంకల్పఃసఃఅన్వేష్టవ్యఃసఃవిజిఞ్ఞాసీత
వ్యఃసఃసర్వాశ్చలోకానాప్నోతి, సర్వాశ్చకామానయస్తమాత్మానమ్అనువిద్యవిజానాతీతిహ**

విజానాతీతిప్రజాపతిఃఉవాచ)

ఈసందర్భములో ఇంద్రునికీ, విరోచనునికీచెందినఒకఐతిహ్యాన్ని ఇక్కడఉట్టంకిస్తున్నారు.

దేవతలప్రతినిధిఅయినఇంద్రుడు, అసురులప్రతినిధిఅయినవిరోచనుడుప్రజాపతివద్దకువెళ్ళి 32

ఏళ్ళుబ్రహ్మచర్యదీక్షతోఉన్నారట. ప్రజాపతివారినిఎందుకుఇలాదీక్షవహించిఉన్నారనిఅడిగేడు.

వారుతాముఆత్మపాపరహితుడుగను, ముదిమిలేనివాడును, నాశరహితుడును, దుఃఖరహితుడును,

ఆకలిదప్పులులేనివాడును, అట్టిఆత్మకనుగొనదగినవాడును, ఉపాసింపదగినవాడును,

ఎవడట్టిఆత్మనుతెలిసికొనిఉపాసించుచున్నాడోవాడుసమస్తలోకములనుపొందుచున్నాడనియు,

వానికోర్కెలుతీరుచున్నవనివినిఅట్టిఆత్మనుతెలియగోరివచ్చిఆశ్రయించినట్లుచెప్పేరట.

అంతటప్రజాపతి "కంటిలో చూడబడినవాడే ఆ ఆత్మ అని చెప్పేడు. నీటిలో ప్రతిబింబమును చూచుకొనిన ఆ ఆత్మ తెలియును" అనగా వారు అట్లు చేసివచ్చారు. ప్రజాపతి "ఏమి చూచితిరి?" అని అడుగగారో మములు, నఖములు పర్యంతము మొత్తము చూచితిమి అని వారు చెప్పారు.

అంతట ప్రజాపతి మంచి భూషణములతో, దుస్తులతో అలంకరించుకొని మరల నీటియందు ప్రతిబింబము చూచుకొనమని చెప్పేడు. వారును అట్లే చేసి, ప్రతిబింబములు కూడ మంచి దుస్తులతో మంచిగా నున్న విషయము విన్నవించారు.

అంతట ప్రజాపతి అది యే ఆత్మ అని చెప్పేడు. వారు సంతోషులై వెనుకకు వెళ్ళగా ప్రజాపతి వారికి ఆత్మ అనగా ఏమియో తెలియలేదు, అట్టివారు చివరకు నశించెదరు అని పలికెను.

కాని, పిదప ఇంద్రుడు "మంచి దుస్తులతో ధరించిన పుడుమంచిగా కనబడినది, లోపములున్న పుడు అనగా గుడ్డితనము, కుంటితనము యుండిన అట్లే కనబడును కదా, అట్టిచో ఇది సరికాదు", అని ఆలోచించి మరల ప్రజాపతి వద్దకు పోయి "నేను ఆత్మ గురించి ఇంకను తెలుసుకొనగోరుతున్నాను" అని పలికెను.

ప్రజాపతి ఇంద్రునికి మఱియొక 32 సంవత్సరములు తన వద్ద దీక్షవహించి యుండుమని పలికెను. అటుపిమ్మట ప్రజాపతి "స్వప్నములో నున్న తస్థితి నంది యుండువాడు ఆత్మ" అని పలికెను. ఇంద్రుడు అట్లే అనిపలికి వెనుకకు మరలేను.

కాని, మార్గములో ఇంద్రుడు "ఈ స్వప్నమునందు శరీరము మరణించినా మరణము సంభవించదు, కాని ఈ స్వప్నావస్థలో కూడ దుఃఖము, బాధ మొదలగునవి తెలియుచుండును కనుక ఇది యుక్తముగా లేదు" అని ఆలోచించి మరల ప్రజాపతి వద్దకు పోయి తన సందేహమును విన్నవించుకొనెను. అంతట ప్రజాపతి మఱియొక 32 వత్సరములు తన వద్ద దీక్షవహించి యుండవలసినదిగా ఇంద్రుని ఆదేశించెను.

అటుపిమ్మట, ప్రజాపతి "మనిషి స్వప్నములు లేక గాఢముగా నిద్రించిన పుడు ఆస్థితిలో ఆ ఆత్మను అమృతము, అభయము, బ్రహ్మ అని తెలిసికొంటావు" అని చెప్పేడు.

ఇంద్రుడు అట్లే అని వెనుకకు వెడలుతూ మార్గములో "గాఢనిద్రలో తనను తాను తెలుసుకొనుటగాని, తక్కిన ప్రాణుల తెలుసుకొనుటకాని జరగనప్పుడు ఇదెట్లు భోగ్యమైనది అగును" అని ఆలోచించి మరల ప్రజాపతి వద్దకు వచ్చి తన సందేహమును విన్నవించుకొనెను.

అంతట ప్రజాపతి మఱియొక 5 ఏళ్ళు దీక్షవహించి ఇంద్రుని తన వద్ద యుండుమనెను.

అనగా ఇంద్రుడు ప్రజాపతి వద్ద బ్రహ్మచర్యదీక్షతో 101 ఏళ్ళు ఉన్నాడన్నమాట. అప్పుడు ప్రజాపతి "ఆత్మ శరీరము కంటే వేరయినది, శరీరమునకు సుఖ, దుఃఖములు ఉన్న ను ఆత్మకు అవి ఉండవు, రథము ఒక జంతువునకు కట్టబడినట్లు, ఈ శరీరము కూడ కట్టబడియున్నది. శరీరముతో తాదాత్మ్యత లేనప్పుడు ఈ సుఖ, దుఃఖములు స్పృశించలేవు.

ఈకనబడుచున్నకన్ను, చెవిమొదలైనవిఅన్నియుకేవలముచూచుటకు,
వినుటకుపనిముట్లుఅనగాసాధనములుమాత్రమే. ఈకన్నుసాధనముగకలవాడుచూచుచున్నవాడుఆత్మ.

ఇట్లుఆత్మనుతెలిసికొనువాడుసమస్తలోకములనుపొందగలవాడై, కామములనుఅనుభవించగలడు.

మనముచీకటినుండిఈప్రకృతిలోనికివచ్చెదము. మరలఇందునుండిచీకటిలోకివెళ్ళిపోయెదము.

అట్లుకాకలశ్యముతనరోమములధూళివిదల్చుకొనినట్లు

,చంద్రుడురాహువునుండిబయటపడినట్లుఈశరీరమునుండిబయటపడిశాశ్వతమైనబ్రహ్మపురమునుపొందవలెను.

(బ్రహ్మలోకమేఅభిసంభవామిఇతిబ్రహ్మలోకమేఅభిసంభవామీతి).

ఇట్లుఆకాశముఅనిచెప్పబడినదినామ, రూపనిర్వాహకముచేయునది. అదిలోననుండునది, బ్రహ్మము, అమృతము,
అదియేఆత్మ.

(ఆకాశఃపైనామనామరూపయోనిర్వహితాతేయదంతరాతద్బ్రహ్మతదమృతసఆత్మా)

ఈవిజ్ఞానమునుచతుర్ముఖబ్రహ్మప్రజాపతికి, ప్రజాపతిమనువునకు, మనువుమానవులకుతెలియచేసేడు.

ఎవరువేదములనుశాస్త్రబద్ధముగాగురువునకుశుశ్రూషచేస్తూమిగిలినసమయములలోఆయనవద్దనేర్చుకొని,

అటుపిమ్మటగృహస్థజీవితమునుశాస్త్రవిహితముగా, శుచిఅయినప్రదేశములలోవేదాధ్యయనముచేస్తూ ,

ఇతరులనుకూడాఉద్ధరిస్తూ, ఇంద్రియనిగ్రహముకలిగి,

ఇతరులనుసోపించకుండాతీర్థములయందునివసిస్తూజీవితాంతమూఢార్మికముగాప్రవర్తించుచున్నారోవారుమరణానంత
రముబ్రహ్మలోకమునుపొందుదురు. తిరిగిఈలోకములకురారు. ఈలోకములకుతిరిగిరారు.

(...తదైతత్ప్రహ్మప్రజాపతయైఉవాచప్రజాపతిఃమనవేమనుఃప్రజాభ్యఃఆచార్యకులాత్వేదమేఅధీత్య,

యథావిధానమ్గురోకర్మాతిశేషేణఅభిసమావృత్యకుటుంబేశుచౌదేశేస్వాధ్యాయమేఅధీయానఃధర్మికాన్విదధదాత్మనిసర్వేం

ద్రియాణిసంప్రతిష్ఠాప్యాహిసంసర్వభూతానిఅన్యత్రతీర్థభ్యఃసఖలుఏవమృత్యయన్యావదాయుషమ్ప్రహ్మలోకమేఅభిసంపద్యతే

నచపునరావర్తతేనచపునరావర్తతే)

నాన్నగారు: బావా, నువ్వుక్షుప్తంగాచెప్పడంవలనకాబోలు, కొంతఅర్థమయి, కొంతఅర్థమవనట్లుఉన్నట్లుగాఉన్నది.

ముందుదహరాకాశముగురించితెలుసుకోవాలని, అట్లుతెలుసుకోవడంవలనకామచారులుఅవుతారనిచెప్పారు.

తరువాతఅట్టివానిలక్షణాలనుచెప్పారు.

"మనలోనేఉన్న అంతగొప్పదహరాకాశమునుమనముతెలుసుకోలేకపోవడంనిధిమీదకూర్చునిఅనిధినితెలుసుకొనలేకపో
యినట్లు" అన్నారు.

అలాతెలుసుకోలేకపోవడానికీకారణముభగవత్స్వరూపతిరోధానకారిణిఅయినఈవిచిత్రమైనప్రకృతితత్త్వముఅనిచెప్పారు.

ఇలా తెలిసిన జీవాత్మ ప్రతిదినము సుషుప్తి అవస్థలో పరమాత్మ ను పొందుతూ తిరిగి వెనుకకు వస్తూంటుంది అని చెప్పారు, ఆ సుషుప్తి స్థితిలో ఈ ప్రకృతి ప్రభావము ఉండదు కదా.

అట్టి జీవాత్మ తన శరీరము విడిచిన తరువాత పరంజ్యోతిని పొందుతుంది అని చెప్పారు.

పరబ్రహ్మ చిదచిత్తులను కలిపి ఉంచిన రక్షిస్తూ ఉంటుందిని "సత్యమ్" అన్న పదానికి అర్థం చెప్పారు.

ఇది సేతువు వలె లోకములను దరించి రక్షిస్తుంది అని చెప్పారు. దానికి సుఖ, దుఃఖాలుగాని, సుకృత, దుష్కృతాలు కాని ఉండవు అని చెప్పారు.

ప్రాణోత్తమణము మూర్ధన్యనాడి ద్వారా జరిగినప్పుడు జీవాత్మకు అమృతత్వము సంప్రాప్తించగలదని చెప్పారు.

తరువాత ప్రజాపతి వద్దకు ఇంద్రుడు, విరోచనుడు అమృతత్వమునందు జీవాత్మ గురించి తెలుసుకొనుటకు వెళ్ళినప్పుడు,

ముందు శరీరమే అట్టి ఆత్మ అనీ, తరువాత కలలో కనబడునదే ఆత్మ అనీ,

అటుపిమ్మట గాఢనిద్రలో తెలియునదే ఆత్మ అనీ ప్రజాపతి ముందు చెప్పి పిదప ఇంద్రుడికి ఆత్మ శరీరము కన్న భిన్నమయినదని చెబుతూ ఆవివరాలు ప్రజాపతి బోధించేడు.

శరీరమునుండి విడివడి మఱి ఇతర లోకములలోకి తిరిగి రాకుండా బ్రహ్మలోకమును పొందడానికి జీవితాంతము నూగురు శుశ్రూష, వేదాధ్యయనము, ధార్మిక జీవనము, ఇంద్రియ నిగ్రహము,

సహస్రప్రాణి సంరక్షణ మూమోదలైన పనులు చేస్తూ ఉండాలి అని చెప్పారు.

కాని ఇక్కడ కూడా ఆత్మ శబ్దముకొన్ని చోట్ల ఇబ్బందిపెడుతోంది. ఒక చోట జీవాత్మ, మరొక చోట పరమాత్మ అని అర్థం వస్తున్నట్లున్నది. అది కొంచెం వివరించగలవా?

అంతే కాక చివరి మంత్రము కంటే ముందు మంత్రము చూసేవా ... ఆకాశః వైనామ ... తత్ప్రహ్మ తదమృతస ఆత్మా "

అంటూ ఇక్కడ ఆకాశము, బ్రహ్మ, ఆత్మ ఒక్కటే అనికదా చెబుతున్నారు.

మనకు తెలిసినంతమట్టుకు ఈ మూడింటిలో ఒకటి అచిత్తు, ఊండవది ఈశ్వరుడు, మూడవది చిత్తు అవుతాయి కదా.

అంటే పరస్పర భిన్నమైనవి. ఇవి ఒకటే ఎలా అవుతాయి?

మామయ్య: నువ్వు చెప్పినట్లు " ఆత్మ " పదము ఈ వాక్యాలలో కొంచెం ఇబ్బందిపెట్టడం నిజమే.

మనలాంటి సామాన్యుల సంగతి పక్కన బెట్టి శంకరభగవత్పాదుల వంటి మహానుభావులకూ ఈ ఇబ్బంది తప్పలేదు. ఈ "ఆత్మ" పదముకొన్ని చోట్ల పరమాత్మను,

మఱి కొన్ని చోట్ల జీవాత్మను చెప్పడం వలన ఆఊండూ ఒక్కటే అనే కొందరికి అభిప్రాయం కలిగింది. ఆ అభిప్రాయము

"ఎలా సరికాదు" అన్న విషయము చాలా విపులంగా జిజ్ఞాసాధికరణములో భగవద్రామానుజులు ఉపపాదించారు.

అందువలన మనము పరమాత్మ, జీవాత్మ లభేదాన్ని,

వాటి అప్పధక్నంబంధాన్ని పూర్తిగా జీర్ణించుకోకపోతే మళ్ళీ మళ్ళీ ఈ సంశయాలలో పడిపోయే అవకాశము ఉంటుంది.

"ఆత్మ శబ్దః పరమాత్మన్యేవముఖ్యవృత్తః" అని మనము ఇంతకు ముందే ద్యుభ్యాద్యధికరణములో చదువుకున్నాము.

అందువలన ఆత్మ అంటే పరమాత్మ అనే అర్థము చేసుకోవాలి. కాని,

జీవాత్మపరమాత్మతో ఎల్లప్పుడూ కలిసే ఉండడం వలన సత్యకామ,
సత్యసంకల్పాది గుణాష్టకముతో నున్న జీవాత్మను కూడా ఆత్మ అనే వ్యవహారిస్తారుకొన్ని వాక్యాలలో.
అంతే కాక అద్వైతసిద్ధాంతపు ప్రభావము వలన కాబోలు మనలో చాలామందికి ఆత్మ అంటే జీవాత్మయే అని అనుకోవడం సామాన్యమైపోయినది. కాని, శ్రీభాష్యము అధ్యయనము చేసినప్పుడు ఈ విషయాన్ని మనమనస్సులలో ఉంచుకోవాలి.

ఇంక మనమిప్పుడు చెప్పుకున్న వాక్యాలలో చూస్తే మొదట్లో "ఏష ఆత్మా అపహతపాప్మా విజరః విమృత్యుః ...
తమే వక్షపజీవంతి" అన్నప్పుడు ఆత్మ అంటే పరబ్రహ్మమే.

ఈ వివరాలు సూత్రభాష్యములో నికేవే శ్చి నప్పుడు ఇంకా బాగా తెలుస్తుంది నుకో. అందువలననే,
"ఇహోత్మా నమే అనువిద్యవ్రజంతి....కామచారః భవతి" అని "దానిని" అంటే "పరమాత్మను"
తెలిసికొని మరణించినవారు అంటే శరీరము విడిచిన "జీవాత్మలు" కామచారులు అగుదురు అని చెప్పేరు.

కాని, తరువాత వచ్చిన మంత్రాలలో అంటే "అహరహర్వా ఏవమ్...,"

"ఏష ఆత్మా సంప్రసాదః అస్మాత్కరీరాత్సముత్థాయ పరష్ట్యాతిః ఉపసంపద్యస్వేన రూపేణ అభినిష్పద్యతే", ఏష ఆత్మ తిహో వాచ
...ఏతస్య బ్రహ్మణః నామ సత్యమే ఇతి"

అన్నప్పుడు శరీరము నుండి లేచి స్వస్వరూపమును పొంది అంటే గుణాష్టకయోగమును కలిగి జీవాత్మ పరంజ్యోతిని చేరడం అని
అర్థంచేసుకోవాలి. ఆసందర్భములో జీవాత్మ ఈ పాంచభౌతికమైన శరీరము వదలి గుణాష్టకయోగముతో సత్యకామ,
సత్యసంకల్పాది గుణములను కలిగియుంటుంది కదా. దానిని ఆత్మ అనే వ్యవహారిస్తున్నారు.

ఆస్థితీలో భగవద్గీతలో శ్రీకృష్ణభగవానుడు

"ఇదమ్జ్ఞానమ్ ఉపాశ్రిత్య మమ సాధర్మ్యమాగతాః సర్గేపినోపజాయంతే ప్రలయేన వ్యధంతిచ"

అని వారు నాతో సమానమైన ధర్మములు కలిగి, జనన, మరణాలు లేకుండా ఉండురని చెప్పినట్లు,

జగత్కారణత్వాది గుణములు తప్ప మిగిలిన ధర్మములలో పరబ్రహ్మతో జీవాత్మలు సమత్వము కలిగియుంటారు కదా.

నిద్రావస్థకూడా ఒకరకమైన ప్రళయమే కనుక ఆస్థితీలో కూడా జీవాత్మ పరమాత్మను చేరి మరల జాగ్రదవస్థలో తిరిగి వస్తుందన్న
విషయము కూడా ఆయా మంత్రాలలో చెప్పబడినది.

అటుపేమ్మట "సత్యమ్" అన్న పదానికే వివరణ ఇస్తూ అమృతత్వాన్ని,

మృతత్వాన్ని కలిపియుంచిన రక్షించునది అని పరబ్రహ్మ గురించి చెప్పేరు. ఈ సందర్భములో భగవద్గీతలో 2

వ అధ్యాయములో చెప్పిన "గతాసూన్ అగతాసూన్" అని శరీరాలను,

ఆత్మలను గురించి శ్రీకృష్ణభగవానుడు చెప్పిన విషయము గుర్తుకు తెచ్చుకో.

చిదచిత్తులను కలిపియుంచిన రక్షించునది పరమాత్మయే కదా!

తరువాతమంత్రాలలో "య ఆత్మాససేతుః.." అనిలోకములనుధరించి,
సంరక్షించునదిఅనిచెప్పినప్పుడుఆత్మఅనిచెప్పబడినదిపరమాత్మయే. జగద్ధారణ,
సంరక్షణాదులుపరమాత్మకేకదాసాధ్యము.

ఈవిషయముతరువాతసూత్రభాష్యములో ఇంకాబాగావివరిస్తారు.

అక్కడచెప్పబడినబ్రహ్మలోకమునకుఅర్థముబ్రహ్మఅనెడులోకముఅనిఅర్థముచేసుకుంటేఆబ్రహ్మచర్యముననుసరించిపర
బ్రహ్మమునుతెలిసికొనిఆయననుపొందినవారుకామచారులవుతారుఅనిచెప్పేరన్నమాట.

బ్రహ్మచర్యముఅంటేవట్టియజ్ఞోపవీతధారణకాదనుకో.

పరబ్రహ్మమునందుచరించడంఅన్నవిషయముగురించిఇంతకుముందుకూడాచెప్పుకున్నాము.

తరువాతమంత్రాలలో "య ఆత్మా అపహతపాప్మా విజరః ..." అనిచెప్పబడినదికూడాపరమాత్మయే.

దానినిపొందువిధానముతెలుసుకొనడానికేఇంద్రుడు, విరోచనుడుప్రజాపతినిఆశ్రయించేరు.

ప్రజాపతిక్రమంగాజీవునియొక్కజాగ్రత్, స్వప్న, సుషుప్తిఅవస్థలనుముందుఉపదేశించిఇంద్రుడుసంతుష్టుడుకానందున,

తదుపరితురీయావస్థనుఉపదేశించేడు. ఈఅన్నిఅవస్థలలోనూకూడాపరమాత్మజీవాత్మతోకలిసేఉన్నా,

శరీరసంబధానుబంధాలుతెలిసియున్నప్పుడుపరమాత్మానుభవముకుదరదు.

శరీరముతోఅనుబంధమువోయినతరువాతపరమాత్మానుభవమునకుఅవకాశముంటుంది.

మానసికంగాశరీరానుబంధమువిడచియుండుఅవస్థతురీయావస్థ.

అటుతరువాతసంపూర్ణముగచంద్రుడురాహువుముఖమునుండిబయల్వెడలినట్లుబయల్వెడలిబ్రహ్మపురమునుపొందిన

ప్పుడేనిరాటంకమైనపరబ్రహ్మానుభవముసాధ్యమవుతుందిఅనిచెప్పేరు. "నోపజనమ్మ్యురన్నిదమ్మరీరమ్" అని

"ఆస్థితీలోకర్మనిమిత్తమగుశరీరమునుఆతడుస్మరింపడు" అనివివరించేరు.

"యథాప్రయోగ్య ఆచరణేయుక్తవేషమేఅస్మిన్నరీరేప్రాణఃయుక్తః"

అనిఒకజంతువురథమునకుదానినినడుపుటకుకలిసియున్నట్లుఈజీవాత్మకర్మనిమిత్తమైప్రాణముతోశరీరమునకుకలిపి

ఉంచబడుతాడుఅనిచెప్పేరు.

ఆజంతువురథమునుండివిడివడడంవలనస్వేచ్ఛనందినట్లుజీవాత్మకూడాకర్మనిమిత్తమైనశరీరమునుండివిడివడడమువ

లనస్వేచ్ఛాచారుడవుతాడన్నమాట.

అయితే, శరీరముతోఉన్నప్పుడుఎలాఉండాలిఅన్నదానినివివరిస్తూ, వేద, శాస్త్రవిహితమైనజీవనము,

పరిపూర్ణఇంద్రియనిగ్రహముతోసాగిస్తూసాటిప్రాణులకుఇబ్బందికలుగకుండావాటిపురోగతికితోడ్పడుతూ,

సహజీవనముచేస్తూఉన్నవారుబ్రహ్మలోకమునుచేరిమఱిఈలోకమునకుతిరిగిరారుఅనిచెప్పేరు.

ఈలోకానికీరారుఅంటేరాలేరుఅనికాదు,

సత్యసంకల్పాదిగుణాలున్న ఆముక్తాత్మలకు ఈలోకాలకురావడం అసాధ్యముకాదు, కాని ఈజనన, మరణచక్రమునందు కర్మానుభవానికీవారు తిరిగిరారు అని అర్థము. ఈవిషయమే శ్రీకృష్ణభగవానుడు "సర్గేషినోపజాయంతే ప్రలయేన వ్యధంతిచ" అని చెప్పేడుకదా భగవద్గీతలో.

చివరిమంత్రాలలో భగవద్గీతలో "ఇదమివస్వతే యోగమ్రోక్షవాన్ అహమ్ అవ్యయమ్.." అంటూ పరంపరాగతముగా ఈవిజ్ఞానము ఒకరి ద్వారా మరొకరికి సంప్రాప్తించింది అని చెప్పబడినట్లు, ఇక్కడ కూడా ఈజ్ఞానము పరంపరాగతముగా మానవులకు ప్రాప్తించినది అని చెప్పారు.

నేను:

ఈపరమాత్మమనస్సాదయాంతరాళములో ఉంటాడు అంటే పరమాత్మజీవాత్మలో ఉంటాడని కదా ఇంతకుముందు విజ్ఞానము యకోశము, ఆనందమయకోశము గురించి దువుకున్నప్పుడు దువుకున్నాము. జీవుడు కూడా అక్కడే ఉంటాడు.

మామయ్య: ఈవివరాలు ముందు ముందు ఇంకా విశదంగా తెలుస్తాయి. కాని, ఇప్పటికీ, బృహదారణ్యకోపనిషత్తులో అంతర్యామి బ్రాహ్మణములో చదువుకున్నట్లు "య ఆత్మ నితిష్ఠన్ ఆత్మ నః అంతరో యమాత్మానవేద.." అని పరమాత్మ ఆజీవాత్మలో ఉండినియమిస్తూ ఆజీవాత్మకు తెలియకుండా దానిలో ఉంటాడకదా. అత్యంతసూక్ష్మాణుపరిమాణుడైన ఆజీవాత్మలో నున్న ఆపరమాత్మను ద్యానముచేయడానికి ఒక ఆలంబనకావాలికదా. తైత్తిరీయ ఉపనిషత్ ఈవిషయాన్ని వివరించింది.

"నారాయణమ్మహాజ్ఞేయమ్ విశ్వాత్మానమ్ పరాయణమ్

.....

యచ్చ కించిత్తగత్సర్వస్త్వశ్యతే శ్రూయతే పివా అంతర్బహిశ్చ తత్సర్వమ్ వ్యాప్య నారాయణస్థితః"

దీనికి క్లుప్తంగా తాత్పర్యము "ఆనారాయణుడు తెలుసుకొనబడవలసిన గొప్పవాడు, విశ్వమునందంతటను ఆత్మగా ఉన్నవాడు, ఆవిశ్వమును ఆత్మగా కలిగినవాడు, ఆవిశ్వమునకు గతి, గమ్యము అయినవాడు,

..... కనబడెడి, వినబడెడి సమస్తజగత్తునకు బయట, లోపల కూడా వ్యాపించియున్నవాడు."

ఆనారాయణుడు అంతటా ఉంటే మఱి ఆయనను ద్యానించడం ఎలా అంటే

"పద్మకోశమృతీకాశమ్మదయమ్ చాప్యథోముఖమ్ అథోనిష్ఠ్యావితస్త్యాంతేనాభ్యామ్ ఉపరితిష్ఠతి

జ్వాలమాలాకులమ్భాతి విశ్వస్యాయతనమ్మహత్

సంతతగ్గంశిలాభిస్తులంబత్యాకోశసన్నిభమస్త్యాంతేసుషిరగ్గంసూక్ష్మమస్మిన్సర్వమృతిస్థితమ్

తస్యమధ్యేమహానగ్నిఃవిశ్వార్విఃవిశ్వతోముఖఃసోగ్రభుగ్విభజమిష్టస్ఆహారమజరఃకవిఃతిర్యగూర్ధ్వమధశ్చాయీరశ్మయఃతస్య
సంతతా

సంతాపయతిస్వప్నేహమాపాదతలమస్తకఃతస్యమధ్యేవహ్నిశిఖాఅణియోర్ధ్వావ్యవస్థితః

నీలతోయదమధ్యస్థావిద్యుల్లేఖేవభాస్వరా

నీవారశూకవత్తన్వీపీతాభాస్వత్యణూపమా

తస్యాశ్శిఖాయామ్మధ్యేపరమాత్మావ్యవస్థితః " అనిఆపరబ్రహ్మనుధ్యానించడానికిఆయనచిరునామాచెప్పింది.

దీనికిక్షుప్తంగాతాత్పర్యము

"గొంతునుండిజానెడుదూరములోదిగువగా, హృదయమునకుక్రిందభాగమున,

నాభికిపైభాగమునతిరగబడియున్నతామరమొగ్గవలెయుండి, ప్రకాశిస్తూ, ప్రజ్వలిస్తూఉంటుందట.

అదేసమస్తవిశ్వమునకూఆధారమైగొప్పదైఉంటుంది. ఆపద్మకోశమునాడులద్వారాకలపబడిఉంటుంది.

దానికిమధ్యలోసూక్ష్మమైనరంధ్రముంటుంది. ఈసమస్తమూదానియందేప్రతిస్థితమైఉంటుంది.

దానిమధ్యలోగొప్పఅగ్నిజ్వాలలన్నిప్రక్కలకుఅంటిక్రిందకు, పైకిఅంతటాప్రసరిస్తూఉంటుంది.

అదేసమస్తఆహారములనూస్వీకరించిఅంతటాప్రసారముచేస్తుంది. అదిఅజరము, సమస్తజ్ఞానములనుకలది.

దానిజ్వాలలుఅంతటావ్యాపించి, శరీరమునువెచ్చగాఉంచుతుంది. అంటిశరీరముజీవించిఉండడానికిమూలముఅదే.

దానిమధ్యఅణుపరిమాణములోఅగ్నిఉంటుంది. నీలమేఘముమధ్యలోమెఱుపుతీగవలెఅదిప్రకాశిస్తూఉంటుంది.

ధాన్యముమొనవలెఅణుమాత్రమైబంగారమువలెప్రకాశమానమైయున్నఆఅగ్నిశిఖమధ్యపరమాత్మవేంచేసియుంటాడు. "

ఇలాగేకరోపనిషత్లో "అంగుష్ఠమాత్రఃపురుషోజ్యోతిరివాధూమకః" అనీ ""హృదయేసన్నివిష్టః"

అనీఅంగుష్ఠపరిమాణములోఉన్నట్లుగాదర్శించింది. ఈవివరాలుఇంకాతరువాతతెలుసుకుందాముకాని,

మనముఇప్పుడుఉపనిషత్తులుపూర్తిగాసేవించడంలేదుకనుక,

ఈవిధంగాహృదయాంతరాళములోవేంచేసియున్నపరమాత్మవిషయమేదహరాకాశముఅంటూఈధాందోగ్యోపనిషత్మంత్రాల

లోచెబుతున్నారనితెలుసుకుంటేఇప్పటికిసరిపోతుంది.

నేను: "వచపునరావర్తతేనచపునరావర్తతే" అనిఱొండుసార్లుఎందుకు,

ఖచ్చితముగావెనుకకురారుఅనినొక్కీవక్కాణించడమా!

మామయ్య: అంతేకాదు, ఈపదాలుఈఉపనిషత్వివరిపదాలు. శ్రీభాష్యములోకూడాచివరిసూత్రము

"అనావృత్తిఃశబ్దాత్అనావృత్తిఃశబ్దాత్" అనిఱొండుసార్లువస్తుంది.

అంటే ఉపనిషత్లో చెప్పబడినట్లు ఆముక్తాత్మలు వెనుకకు రారు అని యే అర్థము.

ఇలా చివరి వాక్యాలతో ఉపసార్థం చెప్పడం శాస్త్రసంప్రదాయము.

నాన్నగారు: పరమాత్మ చిరునామా బాగా చెప్పేవు కానీ, నాటిండవ ప్రశ్నకు సమాధానము చెప్పలేదు.

మామయ్య: నేను చెప్పేదేముంది, ఈ అధికరణము భగవద్వాదరాయణలు, రామానుజులూ అందిచ్చినది ఆ సంశయము తీర్చడానికే. ఈ అధికరణములో మనము చదువుకోనేది అదే.

అమ్మ: అయితే చెప్పండి మామయ్యా, ఈ అధికరణములో ఎన్ని సూత్రాలున్నాయి.

మామయ్య: ఈ అధికరణములో 10 సూత్రాలు ఉన్నాయమ్మా.

నేను: అమ్మో, అన్ని సూత్రాలే.

మామయ్య: భయపడకు. అభయము అంటూ పరమాత్మ విషయము తెలుసుకొనడానికి భయమెందుకు?

అమ్మ: మొదటి సూత్రము చెప్పండి మామయ్యా!

మామయ్య:

"దహర ఉత్తరేభ్యః...1-3-13"

అంటే

ఉత్తరేభ్యః: ఉత్తరవాక్యములలో అనగా తరువాత వచ్చే వాక్యములలో చెప్పబడిన (కారణములచేత)

దహర: దహరశబ్దవాచ్యుడు (పరమాత్మయే)

అనగా

తరువాత వచ్చే వాక్యాలలో చెప్పబడినదానిని బట్టి ఇక్కడ దహరశబ్దవాచ్యుడు పరమాత్మయే.

అమ్మ: కొంచెం వివరించండి మామయ్యా!

మామయ్య: "ఈ ఉపనిషద్వాక్యాలలో "అథయది దమస్మిన్మహ్మపురే దహరమ్మండరీకమ్వేశ్మ

దహరోఽస్మిన్ అంతర ఆకాశ తస్మిన్ స్య దంతః తదనవేష్టవ్య మ్న ద్వావవిజిజ్ఞాసితవ్యమ్ "

అన్నప్పుడు దహరాకాశము అంటే పంచభూతములలో ఒకటయిన భూతాకాశమా, లేక జీవుడా,
కాక పరమాత్మ యా అని త్రికోణిక సంశయము" కలుగుతుంది కదా!

నేను: మనకు మామూలుగా ఆకాశము అంటే భూతాకాశమే కదా ప్రసిద్ధి. "అన్వేష్టితవ్యమ్"
అంటే ఆకాశము కనుగొనవలసినది అయినవేరొకదానికీ ఆధారమని కూడా అనిపిస్తోంది.

మామయ్య: అలాకాదు. ఇక్కడ దహరాకాశము అంటే పరమాత్మయే. తరువాత "విష ఆత్మా అపహతపాప్నా ...."
అంటూ చెబుతున్నారకదా, భూతాకాశానికి ఈ విశేషణాలు ఏవీ వర్తించవు.
నిరుపాధికమైన అపహతపాప్నాత్వాది గుణాలు వర్తించేది పరమాత్మకే. అంతేకాకుండా తరువాత మంత్రాలలో
"అథ య ఇహాత్మా నమ్ అనువిద్యవ్రజంతి వితాంశ్చ సత్యాన్యమాస్తేషా మ్సర్వేషు లోకేషు కామదారోభవతి" అని
"ఎవరు ఈ ఆత్మను తెలుసుకొని శరీరమును వదులుతున్నారో ఈ తనికల్యాణగుణములను తెలుసుకొనుచున్నారో వారికి సర్వ
లోకములయందు స్వేచ్ఛాసంచారము కలదు" అనువాక్యము మొదలుకొని
"యమ్యామమ్కామయతేనోఽస్య సంకల్పాదేవ సముత్తిష్ఠతి తేన సంపన్నో మహీయతే" అని
"అతడు దేనినికోరుచున్నాడో అది అతని సంకల్పమువలననే ఆవిర్భవించుచున్నది,
దానితో కూడియున్న వాడై అతడు గౌరవింపబడుచున్నాడు"
అనువాక్యము వరకు నుదహరాకాశమును పాపించువానికి కలుగునదిగా చెప్పబడిన నిరుపాధికమైన సత్యకామత్వము మొ
దలైన కల్యాణగుణములు పరమాత్మకే వర్తిస్తాయి కనుక అట్లు చెప్పబడిన దహరాకాశము పరమాత్మయే అని తెలుస్తోంది.

నేను: ఆవాక్యాలలోనే "యావాన్వ్యా అయమాకాశః తావానేషు అంతర్భదయే ఆకాశః" అని

"ఈ ఆకాశమెంతగోప్పదో హృదయాకాశము అంతగోప్పది" అనికదా చెప్పారు.

అంటే ఆ దహరాకాశము ఈ కనబడే ఆకాశము అనేకదా!

అంతేకాక హృదయములో ఆకాశము అంటే అచ్చట అవకాశాన్ని బట్టి పరిమితమైన పరిమాణము కలదై ఉండాలి,

అలాంటప్పుడు "జ్యాయాన్స్పృథివ్యా జ్యాయానంతరిక్షాత్" అన్నట్లు ద్యావా,

పృథివ్యాదులకు అన్నిటికీ అది ఆధారమవడం సాధ్యము కాదు కదా. శ్రీమద్రామాయణములో యుద్ధకాండము

"గగనమ్మగనాకారమ్ సగరమ్ సగరోపమమ్ స్రామరావణయో ర్యుద్ధమ్ స్రామరావణయో రివ"

అని అన్నట్లు అత్యంత విశాలమైన గగనాకాశము నిరుపమానమై దానికదే సాటి అనికదా చెబుతారు.

ఇలా భూతాకాశానికి సమానమైనది మళ్ళీ భూతాకాశమే కనుక దహరాకాశము అని చెప్పబడుచున్నది గగనాకాశమే అవాలి కా
ని పరిమిత పరిమాణముగలవేరొక హృదయాకాశము కాదు కదా!

అందువలన ఇక్కడ చెప్పబడుతున్నది భూతాకాశమే అయి ఉండాలేమో.

మామయ్య: ఉపమాన, ఉపమేయాలకు అన్ని గుణాలలోను సామ్యత ఉండాలని లేదు.

సూర్యుడు బాణములా పోతున్నాడు అంటే అర్థము బాణము వలె వేగముగా పోతున్నాడు అని మాత్రమే అర్థము, అంతే కాని సూర్యుని రూపము, పరిమాణము ఇత్యాదులు బాణము వలెనున్నాయని అర్థము కాదు.

అలాగే ఇక్కడ దహరాకాశము భూతాకాశము వలె గోప్పది అన్నప్పుడు ఆ గోప్పదనము అన్న విషయమే పరిగణనలోనికి తీసుకోవాలి తప్ప వైశాల్యాది మిగిలిన విషయాలను పరిగణించనక్కరలేదు.

నేను: "విషయతా అపహతపాపా.. " అనువాక్యము దహరాకాశము చెబుతున్నదని ఎలా చెబుతాము.

"దహరోఽస్మిన్ అంతర ఆకాశస్థస్మిన్ యదంత దన్వేష్టవ్యమ్" అనగా "దానిలో పలసూక్ష్మాకాశము ఉన్నది, దానియందే దికలదో అది కనుగొనదగినది అన్నప్పుడు దహరాకాశములో పలనుండునది, దానికంటే పేరైనది అది కనుగొనబడదగినది" అనికదా అర్థము.

మామయ్య: ఇక్కడ దహరాకాశమును, తదంతర్వర్తి అయిన వస్తువును విభజించే చెబుతున్నారు,

"అథ యది దమస్మిన్ బ్రహ్మ పురే దహరమ్ పుండరీకమ్ వేశ్మ దహరోఽస్మిన్ ... యదంత తదన్వేష్టవ్యమ్" అనేవాక్యములో "బ్రహ్మ పుర"

అనుశబ్దము చేత ఉపాస్యుడు గా సన్నిహితుడగు పరబ్రహ్మము యొక్క పురమును గుఱపాసకుని శరీరమును చెప్పి, అట్టి శరీరము యొక్క మధ్యనుండునదియు, దానికి అవయవభూతమైనదనియు, తామరపూవు ఆకారము కలది అనియు, స్వల్పపరిమాణము కలది అయిన హృదయ ప్రదేశమున పరమాత్మ యొక్క గృహముగా వర్ణించి, సర్వజ్ఞుడును, సర్వశక్తుడును, ఆశ్రితవాత్సల్యైకజలధియు, ఆ ఉపాసకుని అనుగ్రహించడానికి వాని హృదయమును గృహము గా గైకొని, సూక్ష్మమై, ధ్యేయమగు వానిని ఇక్కడ దహరాకాశశబ్దము చేత తెలుపుతున్నారు.

వానియందుండే అపహతపాపాత్వ దికమును, స్వాభావిక నిరస్త నిఖిల హేయత్వ, సత్యకామత్వాదికమును, స్వాభావిక అనవధికాతిశయకల్యాణగుణజాతమును, ధ్యానింపవలసినదిగా "తదన్వేష్టవ్యమ్" అని అది కనుగొనవలసినది అని చెప్పారు. ఇక్కడ "తత్" అంటే దహరాకాశమును, దానికి గల గుణసమూహమును కూడ. అంటే ఆ ణం డింటి నీ కలిపి యే అనుసంధించాలన్నమాట.

"యది దమస్మిన్ బ్రహ్మ పురే దహరమ్ పుండరీకమ్ వేశ్మ"

అన్నప్పుడు ఆ సూక్ష్మమైన కమలము వంటి గృహమున దహరాకాశము ఏదియున్నదో దాని గుణసమూహము ఏదియో ఆ ణం డింటి నీ కనుగొనవలెను అనే అర్థము.

నేను: ఆ ణం డింటి నీ అని ఎక్కడాలేదే, మీరెలా చెబుతున్నారు?

మామయ్య: "యావాన్వా అయమాకాశః తావానంతర్వదయ ఆకాశః" అనేవాక్యములో దహరాకాశము గోప్పదని చెప్పారు.

"ఉభేఅస్మిన్న్యావాప్సుధివీఅంతరేవసమాహితేఉభవగ్ని శ్చవాయుశ్చసూర్యచంద్రమసౌపుభేవిద్యున్న క్షత్రాణి" అనుచు
 "ప్సుధివ్యంతరిక్షములుణ్డను, అగ్నివాయువులుణ్డను, సూర్యచంద్రులిద్దరును,
 విద్యున్నక్షత్రములునుఈదహరాకాశములోచేరియుండును" అనికదాచెప్పారు. ఇక్కడ "అస్మిన్" అంటే
 "దహరాకాశమునందు" అనిఅర్థము. ఇదిజగత్తుకంతటికీఆధారముఅని
 "యచ్చాస్యేహస్తియచ్చనాస్తిసర్వస్తుదస్మిన్నమాహితమ్" అనగాఈలోకమునవిదిఉన్నదే,
 ఏదిలేదోఅదంతయునూకూడఈదహరాకాశమునందేఉన్నదిఅన్నవిషయము "అస్మిన్" పదమువలనతెలుస్తోంది.
 అంటేదీనిలో ఉపాసకునికిఈలోకములో భోగ్యపదార్థములుఏవిఉన్నాయో,
 ఏయేమనేరథములులేవోఅవన్నీ కూడాఉండేదిఈదహరాకాశములోనేఅన్నమాట.
 ఈదహరాకాశమేసూర్యచంద్రాదులకుఆధారభూతమైనదికూడా. అట్టిదిపరమాత్మయేకదా!

అంతేకాకఈదహరాకాశమునిరతిశయభోగ్యవస్తువుఅనినీ,
 అదిశరీరముయొక్క ఒకఅవయవమైనవ్యాదయమునఉండేదిఅయినాశరీరమునకునాశనముకలిగినప్పుడుదీనికివికార
 ములుండవు,
 వృద్ధాప్యములో వివిధములైనఅవయవాలన్నీ రసహీనములైకృశించిపోయినాకూడాఅతिसూక్ష్మమైనదీనిలో మార్పుఉండదు
 అనీదానినిత్యత్వాన్నిచెప్పారు.

"తతఏతత్సత్సమ్రూహ్మపురమ్" అనిచెప్పడంవలనఈదహరాకాశము "సత్యము" అనగావికారరహితమైనది,
 నిఖిలజగత్తునకుఆధారభూతమైనదిఅనితెలుస్తోంది.

"అస్మిన్కామాఃసమాహితాః" అనువాక్యమునఅస్మిన్అనగాదహరాకాశమునందు,
 కామాఃఅనగామనోహరములగుకల్యాణగుణములు,
 అనగాఈదహరాకాశమునసమస్తకల్యాణగుణములతోకూడియున్నదిఅనికదాఅర్థము. ఆకల్యాణగుణములుఏమిఅనినచో

"ఏషలత్యా అపహతపాప్యా ...సత్యసంకల్పః" అనిగుణాష్టకాన్నివివరించారు.
 అట్టిపరమాత్మనుతెలుసుకొనకతక్కినభోగాలకోసంకర్మలనుచేయువారుపోదేఫలమునాశనమవుతుందని,
 వారుసత్యసంకల్పత్వముపొందరనీ, "యథాహ్యేవేహప్రజాఅన్వావిశస్తిఅనిప్రారంభించి

"తేషామ్సర్వేషులోకేషుఅకామచారోభవతి" అనువాక్యముదాకాతెల్పి

"అథయఇహాత్యా నమ్అనువిద్యవ్రజంతిఏతాంశ్చసత్యాన్కామాంస్తేషామ్సర్వేషులోకేషుకామచారోభవతి"

ఇత్యాదివాక్యమునదహరాకాశమనబడుపరమాత్మనువానికిగలమనోహరములగుఅపహతపాప్యాత్వాదిగుణములనుఉపా
 సించువారికిపరమాత్మఅనుగ్రహముచేఅన్నికోర్కెలునుఉడేరిసత్యసంకల్పులై, కామచారులుఅగుదురుఅనిచెప్పారు.

అందువలనఇక్కడదహరాకాశమనుపరమాత్మను,

ఆయనయొక్కఅపహతపాప్యాత్వాదికామ్యగుణసముదాయమునుకనుగొనవలసినదనిచెబుతున్నారు.

అందువలనఇక్కడదహరాకాశముఅంటేపరమాత్మ అనేఅర్థముచేసుకోవాలి.

అమ్మ: మఱిదహరాకాశముఅంటేపరమాత్మ అనినప్పుడుజీవాత్మ ఎక్కడఉంటాడు?

మామయ్య: ఆవివరాలకుతరువాతసూత్రముచూడాలి!

అమ్మ: ఏమిటిఆసూత్రముమామయ్య?

మామయ్య:

"గతిశబ్దాభ్యాస్తుథాహిదృష్టస్థింగమ్మ.....1-3-14"

అంటే

గతిశబ్దాభ్యామ్: (ప్రజలుప్రతిరోజుసుషుప్తియందుదహరమును) చేరుతున్నట్లుచెప్పియుండుటచేత

శ్రుతియందుబ్రహ్మలోకశబ్దప్రయోగముండుటవలన (దహరశబ్దవాచ్యుడుపరబ్రహ్మయే)

తథాహి: అటులనే

దృష్టమ్: (మిగిలినశ్రుతులయందు) కనబడుచున్నది

లింగమ్మ: ప్రతిదినముపోవుటదహరాకాశముపరబ్రహ్మమగుటకుచిహ్నమైయున్నది.

అనగా

ప్రజలుప్రతిరోజుగాఢనిద్రయందుదహరాకాశమనబడుదానినిచేరుచున్నట్లుఈశ్రుతివాక్యములలోచెప్పియుండుటచేత,

శ్రుతియందుఆవిషయమైబ్రహ్మలోకశబ్దముఉండుటచేతదహరశబ్దవాచ్యుడుపరబ్రహ్మమనితెలుస్తోంది.

అన్యశ్రుతులలోకూడసుషుప్తిఅవస్థలోజీవాత్మ,

పరమాత్మనుచేరుచున్నట్లుచెప్పబడియుండుటవలనకూడదహరశబ్దవాచ్యుడుపరమాత్మయేఅనితెలుస్తోంది.

అమ్మ: కొంచెంవివరించండిమామయ్యా!

మామయ్య: మనముచెప్పుకున్నవాటిలో ఈమంత్రముచూడు.

"తద్యథాహిరణ్యనిధిమ్నిహితమక్షేత్రజ్ఞాఃఉపర్యపరిసంచరంతోనవిందేయుఃఏవమ్ఏవేమాస్సర్వాఃప్రజాఅహరహఃగచ్ఛంత్యేవ
తమ్బ్రహ్మలోకమ్మవిందంతిఅన్యతేనహిప్రత్యూఢాః"

అంటేబంగారపునిధికలదనితెలియకప్రతిదినముదానిపైనడచుచున్ననుదానినికనుగొననట్లు,

ప్రజలుప్రతిరోజుపరబ్రహ్మమును (చేరుతున్నా) అజ్ఞానావృతులగుటచేతెలియకుండాఉన్నారు.

జీవాత్మపరమాత్మ దగ్గరే ఉంటుందనడానికి ఇక్కడ ఊండ్రకాలుగా చెప్పవచ్చు.

సుషుప్తి సమయములో ప్రజలందరూ పరబ్రహ్మమును పొందుచున్నట్లు శ్రుతిచెబుతుంది.

"ఏవమేవఖలునోమ్యేమాస్వర్వాప్రజాస్వతీసంపద్యనవిదుస్వతీసంపత్స్యామహా ఇతి సత ఆగమ్యనవిదుస్వత ఆగచ్ఛామహా ఇతి" అనగా ఓనోమ్యుడా! ఈ ప్రజలందరూనూ ప్రతిరోజునూ, పరమాత్మను పొందుచున్నట్లు తెలియదు.

మఱియు పరమాత్మనుండి వచ్చుచునే అది కూడా తెలుసుకోలేరు.

నిద్రావస్థకూడా ఒక విధమైన ప్రళయమనీ, ఆ సమయములో జీవాత్మ, పరమాత్మను చేరి,

మరలమెలకవచ్చినప్పుడు వెనుకకు వచ్చునని శాస్త్రము చెబుతుంది.

మనము ఇప్పుడు చెప్పుకున్న ధాండోగ్యోపనిషత్ శ్రుతివాక్యాలలో కూడా ప్రజలు బంగారపునిధిపై సంచరిస్తూ దానిని తెలియనట్లు బ్రహ్మలోకమును తెలియకున్నారని చెబుతూ సుషుప్తికాలమున దహరాకాశమున నుండు రన్న విషయము చెబుతున్నారు. అందువలన దహరాకాశము అంటే బ్రహ్మ..

నేను: బ్రహ్మలోకము అనికదా, అంటే బ్రహ్మయొక్క లోకము. రాజభవనము అన్నట్లు. దానిని పరబ్రహ్మ అని ఎలా చెబుతారు, పరబ్రహ్మ ఉండే లోకము అనుకోవాలి కదా!

మామయ్య: వ్యాకరణము ప్రకారము కర్మధారయ సమాసము,

తత్పురుష సమాసము ఊండ్రాసంభవమై తేకర్మధారయ సమాసాన్నే పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి. "నిషాదస్థపతి"

అన్నామనుకో. నిషాదుడు అయిన స్థపతి అని అర్థము చేసుకోవాలి. అలాంటప్పుడు నిషాదుడు,

స్థపతి పదాలు ఊండ్రాకూడా ఒకే వ్యక్తిని చెబుతాయి.

ఇంతకు ముందు మనము సమానాధికరణము గురించి తెలుసుకున్నాము కదా. నల్లకలువ అంటే నల్ల (దనము),

కలువ ఊండ్రాపదాలూ ఒకే వస్తువును తెలుపుతాయి. దీనినే సమానాధికరణ సమాసము అని కూడా అంటారు. ఇక్కడ కూడా

"బ్రహ్మలోకము" అన్నప్పుడు బ్రహ్మయొక్క లోకము (బ్రహ్మణః లోకః) అని షష్ఠీ తత్పురుషము కూడా సాధ్యమైనా,

ముందు చెప్పుకోనినట్లు సమానాధికరణ సమాసము ప్రకారము వ్యుత్పత్తి చెప్పుకోవాలి. అప్పుడు బ్రహ్మ,

లోకము అనే పదాలు ఊండ్రాకూడా పరబ్రహ్మనే చెబుతాయి. అంటే దీని వ్యుత్పత్తి "బ్రహ్మ ఏవ లోకః"

అని చెప్పుకోవాలన్నమాట. అంటే "బ్రహ్మలోక" అనే పదానికి "పరబ్రహ్మ" అనే అర్థము.

"అహరహర్వా ఏవ మ్విత్స్వర్గఞ్ఘాకమేతి" అని ఇది తెలిసినవారు ప్రతిరోజూ సుషుప్త వస్థలో పరబ్రహ్మను పొంది,

వెనుకకు వస్తూంటారు అని ఈ విషయమే ఇందాకటి శ్రుతివాక్యాలలో చెప్పబడినది.

అందువలన జీవాత్మ పొందే దహరాకాశము అన్నా పరబ్రహ్మము అన్నా ఒకటి కదా!

అమ్మ: ఈ విషయము మరొకరకంగా కూడా చెప్పే రన్నారూ మామయ్య!

మామయ్య:

ఇంతకుముందుచెప్పుకున్నదిబంగారపునిధిదగ్గరేసంచరిస్తూదానినితెలియనట్లుజీవాత్మ అజ్ఞానమువలనతెలుసుకోలేకపోతున్నాడనికదా! మనముఇంతకుముందుఅనుకున్నట్లుజీవాత్మ, పరమాత్మతోఎప్పుడూకలిసేఉంటాడుకదా.

విజ్ఞానమయ, ఆనందమయకోశాలుజీవాత్మ, పరమాత్మలఉనికినేకదాచెప్పేది.

బృహదారణ్యకములోఅంతర్యామిబ్రాహ్మణములో

"యఆత్మనితిష్ఠన్ఆత్మనఃఅంతరోయమాత్మానవేదయస్యాత్మాశరీరమ్యఆత్మానమంతరోయమయతి"

అనుచుఎవడుజీవాత్మయందున్నవాడైజీవాత్మలోపలనుండిజీవాత్మచేతెలియబడకజీవాత్మనుతనకుశరీరముగాకల్గియుండిలోననుండిజీవాత్మనునియమించుచున్నాడోఅనియు, "అద్యష్టోద్రష్టాఅశ్రుతఃశ్రోతా"

అనిజీవాత్మచేతెలియబడకదానినితెలిసినవాడు,

వినబడకవినువాడుఅనియుచెప్పేఇతరశ్రుతులవలనపరమాత్మజీవాత్మనుచేరియేయుండుననితెలుస్తోంది.

అంటేమామూలుగాకూడాజీవాత్మపరమాత్మతోనేఉంటాడనికదా.

దహరాకాశముచేనియమింపబడుసకలజీవులునుదానినిఎఱుగకయున్నారుఅనిప్రకృతశ్రుతివాక్యములోచెప్పబడినట్లుజీవులుపరమాత్మచేనియమింపబడిఆపరమాత్మనుఎఱుగకయున్నారనిఅంతర్యామిబ్రాహ్మణముచెబుతోందికదా.

దానినిబట్టికూడదహరాకాశముఅంటేపరబ్రహ్మమేననిసూచితమవుతోంది.

అమ్మ: బాగుంది, నిధిమీదకూర్చుని,

ఆనిధి తెలియనట్లుగానేకదామనముపరమాత్మనుమనతోనేఉంచుకొనిదానినితెలియకుండాఉన్నాము.

అంతేకాకగాఢనిద్రావస్థలోమనకుతెలియకుండామనముదానినిచేరి, తిరిగివస్తున్నాముకూడానన్నమాట.

అయినాఆయనగురించితెలియకుండాఉన్నదురదృష్టవంతులముకదా!

మామయ్య: అందుచేతఇక్కడదహరాకాశముఅనిచెప్పబడినదిపరబ్రహ్మమే.

నేను: పరమాత్మమనలనురక్షించడంఅదీచేస్తాడుకదా, మఱిఈదహరాకాశము...

మామయ్య: ఆవివరాలుతరువాతసూత్రములోచెబుతున్నారు.

అమ్మ: ఏమిటిఆసూత్రముమామయ్యా!

మామయ్య:

ధృతేశ్వమహిమ్నోఽస్యాస్మిన్నుపలభ్యే....1-3-15"

అంటే

అస్య: పరబ్రహ్మముయొక్క

ధృతే: ధారణమనెడు

మహిమ్నః: మహిమ

అస్మిన్: ఈదహరాకాశముననున్నట్లు

ఉపలభ్యేచ: తెలియవచ్చుటవలనకూడ(ఇక్కడదహరాకాశముఅనిచెప్పబడినదిపరబ్రహ్మమే).

అనగా

పరబ్రహ్మముయొక్కసర్వలోకధారకత్వమనుగొప్పదనముఈదహరాకాశమునకుకలదనిశ్రుతివాక్యములవలనతెలియవచ్చుటచేతదహరాకాశముఅనిఇచ్చటచెప్పబడినదిపరబ్రహ్మమే.

అమ్మ: కొంచెంవివరించండిమామయ్యా!

మామయ్య: ఇంతకుముందుచెప్పుకున్న ఉపనిషత్వాక్యాలలో "అథయత్యా" అనిదహరాకాశమునుచెప్పారు.

తరువాత "ససేతు:విద్యుతి:తేషామ్హైకానామ్అసంభేదాయ" అనుచు "అతడుసేతువు,

ఈలోకములుక్షేమముగానుండుటకైలోకములనుధరించియుంటాడు" అన్నవిషయముచెప్పారు.

అంటేజగదాధారకత్వముఅనుధర్మముఈదహరాకాశానికిఉన్నట్లుతెలుస్తోంది. బృహదారణ్యకోపనిషత్తులో

"విషసర్వేశ్వరవిషసర్వభూతాధిపతి:విషభూతపాలవిషసేతు:విధరణవిషామ్హైకానామ్అబంధాయ"

అనుచుపరబ్రహ్మముసర్వేశ్వరుడు, భూతపాలుడు, సర్వభూతాధిపతి,

ఈలోకములసంరక్షణకొరకుసేతువువలెవాటినిధరించియుండును." అనియు,

"వితస్యవాఅక్షరస్యప్రశాసనేగార్గిసూర్యచంద్రామసౌవిద్యతౌతిష్ఠత:"

అనిఈపరబ్రహ్మముయొక్కప్రశాసనమువలననేసూర్యచంద్రులువిశేషముగాధరింపబడియున్నారు"

అనియుచెప్పబడినవాక్యములవలనసర్వలోకములనుధరించియుండేడిమహిమపరబ్రహ్మానికికలదనిఇతరశ్రుతులవలన తెలుస్తోంది.

ముండకోపనిషత్తోకూడా "అమృతస్యైషసేతు:"

అనిపరబ్రహ్మమునుసేతువుతోపోల్చిచెప్పినట్లుమనముద్యుభ్యద్వదికరణములోచదువుకున్నాము.

అందువలనపరమాత్మయొక్కసర్వలోకధారకత్వమనుమహిమదహరాకాశమునకుచెప్పబడుటచేతఇక్కడచెప్పబడినదహరాకాశముపరబ్రహ్మమే.

నేను: "అసంభేదాయ" అంటేఏమిటి?

మామయ్య: "సంభేదము" అంటే "ఇడుము", "ఇబ్బంది" అని అర్థము. "అసంభేదాయ"

అంటే ఇబ్బందులు లేకుండా అన్నమాట. లోక సంరక్షణ అంతా క్రమము తప్పకుండా చేస్తూ ఉంటాడు కదా పరమాత్మ. అప్పుడెప్పుడో కృత్రిమ ఉపగ్రహము భూమి మీద పడవచ్చని ఎంతో హడావిడి అయింది. అసంఖ్యాకములైన గ్రహాలూ, నక్షత్రాలూ అన్నీ ఒక క్రమంలో ఈవిశాలవిశ్వములో భ్రమిస్తూ ఉన్నాయంటే పరమాత్మ సంకల్పము కాకమరేమిటి?

నేను: మఱి ఆకాశము అంటే భూతాకాశమనేకదా ప్రసిద్ధి!

మామయ్య: కాదు, ఆకాశశబ్దము పరమాత్మను తెల్పునదిగానే ప్రసిద్ధి చెందినది.

ఆవిషయమే చెబుతున్నారు తరువాతి సూత్రములో.

అమ్మ: ఏమిటి ఆ సూత్రము మామయ్యా?

మామయ్య:

"ప్రసిద్ధేశ్య.....1-3-16"

అంటే

ప్రసిద్ధేశ్య: ప్రసిద్ధి వలన కూడ

అనగా

ఆకాశశబ్దము పరబ్రహ్మమును తెలుపునదిగా ప్రసిద్ధి నొందినది కనుక ఇక్కడ కూడా దహరాకాశము అనగా పరమాత్మయే!

అమ్మ: కొంచెం వివరించండి మామయ్యా!

మామయ్య: మనము ఇంతకుముందు "ఆకాశాధికరణము" చదువుకున్నాము. అందులో ఛాందోగ్యోపనిషత్తో

"సర్వాణి హవా ఇమాని భూతాని ఆకాశాదేవసముపద్యంతే ఆకాశమ్ ప్రత్యస్తమ్యంతి ఆకాశో హ్యవైభ్యో జ్యాయానాకాశః పరాయణమ్" అన్న మంత్రాలలో ఆకాశము అంటే పరమాత్మయే అని మనము చదువుకున్నాము.

"ఆకాశతే" అనగా తనకు తాను ప్రకాశించునది అనీ, "ఆకాశయతి"

అంటే అన్నిటిని ప్రకాశింపచేయునది అనీ ఈ టెండు వ్యుత్పత్తి అర్థాలూ పరమాత్మకే వర్తిస్తాయి కదా.

భూతాకాశానికీ స్వయం ప్రకాశకీలేదు, చైతన్యము లేనందున సమస్త భూతముల సృష్టికి అధికారణము కాలేదు కనుక

"ఆకాశాదేవసముపద్యంతే .." అన్నప్పుడు ఆకాశము అన్న పదము భూతాకాశానికీ వర్తించదు కూడ.

"కోహ్యోవాన్యాత్కప్రాణ్యాత్కదేషఆకాశఆనందోనస్యాత్" అనితైత్తిరీయఉపనిషత్వేబుతుంది. అంటే "ఈఆనందమయమగుఆకాశములోకపోతేఎవడుజీవించగలడు, ఎవడునిలువగలడుఅని. సమస్తజీవులనుధరించి, సంరక్షించేదిపరమాత్మయేకనుకఇక్కడకూడాఆకాశశబ్దముపరమాత్మనేచెబుతుంది.

అంతేకాకమనమంత్రాలలో అపహతపాపృత్వాదిగుణాలుచెప్పబడ్డాయికదా, ఈగుణాలుభూతాకాశానికీవర్తించవు. అందువలనఇక్కడదహరాకాశముగాచెప్పబడినదిపరమాత్మయే.

అమ్మ: అవును, మనకందరకూఆకాశముఅంటేఈకనపడేఆకాశమేప్రసిద్ధిగాతెలుసును, కానిమనమనుకోవడంకాకఉపనిషత్తులలో "ఆకాశము" అంటేవిదిప్రసిద్ధమోఅలాగేకదాఅర్థముచేసుకోవాలి.

నాన్నగారు: దహరాకాశముఅంటేభూతాకాశముకాదనిబప్పుకుందామనుకో. కాని, జీవాత్మకాదనిఎలాచెబుతున్నారు?

మామయ్య: దానికీతరువాతసూత్రముచూడాలి.

అమ్మ: ఏమిటిఆసూత్రముమామయ్యా!

మామయ్య:

"ఇతరపరామర్శాత్సంతిచేత్నాసంభవాత్....1-3-17"

అంటే

ఇతరపరామర్శాత్: వాక్యశేషముజీవునిపరామర్శించుటచేత(దహరాకాశమనబడునది)

స: జీవుడు

ఇతిచేత్: అనిఅన్నచో

న: అయుక్తము(ఏలనన)

అసంభవాత్: అసంభవమగుటవలన

అనగా

వాక్యశేషమునజీవుడేపరామర్శింపబడుటచేత, దహరాకాశముజీవుడేఅనిఅన్నచోఅదిఅయుక్తము.

ఏలననదహరాకాశముజీవుడగుటఅసంభవము.

అమ్మ: వాక్యశేషముఅంటేఏమిటిమామయ్యా!

మామయ్య: "పికమువసంతకాలమునమామిడిచిగురుతినుచుమధురముగాకూయుచున్నది" అన్నామనుకో, ఏమిటిఅర్థమయింది.

అమ్మ: పికముఅంటేఏపక్షియోనాకుసమంగాతెలియదుకాని, వసంతకాలములోమామిడిచిగురుతినిమధురంగాకూస్తున్నదికనుకఅది "కోకిల" అయిఉంటుంది. అంతేనా!

మామయ్య: అంటే "పికము" అంటేనీకుపూర్తిగాతెలియకపోయినా, మిగిలినవాక్యార్థాన్నిబట్టిదానిఅర్థంగ్రహించేవుకదా, అంటేవాక్యశేషాన్నిబట్టి "పికము" అంటేఏమిటోగ్రహించేవుఅన్నమాట. వాక్యశేషాన్నిబట్టిసందేహముతీరుతోందికదా!

అమ్మ: అర్థమయింది.

అంటేమిగిలినవాక్యములోజీవుడినిగురించిచెబుతున్నారుకనుకదహరాకాశముఅంటేజీవుడుకావడముసంభవముకాదని చెబుతున్నారు, కానిమిగిలినవాక్యములోజీవునిగురించిఎక్కడచెప్పారు?

మామయ్య: మరొకసారిఆమంత్రాలుచూడు.

"అధయవిషసంప్రసాదఃఅస్మాత్సరీరాత్సముత్థాయపరంజ్యోతిఃఉపసంపద్యస్వనరూపేణఅభినిష్పద్యతేఏషఆత్మేతిహోవాచఏ తదమృతమభయమేతత్ప్రహ్లాతి".

అంటే "ఈజీవుడుబయల్వెడలిపరంజ్యోతిస్సునుపొంది, స్వస్వరూపఆవిర్భావముకలిగినవాడగుచున్నాడు. ఇతడుఆత్మ, ఇదియేఅమృతమును, అభయమును, బ్రహ్మమును" అనువాక్యశేషముజీవునిగురించికదాచెబుతున్నది.

ఈజీవుడుశరీరమునువదలిపరంజ్యోతిస్సునుపొందుతున్నాడుఅంటేదహరాకాశముకంటేవేరయినవాడుకదా, అందువలనదహరాకాశముఅంటేజీవుడనిఅర్థముకుదరదు.

అంతేకాకఅపహతపాపృత్వాదిగుణములుజీవునకుఉండుటఅసంభవముకదా!

నేను: మఱిఅపహతపాపృత్వాదిగుణములుజీవునికున్నట్లుగాకూడాచెబుతున్నారుకదా!

మామయ్య: ఆవివరాలకుతరువాతసూత్రముచెబుతున్నారు.

అమ్మ: ఏమిటిఆసూత్రముమామయ్యా!

మామయ్య:

"ఉత్తరాచ్చేత్ఆవిర్భూతస్వరూపస్తు.....1-3-18"

అంటే

ఉత్తరాచ్చేత్: ఉత్తర(తరువాత) వాక్యమున (జీవుడుఅపహతపాపృత్వాదిగుణములుకలవాడుగ)
తెలియవచ్చుచున్నాడనినచో

ఆవిర్భూతస్వరూపఃతు: (అచట) స్వస్వరూపావిర్భావముగలజీవునిగురించిమాత్రమే (చెప్పబడెను)

అనగా

తరువాతదగుప్రజాపతిపలికినవాక్యములో జీవునకుఅపహతపాపృత్వాదిగుణములుకలవనిచెప్పబడినదికనుకప్రకృతము
నఅట్టిగుణములుగలిగినదిగచెప్పబడుచున్న "దహరాకాశము" జీవుడేఅనినచోఅదిఅయుక్తము.

ఏలననఅచటస్వస్వరూపావిర్భావముగలజీవుడుమాత్రమేఅట్టిగుణములుగలవానిగచెప్పబడుచున్నాడు.

అమృ: కొంచెంవివరించండిమామయ్యా!

మామయ్య:

రామంఅడిగినదిఅపహతపాపృత్వాదిగుణాలుజీవాత్మ కుకూడాఉంటాయికనుకదహరాకాశముఅంటేజీవాత్మ ఎందుకుకూ
డదుఅనికదా!

ఎందుకంటేఇంద్రుడుప్రజాపతిదగ్గరకువచ్చినదే

"యత్యాఅపహతపాపృత్వాదిగుణములుజీవాత్మకూకూడాఉంటాయికనుకదహరాకాశముఅంటేజీవాత్మ ఎందుకుకూ
డదుఅనికదా!" అనగా

"అపహతపాపృత్వాదిగుణములుకలఆత్మ కనుగొనదగినవాడు, ఉపాసింపవలసినవాడు,

ఎవడట్టిఆత్మ నుతెలుసుకొనిఉపాసించుచున్నాడోవాడుసర్వలోకములు, గుణములుపొందుచున్నాడు"

అనికర్ణాకర్ణిగావినిఅట్టిఆత్మ నుతెలియగోరిప్రజాపతివద్దకుపోయిఅతనినిఆశ్రయించేడు.

ఇక్కడఆత్మ అంటేపరబ్రహ్మ అనిఅర్థంచేసుకోవాలి.

అప్పుడుప్రజాపతిఇట్టివిషయముతెలుసుకొనుయోగ్యతఇంద్రునికికలదా, లేదాఅనిపరిశీలించగోరి, జాగ్రత్, స్వప్న,

సుషుప్త్యవస్థలుకలవాడును, శరీరవంతుడునుఅయినఆత్మ నుగురించిక్రమముగాఇంద్రునికిఉపదేశించేడు.

ఇంద్రునికిదానివలనసంతుష్టికలుగనట్లుతెలుసుకొనిపరిశుద్ధాత్మస్వరూపమునుగూర్చి

"మఘవన్మర్త్యమ్యాఇదమ్పరీరమాత్తమ్మృత్యునాతదస్యాశరీరస్యఆత్మ నోఅధిష్ఠానమ్" అనగా "ఓఇంద్రుడా!

ఈశరీరమునశించునది, మృత్యువుచేవ్యాప్తమైనది, ఇట్టిశరీరముజీవాత్మ కుఅధిష్ఠానము,

అనగాఅశరీరమగుజీవాత్మ దీనినిఅధిష్ఠించియుండునది, ఆత్మ శరీరముకంటేవేరయినది, ఇదిఅమృతముఅనిచెప్పి

"నహవైసశరీరస్యతప్రియాప్రియయోఃఅపహతిరస్తి, అశరీరమ్నావసంతమ్మ ప్రియాప్రియేస్సుశతః" అనుచూ

"శరీరసంబంధముకలవానినికష్టసుఖములుఎన్నడునువిడనాడవనియూ, శరీరసంబంధములేకున్నకష్ట,

సుఖములెప్పుడుకలగవనియూ" చెప్పేడు. "కర్మసంబంధమైనశరీరముతోకూడియున్నవానికికర్మానుగుణముగాసుఖ,

దుఃఖములుతప్పవనీ, ఆశరీరమువిడినప్పుడేవీతీనుండివిముక్తికలుగుతుందని " తెలిపి

"ఎవమేవైషసంప్రసాదఃఅస్మాత్శరీరాత్సముణ్ణాయ...అభినిష్పద్యతే" అనుచు

"ఈశరీరరాహిత్వ్యుడైనతరువాతజీవాత్మకుస్వస్వరూపఆవిర్భావముకలుగుటయు", "సఉత్తమపురుషఃసతతపర్యేతిజక్షత్
...నఉపజనమ్నూరన్నిదమ్మరీరమ్" అనుచు "పరమాత్మఉత్తమపురుషుడు,
ముక్తాత్మలోకీకభోగములకుఆలంబనమైనఈప్రేతశరీరాన్నిస్మరింపడు" అనిచెప్పేడు.

"ఆముక్తాత్మపరంజ్యోతిస్సునుపొంది, యధేష్టముగాబ్రహ్మలోకమునననుభవించెడువిషయాన్ని" చెప్పి,
"సయథాప్రయోగ్యఆచరణేయుక్తవమస్మిన్నరీరేప్రాణోయుక్తః"

అనగాజీవుడుబండ్లకికట్టినఎద్దువలెఈసంసారదశయందుకర్మనిమిత్తమగుశరీరసంబంధముతోయుంటాడని,

"అథయత్రైతదాకాశమనువిషణ్ణమ్నచాక్షుషపురుషఃదర్శనాయచక్షురథయోవేదేదమ్మిపూణీతిసఆత్మాశ్రవణాయశ్రోత్రమథ
యోవేదేదమ్నానీతిసఆత్మామనోఽస్యధైవమ్నః" అనగా

"ఎవనియందుచక్షుస్సాధనముగనుండినదైరాపాదులనుప్రకాశింపచేయుచున్నదో, అట్టివాడుచాక్షుషపురుషుడు,

అనగాచక్షుస్సాధనముగలపురుషుడు, చూచుటకుసాధనభూతమైనదిచక్షుస్సు,

ఎవడుదీనినివాసనచూచుచున్నాననితెలుసుకొనుచున్నాడోఅతడుఆత్మ, వాసనచూచుటకుసాధనముపూణము,

అటులనేఎవడుదీనినిచెప్పుచున్నాననితెలిసికొనుచున్నాడోఅతడుఆత్మ, చెప్పుటకుసాధనమువాక్కు,

ఎవడుదీనినివినుచున్నాననితెలుసుకొనుచున్నాడోఅతడుఆత్మ, వినుటకుసాధనముశ్రోత్రము.

ఎవడుదీనినిచింతించుచున్నాననితెలుసుకొనుచున్నాడోఅతడుఆత్మ. చింతించుటకుసాధనముమనస్సు.

అనుచుఈతనిదివ్యచక్షుస్సుఅనువాక్యమున "చక్షురాదులుసాధనములనియు,

రూపాదులుతెలియవలసినవస్తువులనియు, ఆత్మవానినితెలుసుకొనునది" అనియాకావున

"ఆత్మశరీరేంద్రియములకన్నభిన్నమయినది" అనికదాచెప్పేడు.

"సవాషిషితేనదివ్యేనచక్షుషామనసైతాన్కామాన్పశ్యన్రమతేయవితేబ్రహ్మలోకే" అనగా "బ్రహ్మలోకముననుండువారు,
ఈదివ్యచక్షుస్సుగుమనస్సుతోకల్యాణగుణాలనుచూచిఆనందించుచున్నారను" వాక్యములో

"అట్టివానికేకర్మనిమిత్తమైనశరీరేంద్రియసంబంధమువోయినప్పుడుదివ్యమైనస్వాభావికజ్ఞానముచేతసర్వమునుతెలియ
వచ్చునని" చెప్పి "తమ్యావతమ్దేవాఆత్మానమ్ఉపాసతేతస్మాత్తేషామ్సర్వేచలోకాప్తాస్సర్వేకామాః" అనుచు

"జ్ఞానులుఇట్టిఆత్మను (పరమాత్మను) ఉపాసించుచున్నారు, వారన్నిలోకములను,

కల్యాణగుణములనుపొందినవారగుదురు, దానినిఆత్మగా(పరమాత్మగా) జ్ఞానులుతెలుసుకొనుచున్నారు"

అనియుచెప్పేరు.

తదుపరి, "సర్వాంశ్చలోకానావోతీసర్వాంశ్చకామానయస్తమాత్మానమ్అనువిద్యవిజానాతి" అనిఎవడట్టిఆత్మను

(పరమాత్మను) ఉపాసించుచున్నాడో, వాడుసమస్తలోకములనుపొందుచున్నాడు,

సమస్తకల్యాణగుణములనుఈడేరినవాడగుచున్నాడు, అనుటచేతఇట్టిఆత్మను (పరమాత్మను)

ఉపాసించువాడుబ్రహ్మనుభవమునుపొందుననికదాప్రజాపతిచెప్పేడు.

ఈవాక్యాలలో అపహతపాపృత్వాదిగుణాలుమఱిజీవాత్మకుకూడాఉన్నట్లుగాచెబుతున్నారుకనుక "దహరాకాశము" అంటేజీవాత్మ ఎందుకుకాకూడదుఅనిరామంసందేహము.

అమ్మ: వాడికంటేవాడిసందేహాన్ని మీరేబాగాచెప్పినట్లున్నారు. వాడయితేఇంతస్పష్టముగాచెప్పలేకపోవుడు.

మఱిదీనికీసమాధానమురామానుజులుఏమనిచెప్పేరు?

మామయ్య: ఇక్కడజీవాత్మయొక్కఱిండుస్థితులుఅర్థంచేసుకోవాలి. మొదటిది, కర్మరూపమైనఅవిద్యచేతశరీరముతోనున్నస్థితి. ఈస్థితిలోబండికికట్టబడినఎద్దుపరిస్థితి.

ఱిండవది, కర్మబంధముపోయి, శరీరమునుండిబయల్పడలిపరంజ్యోతిస్సునుచేరి, అద్భుతమైనస్వస్వరూపమునుపోందినస్థితి.

పైవాక్యములలో అపహతపాపృత్వాదిగుణాలుచెప్పబడుచున్నదిఱిండువస్థితిఅయినముక్తావస్థగురించి.

ఈస్థితిలోజీవాత్మఅష్టగుణఆచిర్యావముపొందుతాడు. కాని, పరబ్రహ్మకుచెప్పబడినసేతుత్వము, సత్యత్వము, సర్వలోకవిధరణత్వముమొదలైనవిజీవాత్మకుఅప్పుడుకూడాచెప్పబడలేదు. "సినోతి" అన్నధాతువునుండివచ్చిన "సేతువు" అన్నపదముపరమాత్మఅమృతత్వాన్నికలుగచేయడానికివంతెనవంటివాడనికదాఅర్థము, అంటేఈపదముమోక్షప్రదానత్వాన్నిసూచిస్తుంది. "సర్వలోకధారణత్వము" కూడాపరమాత్మకేవర్తిస్తుంది.

అలాగే "సత్య" శబ్దము "అన్-భువి" అనుధాతువునుండి "సత్" శబ్దమునకు, "ఇణ్ణతా" ధాతువుయొక్కప్రత్యయాంతమైనరూపమునుండి "య" కారముకలిసిఏర్పడినది. దీనికిఅర్థము "సంతమర్దమ్ఆపయతిప్రత్యాపయతిగమయతీతిసత్యమ్"

అనగాఉన్నటువంటివస్తువునుఅనగాచేతనాచేతనపదార్థజాతమునుప్రవర్తింపజేయునది". యఃఆత్మనితిష్ఠన్...అనియు, "యఃషుధివ్యాప్తిష్ఠన్..." అనియుఅంతర్యామిబ్రాహ్మణములోచెప్పినట్లుచేతనాచేతనములలోనుండి, వాటినినియమించి, ప్రవర్తింపజేయునదిపరబ్రహ్మమేకదా. పైమంత్రాలలోచెప్పినట్లు "సత్" అమృతత్వాన్ని, "తి" మృతత్వాన్నిచెబుతూఱింకనీకలిపిఉంచునది "సత్యమ్" అనిచెప్పినప్పుడుకూడా, ఈచిత్పదార్థమైనజీవాత్మను, అచిత్పదార్థమైనశరీరమునుకలిపిఉంచునదిఅంతర్యామిఅయినపరమాత్మయేకదా. "సత్యమృతమృతమృతమృతమృతమృత" ఇత్యాదిశ్రుతివాక్యాలకువిషయాన్నేసూచిస్తాయి.

తరువాతనాల్గవఅధ్యాయములోజగత్సృష్టి, ధారణత్వాదిగుణములుముక్తాత్మకుఉండవన్నవివరాలు "జగద్వ్యాపారవర్ణమ్(4-4-17)" అనేబ్రహ్మసూత్రముదగ్గరఇంకావిశదంగాచూడవచ్చును.

ఏతావతా, ముక్తాత్మకుఅపహతపాపృత్వాదిగుణాలున్నాకూడా "దహరాకాశము" అనిఇక్కడచెప్పబడినదిపరమాత్మయేతప్పజీవాత్మకాదుఅన్నవిషయముస్పష్టమవుతోంది.

నేను: మఱి, అపహతపాపృత్వాదిగుణాలుజీవాత్మకుకూడాచెప్పి ఆత్మ అంటూ ప్రస్తావించేరెందుకో.
ఇందువలననేకదా ఈ గందరగోళము అంతా.

మామయ్య: ఆవివరాలకు తరువాత సూత్రము చదువుకోవాలి.

అమ్మ: ఏమిటి ఆ సూత్రము మామయ్యా!

మామయ్య:

"అన్యార్థశ్చ పరామర్శః...1-3-19"

అంటే

పరామర్శః (ప్రజాపతివాక్యములో జీవుని) పరామర్శించుట (ప్రస్తావించుట)

అన్యార్థశ్చ: వేటోక ప్రయోజనముకొఱకును (అయిఉన్నది).

అనగా

ప్రజాపతివాక్యమున జీవుని విషయము పరామర్శించడానికి వేటోక ప్రయోజనము కలదు.

నేను: ఆ ప్రయోజనము ఏమిటి?

మామయ్య: ఇంద్రుడు పరబ్రహ్మకు అపహతపాపృత్వాదిగుణాలు ఉంటాయని, దానిని ధ్యానించడం వలన సకలలోకాలను, కామములను పొందగలమని విని ప్రజాపతిని ఆశ్రయించేడు.

కాని ఇంద్రునికి ఆ ప్రయోజనము యొక్క వివరాలు పూర్తిగా తెలియదు. ప్రజాపతి దహరోపాసన గురించి తెలిపి, దానికి ప్రయోజనముగా పొందబడు ముక్తాత్మస్వరూపాన్ని కూడా ఉపదేశించేడు.

ముక్తాత్మకు దహరాకాశముగా చెప్పబడిన పరమాత్మగుణములైన అపహతపాపృత్వము మొదలైన అష్టగుణములు ఆవిర్భవిస్తాయి అని ప్రజాపతి ఉపదేశించేడు.

ప్రజాపతివాక్యములలో ముక్తాత్మస్వరూపమును తెలిసికొని యుండడం దహరోపాసనకు కావలసినది అని యూ, పరమాత్మను పొందగోరు జీవాత్మకు స్వస్వరూపము అవశ్యముగా తెలియవలెనని యూ అర్థమవుతోంది.

ముక్తాత్మ యొక్క ఈ స్వస్వరూపమే అపహతపాపృత్వాది అష్టగుణ ఆవిర్భావము.

అట్లు ముక్తాత్మకల్యాణగుణయుక్తమైన పరమాత్మను అనుభవింపగలడు.

జీవుడు తన స్వరూపమును యథార్థముగా తెలిసికొనుటకూడ బ్రహ్మోపాసనాఫలముతో చేరినదియే.

మఱి ఆఫలము చెప్పకుండా ఉపదేశము పూర్తికాదుకదా. అందుకే "సర్వాంశ్చలోకానామాప్నోతి సర్వాంశ్చ కామాన్"

అనిముక్తాత్మ సమస్తలోకములను, కామములను అనుభవించునని చెప్పేడు. ఇక్కడ కామములు అంటే "కామ్యంత ఇతి కామాః" అను వ్యుత్పత్తి నిబట్టి కల్యాణగుణములు అని అర్థము చేసుకోవాలి. "నతత్ర పర్యేతి జక్షన్క్రీడన్" అని "ముక్తాత్మ పరమాత్మ యందు సంచరించుచూ, భుజించుచూ, క్రీడించుచుండునని" దహరవిద్యాఫలాన్ని ప్రజాపతి ఉపదేశించేడు.

అయితే "ఈ ముక్తాత్మ పరమాత్మ తో సర్వసమానముగా అయిపోతాడా"

అన్న సందేహాని వ్యక్తికై ప్రజాపతి జగద్విధరణత్వము మొదలైన గుణములు పరమాత్మ కేపరిమితమని విశదీకరించేడు.

ఇంక నీ ప్రశ్నకు సూటిగా సమాధానము చెప్పాలంటే, దహరవిద్యోపాసనమునకు ఫలాన్ని చెప్పడానికి,

ముక్తాత్మ పరమాత్మ లాగే అపహతపాపృత్వాది గుణాలు పొందుతాడని చెప్పే రన్నమాట.

మనము కూడా దేనివలన మంచి ఉద్యోగము, స్థితి వస్తుందంటే ఆచదువు చదువుకోనే ప్రయత్నము చేస్తాముకదా.

మరి ప్రయోజనము చెప్పకపోతే ఎలా?

అందుకని దహరవిద్యోపాసనవలన జీవాత్మ పరమాత్మ అంతగొప్పవాడవుతాడని చెప్పడానికి ప్రజాపతి అలా చెప్పేడు.

నేను: "దహరాకాశము" హృదయము దగ్గర ఉంటుంది అనికదా,

అలాగయినప్పుడు దాని పరిమాణము ఎంత ఉంటుంది కనుక,

దానిని అఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకుడైన పరబ్రహ్మము అని ఎలా చెబుతాము. అసలు బ్రహ్మ అంటేనే అన్నిటికన్న పెద్దది,

గొప్పది... అంటూ అర్థంచెప్పుకుంటాముకద!

మామయ్య: దానికోసం తరువాత సూత్రము చూడాలి.

అమ్మ: ఏమిటి ఆ సూత్రము మామయ్యా?

మామయ్య:

"అల్పశ్రుతే రితి చేత్రదుక్తమ్...1-3-20"

అంటే

అల్పశ్రుతే: దహరాకాశమును స్వల్పస్థానమున నుండు దానిని గ్రహితి చెప్పుచుండుట చేత

ఇతి చేత్ర: అని అనినదో

తత్రే ఉక్తమ్: అది (ఇంతకుముందు) చెప్పబడినది.

అనగా

దహరాకాశముస్వల్పస్థానముకలదిగశ్రుతియందుచెప్పీయుండుటచేఅదిపరమాత్మకాదన్నచోదానినిగూర్చిఇంతకుముందుచెప్పబడినది.

అమ్మ:

అపరిచ్ఛిన్నమైనపరమాత్మనుఅత్యంతపరిమితమైనదహరాకాశముఅనిచెప్పడముకుదరదంటేఆవివరణఇంతకుముందుచెప్పబడినదిఅంటే, ఎక్కడచెప్పేరుమామయ్యా!

మామయ్య: "సర్వత్రప్రసిద్ధ్యధికరణము" గుర్తున్నదా!

మనోమయాదివిశిష్టుడుగప్రసిద్ధముగాపరమాత్మయేచెప్పబడినట్లుగాచదువుకున్నాము. దానిలోఒకసూత్రమున్నది, "అర్భకోకస్తాత్త్వద్వపదేశాచ్చన్నేతిదేత్తునిదాయత్వాదేవమ్యోమవచ్చ" అని.

ఆసూత్రమువద్ద "జ్యాయానంతరిక్షాత్ " మొదలైనశ్రుతులయందుపరబ్రహ్మబృహహత్వము, అపరిచ్ఛిన్నతచెప్పబడినదికదా, అలాంటప్పుడుదానినిఅల్పపరిమాణముఅనిఅనడంఎలాకుదురుతుందిఅన్నప్రశ్నకుసమాధానంగా, "ఉపాసనాసౌలభ్యముకోసంపరబ్రహ్మనుస్వల్పపరిమాణముగలవానిగాఉపనిషత్వేప్పింది" అనివివరించేరు.

"అణోరణీయాన్మహతోమహీయాన్" అనికదాకరోపనిషత్వేబుతుంది. అంటే

"అత్యల్పమైనదానికంటేఅల్పమైనపరిమాణముకలవాడు" అంటేకాక "మిక్కిలిగొప్పదానికంటేగొప్పదైనవాడు" అనికదాఅర్థము. ఈవిషయమేశ్వేశ్వతరఉపనిషత్, తైత్తిరీయఉపనిషత్కూడాచెబుతాయి. మనముఊహించలేనిబృహత్పరిమాణముతోఅపరిచ్ఛిన్నమైనదానినిధ్యానించడంఎలాకుదురుతుంది.

"సర్వభూతానామ్మృద్ధేశీఅర్జునతిష్ఠతి"

అనిశ్రీకృష్ణభగవానుడుపరమాత్మస్వాదయప్రదేశమునందుఉంటాడుఅనిభగవద్గీతలోచెప్పేడుకదా! కనుకఇదట "దహరాకాశము" అనిద్యాదిదోషగంధముఎంతమాత్రమునులేని, స్వాభావికముగాతనకుమించినజ్ఞాన, బల, ఐశ్వర్య, వీర్య, శక్తి, తేజస్సులుఇతరములందెచ్చటనులేక, తనయందేగలఅపరిమితఉదారగుణసంపన్నుడు, పురుషోత్తముడుఅయినపరమాత్మనేచెబుతుంది.

"ఘృంతిత్యేవైనమిచ్చాదయంతి" అనిఇతనినిచంపుచునేయున్నవి,

ఇతనినికప్పివేయుచున్నవిఅనువాక్యములవలనతెలియవచ్చుకర్మనిమిత్తమైనశరీరముకలవాడును, తదుపరి, ఆపరమాత్మఅనుగ్రహమువలన "పరంజ్యోతిస్సు"

అనబడుపరమాత్మనుపొందిఅప్పుడుస్వస్వరూపముప్రకటితమవడంవలన,

అపహతపాపృత్వాదిఅష్టగుణకఆవిర్భావమైనవాడుఅయినజీవాత్మ "దహరాకాశము" గాచెప్పబడలేదు.

నేను: మఱిఅల్పపరిమాణమువలనపరమాత్మగుణాలలోను, మహత్తులోనుసంకోచముఉంటుందా!

మామయ్య: ఉండదు. ఆపరమాత్మనుమనమనుభవించడానికిమనకుగలఅర్హిత్వ,
సామర్థ్యాలలో భేదాలుఉండవచ్చుననుకో.

నేను: అలాకాకుండాఈముక్తాత్మ, పరమాత్మఒక్కటేఅంటే, అప్పుడుదహరాకాశముపరమాత్మ,
ముక్తాత్మకూడాఅయిపోతుందికదా!

మామయ్య: ఆవివరాలుతరువాతీసూత్రములోచూడాలి.

అమ్మ: ఆసూత్రముఏమిటిమామయ్యా!

మామయ్య:

"అనుకృతేతస్య.....1-3-21"

అంటే

తస్య: దహరాకాశముయొక్క

అనుకృతేః సామ్యముజీవునికీకల్గిననిచెప్పబడుటవలన (దహరాకాశముజీవుడుకాదు)

అనగా

జీవుడుముక్తావస్థపరమాత్మతోసామ్యమునుకలిగియుండుననిచెప్పబడుటవలనదహరాకాశముజీవుడుకాదు.

అమ్మ: మామయ్యా! అసలుమావాడుఅడిగినప్రశ్న,

దానికీఈసూత్రమువలనదోరకేసమాధానముఱిందూపూర్తిగాఅర్థముకాలేదు. కొంచెంవివరించరా!

మామయ్య: ఏమీలేదమ్మా,

దహరాకాశముఅంటేపరమాత్మయేకానిజీవాత్మకాదుఅనికదామనముఇంతకుముందునిరూపించేము.

రామంఅనేదిఆజీవాత్మా, పరమాత్మా ఒక్కటేఅయితేదహరాకాశముఅన్నదిజీవాత్మయేఅవుతుందికదాఅని.

అమ్మ: బాగుంది, జిజ్ఞాసాధికరణముఅంతాజీవాత్మ, పరమాత్మలభేదముగురించిచెప్పుకున్నాముకదా,

మళ్ళీఅందులోసందేహమా!

మామయ్య: అందుకేనమ్మా, జీవాత్మ, పరమాత్మలభేదము,

సంబంధముకూడాక్షుణ్ణంగాజీర్ణమయితేతప్పలేకపోతేరామానుజసిద్ధాంతముఅర్థమయినట్లుంటుందికానిఅయినట్లుకాదు.

కాని, భగవద్రామానుజులు, వ్యాసభగవానులుకూడాకరుణామయులుఅవడంవలన,

ఇలాంటిసందేహాలుఎలాఎన్నిసార్లువచ్చినామనకుతీరుస్తూనేఉంటారు.

అమ్మ: నిజమే, అయితేఏమిచెప్పేరుసమాధానముఈసూత్రములో.

మామయ్య: "మీఇద్దరూసరి, సమానంగాఉంటారు" అన్నామనుకో. ఈవాక్యమేవారుఇద్దరువ్యక్తులుఅనిచెబుతుంది.

అంతేతప్పవారిద్దరూఒకవ్యక్తిఅనిచెప్పదుకదా.

ఇక్కడముక్తాత్మకుపరమాత్మతోఅపహతపాపృత్వాదిఅష్టగుణాలలోసామ్యతచెప్పబడినది, ముక్తాత్మ,

పరమాత్మలాఉంటాడని. ఆఇద్దరకూసామ్యతచెబితేదానిఅర్థముఎన్నటికీముక్తాత్మ, పరమాత్మకాదుఅనేకదా.

"యాదాపశ్యఃపశ్యతేరుక్మవర్ణమృతారమీశమ్మృషమ్మహ్మాయోనిమ్

తదావిద్వాన్మృణ్యపాపేవిధాయనిరజ్ఞానమ్సరమమ్సామ్యముపైతి"

అనిముండకోపనిషత్ (3-13) లోచదువుకున్నాము. అంటేఎప్పుడుఈఉపాసకుడైనజీవాత్మస్వర్ణవర్ణుడును, కర్తయును, పరిపాలకుడును,

బ్రహ్మాండస్పృష్టికారణమునుఅగుపరబ్రహ్మమునుసాక్షాత్కరించుకొనుచున్నాడోఅప్పుడుఆతడవుణ్యపాపములనువీడిశరీరసంబంధములేనివాడైపరబ్రహ్మముతోసామ్యమునుపొందును" అనేకదా. జీవాత్మ,

పరమాత్మ ఒక్కటిఅవడందూరపుమాట, అసలుపరమాత్మకుఉండేజగత్సృష్టి, వ్యాపార, నియమన,

రక్షణాదులుకూడాముక్తాత్మపరిధిలోలేవుఅనికదావివరిస్తున్నారుఈమంత్రాలలో.

అలాంటప్పుడువారిరువురూఒక్కటిఅనడం, అదేదహరాకాశమనడంకుదరదుఅనిచెబుతున్నారుఈసూత్రములో.

ఇక్కడతస్యఅంటేదహరాకాశముయొక్కఅనిఅర్థముచేసుకోవాలి.

నేను: ఈఉపనిషద్వ్యాఖ్యలకుస్మృతివాక్యాలతోకూడాసమర్థనకుదురుతుందా,

లేకస్మృతివాక్యాలలోవేరుగాచెబుతున్నారా?

మామయ్య: ఆవిషయమేతరువాతిసూత్రములోచెబుతున్నారు.

అమ్మ: ఏమిటిఆసూత్రముమామయ్యా!

మామయ్య:

"అపిస్మర్యతే.....1-3-22"

అంటే

స్మర్యతే: స్మృతి (అట్లే) తెలుపుచున్నది

అపి: కూడ

అనగా

స్మృతికూడఅట్లేతెలుపుచున్నది.

అమ్మ: కొంచెంవివరించండిమామయ్యా!

మామయ్య: మనముభగవద్గీతచదువుకున్నాముకదా! దానిలో

"ఇదమ్మానమ్ఉపాశ్రిత్యమమసాధర్మ్యమాగతాఃసర్గేషినోపజాయంతేప్రలయేనవ్యధంతిచ(భ.గీ. 14.2)". అంటే "ఈఉపాసనమునుఆశ్రయముగాగొని (పోంది), నాతోసాధర్మ్యమును (సమానమైనధర్మములు) పొందినవారు, సృష్టియందుమరలజన్మింపరు, ప్రళయమునకష్టపడరు." అనితనతోసమానమైనధర్మములుకలవారుఅయి, జన్మరాహిత్యస్థితిఅంటేఅమృతస్థితినికలిగిప్రళయమునకష్టపడరుఅంటేఅభయస్థితిపొందుతారుఅనిచెప్పేడుతప్పవారుతా నేఅయిపోతాననిచెప్పలేదుకదా.

అలాగే "ఈశ్వరఃసర్వభూతానామ్మృద్దేశేఅర్జునతిష్ఠతిబ్రామయన్సర్వభూతానియంత్రారూఢానిమాయయా" (భ.గీ. 18.61) అనుచు "ఈశ్వరుడుసమస్తభూతములకుహృదయప్రదేశమునందుండి, వారినందరనూ (రంగులరాట్నమువంటి) యంత్రముపైనెక్కితిరుగునట్లువిచిత్రమైనశక్తిచేతభ్రమింపచేయును. " అనిచెబుతూ "పరమాత్మహృదయప్రదేశమునందుఉన్నట్లే" చెప్పేడుకదా.

ఇప్పుడుమనముచెప్పుకున్న ఉపనిషద్వాక్యాలుకూడాఈవిషయాన్నేచెబుతున్నాయి.

అందువలనస్మృతికూడాహృదయప్రదేశమువద్దనున్నదహరాకాశముపరమాత్మయేఅనీ, ఆయనఅచటనుండిజీవాత్మనునియమించిసంరక్షిస్తాడని, ముక్తాత్మకుపరమాత్మముఖ్యధర్మములుకొన్నిసంక్రమించినాపరమాత్మయేఅయిపోడనీచెబుతుంది.

నాన్నగారు: ఈచివరిఊండుసూత్రాలూఈ "దహరాధికరణము" నకుసంబంధించినవికావనిఎక్కడోవిన్నానే!

మామయ్య: కొందరుభాష్యకారులు (అద్వైతవాదులు) "అనుకృతేతస్యచ", "అపిస్మర్యతే" అన్నఊండుసూత్రాలనూ "అనుకృత్యధికరణము" అనువేటికఅధికరణమునకుచేర్చిచెబుతారు.

అమ్మ: అలాఎందుకుచెబుతారు?

మామయ్య: దానికికారణము, "అనుకృతేతస్యచ" అనుసూత్రము

"తమేవభాంతమనుభాతిసర్వస్తుస్యభాసాసర్వమిదమ్యిభాతి" అనగా

"ఈసమస్తము ఆసర్వేశ్వరుని అనుసరించి యే ప్రకాశిస్తున్నది" అను ఉపనిషద్వాక్యములను వివరిస్తున్న దని వారి వాదము.

కాని ఇది సరికాదు అని భగవద్రామానుజుల అభిప్రాయము. ఎందుకంటే ఇంతకుముందు మనము చదువుకున్న

"అదృశ్యత్వాదిగుణకాదికరణము", "ద్యుభ్యాద్యదికరణము" లలో ఈ శ్రుతిచర్చింపబడింది. అంతేకాక,

"జ్యోతిఃవరణాభిధానాత్" అనుసూత్రము వద్ద కూడా పరమాత్మ ప్రకాశస్వరూపుడని చెప్పబడినది. అంటే ఆ శ్రుతివాక్యాలూ,

ఆవిషయమూ కూడా ఇంతకుముందు చెప్పబడినది. మళ్ళీ ఇక్కడ దానినే చెప్పడం పునరుక్తిదోషముకదా.

అమ్మ: ఈవాక్యాలు ఏ ఉపనిషత్లోనివి. వాటికి పూర్తి అర్థము ఏమిటి?

మామయ్య:

"నతత్ర సూర్యో భాతినచంద్రతారకమ్

నేమావిద్యతో భాంతి కుతోయమ్ అగ్నిః

తమేవభాంతమనుభాతిసర్వమ్

తస్యభాసాసర్వమిదమ్యిభాతి"

ఈమంత్రము ముండకోపనిషత్లోను, కరోపనిషత్లోను, శ్వేతాశ్వాతర ఉపనిషత్లోను కూడా వస్తుంది. దీని పూర్తి అర్థము క్లుప్తంగా

"ఆబ్రహ్మ యొక్క తేజస్సు వద్ద సూర్యుని ప్రకాశములేదు, చంద్రుని కి క్షత్రములకును ప్రకాశములేదు.

మెఱుపులకును ప్రకాశములేదు. అగ్ని సంగతి ఇంక చెప్పవలెనా! ప్రకాశించేది ఆబ్రహ్మ తేజస్సును అనుసరించి యే సూర్య,

చంద్రాదితేజో వర్ణము అంతయు సూర్యుని ప్రకాశించును. ఆబ్రహ్మ యొక్క తేజస్సుచేతనే ఈతేజో వర్ణము అంతయు ప్రకాశించును."

నేను: "అనుకృతేతస్య" అంటే "దానిని అనుసరించి యే తక్కిన తేజో వర్ణమునకంటకూ ప్రకాశము కలుగుతున్నదని"

అర్థము వస్తుంది కనుక, ఈ సూత్రమునకు, విషయవాక్యము ఈ కరోపనిషత్లో మంత్రముగా చెప్పి వేఱుగా

"అనుకృత్యధికరణము అని చెబుతున్నారన్నమాట. అంటే శంకరభాష్యములో అలాగే ఉన్నదా!

మామయ్య: అవును.

నేను: మఱి దానిలో తప్పేమున్నది?

మామయ్య: మంత్రములో ఉన్న "అనుభాతి" అన్న పదాన్ని "అనుకృతే" అని పూర్తిగా ఎలా మార్చేస్తాము.

అలా కుదరదు కదా! అనుభాతి అంటే తత్కారణముగా తక్కిన తేజఃపదార్థములు ప్రకాశిస్తున్నాయి అని అర్థము. "అనుకృతే" అంటే జీవాత్మ పరమాత్మ ను వాని అపహతపాపమృత్యాది ధర్మములతో అనుకరిస్తాడు అని అర్థము.

అంతే కాక పరబ్రహ్మను అనుసరించే జీవాత్మకు గుణాలు వస్తాయి అని కదా విషయము,

ఇది మనము చెప్పుకుంటున్న ఛాందోగ్యోపనిషత్మంత్రాలలో వస్తోంది కదా,

అలాంటప్పుడు మరొక ఉపనిషత్మంత్రము ఇప్పుడు వేరుగా తెచ్చుకొని, మరొక అధికరణాన్ని కొత్తగా ప్రవేశపెట్టడం ఎందుకు! ఒకే విషయానికి అనేక అధికరణాలు ఉండవు కదా!

వారిభాష్యములో "సూర్యఃనభాతి" అనగా "సూర్యుడు ప్రకాశించడు" అంటే "నప్రకాశయతి" అంటే "ప్రకాశింపచేయదు" అని అర్థం చెబుతారు. అలా కుదరదు కదా! అంతే కాక "తత్ర"

అంటే ఆ పరమాత్మ వద్ద అని మనము చెప్పుకుంటున్న పదానికి అన్వయమే చెప్పరు. మనము చెప్పుకున్న సూత్రములో "తస్య" అంటే

జీవాత్మ అన్నట్లు చెబుతారు. జీవాత్మయే జీవాత్మను అనుకరిస్తుంది అని చెప్పడం సబబు కాదు కదా!

అమ్మ: ఇక్కడ "అనుభాతి" అంటే..

మామయ్య:

పరబ్రహ్మ తేజస్సు కారణముగా మిగిలిన తేజఃపదార్థములు ప్రకాశమానములు అవుతున్నాయి అని ఇక్కడ పరమాత్మ కారణము, మిగిలిన సూర్యాది తేజఃపదార్థములు కార్యములు అని తెలుసుకోవాలి. భగవద్గీతలో శ్రీకృష్ణభగవానుడు

"యదాదిత్యగతతేజః జగద్భాసయతేఽఖిలమ్... తత్తేజో విద్ధి మామకమ్"

అని ఈ ఆదిత్యాదుల తేజస్సునకు కారణమునేనే అని చెప్పుకుంటాడు కదా. "న తత్త్వాసయతే సూర్యః .."

అని కూడా భగవద్గీతలో ఆ పరబ్రహ్మమును సూర్యాదులు ప్రకాశింపచేయలేవు అని శ్రీకృష్ణభగవానుడు ఇదవిషయాన్ని వివరిస్తాడు.

యాచితకమంఠితపురుషన్యాయమని చెప్పినట్లు అంటే అరువుగా తెచ్చుకున్న ఆ భరాణులు వేసుకున్న వాడిలా ఆ సూర్యాదులకు ప్రకాశాది ధర్మాలు స్వాభావికాలు కాదు.

అందువలన ఈ మంత్రాలలో చెప్పబడిన పరమాత్మ కూతేజఃపదార్థాలకూ కార్యకారణ సంబంధమును ప్రకృత బెట్టి ప్రస్తుతము సూత్రాలలో "అనుకృతే" అన్న పదానికి వర్తిస్తున్నట్లు చొప్పించడం స్వారస్యముగా ఉండదు అనినీ,

ఇలా చెప్పడం సూత్రకారుని అభిప్రాయము కాదనీ భగవద్రామానుజులు వివరిస్తారు.

నాన్నగారు: మఱివారి అభిప్రాయములో జీవాత్మ, పరమాత్మ వేఱుగా ఉండవుకదా, ఒకరి గుణాలు మఱొకరికి రావడానికి, సామ్యత్వానికీని. అందువలన అలాకాకుండా, ఒకే ప్రకాశము అన్ని చోట్ల ప్రకాశిస్తోంది అంటే వారికి సదుపాయముగా ఉంటుంది అని అలా చెప్పే రేమో.

మామయ్య: కాని, అందుకోసం అసలు అర్థాన్ని మార్చి సుకుంటే ఏలా, అందువలన భగవద్రామానుజులు శ్రీభాష్యము అధికరణాల సంఖ్య "చిన్న యీ బ్రహ్మ కాండే" అని మనము ముందు అనుకున్నట్లుగా 156 గానే వివరించేరు. "చిన్న యీ" అన్న పదము 156 నేకదా చెబుతుంది.

ఇక్కడితో ఈ అధికరణము పూర్తి అయిందమ్మా, తరువాత అధికరణము మరొక మారు చూద్దామా!

అమ్మ: బాగుంది మామయ్యా! ఈ అధికరణములో "ఛాందోగ్యోపనిషత్" లో నున్న దహరవిద్యలో చెప్పబడిన దీ ఆయా మంత్రాలలో అపహతపాపృత్వాది గుణాలు చెప్పబడినందువలన, దానిని ధ్యానించుటవలన కామచారుల వుత్తారని చెప్పబడినందువలన, దహరాకాశమును చెప్పినప్పుడు దానితో చెప్పబడిన గుణాలతో కూడియే మనము అర్థము చేసుకోవాలనీ, దానికి భూతాకాశమునకు సామ్యత్వమును పరిమాణము బట్టి కాగొప్పదనము విషయములో పరిగణించాలని, దహరాకాశముని రతిశయభోగ్యవస్తువు అనీ, శరీరమునకు వికారములు, నాశనము కలిగిననూ దీనికి అట్టి విషమియా ఉండని అది అమృతమనీ, "ఆత్మనిత్యం ... ఆత్మానవేద" అని నట్లు మనుష్యుడు తాను హిరణ్యనిధిపైననే ఉండి దానిని తెలుసుకొననట్లు, జీవాత్మ దానితోనే ఉండి దానిని తెలుసుకొనలేకున్నాడని చెప్పబడుటవలన దహరాకాశము పరమాత్మయే అనినీ, దహరాకాశమునకు చెప్పబడిన సర్వలోకధారకత్వము మొదలగు గుణములు పరమాత్మకే వర్తించుటవలననూ, "భూతాని ఆకాశాదేవసముపద్యంతే" మొదలైన మిగిలిన ఉపనిషద్వాక్యాలలో కూడా "ఆకాశము" అనగా పరమాత్మయే అని ప్రసిద్ధి అవడంవలననూ, ఆ మంత్రాలలోనే దహరాకాశ ఉపాసకుడు శరీరమును వదలిన తరువాత పరంజ్యోతిస్సు అయిన పరమాత్మను పొందుతున్నాడని చెప్పినప్పుడు దహరాకాశము జీవుని కన్న వేరయినదని చెప్పబడుటవలననూ, జీవునకు కూడా అపహతపాపృత్వాది గుణములు చెప్పబడినప్పుడు, ముక్తాత్మకు అపహతపాపృత్వాది గుణములయందు పరమాత్మతో సామ్యత్వవలన అలా చెప్పబడినా, సర్వలోకవిధరణత్వాది గుణాలు ముక్తాత్మకు వర్తించవుకనుక అప్పుడు కూడా పరమాత్మ జీవుని కంటే విలక్షణుడే అనినీ, ఆయా మంత్రాలలో ముక్తాత్మను స్వస్వరూపార్థావము కలిగి అపహతపాపృత్వాది గుణాలు పొందిన ఆత్మ గా ప్రస్తావించడానికి కారణము దహరవిద్యోపాసనవలన జీవాత్మకు కలుగు ఫలితమును తెలియచేయడానికి తప్ప, దహరాకాశము జీవాత్మ అని చెప్పడానికి కాదని, అఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకుడైన పరమాత్మ ఉపాసనాసౌలభ్యముకొఱకై పరిమితపరిమాణములో దహరాకాశముగా వేంచేసియుంటాడని, ఈ విషయము ఇంతకు ముందు సూత్రాలలో కూడా ప్రస్తావించబడినదనీ,

ముక్తాత్మ అపహతపాపృత్వాదిగుణములయందుపరమాత్మతో సామ్యమునువొందిననూ,
 జగత్కారణత్వాదిగుణాలుపరమాత్మకేవర్తిస్తాయని, అందువలనజీవాత్మపరమాత్మగా అవడంకాని,
 సర్వసమానత్వాన్ని పొందడంకాని జరుగుదుకనుక జీవాత్మ దహరాకాశముకాలేదని,
 భగవద్గీతవంటి స్మృతులలో కూడా ఈ విషయమే చెప్పబడినదనీ,
 ఈకారణాలవలన చాందోగ్యోపనిషత్తులందు దహరాకాశముపరమాత్మయే అని భగవద్రామానుజులు
 ఈ దహరాధికరణములో సిద్ధాంతీకరించేరు" అని సూక్ష్మాంగా అర్థమయింది.

మామయ్య: అవునమ్మా, ఇప్పటికి మనము ఆపి మరొక సారితరువాతి అధికరణము చూద్దాము.

అమ్మ: అలాగే మామయ్యా!

అందరూ: "యోనిత్యమచ్యుతపదాంబుజయుగ్మరుక్మవ్యామోహతాతదితరాణిత్యణాయమేనే..."

ప్రమితాధికరణము:

మామయ్య: రండమ్మా, దీపావళిపండుగ బాగా జరిగిందా! మీ ఆయన జన్మనక్షత్రము కూడా ఇప్పుడే కదా!

అమ్మ: ఆ, అవును మామయ్యా. ఆపెరుమాళ్ళ దయవల్ల, మీలాంటి పెద్దల ఆశీర్వాచనముతో అంతా బాగానే జరిగింది,
 ఈరోజు ఏ అధికరణము చెబుతారు మామయ్యా!

మామయ్య: ప్రమితాధికరణము అని..

నేను: దీపావళి ప్రమిదలలాగే ప్రమిదాధికరణము కూడా ఉన్నదా,

మామయ్య: ప్రమిదకాదు, ప్రమితాధికరణము, మితి, పరిమితి అంటే విన్నావు కదా,

అంటే పరమాత్మ హృదయము వద్ద పరిమితమైన పరిమాణముతో ఉండడము గురించి చెప్పే అధికరణము అన్నమాట.

దీనిలో మొదటి సూత్రములో కూడా "ప్రమితః" అని వస్తుంది,

అందువలన కూడా ఈ అధికరణానికి ప్రమితాధికరణము అని పేరు వచ్చింది. దీనిలో అంతర్భాగంగానే "దేవతాధికరణము"

అనీ, "మధ్యధికరణము" అనీ "అపశూద్రాధికరణము" అనీ మఱి మూడు అధికరణాలు కూడా ఉన్నాయి.

అన్నీ ఈరోజే చెప్పుకోవద్దలే, ఒక్కొక్క అధికరణము ఒక్కొక్కరోజు చెప్పుకోవచ్చు. మనకేమీ తొందరలేదు కదా.

అమ్మ: అలాగే మామయ్యా, ఈ ప్రమితాధికరణములో ఏన్ని సూత్రాలు ఉన్నాయి.

మామయ్య: టెండు సూత్రాలు, అవి కూడా చిన్నవే.

నాన్నగారు: ఇవి ఏ ఉపనిషత్వాక్యాలగురించి?

మామయ్య: మనము ఇంతకు ముందు చదువుకున్నాము కదా, "కరోపనిషత్" అని.

నేను: అవును, అందులో, నచికేతుడు తన తండ్రిని తనను ఎవరికి దానము చేసేవని అడుగడం, ఆయన తండ్రి చీకాకుతోయమునికి అంటే ఆయనయముని వద్దకు వెళ్ళడం, యముడు అక్కడ లేకపోతే మూడు రోజులు ఆ నచికేతుడు అక్కడ గడపడం, తరువాత యముడు తిరిగి వచ్చి, నచికేతునికి మూడు వరాల్ను కోరుకోమనడం, నచికేతుడు ఆ వరాల్ను కోరుకోవడం అవన్నీ గుర్తున్నాయి, మంచి కథ.

మామయ్య: అవును కదా, అందులోనే, ఈ మంత్రాలు కూడా వస్తాయి.

నేను: ఏమిటి ఆ మంత్రాలు!

మామయ్య:

"అంగుష్ఠమాత్రపురుషః

మధ్య ఆత్మ నితిష్ఠతి

ఈశానః భూతభవ్యస్య

న తతో విజుప్సతే. - ఏతత్వైతత్ "

అనగా

పురుషుడు అంగుష్ఠమంత పరిమాణములో ఆత్మ మధ్య ఉంటాడు. అతడు జరిగిపోయిన దానిని, భవిష్యత్తులో జరగవలసిన దానిని కూడా "ఈశ్వరుడు" అనగా నియమనము చేయువాడు. ఆతనికి ఏ క్షేపములు ఉండవు. "

అని అర్థము

తరువాత మంత్రము

"అంగుష్ఠమాత్రః పురుషః జ్యోతిరివాధూమకః

ఈశానో భూతభవ్యస్య

స ఏవాద్యస ఉశ్యః. - ఏతత్వైతత్... కఠ 4-13"

అనగా

అంగుష్ఠమాణములోపురుషుడుశరీరమునందుగలడు. ఆతడుపొగలేనిజ్యోతిస్సువలెనున్నాడు.

ఆతడుసమస్తప్రపంచమునకునియామకుడైకాలత్రయమునునిర్ణయించువాడైయున్నవాడు.

ఈటెండుమంత్రములుకరోపనిషత్తో 4 వల్లిలో 12, 13 మంత్రములు. ఇలాగే 6 వవల్లిలో 17 వమంత్రముకూడా

"అంగుష్ఠమాత్రపురుషఃఅంతరాత్మాహృదయేసన్నివిష్ఠతమ్స్వచ్ఛరీరాత్ప్రవృహీన్ముఞ్జాదివైషికామ్దైర్యేణతమ్యిద్యాత్సుక్రమ్
అమృతమ్...కఠ 6-17"

అనగా

అంగుష్ఠమాత్రపురుషుడుసర్వదాజనులహృదయమునఅంతరాత్మగానుండువాడు.

ముంజగడ్డినుండిదానిలోనున్నలేతకాడనువేరుపరచునట్లుఞ్జానబలముచేఆపురుషునిశరీరమునుండివేటుపరచుకొనితె
లుసుకొనవలెను" ఒరనుఅర్థము.

నేను: అంగుష్ఠముఅంటే

మామయ్య: బొటనవ్రేలుపరిమాణమంతఅని.

నేను: ముంజగడ్డిఅంటే.

మామయ్య: నీకుఉపనయనములేదాఉపాకర్మఅయినప్పుడుమౌంజిఅనిఒకత్రాడులాంటిదికట్టేరుగుర్తుందా,

దానినిముంజగడ్డినిఉపయోగించేచేస్తారట. ఆగడ్డిమధ్యలోఒకలేతమొలకలాంటిదిఉంటుందట.

దానినికనిపెట్టివేరుచేసినట్లుఈపురుషునిశరీరమునుండివేటుగాతెలుసుకొనిగ్రహించాలిఅనిచెబుతున్నారుఈమంత్రములో.

ఈమంత్రాలలో "అంగుష్ఠమాత్రపురుషః" అనిచెప్పబడినవాడుజీవాత్మయాలేకపరమాత్మయాఅనిసంశయము.

దానినివివరించడానికేఈఅధికరణము.

అమ్మ: ఇలాసంశయానికీకారణముఏమైనాఉన్నదా.

మామయ్య: జీవాత్మగురించి, పరమాత్మగురించికూడా "అంగుష్ఠమాత్ర"

అనివ్యవహరించడంమనముకొన్నిఉపనిషత్తులలోను, మహాభారతాదిగ్రంథాలలోనుచూస్తాము. ఉదాహరణకు,

శ్వేతాశ్వతరఉపనిషత్తో 3 వఅధ్యాయములోఇందాకాఅనుకున్నమంత్రములాగేఒకమంత్రముఉన్నది.

ఆసందర్భములోఈపురుషశబ్దముపరమాత్మనుసూచిస్తుంది. కానిఅదేశ్వేతాశ్వతరఉపనిషత్తో 5 వఅధ్యాయములో

"అంగుష్ఠమాత్రోరవితుల్యరూపః" అనుమంత్రములోఈఅంగుష్ఠమాత్రఅనుపదముజీవాత్మనుసూచిస్తుంది.

మహాభారతములోయముడుసత్యవంతునితనపాశముతోతీసుకొనిపోవుసందర్భములో "అంగుష్ఠమాత్రమ్పురుషం-

నిశ్చకర్షయమోబలాత్" అనగాఅంగుష్ఠప్రమాణముగలజీవుని,

సత్యవంతునిశరీరమునుండియముడుపాశముతోబలవంతముగాలాగుకొనిపోవుచున్నాడు" అనుచోటకూడ "అంగుష్ఠమాత్రమురుషమ్" అన్నచోటఅదిజీవాత్మగానేచెప్పబడినది.

ఈకారణాలవలనఅంగుష్ఠమాత్రపురుషుడుఅంటేజీవాత్మయా, లేకపరమాత్మయాఅనిసంశయమన్నమాట.

అంతేకాక, బొటనవ్రేలంతపరిమాణముఅంటే, జీవునిఅణుప్రమాణముతో "వాలాగ్రశతభాగ"

అనిధాన్యపుగింజమొనలోనూఐవవంతుఅనిచెబుతాముకదా, ఈరకంగాచెప్పడంజీవాత్మకుకుదురుతుందా. అలాగే, సర్వవ్యాపిఅనిపరమాత్మకుచెబుతాముకదా, అంతేకాక "ఆత్మనితిష్ఠన్" అనిజీవాత్మయందుఉంటాడనిచెబుతాము, అలాంటప్పుడుఈఅంగుష్ఠప్రమాణముఎలాకుదురుతుందిఅన్నదిఒకసంశయము. చీమలలో, దోమలలోఅంగుష్ఠప్రమాణముఅంటేఎలాఅర్థముచేసుకోవాలిఅన్నదిమరొకప్రశ్న.

కొన్నిజీవాలకుహృదయమేవేఱుగాఉండదు,

మఱివాటిలోహృదయమువద్దపరమాత్మఉంటాడుఅంటేఎలాఅర్థముచేసుకోవాలి.

అసలుఈజీవాత్మ, పరమాత్మ ఇద్దరూవేఱ్వేఱుగాఉంటారా, ఆఇద్దరూఒక్కరేనా!

ఈసంశయాలన్నీతీర్చడానికి, ఈఅధికరణమూ, దానిలోనిసూత్రాలూను.

అమ్మ: అందులోమొదటిసూత్రముఏమిటిమామయ్యా!

మామయ్య:

"శబ్దాదేవప్రమితః....1-3-23"

అంటే

ప్రమితః: (అంగుష్ఠమాత్ర) పరిమితకలవాడుగాచెప్పబడినవాడు (పరమాత్మయే)

శబ్దాదేవ: శ్రుతివలననే (అట్లుతెలియుచున్నది)

అనగా

అంగుష్ఠమాత్రపరిమితకలవాడుగాశ్రుతులయందుచెప్పబడినవాడుపరమాత్మయేఅనిశ్రుతివలననేతెలియుచున్నది.

అమ్మ: కొంచెంవివరించండిమామయ్యా!

మామయ్య: ఇక్కడసంశయము "అంగుష్ఠమాత్రపురుష" అన్నపదముజీవాత్మకుఎందుకువర్తించకూడదుఅనికదా, ఎందుకంటేఅంగుష్ఠపరిమాణుడుగాజీవాత్మనుశ్రుతి, పురాణాదులుపేర్కొన్నాయి. జీవాత్మకుశరీరేంద్రియభోగ్య,

భోగోపకరణాదులనుబట్టిశ్రుతియందు "ఈశానః" అనిచెప్పినట్లుశరీరాదులపైనియంత్యత్వముకూడాసంభవమే. కనుకఇక్కడచెప్పబడినదిజీవాత్మఎందుకూకూడదుఅనిప్రశ్న.

అమ్మ: మఱిదానికిభగవద్రామానుజులసమాధానముఏమిటి?

మామయ్య: ఇక్కడచెప్పబడినమంత్రములోఅంగుష్ఠమాత్రపురుషుని "ఈశానోభూతభవ్యస్య" అనిన్నీ, "సవివాద్యసఉశ్యః" అనిన్నీకాలత్రయనియామకునిగాచెబుతున్నారు. మిగిలినవిషయాలన్నీపక్కనబెట్టినా, జీవుడుతనజన్మనూ, మరణాన్నీనియంత్రించగలడా.

ఆవిషయానికివస్తేసృష్టిలోజరుగుతున్నవికార్యాన్నీజీవుడునియంత్రించలేడు. సూర్య, చంద్రాదులస్థితి, గతులుకాని, గ్రహ, నక్షత్రభ్రమణాదులుకానివీజీవునినియమనములోఉండవు. తరువాతక్షణముజరిగేదేదోమనచేతులలోలేదు. మనచేతివ్రేలుకూడావెనుకకువంచలేము, ఇంకశరీరనియమనమేమిటి!

ఇంతకుముందుచెప్పుకున్నట్లు, జగన్నియమనసామర్థ్యము, సమస్తజగద్వ్యాపారనిర్వాహకత్వముఆపరమాత్మకేసాధ్యముకానిమరెవ్వరికీసాధ్యముకాదు. కనుకఇక్కడ "అంగుష్ఠమాత్రపురుష" అనిచెప్పబడినవాడుపరమాత్మయే " అనిభగవద్రామానుజులువివరించేరు.

అమ్మ: మఱి, ఈఅంగుష్ఠపరిమాణములోపరమాత్మఅన్నిజీవాలలోనూఉంటాడా?

మామయ్య: ఆవివరాలకుతరువాతసూత్రముచూడాలి.

అమ్మ: ఏమిటిఆసూత్రముమామయ్యా!

మామయ్య:

"హృదయపేక్షయాతుమనుష్యాధికారత్వాత్....1-3-24"

అంటే

మనుష్యాధికారత్వాత్: (వేదాంతశాస్త్రము) మనుష్యులకుఅధికారమునుద్దేశించుటవలన

హృది: హృదయస్థానమును

అపేక్షయా: అనుసరించి

(అంగుష్ఠమాత్రపరిమితత్వముచెప్పబడెను).

అనగా

వేదాంతశాస్త్రోపదేశమునకు అర్థులైనవారు మనుష్యులగుటచేతవారు పరమాత్మను తమ హృదయమునందు ఉపాసించుటకు వీలుగా అచట పరమాత్మయు అంగుష్ఠప్రమాణముతో చెప్పబడెను.

అమ్మ: కొంచెం వివరించండిమామయ్యా!

మామయ్య: "మన అవలోధనే" అన్న ధాతువునుండి ఈ "మనుష్య" పదము వచ్చిందికదా.

అంటే వివేచనాసామర్థ్యమున్న వాడు మనుష్యుడన్నమాట. "ఆహారనిద్రాభయమైథునాని" అని ఆహార, నిద్రాదులు మిగిలిన ప్రాణులకు, మనుష్యులకు ఒక్కలాగే ఉన్నా, "జ్ఞానమ్మితేషామ్ అధికమ్మిశేషః" అని మనుష్యులకు జ్ఞానము మిగిలిన జంతువులకంటే విశేషమైన లక్షణము.

అందుకే

"భూతానామ్ ప్రాణినః శ్రేష్ఠాః

ప్రాణినః బుద్ధిజీవినః

బుద్ధిమత్సునరాః శ్రేష్ఠాః

నరేషు బ్రాహ్మణాః వరాః

బ్రాహ్మణేషు చ విద్వాంసః

విద్యత్సు కృతబుద్ధయః

కృతబుద్ధిత్సు కర్తారః

కర్తేషు బ్రహ్మవేదినః"

అని సమస్త ప్రాణులలో బుద్ధిమంతులైన నరుల శ్రేష్ఠత గురించి శాస్త్రాలు చెబుతాయి.

ఆజ్ఞానాన్ని మనుష్యులు సదుపయోగముచేసుకొని పరమాత్మోపాసనముచేయడానికి తగినట్లు పరమాత్మ మన హృదయాలలో వేంచేసియుంటాడన్నమాట. "నరజన్మదుర్లభమ్" అని చెబుతారుకదా! అందువలన అంగుష్ఠప్రమాణముకూడా మన ఉపాసనాసౌలభ్యముకోసమే.

అమ్మ: మఱి జీవాత్మ పరిమాణము ఎంత ఉంటుంది?

మామయ్య: జీవుని పరిమాణము కూడా అంగుష్ఠమాత్రమేనన్నమాట. వాస్తవానికి జీవాత్మ పరిమాణము "ఆరాగ్రమాత్రః"

అని బల్లెపుకొనయంత అని శ్రుతిపాఠము. అయితే పరమాత్మకు అంగుష్ఠప్రమాణము చెప్పడం, "మధ్య ఆత్మ నితిష్ఠతి"

అనినట్లు ఆయన జీవాత్మలో ఉంటాడుకనుక, జీవాత్మ కూడా అంగుష్ఠమాత్రపరిమాణమే అవుతుంది. ఇలా చెప్పడం మన ఉపాసనా సౌలభ్యముకోసమేనని మనము ఇంతకుముందు చెప్పుకున్నాముకదా. అయితే మిగిలిన జంతువులలో ఈ పరిమాణములు అంగుష్ఠమాత్రములు కాకపోయినను దోషములేదు. ఎందుకంటే వాటికి పరమాత్మ విషయమై జ్ఞానముగాని, పరమాత్మను ధ్యానముచేయగల సామర్థ్యము కాని ఉండవుకదా! గజేంద్రుడు, జటాయువులాంటి జీవులు ప్రత్యేకమైన జన్మకలిగినవి. అందువలన పరమాత్మను ధ్యానించడం, ప్రేమించడం వాటి పూర్వజన్మ సుకృతాలవలన చేయగలిగేయి. కాని మనము చెప్పుకుంటున్నది జంతుసామాన్యము గురించి. పరమాత్మ సర్వస్వతంత్రుడు. ఆయనకు ఇష్టమైతే ఏవరినైనా దగ్గరకు చేర్చుకోగలడు, మోక్షమీయగలడు. అది వేటో విషయము. మనము మాట్లాడుకుంటున్నది బ్రహ్మ విద్యోపాసనాధికారము గురించికదా.

నేను: ఈ సూత్రములో "మనుష్యాధికారత్వాత్" అన్నప్పుడు "అధికారము" అంటే ఏమిటి?

మామయ్య: మనము ఇంతకుముందు చెప్పుకున్నదే, సరే ఉదాహరణలతో మళ్ళీ వివరిస్తాను. దీపావళికి మీ అమ్మ ఏమిటి విశేషం చేసింది?

నేను: పాయసము, జంతికలు చేసింది.

మామయ్య: సరే, పాయసము మీద నాకు రికిలేదు ఎందుకంటే నాకు ఆకలిలేదు అనుకో, అంటే నాకు ఆవిషయంలో అర్థిత్యములేదు.

అలాగే జంతికలు తినడానికి నాకు పళ్ళులేవు అనుకో, అంటే నాకు ఆవిషయంలో సామర్థ్యములేదు.

ఈ అర్థిత్యము, సామర్థ్యము ఉంటే అధికారము ఉన్నట్లు. మిగిలిన జంతువులకు ఆ జ్ఞానము, ధ్యానసామర్థ్యము ఉండవుకదా.

వాటిలో కూడా జీవాత్మ, పరమాత్మలు ఉంటారు. కాని మిగిలిన పశు, పక్ష్యాదులకు, క్రిమి, కీటకాదులకు విజ్ఞానము, ధ్యానసామర్థ్యములేకపోవడంవలన ఈ అంగుష్ఠమాత్రపరిమాణము వాటి విషయాలలో వర్తించనక్కరలేదు.

కాని, మన విషయంలో ఈ విజ్ఞానము,

ధ్యానసామర్థ్యము ఉండడంవలన ఆ ధ్యానసౌలభ్యమునకై పరమాత్మ అంగుష్ఠప్రమాణములో వేచేసి ఉంటాడని శ్రుతివాక్యము. పరమాత్మ వేచేసియున్న జీవాత్మ కూడా అంగుష్ఠప్రమాణమేనన్నమాట.

మనకు సామాన్యముగా హృదయకోశము అంగుష్ఠప్రమాణములో ఉండడంవలన దానికోలతప్రకారముగానే పరమాత్మను కూడా అంగుష్ఠమాత్రునిగా వ్యవహరించడం జరిగింది.

నీటికి సహజంగా కొలతలేకపోయినా కుండలో నున్నప్పుడు కుండెడు నీరు అని వ్యవహరిస్తూంటాముకదా. ఇది కూడా అలాగే.

ఈశ్రుతివాక్యలుద్యానసౌలభ్యమునకైపరమాత్మపరిమాణమునుచెబుతున్నాయికనుక, ఈవాక్యాలను "వాలాగ్రశతభాగ", "ఆరారమాత్రః" మొదలైనఇతరశ్రుతివాక్యాలనుసమన్వయించుకోవడంలోకలగుండుపడకూడదు. మనముషులుఆయాసందర్భములనుసరించితత్వమునుదర్శించితదనుగుణంగామనకందించేరన్నమాట.

నేను: మఱిఒకరిహృదయమునుతీసిమరొకరికిగుండెమార్పిడిశస్త్రచికిత్సాలదీచేసినప్పుడుఈజీవాత్మ, పరమాత్మఒకశరీరమునుండిమరొకశరీరములోనికిమారిపోతారా, ఈమార్పుచేసేచికిత్సలోకొంతసేపుబయటకూడాఉంచుతారుకదా, అప్పుడు...

మామయ్య:

ఇంతకుముందుఅనుకున్నట్లుమనఉపాసనాసౌలభ్యముకోసమనకుమనముషులుఅందిచ్చినసూక్ష్మవిషయాలనుఇప్పటిమిడిమిడిజ్ఞానముతోముడివేస్తేమనకుమిగిలేదివిడదీయరానిచిక్కముదులే. మనకుతెలిసినరక్త, మాంసాదులతోకూడినగుండెకాయలాకాకఈమనస్సు, జీవాత్మ, పరమాత్మఅత్యంతసూక్ష్మవిషయాలు. మనశరీరముగురించిమనకున్నవిజ్ఞానముఇప్పటికిదాలాతక్కువ. ప్రాణముఅదేమీభాషలో Life ఎలాసిద్ధస్తోందోఇప్పటికీపూర్తిగాతెలియదుకదా. ఆ so called Life ఉన్నంతకాలమూఅదేశరీరములోజీవాత్మ, పరమాత్మలుకూడాఉంటాయి. ఇంతకంటేచెప్పడానికీచెప్పగలిగినసామర్థ్యమునాకుకూడాలేదు, అంటేనాకుకూడాఅధికారములేదన్నమాట.

నేను: జీవాత్మ, పరమాత్మవేరుగానేఉంటారా, కలిసిఉంటారా, లేకఒక్కటిగానేఉంటారా, ఆహృదయమువద్ద?

మామయ్య: ఈవిషయముఇంతకుముందుచదువుకున్నాముకనుకఇప్పుడుసూక్ష్మంగామాత్రమేప్రస్తావిస్తాను.

"ద్వాసుపర్ణాసయుజ్జాసఖాయా"

అనిముండకోపనిషత్వేప్పినవిధముగాఱిండుపక్షులుఒకచెట్టుకొమ్మమీదనున్నట్లుజీవాత్మ, పరమాత్మలుఒకేశరీరములోకలిసిఉంటారుఅనిచదువుకున్నాముకదా. "ఋతమ్పిటంతౌసుకృతస్యలోకేధాయాతపా.."

అన్నశ్రుతివాక్యముకూడాజీవ, బ్రహ్మలువేరయినాప్రకాశము, నీడవలెకలిసియేఉంటారనిచెబుతుంది.

"పృథక్ఆత్మానమ్ప్రేతారమ్మమత్వా...జుష్టతతస్తేనలమృతత్వమేతి" అనిశ్వేతాశ్వతరఉపనిషత్తనను, తనకుప్రేరకుడైనపరమాత్మనువేరుగాతలచి,

నేనేఈశ్వరుడననిఅహంపరించకవిధేయుడిగాఆరాధించినచోఆయనచేఅనుగ్రహింపబడిఅమృతత్వముపొందుననువిషయముఇంతకుముందుచదువుకున్నాము. ఇచ్చటకూడా "తమవిద్యాత్సుకమ్అమృతమ్"

అన్నవాక్యముఅదేవిషయముతెలుపుతోంది. అందువలనజీవాత్మ,

పరమాత్మలుఒక్కటికాదనికానివారుకలిసియేఉంటారనీతెలుస్తోంది. ఇదేరామానుజసిద్ధాంతము,

ఉపనిషత్సిద్ధాంతమూను.

నేను: ఇక్కడమనుష్యులుమాత్రమేఉపాసనకుఅర్హులు, జంతువులుకాదుఅనికదాచెబుతున్నారు.
అంటేమఱిదేవతలూవాళ్ళూఉన్నారకదా, వారిపరిస్థితిఏమిటి. వాళ్ళకూఅధికారములేదా ?

మామయ్య: అదితెలుసుకోవడానికీతరువాతిఅధికరణముచూడాలి. దానినిమరొకసారిచూద్దామా,
లేకఇప్పుడేకొనసాగిద్దామా?

దేవతాధికరణము:

అమ్మ: ఎక్కువసేపుఅవలేదుకద, ఇప్పుడేకొనసాగించండిమామయ్యా!

నాన్నగారు: తరువాతఅధికరణముఏమిటిబావా?

మామయ్య: "దేవతాధికరణము" అని. దీనిలో 5 సూత్రాలున్నాయి. ఇందాకారామంఅడిగిన "దేవతలకు"
ఈదహరవిద్యోపాసనలాంటిబ్రహ్మవిద్యలకు "అధికారము" ఉన్నదాఅన్నదానికీసమాధానముదీనిలోచెబుతారు.

నాన్నగారు: జంతువులకుజ్ఞానము, ధ్యానసామర్థ్యములేదుకనుక "అంగుష్ఠమాత్రపురుష"
అన్నహృదయమువద్దనుండేపరమాత్మవర్ణనముజంతువులకువర్తించదుఎందుకంటేఈఅంగుష్ఠమాణముధ్యానసౌలభ్య
ముకోసంకనుకజంతువులకుధ్యానముసాధ్యముకాదుకనుకఅనికదాఅన్నారు.
మఱిదేవతలవిషయములోఏమిటిఇబ్బంది?

మామయ్య: దేవతలకుకూడాసామర్థ్యములేదనేపూర్వపక్షవాదముచెప్పేది. దేవతలుతేజోరూపులు,
వారివిభోగశరీరాలుకానిపార్థివశరీరాలుకాదుఅనికదామనముఇంతకుముందుతెలుసుకున్నాము.
పూర్వమీమాంసకులుదేవతలకుఅసలువిగ్రహముఅంటేశరీరమేలేదంటారు. వారిప్రకారము

"విగ్రహోహవిరాదానమ్యుగపత్కర్మసన్నిధిః

ప్రీతిఃఫలప్రదాత్యత్వమ్మదేవతానామ్నవిద్యతే"

అని

నాన్నగారు: ప్రీతి, ఫలప్రదాత్యత్వముకూడాలేదంటేమఱిమనుష్యులుచేసేహోమాలూ,
యాగాలూఅవీతయాదేవతలకోసమేకదా, ఇంద్రునికీయాగముచేస్తేతయనప్రీతిచెందిఫలాన్ని ఇస్తాడుఅనీ,
మరొకరకంగాచెప్పాలంటేఇంద్రునికీఅంతర్యామిగానున్నపరమాత్మఫలాన్ని ఇస్తాడుఅనిచెప్పుకుంటాముకదా, మఱి....

మామయ్య: పూర్వమీమాంసకులు అలా ఒప్పుకోరు.

ఆయాగాల లాంటి కర్మల ఫలితాన్ని ఇవ్వడందే వేతల పాత్ర ఏమీలేదనీ,
అలా ఈ యడానికీ యజ్ఞాది కర్మల వలన బేంకులో అకౌంటులా "అపూర్వము" అని ఒకటి తయారవుతుందనీ,
తత్ప్రకారము కర్మ ఫలము సప్తాష్టిస్తుందనీ ఆ కర్మ ఫలము అంతా ఖర్చు అయిపోతే ఆ "అపూర్వము"
కూడా శూన్యమైపోతుందనీ వారి అభిప్రాయము.

ఆయా దేవతలకు శరీరాలుంటే "అగ్నిమే ఆవాహయామి", "ఇంద్రమే ఆవాహయామి"
అని అంటూ చాలా చోట్ల యాగాలు చేసే రనుకే, ఆ అగ్ని లేదా ఇంద్రుడు తన శరీరముతో ఒక యాగాని కైతే వెళ్ళగలడు కాని,
అనేకములైన యాగకుండా లవద్దకు వెళ్ళలేడు కదా, ఎందుకంటే శరీరము అన్న తరువాత పరిమితి వచ్చేస్తుంది.
అందువలన శరీరము ఉండడం వారికి సాధ్యము కాదు.

అంతే కాక శరీరము అన్న తరువాత వ్యయము, నాశనము లాంటివి తప్పవు.
నేను అగ్ని గురించి యజ్ఞము చేసినప్పుడు ఆ యనశరీరానికి ఇబ్బంది రావడమో,
నాశనము ప్రాప్తించడమో జరిగితే అప్పుడు ఆ యనవలె వస్తాడు.

ఇంక శరీరమేలేకపోతే ఉపాసన, బ్రహ్మవిద్య ఎలా వీలవుతుంది. అంటే వారికి కూడా సామర్థ్యము లేదన్నమాట.

నాన్నగారు: "అర్థిత్య సామర్థ్యాలలో" సామర్థ్యము వారికి లేదన్నారు. మఱి "అర్థిత్యము" ?

మామయ్య: దేవతలు భోగులు. మనకంటే ఉచ్చస్థితిలో నున్నవారు.

వారి కర్మలను సరించి భోగము ననుభవిస్తున్నవారు. మఱి వారికి అర్థిత్యము అంటే వారికోరికలకు కారణము ఉండాలి కదా,
అలాంటి వారికి ఏమి ఉంటుంది, అంటే అర్థిత్యము కూడా ఉండదని అంటారు. ఇంకా మఱి కొన్ని కారణాలున్నాయనుకో,
ఏతావతా, దేవతలకు బ్రహ్మవిద్యోపాసనకు అధికారము లేదని వారి అభిప్రాయము.

నాన్నగారు: మఱి సూత్రకారులైన వేదవ్యాసులు, భాష్యకారులైన భగవద్రామానుజులు ఏమంటారు?

మామయ్య: దానికేమనము సూత్రమును చదువుకోవాలి.

అమ్మ: అయితే వాటిలో మొదటి సూత్రము ఏమిటి మామయ్యా!

మామయ్య:

"తదుపర్యపి బాదరాయణః సంభవాత్...1-3-25"

అంటే

తదుపరి: మనుజులకంటేపైనుండుఅనగాఉచ్చస్థితిలోనుండుదేవతలకు

అపి: కూడ

సంభవాత్: మోక్షాపేక్షయుండుటచే(వారికిబ్రహ్మోపాసనాధికారముకలదని)

బాదరాయణః: వేదవ్యాసులవారు (తలచుచున్నారు).

అనగా

బ్రహ్మోపాసనముబోధించెడువేదాంతశాస్త్రమునుఅభ్యసించుటకు, మనుష్యులేముఖ్యాధికారులైనను, దేవతలకుకూడనట్టిఅధికారముకలదనిశ్రీవేదవ్యాసులవారుతలచుచున్నారు.

అమ్మ: కొంచెంవివరించండిమామయ్యా!

నాన్నగారు: ముందుపూర్వపక్షముకూడాచెప్పితరువాతభగవద్రామానుజులపక్షమువినిపించు.

నేను: ఇక్కడఉపరిఅంటేఅర్థముమీదఅనికదా, మఱిఉచ్చస్థితిఅనిచెబుతున్నారు. ఎలా?

మామయ్య: ఉపరిఅంటేమనకంటేపైనున్నవారు. ఈవిశ్వములోఒకటిపైనఒకటిక్రిందఅనిచెప్పలేముకదా.

అందువలనమనకంటేగొప్పస్థితిలోలేదాఉచ్చస్థితిలోనున్నవారుఅనిదానిఅర్థము.

ఇంక, ఈసూత్రానికిపూర్వపక్షముదేవతలకుబ్రహ్మోపాసనాధికారములేదనికదా, ఎందుకంటే,

బ్రహ్మగురించితెలుసుకోవడానికివివేక, విమోక, క్రియ,

కల్యాణాదిసాధనసప్తకముకావాలనికదాజిజ్ఞాసాధికరణముమొదట్లోచెప్పుకున్నాము.

దేవతలుశరీరరహితులుకనుకవారికిఈవివేక, విమోకాదిసాధనములననుష్ఠించలేరు. అందుచేతబ్రహ్మోపాసనకుదరదు.

నాన్నగారు: అసలుదేవతలకుశరీరములేదనివారెలాచెబుతున్నారు?

మామయ్య: ఉపనిషద్వ్యాకృములలోదేవతలకుశరీరముకలదన్నవిషయముఎక్కడాకనబడదు.

ఇంకవేదములలోకర్మలనుచెప్పేఅర్థవాదములుఅనగాస్తుతివాక్యములునిరూపింపబడవలసినదానిచెబుతాయితప్పదేవతలలోమరేవిశేషములుతెలుపవు.

అంతేకాకదేవతలకుబ్రహ్మవిద్యసంబంధమైఅర్థిత్వముఉండడంకూడాఇంతకుముందుఅనుకున్నట్లుఅసంభవమే.

అందువలనదేవతలకుబ్రహ్మోపాసనాధికారములేదనిపూర్వపక్షులఅభిప్రాయము.

నాన్నగారు: మఱిభగవద్రామానుజులది?

మామయ్య:

బాదరాయణులేదేవతలకు అర్ధిత్యసామర్థ్యములు అండకండకండవలన వారు బ్రహ్మోపాసనాధికారము కలిగినట్లు చెప్పేరులన్నారు.

నాన్నగారు: ఎలాగుట!

మామయ్య: ముందు అర్ధిత్యము తీసుకో. అర్ధిత్యము లేదనడానికి, దేవతలకు బాధలు, కోరికలు ఉండకూడదు, లేదా వారి బాధలు, కోరికలు పరబ్రహ్మ తీర్చలేని పరిస్థితి ఉండాలి.

దేవతలకు ఆధ్యాత్మికాది అసహ్యదుఃఖములు ఎన్నో సార్లు కలుగడం మనము బలిచక్రవర్తికథలోనో, రావణాసురుని కథలోనో ఇలా విన్నాము.

ఇంక వారు అవితోలగడానికి అనవధికాతిశయ అసంఖ్యేయకల్యాణగుణాకరుడైన పరమాత్మను ఆశ్రయించడం, ఆయన వారికి ఆయాచీకాకులు తోలగించడం కూడా విన్నాము.

అందువలన దేవతలకు అర్ధిత్యము ఉన్న విషయము స్పష్టమవుతోంది.

మోక్షాపేక్ష అర్ధిత్యములోకి వస్తుంది అన్నది సరియే!

మనుష్యజన్మను ఎత్తితే ఎవరైనా మనుష్యుడే.

అలాగే దేవతజన్మను పొందితే ఆజీవాత్మ దేవతయే.

నీ ఉదాహరణములో హనుమ వానరుడే, రాముని సేవకుడు. వాయుదేవుని అంశతో జన్మించినవాడు.

అందువలన సామాన్యముగా ఆవానరధర్మా లేవర్తించాలి.

కాని మఱి ధ్యానము చేయగలడు కదా అంటే దానికి కారణము ఆయన దివిశేషజన్మము, అంటే spl case అన్నమాట.

గరుత్మంతుడి విషయములో నీ సందేహము అర్థముకాలేదు.

కాని, సామాన్యముగా, మానవజన్మను ఎత్తినవారు మానవశరీరముతో నున్నంతకాలము మానవులలా జీవించాలి, లీలావిభూతినియమాలు ప్రకారము, except for spl cases.

దేవతలుగా పుట్టినవాళ్ళు (జీవుళ్ళు) దేవతలుగా జీవించాలి, లీలావిభూతినియమాలు ప్రకారము.

పరమాత్మకర్మవలన అలా పుట్టడం కనుక అలా జీవించనక్కరలేదు. కాని, భగవద్గీతలో "యద్యదాచరతిశ్రేష్ఠః..."

అంటూ చెప్పినట్లు ఆయన కూడా అలాగే లీలావిభూతినియమాలు ప్రకారమే జీవిస్తానని (మిగిలినవాళ్ళకు ఆదర్శంగా) చెప్పుకున్నాడు.

కాని, గరుత్మంతుడులాంటివాళ్ళు, అంటేనిత్యులు, ఏదయినాపనిమీదఅంటేపరమాత్మ ఆదేశముమేరకో,
మరేదయినాకారణమువలననే, అంటేనాగపాశబంధనసందర్భములో (వాళ్ళుకామచారులు,
సత్యసంకల్పులుఅవడంవలన)వచ్చినట్లురావచ్చు, అలాంటప్పుడువారికిలీలావిభూతినియమాలువర్తించవు.

పైనచెప్పినదిసామాన్యజీవులకు, spl cases కీఅదివర్తించదు. అందుకేగజేంద్రుడులాంటిఉదా. చెప్పుకున్నాము.

ఇంక, సామర్థ్యములేదనడానికిముఖ్యకారణమువారికిశరీరములేకపోవడంవలనఅనికదా.

కానివారికిశరీరముఉన్నట్లుపెక్కుచోట్లచెప్పబడినది. ఉదాహరణమునకుపరమాత్మ "తదైక్షతబహుస్యామ్.."

అనిపరమాత్మసమస్తస్పష్టిచేయుటకుసంకల్పించినప్పుడుఈభూతసమూహముఅంటేసుర, నర, తిర్యక్,
స్థావరములువారివారిపూర్వకర్మలననుసరించిఆయాశరీరములుపొందేయిఅనికదాచదువుకున్నాము,
అంటేసురులకుకూడాశరీరములుఉన్నట్లేకదా!

మనముఇంతకుముందుచూసినదహరవిద్యసందర్భములోఇంద్రుడుప్రజాపతిదగ్గరకువెళ్ళినసందర్భములోమంత్రముచూ
డు.

"ఇంద్రోహవై...సమిత్వాణీప్రజాపతిసకాశమాజగ్గుతుః" అంటేఇంద్రుడుసమిత్వాణీయై, ప్రజాపతిదగ్గరకువచ్చేడుఅంటే, పాణి,
పాదాలున్నాయనేఅర్థముకదా. అంటేశరీరముఉన్నట్లులే.

కర్మలనువిధించేమంత్రాలనుఅర్థవాదములులేదాస్త్రుతివాక్యాలనిఅంటారు. యజుర్వేదములోస్త్రుతివాక్యములో
"వజ్రహస్తఃపురందరః" అనిఇంద్రునివజ్రహస్తాడనీ, "తేనేంద్రోవజ్రముదయచ్చత్(యజు.2-4-12)"
అనిఇంద్రుడువజ్రాయుధమువత్తేడనిఉంటుంది, దానినిబట్టిఇంద్రునికిచేయి, శరీరముఉన్నట్లేకదా!

నేను: అలాచెప్పడంఇంద్రాదులకువాస్తవముగాశరీరముఉన్నదనిచెప్పడానికికామరొకప్రయోజనముకొరకు,
ఆయనశక్తినిచెప్పడానికో, దేనికోలాక్షణికంగావాడేరేమో.

మామయ్య: అసలుగుణ, రూపములులేకుండాఉంటేఈస్త్రుతివాక్యాలుదేనిని, ఎలాస్త్రుతిస్తాయి.

స్త్రుతిఅంటేఆయాదేవతలగుణ, రూపవర్ణనతప్పదుకదా. అంతేకాక "ధ్యాయామిఆవాహయామి..."

అనిచదువుతున్నప్పుడుధ్యానించడానికిఒకస్వరూపముఅదేఒకశరీరముకావాలి, లేకపోతేధ్యానముకుదరదు.

ఆవాహయామిఅనిపిలిస్తేరావడానికికూడాశరీరముకావాలి.

నేను: పూర్వమీమాంసకులుచెప్పినట్లు, ఫలమునిచ్చుశక్తికూడాఈదేవతలకులేదా. వారుకర్మ, దానివలనవచ్చేఫలము
auto mode process అనికదాఅంటారు. అంటేకర్మవలనఅపూర్వముఅనిఒకటికల్పింపబడుతుంది,
అదిఫలితముఅనుభవింపజేసిఖర్చుఅయిపోతుందిఅనికదా. మఱిదేవతలుచేసేదేముంది?

మామయ్య: శ్రుతిలలాచెప్పదు. అలాకాదు, ఉదాహరణమునకు

"వాయుర్వైశ్విపిష్టాదేవతా.....సవైనమ్మాతిష్ఠమయతి" (యజు 2-1-1) అని

"వాయువేమిక్కిలివేగముకలదేవత....వాయువేకర్మమునకుఫలమునిచ్చుచున్నది" అనియు "యదనేనశాస్తే

....దేవారాధనామ్" (యజు 3-5) హోమముచేనితడువిమికోరుచున్నాడో అదిపొందునుగాక.

మొదలైనశ్రుతులవలనదేవతలుకర్మలచేఫలితములకైఆరాధింపబడతారనీ, ఆదేవతలుఫలములనిస్తారనీ తెలుస్తుంది.

"యజదేవపూజాయామ్ "

అనిధాత్వర్థమునుబట్టికూడాదేవతలువారివలనలభిపొందుటకైపూజింపబడుతారనీ తెలుస్తుంది.

శ్రుతులలోనేకాకపురాణేతిహాసాదులలోకూడాచతుర్ముఖబ్రహ్మమొదలు,

అసలుచతుర్ముఖఅంటేనేనాలుగుముఖాలున్నాయని, అంటేశరీరముఉన్నట్లేకదా, సహస్రాక్షుడు,

ఫాలనేత్రుడుమొదలైనపేర్లేవారికిశరీరముఉన్నట్లుసూచిస్తున్నాయి.

దేవాసురులందరకూదేహింద్రియాదిస్వరూప,

స్వభావభేదములుమొదలగునవికలవనిస్పష్టముగాప్రతిపాదించబడినట్లుగాచూస్తుంటాముకదా.

కనుకదేవతలకుశరీరములేదుఅనువిషయముసరికాదు, అందువలన,

శరీరములేదుకనుకవారికిధ్యానసామర్థ్యముఉండదుఅనిచెప్పడంకూడాకుదరదు.

నేను: మామయ్యా, శరీరముఅంటేపరిమితులుతప్పవు. ఒకరుఒకశరీరముతో ఒకచోటవేంచేసిఉండగలరు. కాని,

పదిచోట్లయజ్ఞాలుచేస్తూ"అగ్నిమ్ఆవాహయామి"

అనిఆపదిచోట్లాంటిఆఅగ్ని ఆయనఒక్కశరీరముతోపదిచోట్లెలావేంచేసిఉండగలడు.

అలాకాకుండాఆఅగ్ని శరీరములేకుండాతేజోరూపమైతేఆతేజస్సునకుపదిచోట్లవ్యాప్తిసంభవముకావచ్చునుకదా.

అందువలనదేవతలకుశరీరముఉండదనడమేసబబుగాఉంటుందేమో.

మామయ్య: ఈవివరాలకుతరువాతీసూత్రముచూడాలి.

అమ్మ: ఏమిటిఆసూత్రముమామయ్యా!

మామయ్య:

"విరోధికర్మణీచేత్నానేకప్రతిపత్తేఃదర్శనాత్....1-3-26"

అంటే

కర్మణి: యజ్ఞాదికర్మలయందు

విరోధ: వైరుధ్యము

ఇతిచేత్: కలుగునన్నచో

న: కాదు, (ఏలనన)

అనేక: అనేకశరీరములనుధరించగల

ప్రతిపత్తే: సామర్థ్యము (దేవతలకుఉండునట్లుకన్పించుట) వలన

అనగా

ఏకకాలమునందుఅనేకశరీరములనుధరించగలసామర్థ్యముదేవతలకుండునట్లుకన్పించుటవలనయజ్ఞాదికర్మలయందు విరోధముకలుగదు.

నేను: అదెలాకుదురుతుంది. "జన్మాద్యస్యయతః" అన్నట్లుపరమాత్మ ఒక్కడేసృష్టిచేయగలిగినప్పుడు, ఒకఅగ్ని దేవుడుమరొకపదిమందిఅగ్నిదేవుళ్ళనుపదియజ్ఞాలకోసంసృష్టించుకోగలిస్తేమఱిపరమాత్మప్రత్యేకతఏమిటి?

అమ్మ: కొంచెంవివరించండిమామయ్యా!

మామయ్య: ఇండాకటిరామంప్రశ్న శరీరముఅన్నప్పుడుభౌతికమైనపరిమితులువస్తాయిఅనికదా!

కానిమనమనుకొనేభౌతికమైనపరిమితులనుఅధిగమించగలచినశక్తిదేవతాశరీరాలకుఉంటుంది.

అవిపార్థివశరీరాలుకాదుకదా! అందువలనఒకేఅగ్నిదేవతఎన్నోహోమగుండాలవద్దసిద్ధమవడానికీసాధ్యమవుతుంది.

నేను: అదెలాగ, అంటేఅగ్ని నుండిమరొకఅగ్నిపుట్టినట్లా, అలాగయితేవాటికిశరీరాలుంటాయా, వట్టితేజస్సుమాత్రమేనా!

మామయ్య: శ్రీమద్భాగవతములోసౌభరికథవిన్నావుకదా, సౌభరిమహర్షిని 50 మందిరాజకుమార్తెలువివాహమాడితే, వారందరితోవేట్వేట్రుశరీరాలతోసౌభరిమహర్షిగడపినట్లుచదువుకున్నాము. ఇలాంటిశక్తిదేవతలకుకూడాఉంటుందన్నమా.

నేను: ఇదెలాసంభవమవుతుంది?

మామయ్య: మట్టినిఇన్నికిలోలబరువు, ఇన్నిక్యూబిక్మీటర్లఘనపరిమాణముఅనిచెప్పవచ్చు. అగ్నికిఅలాచెప్పగలవా.

నేను: చెప్పలేము. అగ్నికాంతిని candles లోను, దానిశక్తిని joules లోనుకొలుస్తారు.

మామయ్య: శబ్దానికీఇన్నికిలోలబరువు, ఇంతపరిమాణముఅనిచెప్పగలవా.

నేను: లేము. శబ్దాన్ని decibels లో చెప్పాలి.

మామయ్య: అంటే, తేజస్సుకు, శబ్దానికీకొలతలు, పరిమాణాలూమామూలువస్తువులులాకిలోలు, మీటర్లలోఊహించుకోకూడదు.

మీటరుబద్ధంబట్టలుకుట్టివాడివద్దకువెళ్ళిఅగ్నిహోత్రముశక్తిచెప్పుమంటేవాటిమీటరుబద్ధతోకొలిచిచెప్పగలడా ?

నేను: చెప్పలేదు. అసలువాడికిఅగ్నిశక్తిఅంటేనేఅర్థంకాదేమో. దానికేవేటిపరికరాలూ, జ్ఞానమూఉండాలి.

మామయ్య: అంతేకాదు, మనకుతెలిసినకనపడేకాంతికి, వినపడేధ్వనికిగలపొనఃపున్యమునకువేఱుగాఉన్నకాంతి, ధ్వనియొక్కఉనికినికూడాగుర్తించలేము.

ఇంద్రియాలుకూడామీటరుబద్ధలలాంటివనుకో. వాటితోకాంతిని, ధ్వనినికొలవలేనట్లే, అలాగేమనఇంద్రియాలతోమనకనపడే, వినపడేపరిధిలోలేనికాంతి, ధ్వనికిరణాలఉనికినిగుర్తించడముకానిఈకొలబద్ధ, మనఇంద్రియాలతెలివితో, తెలుసుకోలేనట్లే, అప్రాకృతికములైనజీవాత్మ, పరమాత్మలస్వరూపవిషయమునగాని, అపార్థివశరీరములైనదేవతలశరీరములవిషయమునగానిమనఇంద్రియాలతోతెలుసుకోవడంసాధ్యముకాదు.

మనఇంద్రియములవలనతెలిసినజ్ఞానమునువిస్తీకరించిఅంటే extrapolate

చేసిఈవిషయాలుతెలుసుకుందామనుకున్నాఅదిదుస్సాధ్యము. అందుకేపరమాత్మఅనుగ్రహము,

అచార్యులకరుణకావాలి. మనముఇంతకుముందు "అంగుష్ఠమాత్రపురుషఃజ్యోతిరివాధూమకః "

అనిపరమాత్మనుబొటనవ్రేలంతజ్యోతిస్వరూపముఅనిచెప్పినప్పుడుకూడానీలాంటివాళ్ళుసెంటీమీటర్లకొలమానంతోఊహించుకోవచ్చు. అందుకోసంచెబుతున్నాను.

ఇవన్నీపార్థివములుకాదుకనుకవాటిపరిమాణప్రమాణాలువేఱుఅనితెలుసుకోవాలి.

ఇంకశరీరాలవిషయానికివస్తే,

పంచీకరణప్రక్రియలోపంచభూతాలలోఏదిఎక్కువఉంటేఆరకంగాశరీరాలుతయారవుతాయికదా.

పృథ్వీభాగముఎక్కువుండేమనశరీరాలనుపార్థివశరీరాలనీ,

తేజోభాగముఎక్కువఉండేదేవతలవిపార్థివశరీరాలుకాకతేజశ్శరీరాలనీమనముచదువుకున్నాము.

అలాంటప్పుడువాటినిమనముమనఇంద్రియాలతోసామాన్యంగాగ్రహించలేముకనుకమనకుతెలిసినకొలమానాలువాటికివర్తించవుకూడా.

నేను: మఱిదేవతలవిపార్థివశరీరాలుకాదుకనుకవాటినికూడావేఱుగాతెలుసుకోవాలిఅంటారు. కానిఒకదేవతఆత్మ, శరీరముచాలాచోట్లెలాగుంటుంది?

మామయ్య: మనముధర్మిజ్ఞానము, ధర్మభూతజ్ఞానముఅనిచదువుకున్నాముకదా.

అందులో ధర్మభూతజ్ఞానముమనశరీరముద్వారాఅంటేమనస్సు, ఇంద్రియాలద్వారాప్రసరించడంవలనమనకువిషయ, వస్తుజ్ఞానముకలుగడంకాని, మనముకర్మలుచేయడంకానిజరుగుతుంది.

సామాన్యులమైనమనకుఇదిజీవాత్మతోకలసిఉండేశరీరముద్వారాప్రసారమువలనజరుగుతుంది.

ఇదంతామనముచూడగలచినభౌతికవిషయాలుకాదుకనుకఊహించుకోవడంకష్టము. అందువలన, మంచిఉదాహరణముకాకపోవచ్చుకాని, ఒకఉదాహరణముద్వారాచెప్పడానికిప్రయత్నిస్తాను.

నువ్వుఒకకంప్యూటర్నిదాని input output devices ద్వారాపనిచేయిస్తున్నావుఅనుకో. ఇక్కడ input output devices అంటేశరీరమూ, దానిఇంద్రియాలులాంటివికదా.మహాపురుషులు, దేవతలులాంటివారుతమశక్తితోఈశరీరాకృతులను,

పదార్థాకృతులనుతాముకల్పించగలగడంమనముమనశాస్త్రాలలోచూస్తాము, అంటేఅదివారికిసాధ్యమన్నమాట. కాని, ఆశరీరాకృతులుప్రవర్తించడానికిదానిలోజీవాత్మ, పరమాత్మఉండాలి. ఈజీవాత్మ, పరమాత్మలనుమరెవ్వరూకల్పించలేరు, పరమాత్మయేసంకల్పించాలి. "ఆత్మనాఅనుప్రవిశ్యనామరూపేవ్యాకరవాణి" అనిపరమాత్మగురించినచదువుకున్నాముకదా.

కాని,

ఇందాకామనముఅనుకున్న ధర్మభూతజ్ఞానముఒకదేవతదిఆదేవతకల్పించినశరీరాకృతులలోకూడాప్రసరించిననుకో.

అప్పుడుఒకేజీవాత్మఆయావేట్వేట్రుశరీరాలద్వారాకూడాపనిచేయించుకోవచ్చు, ఒకకంప్యూటర్వేట్వేట్రు input output devices కి wireless ద్వారాకలపబడినట్లు. అలాంటప్పుడుఒక computer నుండి, ఒక printer ద్వారాఒక printout మరొక printer ద్వారావేరొక print out వచ్చేటట్లుచేయడంఆ computer వద్దకూర్చున్ననీచేతసాధ్యమవుతుంది.

Computer లో multi processing, multiple device handling

సాధ్యమైనప్పుడుఅంతకంటేఎన్నో లెక్కలేనన్నిరెట్లుగొప్పదైనదేవతాశరీరములోనున్న జీవాత్మకుకూడావేట్వేట్రుశరీరాలతో పనిచేయడం/ చేయించుకోవడంసాధ్యముఅవుతుంది.

మనమిక్కడగ్రహించవలసినదిఅలాంటిజీవాత్మలకుధర్మభూతజ్ఞానప్రసారముఆయాశరీరాకృతులలోనిరాటంకంగాప్రసరిస్తుంది, తద్వారాపనికూడాచేయిస్తుంది.

అప్పుడుఒకేఅగ్నిదేవతపదియజ్ఞాలలోవేంచేసియుండడముసాధ్యముఅవుతుంది.

అంతేతప్పఒకజీవాత్మనుండిమరొకపదిజీవాత్మలుజన్మిస్తారనిఅర్థముకాదు.

నేను: దూర్వాసమహర్షిఅంటింబిషుడిపైకృత్యనుప్రయోగించేరుఅన్నప్పుడుకూడాఇలాగేనా?

మామయ్య: ఇలాగే అనిచెప్పలేమేమో. ఎందుకంటే,

అంతకుముందు ఉన్న కృత్యనే ఆయన తన తపశ్శక్తితో రప్పించి అంబరీషుని పై ప్రయోగించి యుండవచ్చుకూడ.

కాని విశ్వామిత్రుడు త్రిశంకువుకోసం లోకాలను కల్పించడంలాంటి విషయం చెప్పకున్నట్లు అనుకోవచ్చునేమో.

నేను: ఈ ధర్మ భూతజ్ఞాన ప్రసారము గురించి ఇంకెక్కడైనా కూడా ప్రమాణము ఉన్నదా!

మామయ్య: ఈ విషయం మనకు భగవద్విషయములోను, తత్త్వత్రయములోను కూడా వస్తుంది. అంతేందుకు,

శ్రీభాష్యములోనే ఇంతకుముందు చదువుకున్నాముకదా, ఇంకా ముందుముందు చదువుకుంటాముకూడా.

ఉదాహరణమునకు శ్రీభాష్యముద్వితీయాధ్యాయములో "అవిరోధఃచందనవత్..(సూ.2-3-4)

అన్న సూత్రములో చందనపుబిందువు ఒకచోట ఉండి దానిపరిమళము అంతటా వ్యాపించినట్లు జీవాత్మ ఒక అణుపరిమాణములో ఒక్కచోటనున్న ఈ ధర్మ భూతజ్ఞానము ఇతర ప్రదేశములందు ప్రసరిస్తుందని చెబుతారు.

అలాగే "గుణాద్వ్యలోకవత్(సూ 2-3-26)" అన్న సూత్రములో మణి,

సూర్యుడు ఒకే ప్రదేశమునందున్న నూకాంతి ఇతరమునందంతటనూ వ్యాపించినట్లు ఆత్మ ఒకచోటనున్న ధర్మ భూతజ్ఞాన ప్రసారము ఇతర ప్రదేశములందు ఉంటుంది అని చెబుతారు. అలాగే అదేద్వితీయాధ్యాయములో "ఆత్మాధికరణములో" కూడా ఈ ధర్మ భూతజ్ఞానము యొక్క సంగోచ, వికాసాలను చెబుతారు.

అందువలన, తమ శరీరములు కలిగియున్న దేవతలు పలుచోట్ల వేచేసి యుండడము సాధ్యమే అని తెలుస్తోంది.

నేను: కాని, శరీరములు అనిత్యములు, వ్యయ, పరిణామ శీలములు,

అవడంవలన ఆయా దేవతలు కూడా అనిత్యములు అయి, వారి శరీరపాతము అయినప్పుడు వారు సిద్ధమగుట సాధ్యముకాదు.

అంతేకాక వారి గురించి "అగ్నిమ్ ఆవాహయామి"

వంటి మంత్రములు కూడా వర్తించకపోవడంవలన వ్యర్థములు అయిపోతాయి.

మామయ్య: ఆ వివరణకావాలంటే తరువాత సూత్రము చూడాలి.

అమ్మ: తరువాత సూత్రము ఏమిటి మామయ్యా!

మామయ్య:

"శబ్ద ఇతి చేత్నా తః ప్రభవాత్ ప్రత్యక్షానుమానాభ్యామ్...13-27"

అంటే

శబ్ద: వేదమున తెలుపబడు (దేవతలకు)

(విరోధః అనిత్యత్యప్రాప్తిమొదలగువిరోధము)

ఇతిచేత్: కలుగునన్నచో

న: అట్లకాదు

అతః: (బ్రహ్మముమనస్సునందుండెడి)ఆఇంద్రాదిశబ్దమునుండి

ప్రభవాత్: ఆఇంద్రాదివ్యక్తులుపుట్టుటవలన(ఏలననగా)

ప్రత్యక్షఅనుమానాభ్యామ్: శ్రుతి, స్మృతులవలన

అనగా

దేవతలకుశరీరముఉన్నచోవేదమునచెప్పబడుఇంద్రాదులకుఅనిత్యత్యప్రాప్తికలుగుననిఅనినఅదియుక్తముకాదు.
ఏలననబ్రహ్మముయొక్కమనస్సునందుండుఆఇంద్రాదిశబ్దమునుండివేరొకఇంద్రాదివ్యక్తిపుట్టుచున్నట్లుశ్రుతి,
స్మృతివలనతెలియుచున్నది.

అమ్మ: కొంచెంవివరించండి, అలాగేమావాడిప్రశ్నకూడావివరించండిమామయ్యా!

మామయ్య: ఇప్పుడుప్రశ్న ఏమిటంటే, శరీరాలుపరిణామశీలముకలవి,

నశ్వరములుకనుకఈశరీరములుధరించేదేవతలుకూడాఆశరీరముఉన్నంతకాలమేఉండగలరు,

ఒకవేళఆశరీరానికిఏమయినాఅయితేవాళ్ళుసిద్ధించడమూకుదరదు,

వారినిసంబోధిస్తూచెప్పేవేదమంత్రాలుకూడావ్యర్థాలయిపోతాయికదాఅని.

"అగ్నియేలేకుండాపోతేఅగ్నిమ్ఆవాహయామిఅన్న మంత్రానికిఅర్థమేలేదుకదా, అని.

ఇక్కడమనమొకవిషయముతెలుసుకోవాలి. "వాగ్ధావివసంప్యక్తా"

అనిరఘువంశకావ్యానికిప్రారంభములోకాళిదాసులన్నట్లుఒకశబ్దములేదాపదముఉంటేదానికిఅర్థముండేఉంటుంది.

అంటేఆవస్తువో, వ్యక్తొండేఉండాలన్నమాట.

నేను: కుందేటికొమ్ముఅంటేఆవస్తువుఉండదుకదా!

మామయ్య: కుందేటికొమ్ము ఒకపదములేదాశబ్దముకాదు. టెండుపదములకలయిక. కుందేలు,

కొమ్ముటెండూఉంటాయి. కానివాటికిముడిపెట్టెకుందేటికొమ్ముఱ్ఱొండకపోవచ్చు. అంటేవాటికిముడిపెట్టలేమనిఅర్థము.

నేను: "రాముడు" అనేవ్యక్తిఉన్నాడు, ఆయనచనిపోతేఅంటేఆ "రాముడు" చనిపోతేఆశబ్దానికిఅర్థముమఱిలేనట్లేకదా!

మామయ్య: నువ్వుచెబుతున్న "రాముడు" అన్నది ఒక మనుష్యుని గుర్తించడానికి ఉపయోగింపబడే పేరు.

ఆమనిపించనిపోతే "రాముడు" చనిపోయినాడు అంటాము. అంటే ఆశక్తి ముఖం కాకుండా.

కాని మన సందర్భములో, ఇంద్రుడు, అగ్ని మొదలైన పదాలు ఒకదేవత పేరు కాక స్థానానికి సంబంధించినది.

అంటే ఒక ఇంద్రుడు అనే జీవాత్మ ఆయుః ప్రమాణము పూర్తి అయితే ఆస్థానములో మరొక ఇంద్రుడు బ్రహ్మచేత స్వజింపబడుతాడు.

"వేదేన రూపే వ్యాకరో త్సతా సతీ ప్రజాపతిః" (యజు. 2-6-2)

అని బ్రహ్మము పూర్వమున్న వేదముతో పూర్వమున్న రూపములను స్వజించెను" అని శ్రుతి వాక్యము.

"సభూః ఇతి వ్యాహరత్సభూమిమ్ అస్సజత, సభువ ఇతి వ్యాహరత్సః అంతరిక్షమ్ అస్సజత" (యజు. 2-2-4)

అని బ్రహ్మభూః అని ఉచ్చరించి భూమిని, భువః అని ఉచ్చరించి అంతరిక్షమును స్వజించినట్లు శ్రుతి చెబుతోంది.

అంటే చిత్పదార్థాలైనా, అచిత్పదార్థాలైనా బ్రహ్మమళ్ళీ ముందు లాగే వేదములో చెప్పినట్లు పునఃకల్పన చేస్తాడన్నమాట.

ఇంకా దీనికి ప్రమాణాలు చూడు.

"అనాదినిధనా హ్యేషా వా గుత్సస్థాస్వయంభువా

ఆదౌ వేదమయీ దివ్యా యతః సర్వాః ప్రసూతయః"

అనగా బ్రహ్మ ఆద్యంతములు లేని వేదమయమగు వాక్కును ఉచ్చరించగా, దాని నుండి సర్వపదార్థములు స్వజింపబడెను.

"సర్వేషామ్ సుతునామానికర్మాణి చ పృథక్పృథక్

వేదశబ్దేభ్య ఏవాదౌ పృథక్సంస్థాశ్చ నిర్మమే"

అనగా బ్రహ్మ "సర్వపదార్థముల యొక్కయు, నామముల, ఉపయోగముల,

వేర్వేరు ఆకారములను బట్టి మొట్టమొదట వేదశబ్దము

నుండి యే స్పష్టిచేసేడు" అని మనుస్మృతి (మ. స్మృ. 1-21) చెబుతుంది.

ఇక్కడ సంస్థా అంటే రూపమును లేదా ఆకారమును తెలుపుతుంది.

అలాగే విష్ణుపురాణములో

"నామ రూపమ్ సభూతానామ్ సత్త్వానామ్ సప్రపంచనమ్ వేదశబ్దేభ్య ఏవాదౌ దేవాదీనామ్ సకారసః... (వి. పు. 1-5-63)"

అనగా "బ్రహ్మము సమస్తభూతముల యొక్కయు, దేవతల యొక్కయు నామములను,

రూపములను ఉపయోగములను వేదములనుండి యే మొట్టమొదట కలుగచేసెను" అని చెబుతుంది.

దీనిని బట్టి బ్రహ్మ వేదములను ప్రకారము సమస్తచిదచిత్కారణత్వవ్యవస్థావప్పుడూ ఎలా ఉండాలో అలా ఉండేట్లు చూసుకుం

టూ ఉంటాడు.

ఒకవేళ దేనికయినా ఆయుః ప్రమాణము పూర్తి అయితే ఆస్థానములో అలాంటిది మరొకటి తీక్షణమే సిద్ధమయి ఉంటుంది.

అందువలన ఇంద్రునిలో నున్న వ్యక్తి ఆస్థానమునుండి తొలగవచ్చు. కాని, వేరొక జీవాత్మ ఇంద్రునిని పొందుతాడు తప్ప ఆ ఇంద్రునిలో దాస్థానము ఖాళీగా ఉండదు. ఆమాటకు వస్తే, ఇంద్రుడేమిటి, చతుర్ముఖ బ్రహ్మ కూడా ప్రాకృత ప్రళయనంతరము మారుతాడు,

నేను: అంటే?

మామయ్య: అందరికంటే ఎక్కువ పుణ్యము చేసిన జీవాత్మకు కదా చతుర్ముఖ బ్రహ్మ పదవి లభిస్తుంది.

ఈయన కూడ ఆయుః ప్రమాణము ఉన్నది,

దాని తరువాత అంటే ప్రాకృతిక ప్రళయము తరువాత మరొక జీవాత్మకు ఆ చతుర్ముఖ బ్రహ్మ పదవి లభిస్తుంది.

నేను: ఇక్కడ సూత్రములో "ప్రత్యక్ష అనుమానాలు" అని ఉంటే మీరు అర్థము శ్రుతులు, స్మృతులు అని చెప్పే రెండుకు?

మామయ్య: మామూలుగా మనము అనుకోనే ప్రత్యక్ష,

అనుమానాలనే అర్థము ఇక్కడ కుదరదు కనుక ప్రత్యక్షముగా పరమాత్మనుండి వచ్చిన శ్రుతిని ప్రత్యక్షమనీ,

దాని ఆధారముగా అంటే ప్రత్యక్షము ఆధారముగా వచ్చిన స్మృతిని అనుమానమనీ మనము అర్థము చేసుకోవాలి.,

నేను:

ఒక ఇంద్రుడనే జీవాత్మ తొలగిపోతే మరొక జీవాత్మ ఆస్థానములో ఉంటాడు కనుక ఆ ఇంద్రుని శబ్దానికీ నాశనము లేదు అన్నారు.

కాని, మీరు ఇండాకా, ప్రాకృతిక ప్రళయము అని చెప్పే అప్పుడు చతుర్ముఖ బ్రహ్మ ఆయువు కూడా తీరిపోతుంది అన్నారు.

కనీసము చతుర్ముఖ బ్రహ్మ ఉంటే ఒక ఇంద్రుడు పోతే అలాంటి మరొకరిని రూపకల్పన చేయవచ్చు, వేదాన్నో,

శాస్త్రాన్నో చూసుకొని. మఱి, ఆయన కూడా ప్రళయ సమయములో లేకుండా పోతే, మఱి తరువాత పరిస్థితి ఏమిటి?

అలాంటప్పుడు వీటిని వేటిని నిత్యము అని చెప్పలేము కదా! వేదాలు కూడా కనుమరుగు అయిపోతాయి కదా! మఱి ఇండాకా

"అనాదినిధనా..." అంటూ ఈ వేదాలకు పుట్టుక, వినాశము లేదంటున్నారు?

మామయ్య: ఆవివరాలకు తరువాత సూత్రము చూడాలి

అమ్మ: తరువాతి సూత్రము ఏమిటి మామయ్యా!

మామయ్య:

"అత ఏవచ నిత్యత్వమ్....1-3-28"

అంటే

అత ఏవ: శబ్దస్మరణ పూర్వకముగా ఆయా పదార్థములను సృజించుట బట్టియే

నిత్యత్వమ్: వేదములకునిత్యముఅయిఉన్నవి.

అనగా

బ్రహ్మసృష్టియందుఆయాపదార్థములనుతత్తచ్చబ్బస్మరణపూర్వకముగాసృజించుటచేతవేదములునిత్యములయినవి.

అమ్మ: కొంచెంవివరించండిమామయ్యా!

మామయ్య: మనముబ్రహ్మసృష్టిఎలాచేసేడోతెలుసుకుండాము. "మంత్రకృతోవృణీత"

అనగామంత్రములనునొనర్చినవానివరించుచున్నాడు, "నమఋషిభ్యఃమంత్రకృద్యుః"

అనగామంత్రములనునొనర్చినఋషులకునమస్కారము, "అయమ్యఃఅగ్నిఃఇతివిశ్వామిత్రస్యసూక్తమ్" అనగా

"అయమ్యఃఅగ్నిః" అనుమంత్రమునకువిశ్వామిత్రుడుద్రష్ట"

ఇటువంటివేదమంత్రములనుప్రజాపతిఅయినబ్రహ్మస్మరించి, ఆయాసూక్త, మంత్రకారులైనవశిష్ట, కాశ్యపాదిమహర్షులఆకారములను, శక్త్యాదులనుపరామర్శించి తత్తత్ప్రకారంగావారినిఆయాఆకార, శక్త్యాదులనుకలవారిగాసృజించి, వారినిఆయామంత్రములద్రష్టలుగాఅయేకార్యములోనియోగిస్తాడు.

వారుకూడాతమకుప్రజాపతివలనలభించినశక్తిచేతఆయాకార్యములకుతగినతపస్సుచేసిఆయావేదమంత్రములకుద్రష్టలవుతారు. ఆవేదమంత్రాలుఎల్లప్పుడూఉన్నవే.

ఈవశిష్టాదిమహర్షులువాటినితమతపశ్శక్తిచేతస్వరాక్షరలోపములుఏమీలేకుండాకనిపెట్టితరువాతవారికిఅందచేస్తూవచ్చేరు.

అందుచేతవేదములకునిత్యత్వభంగములేదు.

నేను: కానినేనుఅంటున్నది,

ఆచతుర్ముఖబ్రహ్మ ఆయుర్దాయమేపూర్తిఅయిపోతేఅప్పుడుమొత్తముఅంతానాశనముఅయిపోతుందికదా, వేదాలతోసహా.

అప్పుడువేదాలనిత్యత్వమూపోతుంది. తరువాతవిప్పుడైనావచ్చినమరోకచతుర్ముఖబ్రహ్మకుఇంద్రుడెవరో,

చంద్రుడెవరోఏమిచేస్తారోతెలుసుకుందికేవేదముకూడాఉండదు.

మామయ్య: నువ్వుఅంతానాశనముఅయిపోతుందిఅంటున్నావు. నాశనముకాదులయముఅవుతుంది.

గుర్తుందాగజేంద్రమోక్షణములోపోతన "జగమెవ్వరిలోపలనుండువలీననమై" అంటాడు. "ప్రళయాలు"

ముఖ్యంగామూడురకాలుచెబుతారు, నిత్య, నైమిత్తిక, ప్రాకృతికప్రళయాలని. "ఆత్యంతికప్రళయము"

అనిమరొకప్రళయాన్నికూడాచెబుతారనుకో.

వీటిలోమనముఇప్పుడుతెలుసుకోవలసినవిసృష్టికిసంబంధించిననైమిత్తికప్రళయము, ప్రాకృతికప్రళయముఅన్నవి.

పరమాత్మ సృష్టిచేయాలని సంకల్పించినప్పుడు చతుర్ముఖ బ్రహ్మ సృష్టింపబడుతాడుకదా.

అంటే తరువాత జరిగే సృష్టినంతా పరమాత్మ చతుర్ముఖ బ్రహ్మ ద్వారా చేయిస్తాడన్నమాట. మనకు పగలు,

రాత్రి ఉన్నట్లే ఆ చతుర్ముఖ బ్రహ్మ కు కూడా పగలు, రాత్రి ఉంటాయి. అయితే ఆయన పగలు, రాత్రి పరిమాణాలు వేరు.

ఆయన పగటికాలము 1000 చతుర్యుగాలకాలము. రాత్రికూడా అంతే అంటే 1000 చతుర్యుగాలకాలము అన్నమాట.

ఒక చతుర్యుగము అంటే 12000 దేవ సంవత్సరములు. ఒక దేవ సంవత్సరము అంటే 360 మనుష్య సంవత్సరాలు.

అంటే చతుర్ముఖునికి ఒక పగలు అంటే 43,20,000

మనుష్య సంవత్సరాలన్నమాట. చతుర్ముఖునికి ఒక పగలు అయితే ఆయన నిదురపోతాడుకదా.

దీనిని నైమిత్తిక ప్రళయము అని అంటారు. ఈ సమయములో భూ, భువ, సువలోకములు మాత్రములయము చెందుతాయి.

ఆయన మళ్ళీ నిద్రనుండి లేవగానే అన్నీ మామూలుగా ఉత్పన్నమవుతాయి,

అంటే ఆయన చేత ఉత్పన్నములు చేయబడుతాయి.

"ఏష నైమిత్తిక ప్రోక్ష ప్రళయో యత్ర విశ్వస్య ట్యేతే సంతాసనో నిత్యమ్ ఆత్మ సాత్త్వ త్యచ ఆత్మ భూః" అని వేదము చెబుతుంది.

అంటే చతుర్ముఖ బ్రహ్మ వేదశబ్దముల ప్రకారము ఇంద్రాదులను,

ఆయాలోకములలో చేతనా చేతనములను తాను స్మరించడంచేత వారిని మళ్ళీ పూర్వము ప్రకారము సృజిస్తాడన్నమాట.

కాని ఈ చతుర్ముఖ బ్రహ్మ ఆయుఃపరిమాణము 100 ఏళ్ళు, ఒక్కొక్క సంవత్సరానికి 360 రోజులు.

అంటే చతుర్ముఖ బ్రహ్మ ఆయుఃపరిమాణము $100 \times 360 \times 2 \times 4320000$ మనుష్య సంవత్సరాలు అన్నమాట.

నాకంటే నీకు లెక్కలు బాగా వచ్చును కనుక లెక్కపెట్టుకో. ఈ ఆయువు అయిపోతే ఆయన,

ఇంకా ఆయనలోకములో అంటే సత్యలోకములో ఉన్నవారు ముక్తి పొందుతారు, అంటే పరమపదానికి వెళ్ళిపోతారు.

అప్పుడు అన్ని లోకాలూ పరమాత్మలో లయమైపోతాయి. ఈస్థితిని ప్రాకృతిక ప్రళయమని అంటారు.

అప్పుడు పరమాత్మ తప్ప మరేమీ ఉండదన్నమాట.

తరువాత మళ్ళీ పరమాత్మ తనలో లయమైపోయి, సూక్ష్మావస్థలో నున్న జీవులను కనికరించి,

వారిని తన వద్దకు రప్పించుకొనగోరి ఆ జీవులకు తన దగ్గరకు రావడానికి మరొక అవకాశము ఈ యడానికి తరువాత మళ్ళీ సృష్టికా

ర్యానికి సంకల్పిస్తాడు.

నేను: అంతా బాగానే ఉంది కాని, అలా ప్రప్ట అయిన చతుర్ముఖ బ్రహ్మ,

శబ్దరూపమైన వేదము కూడా అప్పుడు నశిస్తున్నాయి కదా,

మళ్ళీ మరొక జీవాత్మను పరమాత్మ చతుర్ముఖ బ్రహ్మ గా సృష్టించినా అతను శబ్దస్మరణ పూర్వకముగా సృజించుదామంటే శబ్ద

మేలేదాయె. అందువలన వేదాలు నిత్యము లని చెప్పలేము. వేదాలేకపోతే మఠి తరువాత కథనడిచేదెలా,

అదేలోకవ్యవహారమూ అదీ.

మామయ్య: కొంచెం తొందరపడుతున్నట్లున్నావు. నాశము కాదు అని మనము ముందు చెప్పుకున్నాము.

మనము ఇంకా సంపూర్ణముగా సమాధానము చెప్పుకునేందుకు తరువాత సూత్రము కూడా చూద్దాము.

అమ్మ: అలాగేమామయ్యా, ఏమిటిఆసూత్రము!

మామయ్య:

సమాననామరూపత్వాత్ప్రత్యవృత్తావపిఅవిరోధోదర్శనాత్స్మృతేశ్చ...1-3-29"

అంటే

ఆవృత్తావపి: ప్రాకృతికప్రళయమువచ్చినను

సమాననామరూపత్వతే:

ఆప్రళయమునకుపూర్వముపదార్థజాలమునకుఏనామరూపములుండెనోఅవియేనూతనసృష్టియందునుకల్గుటచే

దర్శనాతే: శ్రుతిచేతను

స్మృతేశ్చ: స్మృతులవలననూ(తెలియుటచేత)

అవిరోధః: (వేదములునిత్యములుఅగుటకు)విరోధములేదు.

అనగా

ప్రాకృతికప్రళయమునఆప్రళయమునకుపూర్వముపదార్థములకుఎట్టినామ,
రూపములుండెడివోనూతనముగాసృష్టింపబడినప్పుడుకూడాఅవియేకలుగుననిశ్రుతులు,
స్మృతులునుచెప్పుటచేతవేదములునిత్యములనిచెప్పుటలోవిరోధములేదు.

అమ్మ: కొంచెంవివరించండిమామయ్య!

మామయ్య: ఆప్రళయసమయంలో ఈచిదచిత్తులన్నీ సూక్ష్మరూపములోపరమాత్మతోఊంటాయనిచెప్పుకున్నాముకదా,
అలాగేశబ్దముఅనగావేదముకూడాపరమాత్మతోనేఊంటుంది.

అందువలననేలయముఅవుతుందిఅనిఅంటాముకానినాశముఅనికాదు.

ఇంకఆప్రళయానంతరముపరమాత్మపూర్వమువలెజగత్తునుసృష్టింపబూని "బహుస్యామ్" అని

"అనేకములుగాఅగుదును" అనిసంకల్పించితనయందుశక్తిమాత్రావశేషములుగాలీనమైయుండుభోగ్య,

భోక్తృపదార్థజాతమునుఅంటేఅచిత్తును,చిత్తునువిభజించి, మహాదాదులుగబ్రహ్మాండమునుఅతటిన్,

చతుర్ముఖబ్రహ్మనూపూర్వమున్నట్లేసృజించివెనుకటివిశేషములతోకూడియున్నవేదములనుబయల్పరచిచతుర్ము

ఖబ్రహ్మకుఉపదేశించిపూర్వమువలెఅతనినిదేవాద్యాకారముగలజీవులనుసృష్టించుజగత్సృష్టికార్యమునందునియమిస్తా

డు. దీనినే "ఆనుపూర్వ" అనిపూర్వమున్నట్లేఅనిచెబుతుందిశాస్త్రము.

పరమాత్మ తాను ఆచతుర్ముఖ బ్రహ్మ కు అంతరాత్మ యై ఉంటాడు. అంటే ఆ సమస్త జ్ఞాన గుణకుడు, స్వరూపుడు అయిన పరమాత్మ యే మళ్ళీ సృష్టి కార్యమంతా చేస్తాడు లేదా చేయిస్తాడు. ఆయనకు తెలియకపోవడం ఉండదు కదా. అందువలన మళ్ళీ పూర్వము లాగే అన్ని లోకాలూ, ఇంద్రాదిదేవతలూ అన్నీ సంభవము అవుతాయి. పరమాత్మ అందిచ్చిన వేదమునే చతుర్ముఖ బ్రహ్మ అదే క్రమ, విశేషాలతో సృరించి, పరిస్తూ, పాటిస్తూ ఉండడము వలన వేదములు అపౌరుషేయాలు, అంటే ఒక జీవుని చేత కల్పించబడినవి కాదు, పరమాత్మ ఉద్భావన, నిశ్చాసాలలాంటివి. అందువలన అవి నిత్యములే.

శ్వేతాశ్వతర ఉపనిషత్ (6-18) "యో బ్రహ్మణ మిద్దా తి పూర్వమ్యో వై వేదాంశ్చ ప్రహీణో తి తస్మై" అనగా "ఎవడు చతుర్ముఖ బ్రహ్మను సృజించి అతనికి వేదములను ఉపదేశించుతున్నాడో" అనుచు పరమాత్మ యే శ్రుతి ప్రదాతగా చెబుతుంది కదా.

పరమాత్మ తోటే ఎప్పుడూ ఉండే శ్రుతులను నిత్యములు కావు అని అనలేము కదా. మనుస్మృతి కూడా "ఆసీది దవ్త మో భూతమ్ (మను 1-5)" మొదలుకొని "సోఽభిధ్యాయ శరీరాత్స్వాత్సిక్షురివివిధాః ప్రజాః

అపవనససర్ణాదౌ తాసు వీర్యము పాస్యజత్

తదండమభవద్దైమమ్మహస్రాంశుసమప్రభమ్

తస్మిన్ సృష్టే స్వయమ్బ్రహ్మ సర్వలోకపితామహః"

అనగా పరమాత్మ సంకల్పించి తన శరీరమునుండి నానావిధములైన ప్రజలను సృజింపదలచి ముందుగా జలమును సృజించెను. ఆ జలమున వీర్యమును చెను. అది సువర్ణవర్ణముతో సూర్య ప్రభకల బ్రహ్మాండమాయెను.

ఆ అండమున సర్వలోకపితామహుడగు చతుర్ముఖ బ్రహ్మ జన్మించెను." అని చెబుతుంది

ఇంక పురాణముల వాక్యాలు చూద్దాము.

"తత్ర సుప్తస్య దేవస్య నాభౌ పద్మ మజాయత. తస్మిన్ సద్మే మహాభాగవేదవేదాంత పారగః

బ్రహ్మోత్పన్నః సతేనోక్తః ప్రజాస్సజమహామతే"

అనగా "యోగనిద్రలో నున్న పరమాత్మ యొక్క నాభి యందొక పద్మము పుట్టెను.

ఆ పద్మమున వేదవేదాంత పారగుడగు చతుర్ముఖుడు జన్మించెను.

అంతట పరమాత్మ అతనికి ప్రజలను సృజింపుమని పలికెను"

"పరో నారాయణో దేవః తస్మాత్తాతః చతుర్ముఖః" అనగా "పరమాత్మ అయిన నారాయణుని వలన చతుర్ముఖ బ్రహ్మ పుట్టెను. "

"ఆది సర్గమ్ అహమ్వక్ష్యే" అనగా "మొదటి సృష్టి గురించి చెప్పుచున్నాను" అని ప్రారంభించి

"సృష్ట్యా నారయో మస్తిస్థితో హమ్యేన స్యాన్మే నామనారాయణేతి

కల్పేకల్పేతత్రశయామిభూయఃసుప్తస్యమేనాభిజన్యద్యధాబ్జమ్

ఏవమ్భూతస్యమేదేవినాభిపద్మేచతుర్ముఖఃఉత్పన్నస్సమయాచోక్తప్రజాస్సజమహామతే"

అనగా

నారమనబడుఉదకమునుస్పృశించినేనందులోనుండుటచేతకూడానాకునారాయణుడనుపేరుకల్గినది.

నేనుప్రతికల్పమునందుఅందుశయనించుచున్నాను.

యోగనిద్రయందుఉన్నప్పుడునానాభికమలమునచతుర్ముఖబ్రహ్మపుట్టెను.

ప్రజలనుస్పృశింపమనిఆచతుర్ముఖబ్రహ్మకుచెప్పేతిని"

ఇట్టిపురాణవాక్యములుఅన్నీప్రాకృతికప్రళయసమయమునసమస్తముపరమాత్మయందుండునని,

పరమాత్మసంకల్పానుసారమేమళ్ళీసృష్టికార్యముజరుగుననీచెబుతాయి.

అందుచేతవేదమునాశనముఅవడమూజరుగదు. చతుర్ముఖబ్రహ్మమారడమువలనసృష్టికార్యమునకుఇబ్బందిలేదు, ఎందుకంటేఅంతాజరిపించేదిఅవ్యయుడు, సమస్తజ్ఞానసంపన్నుడైఅయినపరమాత్మయేకదా!

నేను: తత్త్వత్రయములోఈమూలప్రకృతిపరిణామక్రమాన్ని, అంటేఅచిత్పదార్థముక్రమంగాఅవిభక్తతమస్సు, విభక్తతమస్సు, అక్షరము, అవ్యక్తము, గుణసామ్యస్థితి, తరువాతగుణవైషమ్యము, మూలప్రకృతి, తరువాతమహాదహంకారాలూ, ఆఅహంకారమునుండివైకారికము, త్రైజసము, భూతాది, వీటినుండిమనశరీరాలూ, ఇంద్రియాలూ, మనస్సు, అలాగేమొత్తం 14 లోకాలూ....ఇలావిశ్వముఅంతాఎలాతయారయిందోచెబుతారుకదా. ఇలాపురాణాలు, శాస్త్రాలూవేరువేరుగాచెప్పినప్పుడుఎలాఅర్థంచేసుకోవాలి?

మామయ్య: "అనుక్తమ్అన్యతోగ్రాహ్యమ్"అనిశ్రుతికివిరుద్ధంగాలేనప్పుడుమిగిలినఇతిహాస, పురాణాలవిషయముఅంగీకరించవచ్చును. తప్పులేదు. తత్త్వత్రయములోఆవిషయాలుఅన్నీచెప్పినది "అచిత్ప్రకరణము" లో. ఎందుకంటేఅక్కడచెప్పబడినది "అచిత్తు" గురించి, అందువలనపిళ్ళైలోకాచార్యులవారువివరంగాచెప్పారు. ఇక్కడఆవివరాలన్నీఅక్కరలేదుకదా, ఆనుపూర్వంగాపరమాత్మసృష్టికార్యమునిర్వహింపజేస్తాడుఅన్నదేఇక్కడమనకుకావలసినది.

నేను: మీరిందాకాచెప్పిన "నిత్యప్రళయము" అంటేఈజీవులకుసంభవించేమరణాలనీ, "ఆత్యంతికప్రళయము" అంటేపరమపదముపొందడమనీకదాఅర్థము.

మామయ్య: అవును.

నాన్నగారు: కాని, కొన్ని బ్రహ్మవిద్యలలో ఉపాస్యలు దేవతలు, ఉపాసనాఫలము దేవతాస్థానము అని విన్నాను.

ఉదాహరణమునకు, మధువిద్యను తీసుకో, దానిలో ఉపాస్యడు ఆదిత్యుడు.

ఉపాసనచేయడం వలన ఫలము తరువాత వసువుగానో, రుద్రుడుగానో, ఆదిత్యుడుగానో, మరుత్తుగానో అవడం.

ఇదెలా ఉంటుందంటే ఒక కలెక్టరుగారు, తాను కలెక్టరు అవడానికి కలెక్టరునే ప్రార్థించినట్లుంటుంది.

అప్పటికే కలెక్టరుగా ఉన్నవాడు కలెక్టరు అవడానికి ప్రార్థించడానికి అవసరమూ ఉండదు,

అంతే కాక అలా చేయడం హాస్యాస్పదము కాదా! అది పదవ తరగతి ఉత్తీర్ణుడైనవాడు,

పదవ తరగతి ఉత్తీర్ణుడవడానికి పదవ తరగతి ఉత్తీర్ణుడైనవాడిని ప్రార్థించినట్లుంటుంది.

మామయ్య: ఆ వివరాలకు తరువాత అధికరణము చూడాలి.

అమ్మ: తరువాతి అధికరణము ఏమిటి మామయ్యా!

మధ్యధికరణము:

మామయ్య: మధ్యధికరణము అని, దీనిలో పూర్వపక్షానికి టెండు సూత్రాలు,

సిద్ధాంతము చెప్పడానికి ఒక సూత్రము ఉన్నాయి.

అమ్మ: మామూలుగా, ఇప్పటివరకూ, ఒకే సూత్రానికి, పూర్వపక్షము చెప్పి, తరువాత దానికే సిద్ధాంతము చెబుతారు కదా.

అలా కాకుండా, ఈ అధికరణములో పూర్వపక్షానికి టెండు సూత్రాలూ, వాటిని,

ఖండించి సిద్ధాంతాన్ని బలపరచడానికి ఒక సూత్రము వేటుగా ను ఉన్నాయన్నమాట. అదెందుకు అలాగ!

మామయ్య: బావ ఇందా కా అన్నట్లు, జైమిని మహర్షి కూడా అలాగే అభిప్రాయపడ్డారట,

అంటే దేవతలకు మధువిద్యలాంటి బ్రహ్మవిద్యలయందు అధికారము లేదని.

అలా ఆయన అభిప్రాయాన్ని టెండు సూత్రాలలో ముందు చెప్పి,

తరువాత జైమిని మహర్షి గురువుగా రైన వ్యాసులవారు తమ అభిప్రాయాన్ని మూడవ సూత్రములో చెప్పారు.

అమ్మ: ఈ మధువిద్య ఎందులో ఉంది.

మామయ్య: చాలా బ్రహ్మవిద్యలలాగే ఇది కూడా ఛాందోగ్యోపనిషత్లోదే. మూడవ అధ్యాయములో వస్తుంది.

నిజానికి ఈ ప్రస్తావన నాలుగు వేదాలలో ను ఉంది.

ఆవిషయము ఛాందోగ్యోపనిషత్లో మూడవ అధ్యాయములో పొందుపరచబడినదన్నమాట.

అమ్మ: ఏవిషయము?

మామయ్య: "అసావాఆదిత్యోదేవమధు" అంటూఆదిత్యుడుదేవతలకుమధువు. కిరణములుఆతేనెటీగలగుడ్డు, ఆపట్టులోనుండునీటిఆవిరి, సూర్యునితాపమువలనవర్షిణినీటికణాలుఅంటూఆదిత్యునిదేవతలయొక్క "మధువు" అనగాఅత్యంతభోగ్యమైనదానిగాఈభాందోగ్యోపనిషత్మోదటిఖండములోచెప్పబడినది.

అలాగేఆదిత్యునికిరణములను, ఆయనవివిధభాగాలను, వాటివిశేషాలనూఅద్యుతంగావర్ణిస్తూతరువాతఖండాలుకూడాకొనసాగుతాయి.

ఆఖండములో

"తద్యత్ప్రథమమేఅమృతమృతద్వసవఉపజీవంతిఅగ్నినాముఖేననవైదేవాఅశ్నంతినపిబంతిఏతదేవామృతమ్మృష్ట్యాత్సప్యంతి

"

అనగా "మొదటపొందబడినఅమృతమైనమధువునుననుభవించుచూవసువులుఅగ్నినిశిరస్సుపై (అనగాతపోఽగ్ని) గలిగినివసించెదరు. నిజమునకుఈదేవతలుమఱోమియుభుజింపరు, త్రాగరు, వారుకేవలముఈమధువునుచూచుటవలనతృప్తిపొందుచుందురు"

అని "ఆమధుపదార్థమునుచూచుటఅనగాఅనుభవించుటయేవారికినమ్మాళ్వారుఅన్నట్లుధారకము, పోషకముభోగ్యమునైఉంటుందని" చెబుతారు.

ఈఖండములోమూడవమంత్రములో

"సయఏతదేవమమృతమేదవసూనామేవైకోభూత్వాగ్నినైవముఖేనఏతదేవామృతమ్మృష్ట్యాత్సప్యంతిసయఏతదేవరూపమ్ అభినంవిశంతిఏతస్మాత్తూపాదుదేతి"

అనుచుఎవరీఅమృతమునుఇట్లుపాసించుదురోవారు "వసువులు" అవుతారనితదుపాసనాఫలమునుచెబుతారు.

ఇలాగేతరువాతఖండాలలోఇలాఉపాసించినవారురుద్రులుగాఅవుతారనీ, ఆదిత్యులుగాఅవుతారనీఇలాచెబుతూసాగుతుందిఉపనిషత్తు.

నేను: వీరందరూఎవళ్ళు?

మామయ్య: మనముముప్పదిమూడుకోట్లదేవతలుఅనిఅంటూంటాముకదా,

అంటేముప్పదిమూడుదేవతలవర్గములన్నమాట. ఈముప్పదిమూడుఅంటేఅష్టవసువులు, ఏకాదశరుద్రులు, ద్వాదశాదిత్యులు, ఇద్దరుఅశ్వినీదేవతలుఅనిచెబుతారు.

ఇక్కడవేటోయిగామధువునుఉపాసించినవారువేటోయిదేవతావర్గాలుఅవుతారుఅనిచెబుతున్నారన్నమాట.

నేను: ఓహో, అర్థమయింది, ఈమధువిద్యను అభ్యసించి, ఉపాసిస్తే ఆయా దేవతలు అవుతారన్నమాట. మఱి...

మామయ్య: మధువిద్యకూడా బ్రహ్మవిద్య అని మరచిపోకూడదు.

బ్రహ్మవిద్య అన్న తరువాత బ్రహ్మగురించి ఉపాసన అవాలి, బ్రహ్మనందమే ఫలము కావాలి.

అది మరచిపోతే ఇలాంటి చిక్కులే వస్తాయి.

నేను: కాని, మీరు చెప్పినదానిని బట్టి ఇక్కడ ఆటోండా వర్తిం దవు. ఉపాసించేది తేనెను,

సరే ఆమధువు అంటే ఆదిత్యుడు అని మొదట మంత్రములో చెప్పే రుకనుక ఆదిత్యుడినే అనుకోండి, ఆయనా ఒకదేవతే.

ఇంక ఉపాసనకు వసువో, రుద్రుడో, ఆదిత్యుడో అవడం అదే ఏదో ఒకదేవత అవడం అంటే ఫలితమూ దేవతారూపాన్ని పొందడం, అంతేకదా!

మామయ్య: ఆవిషయము తెలుసుకొనేందుకే మనము అధికరణము చదువుకొనేది.

అమ్మ: చెప్పండి మామయ్యా! అందులో మొదటి సూత్రము ఏమిటి?

మామయ్య:

"మధ్యాధిష్వ సంభవాదనధికారస్తైమిని: ...1-3-30"

అంటే

మధుఆదిష్ఠ: మధువిద్యమొదలగు బ్రహ్మవిద్యోపాసనములయందు,

అసంభవాత్: వస్వాదిదేవతలకు ఉపాసనా యోగ్యత సంభవింపదు, కావున

అనధికారమ్: వారికి బ్రహ్మవిద్యాధికారము లేదని

జైమిని: జైమినిముని

(తలచుచున్నారు)

అనగా

మధువిద్యమొదలగు బ్రహ్మవిద్యల ఉపాసనములయందు వస్వాదిదేవతలకు ఉపాసనా యోగ్యత సంభవింపదు కనుక దేవతలకు బ్రహ్మవిద్యాధికారము లేదని శ్రీజైమినిముని తలచుచున్నారు.

అమ్మ: కొంచెం వివరించండి మామయ్యా!

మామయ్య:

మనంముందుఅనుకొన్నట్లుగావస్వాదులుమధువిద్యఉపాసనవలనతిరిగివస్వాదిపదవులనుసంపాదించుకుంటారుఅంటే ఆబ్రహ్మవిద్యవ్యర్థమేకదా! ఈమధువిద్యయందు,
 "ఋగ్వేదాదులలోప్రతిపాదించబడునట్టికర్మమునుఅనుష్ఠించుటచేసంపాదించబడునదియును,
 కిరణములద్వారాపొందబడునట్టిరసమునకుఆశ్రయమగుటచేమధువనిపిలువబడునట్టియునుఅయినఆదిత్యునియొక్కకి
 రణములువస్వాదులచేభుజింపబడునవిఅనినట్లుఉపాసించవలసినవిఅనీ, అందులకుఫలమువస్వాదిపదవిఅనీ"
 ఛాందోగ్యోపనిషత్సైబుతుందికదా.

ఈఆదిత్యుడుదేవతలకుమధువని ("అసావాఆదిత్యోదేవమధు") ప్రారంభించి
 "మొదటపొందవలసినఅమృతమునువసువులుఅనుభవించుచున్నారని"
 చెప్పి("తద్యత్ప్రథమమేఅమృతమ్మత్వద్వసవఉపజీవంతి") అనిచెప్పి
 "ఎవడీఅమృతమునుఇట్లుఉపాసించుచున్నాడోఅతడువసువులలోఒక్కడైఅగ్నిద్వారాఅమృతమునుచూచిత్వస్తుడవుతు
 న్నాడు" ("సయఅతదేవమమృతమ్వేదవసూనామేవైకోభూత్వాఅగ్నినైనముఖేనైతదేవామృతమ్మష్టాత్సప్యతి")
 అనిచెబుతున్నాయిఈమంత్రాలు. దీనినిబట్టి
 "మధ్వాదివిద్యలకుదేవతలకుఅధికారముఉండడానికిఅవకాశములేదుకనుకదేవతలకుబ్రహ్మవిద్యలకధికారములేదుకదా
 " అనిజైమినిమునిఉద్దేశ్యముఅనిచెబుతున్నారు.

నేను: అంతేకాక, దేవతలుతమఉజ్జీవనముకోసందేవతలకుకాకుండాపరమాత్మనుకదాఉపాసనముచేయవలసినది,
 ఒకమేనేజరుతనపదోన్నతికిమరొకమేనేజరుకుకాకఉన్నతాధికారికిఅదే CMD
 గారికికదాతనవినతిపత్రముసమర్పించవలసినది!

మామయ్య: ఆవిషయముతరువాతసూత్రములోచెబుతున్నారు..

అమ్మ: ఏమిటిఆసూత్రముమామయ్యా!

మామయ్య:

"జ్యోతిషిభావాచ్చ...1-3-31"

అంటే

జ్యోతిషి: పరమాత్మవిషయమునందు

భావాత్: దేవతలకుఉపాసనముఉండుటవలన

చ: కూడ

(దేవతలకుబ్రహ్మవిద్యాధికారములేదు).

అనగా

పరమాత్మోపాసనముదేవతలకుఉన్నట్లు (శ్రుతులవలన)

తెలియుటవలనకూడఈమధువిద్యాదిబ్రహ్మవిద్యలఉపాసనమునకుదేవతలకుఅధికారములేనట్లుతెలియుచున్నది.

అమ్మ: కొంచెంవివరించండిమామయ్యా!

మామయ్య: బృహదారణ్యకోపనిషత్తు "తష్టేవాజ్యోతిషాష్ట్యాతిఃహోపాసతేఽమృతమ్" (బృ 6-4-16) అని

"దేవతలుఆపరమాత్మనుజ్యోతిస్సులకుజ్యోతిస్సుగను, ఆయుస్సుగను, అమృతమునుగనుఉపాసించుచున్నారు"

అనిచెబుతుంది. ఈపరబ్రహ్మోపాసనముమనుష్యులకు, దేవతలకుఒక్కటేఅయినా,

దేవతలనుపరబ్రహ్మోపాసకులుగాప్రత్యేకించిదెప్పుటవలనదేవతలుపరబ్రహ్మోపాసకులేఅవాలికాని,

ఇతరదేవతేపాసకులుకారనితెలుస్తోందికదా. ఒకసైనికుడు, ఆసీనాసమూహనాయకునికి,

రాజుగారికిఇద్దరికీనమస్కారంచేయాలి.

కానిఒకసీనాసమూహనాయకుడురాజుగారికిమాత్రంనమస్కారంచేస్తేదాలుఅన్నట్లుగా.

అందువలనవస్వాదిదేవతలకుఈమధువిద్యాదులఉపాసనకుఅధికారములేదుఅంటారుజైమినిముని.

అమ్మ: బాగానేఉంది. మఱిదీనికీభగవద్రామానుజులుఏమిసమాధానముచెప్పిరో.

మామయ్య: దానికీతరువాతసూత్రముచూడాలి.

అమ్మ: ఏమిటిఆసూత్రముమామయ్యా!

మామయ్య:

"భావన్తుబాదరాయణోఽస్తిహి...1-3-32"

అంటే

భావమ్: (వస్వాదిదేవతలకుమధువిద్యాదులఉపాసనవిషయంలోఅధికారముండుటయను)భావమును

బాదరాయణః: వ్యాసమహర్షి (తలచుచున్నాడు)

అస్తిహి: (అట్టిస్థితివారికి) కలదుకదా!

కొందరుతాములొకకసుఖములననుభవించి, అటుపిమ్మటపరబ్రహ్మనుభవముపొందగోరవచ్చును.

ఉదాహరణమునకుద్భవుడుతనతండ్రిఅంకమునుఆశించగావానిపినతల్లి

"నీకుతండ్రిఅంకముగానిరాజ్యముగానిపొందుటకుఅర్హతలేదు" అనిపోమ్మంటుంది.

అప్పుడుద్భవుడుతీవ్రమైనతపస్సుచేసిశ్రీమన్నారాయణనిప్రత్యక్షముచేసుకుంటేఅప్పుడుపరమాత్మద్భవునికోరికమేరకు అత్యున్నతస్థానమునుఇవ్వడంతోబాటు,

ద్భవునికీఅతనితపస్సునకుకారణమైనఆయనతండ్రిరాజ్యాధికారముకూడాఇచ్చి,

ఆరాజ్యపాలనమైనపిదపతానుఅత్యున్నతస్థానాన్నికూడాపొందవచ్చును" అనిచెబుతాడు.

అదేవిధంగాకొందరుకల్పాంతములోదేవసుఖములననుభవించిఅటుపిమ్మటపరమాత్మానుభవముపొందగోరవచ్చును.

పరమాత్మానుభవముకాకదేవతాసుఖములనుఇష్టపడేవారున్నారాఅంటేఅటువంటికోందరైనాఉండవచ్చుకదా.

అందువలన, అట్టివారుకల్పాంతములోవస్వాదిరూపముపొంది, అదిముగిసినతరువాతపరబ్రహ్మనుపొందుతారన్నమాట.

"నహవాఆస్మాఉదేతిననిమ్రోచతిసకృద్ధివాహైవాస్మైభవతియవితామేవమృత్యోపనిషదమ్వద (ఛా.ఉ. 3-11-3)"

అనగాఎవడుకామధువిద్యారూపమైనబ్రహ్మోపాసనమునుఅధిష్టించుచున్నావానికీసూర్యుడుఉదయించినను, అస్తమించిననుఒక్కటే.

అతనికెల్లప్పుడుపగలుగనేఉండునుఅనుశ్రుతివాక్యములోమధువిద్యబ్రహ్మోపాసనయందేచెప్పబడింది.

"నతత్రసూర్యోభాతి..." అనుశ్రుతివాక్యముగుర్తుందికదా,

ఇట్లుఆదిత్యాదులలెక్కలేకుండాఎల్లప్పుడూస్వయంప్రకాశకముగానుండుశతానీకకోటిసూర్యసమప్రభుడు,

పరమపదనాధుడైనపరమాత్మయే. అంటేకామధువిద్యాఫలముచివరకుపరబ్రహ్మప్రాప్తియేనన్నమాట.

అంటేవస్వాదిత్యరూపమగుఫలముబ్రహ్మప్రాప్తితోముగుస్తుందనితెలుసుకోవాలి.

వస్వాదులకుభోగ్యభూతమైనఆదిత్యాంశమునుగురించెప్పబడినఉపాసనముకూడాఅట్టిఅవస్థలోబ్రహ్మముగురించెప్పబడినముగుర్తించాలి.

అందుకేబృహదారణ్యకోపనిషత్తులో "తద్దేవాజ్యోతిషాష్ట్యాతిః" అనిదేవతలుపరమాత్మనేఉపాసించుచున్నట్లుచెప్పినది.

"మధ్వాదిషు ...బ్రహ్మణవివసర్వత్రనిచాయత్వాత్"

అనిమధ్వాదిబ్రహ్మవిద్యలలోఉపాసించబడునదిపరబ్రహ్మయేననివృత్తికారులైనభగవద్బోధాయనమహర్షికూడనిప్పుర్షించేరు.

అందువలనకామధ్వాదిబ్రహ్మవిద్యలలోఉపాస్యుడుపరబ్రహ్మయే, ఆఉపాసనాఫలముకూడపరబ్రహ్మప్రాప్తియే.

కనుకదేవతలకుకాబ్రహ్మవిద్యలవిషయంలోఅధికారముఉన్నది,

ఇంకకావిద్యలకేఉన్నప్పుడుమిగిలినబ్రహ్మవిద్యలవిషయంలోసంశయముఅక్కరలేదుకదా!

నేను: ఇంతకుముందు "హృదయపేక్షయాతుమనుష్యాధికారత్వాత్"

అనేసూత్రముదగ్గరమనుష్యులందరకూపరబ్రహ్మహృదయమువద్దవేంచేసియున్నట్లుచెప్పినప్పుడు,
వేదాంతశాస్త్రముమనుష్యులగురించికనుకవారికివేదాంతశాస్త్రోపదేశవిషయంలోఅధికారమున్నట్లుఅర్థమయింది.
అంటేఈబ్రహ్మవిద్యలవిషయంలోకూడాఅందరుమనుష్యులకూఅధికారముంటుందా! అంటేశూద్రాదులకుకూడా!

మామయ్య: ఈప్రశ్నఅప్పుడేఅడుగుతావనుకున్నాను, ఇదికొంచెంసున్నితమైనవిషయము,
ఈవిషయానికిమనముతరువాతఅధికరణముచూడాలి. అదిమరొకరోజుచూద్దామా, ఇప్పటికేఆలస్యమైపోయిందికదా!

అమ్మ: అలాగేమామయ్యా, ఈరోజుమేముప్రమితాధికరణాన్ని, దానికేఅనుబంధములైనదేవతాధికరణాన్ని,
మధ్యధికరణాన్నితెలుసుకున్నాము.

"ప్రమితాధికరణము" లోహృదయమువద్దనుండేపరమాత్మఅంగుష్ఠమాత్రుడనిశ్రుతులవలనతెలుస్తోందని,
వేదాంతశాస్త్రముమనుష్యులకువర్తించడంచేత "అంగుష్ఠమాత్రుపురుషః"
అనువిషయముమనుష్యులకువర్తిస్తుందికానిఉపాసనాసామర్థ్యములేనిపశు, పక్ష్యాదులకువర్తించదనీచెప్పారు.

ఈబ్రహ్మవిద్యాధికారముదేవతలకుకూడావర్తించుననివ్యాసులవారిఅభిప్రాయమనీ, ఎందుకంటేవారికికూడాఅర్థిత్య,
సామర్థ్యాలుఉంటాయని, అనేకశ్రుతివాక్యాలవిషయమేచెబుతాయనీ,
యజ్ఞాదికర్మలసందర్భములోఒకేదేవతకుఅనేకయజ్ఞములవద్దసిద్ధమగుటకుతగినసామర్థ్యముఉంటుందికనుకవారికిశరీ
రముఉండకపోవుటవలనవారికిబ్రహ్మవిద్యలయందుఅధికారముండదాఅన్నసంశయానికిసమాధానముగావారుశరీరము
కలిగియుండి, అనేకశరీరములుకూడధరించగలరనీ,
శరీరముకలిగియుండుటవలనవారినిత్యత్వమునకుప్రమాదముకలుగునాఅన్నసంశయమునకుసమాధానముగాఒకదేవ
తాపదవినిఅధిష్టించినజీవునిఆయుఃప్రమాణముపూర్తిఅయి, ఆజీవుడుఆపదవినివిడిచిపోయినను,
వేరొకజీవుడుఆపదవియందుఅట్టిశరీరముతోనేబ్రహ్మచేనియమించబడడంవలనఆయాదేవతలనిత్యత్వానికిభంగమువాటి
ల్లదనీ,

సృష్టియందువివిధశబ్దస్మరణమువలనవివిధపదార్థములుసృజింపబడడంచేతశబ్దముయున్నఎడలపదార్థములఅస్తిత్వ
ముకూడసంభవమని, అందువలనశబ్దముఅనగావేదమువలెనేదేవతాద్యాదులుకూడానిత్యములుగాపరగణించాలనీ,
నైమిత్తికప్రళయసమయంలోకూడాభూర్భువస్సువలోకములులయముచెందినా,
తదనంతరముమళ్ళీయథాప్రకారముఉత్పన్నములవుతాయనీ,
ఈసమయములోకానిప్రాకృతికప్రళయసమయములోకానిఅవ్యయుడైనపరమాత్మచేసంరక్షింపబడుటచేతవేదములనిత్య
త్వానికేమీభంగముకలుగదనీ,

ప్రాకృతికప్రళయానంతరముమళ్ళీపరమాత్మసంకల్పముచేతతదర్థుడైనవేరొకజీవుడుచతుర్ముఖబ్రహ్మగాపరమాత్మచేసృ

ష్ఠింపబడిపరమాత్మచేవేదరాశినిపొంది, మరలయథాప్రకారము,
 శ్రుత్యనుసారముగాస్మష్ట్యాదివ్యాపారములుకొనసాగిస్తాడుకనుకవేదములకుగాని,
 చతుర్ముఖాదిదేవతావర్గములకుగానినిత్యత్వభంగముండదనీ, శ్రుతి,
 స్మృత్యాదులుఇదేవిధముగాచెప్పియుండుటవలనఈవిషయములోఏమియువిరోధములేదని,
 దీనినిబట్టిదేవతలుమొదలగువారికిలర్ధిత్య,
 సామర్థ్యములుండుటసంభవమగుటచేతవారికినిబ్రహ్మవిద్యయందుఅధికారముకలదనిదేవతాధికరణములోతెలుసుకు
 న్నాము.

మధువిద్యమొదలైనబ్రహ్మవిద్యలయందుఉపాస్యడు "ఆదిత్యుడు" అనుమఱియొకదేవతయా,
 ఆబ్రహ్మవిద్యాఫలమువస్వాదిదేవతాస్థానమాలన్నసంశయములకుసమాధానముగాఆవిద్యయొక్కఉపాస్యడుకారణరూ
 పములోనున్నఆదిత్యమండలాంతర్వర్తిఅయినపరమాత్మయేఅని,
 ఆవిద్యలఅంతిమఫలముకూడపరబ్రహ్మప్రాప్తియేఅనిఅందువలనమధువిద్యమొదలగుబ్రహ్మవిద్యలయందుకూడదేవతల
 కులర్ధిత్య, సామర్థ్యాలుఉండడానికీఏమీఅభ్యంతరములేదుకనుక,
 దేవతలకుబ్రహ్మవిద్యోపాసనయందుఅధికారముకలదని "మధ్వధికరణము" లోతెలిసినది.

మామయ్య: బాగాచెప్పేవమ్మా.

అందరూ:

యోనిత్యమచ్యుతపదాంబుజయుగ్గురుక్మవ్యామోహతఃతదితరాణిత్యణాయమేనె....."

అపశూద్రాధికరణం:

నాన్నగారు. దాసోహమ్మావా,

మామయ్య: దాసోహమ్, రండి, కులాసాగాఉన్నారా!

అమ్మ: సేవిస్తున్నాముమామయ్యా, ఈరోజుమీరుచెప్పివిషయముఅదే "శూద్రులకుబ్రహ్మవిద్యాధికారము"
 గురించిమావాడుచాలాఆసక్తితోఉన్నాడు.

మామయ్య: ఏం, ఎందుకని,

నేను: నన్నుకొన్నాళ్ళనుండివేధించేకొన్నిప్రశ్నలకుసమాధానముదొరుకుతుందనిమామయ్యా,
 మనవర్ణవ్యవస్థమనజాతినిపక్షపాతముతోవిభజనచేసిందని,
 దానికీకారణముమనశాస్త్రాలనిమాస్నేహితులుచాలామందిఅంటారు....

మామయ్య: మీస్నే హితులసంగతిసరే, నువ్వేమనుకుంటున్నావు,

నేను: కొంతవరకూ వారు చెప్పేది నిజమేననిపిస్తుంది, మనమనుష్యులలో భేదాలకు ఈ వర్ణవ్యవస్థకదాకారణము.

మామయ్య: మనుష్యులలోనే కాదు సృష్టిలోనే భేదాలు ఉన్నాయికదా. ఒక ఆడమనిషి, మగమనిషి లేకుంటే సృష్టికార్యమే జరుగదు, అలాగే ఒక మనిషి కీ మరొక మనిషి కీ తేడా సృష్టిలో ఉంటూనే ఉంటుంది.

నేను: సర్వమానవసమానత్వము, సౌభ్రాతృత్వము ఎలా కుదురుతాయి ఇలా తేడాలు ఉంటే.

మామయ్య: నువ్వు చేతితో పనిచేయడానికి అయిదు వ్రేళ్ళూ కావాలి. అలాగని అయిదు వ్రేళ్ళూ ఒక్కలా ఉంటాయనికాదు. వాటిలో ఒకటి గొప్ప, ఒకటి తక్కువ అనికూడా అనుకోకూడదు. దేనిపనిదానిదేకదా. అన్నీ ఒక్కలాగే ఉంటే నీ చేతికి పనిచేయడం కష్టమైపోతుంది.

నేను: అంటే ఈ వర్ణవ్యవస్థకూడా సమాజములో ఒక్కొక్కళ్ళూ ఒక్కొక్క పనిచేయడానికి ఏర్పాటుచేయబడినది అంటారు, అంతేనా!

మామయ్య: నేను అనడంకాదు, శ్రీకృష్ణభగవానుడే అన్నాడు భగవద్గీతలో. "చాతుర్వర్ణమ్మయా సృష్టమ్గుణకర్మవిభాగశః" అని. అంటే వారివారి గుణములను బట్టి చేతలను బట్టి నాలుగు వర్ణములుగా సృష్టించేసేను అని.

నేను: సృష్టి అంటే చేతనా, చేతనాలన్నిటిలోనూ ఈ వర్ణవిభాగము ఉన్నదా!

మామయ్య: ఉన్నదనే పెద్దలు చెబుతారు. ఉదాహరణకు వేదాలలో కూడా సామవేదమును బ్రాహ్మణవేదమనీ, యజుర్వేదమును క్షత్రియవేదమనీ, ఋగ్వేదాన్ని వైశ్యవేదమనీ, అధర్వవేదాన్ని శూద్రవేదమనీ చెబుతారు. దానికి అర్థము సామవేదాన్ని బ్రాహ్మణులు, అధర్వవేదాన్ని శూద్రులు అధ్యయనముచేయాలని అర్థముకాదు. అది వాటివాటి గుణ, కర్మల బట్టి చేయబడిన విభాజనము మాత్రమే. వాటిలో ఒకటి గొప్ప, ఒకటి తక్కువ అనికూడా అనుకోకూడదు.

నేను: అంటే మనుష్యులలో కూడా బ్రాహ్మణులు మిగిలినవారికంటే గొప్ప అని అనుకోకూడదు అంటారు, మఱి అలాగయితే వేదాలు అవీ మిగిలినదనువకూడదు అని అంటారు, అంటే బ్రాహ్మణులకు పెద్దపీట వేసినట్లుకాదా, ఇది పక్షపాతము చూపడంకాదా!

మామయ్య: నువ్వు చెప్పినది పూర్తిగా సరికాదు. వేదాల విషయములో బ్రాహ్మణులకు వేదములు అధ్యయనముచేయుట, ఇంకొకరికి అధ్యాపనముచేయుట, వేదవిహితమైన యజ్ఞముచేయుట, చేయించుట, శాస్త్రవిహితమైన దానముచేయుట,

గ్రహించుటలనుపట్కర్మలయందుఅధికారముంటుంది. క్షత్రియ, వైశ్యులకుయజ్ఞముచేయుట, అధ్యయనముచేయుట, దానముచేయుటలనుకర్మలకేఅధికారముఉంటుంది. శూద్రులకుఈఅధికారములుఉండవుఅనిశాస్త్రము.

నేను: ఇదిపక్షపాతబుద్ధివలనకాదా, ఇదిసమాజంలోసమానత్వానికేగొడ్డలిపెట్టుకదా.

మామయ్య:

శాస్త్రముమనముఇంతకుముందుఅనుకున్నట్లుఒక్కొక్కరికీవారివారిగుణాలనుబట్టిఒక్కొక్కఅధికారమునుచెప్పింది

దేశపరిపాలన, రక్షణచేయడానికిక్షత్రియులకుఅధికారమున్నది. బ్రాహ్మణులకుకాదు. అలాగేధనార్జన,

సంపదనునిర్వహించుటమొదలైనపనులకువైశ్యులకుఅధికారము. బ్రాహ్మణులుఆకార్యమువర్ణము.

అలాంటప్పుడుదానినీపక్షపాతమనేఅందామా. మనముఅలాఅర్థంచేసుకోకూడదు.

సమాజములోవేర్వేరువిధినిర్వహణలకువేర్వేరువర్గాలుఅవసరము. ఒకపరిశ్రమలోడిజైన్సిఒకరూ,

తయారచేయడానికిమరొకరూ, అమ్మడానికివేరొకరూ, ధననిర్వహణకుఇంకొకరూఉన్నట్లన్నమాట.

వారికిఆయాపనులలోకౌశల్యము, సామర్థ్యముఅవసరము. ఈకౌశల్య, సామర్థ్యాలుఒక్కరోజులోఏర్పడేవికాదు, ఆహార,

వ్యవహారాలలోఎన్నోనియమాలనుకొన్నిఏళ్ళో, తరాలోపాటించడంవలనసంపాదించకోబడేవి.

ఒకఒలింపిక్స్లోపరుగుపందెమునకుపాల్గొనేక్రీడాకారుడికిఎన్నోళ్ళోక్రమబద్ధమైనఆహారము, దినచర్య,

బ్రహ్మచర్యములాంటినియమాలుపాటించవలసిఉంటుంది.

ఇన్నిపాటించినామనదేశంనుండిఒక్కఆటగాడాప్రథముడుగాగెలవలేకపోవచ్చు, ఏఆస్తికానుంచో,

అమెరికానుంచోక్రీడాకారుడుగెలవవచ్చు. ఎందువలన? ఆఆహార,

వ్యవహారాలలోనియమాలుకూడాఒకతరానివిసరిపోలేదన్నమాట.

అలాగేచదరంగంఆటకుఆస్తికానుండిక్రీడాకారుడుఎంతకష్టపడినానెగ్గలేకపోవచ్చు. జెనెటిక్స్అంటారేమీరు,

దానిమీదకూడాఆధారపడిఉంటుందివారివిజయం.

చిన్నకుక్కలప్రదర్శనకేమూడుతరాలముందుదాకాకుక్కలయొక్కజాతినిచూస్తారు.

రేసులలోగుఱ్ఱంమీదపందెంకాయడానికిఏడుతరాలదానిపూర్వచరిత్రచూస్తారు.

మఱివెన్నోపనిలోనైనానైపుణ్యముకావాలంటేఅనుకున్నవెంటనేఅదిరాదుకదా!

నేను: అంటేఈవర్ణవ్యవస్థఅంతాసామాజికవికాసముకోసం, వైయక్తికసౌకర్యముకోసంఅంటారు. కాని,

దీనినిబ్రాహ్మణులలాంటిఅగ్రవర్ణాలవారుతమపెన్నత్యముకోసంశాస్త్రాలనుకల్పించివాటినిఉపయోగించుకుంటూపక్షపాతం

తోమిగిలినవర్ణాలవారినిదోపిడీచేసేరుఅంటారే!

మామయ్య: అగ్రవర్ణము, అధమవర్ణముఅనికల్పించినదిమనముకాదుఆంగ్లేయులు.

విభజించిపాలించడంవారికేచెల్లింది. అందుకోసంఈమనవర్ణవ్యవస్థనువాళ్ళువాళ్ళప్రయోజనంకోసంవాడుకున్నారు.

లార్డెర్నీఅనేతెల్లదొరమనదేశానికి

19వ శతాబ్దము ప్రారంభం నుండి జనాభా గణాంకాల కోసం గణాంకాల కమీషనరుగా వచ్చి ఆయన గణాంకాలు తయారు చేసినప్పుడు కొన్ని వేల రకాల castes ప్రవేశపెట్టి, వాటిని ఆరోహణ క్రమంలో తన ఇష్టం వచ్చినట్లు ఏర్పాటు చేసి, మనందరినీ ఆచట్రంలో ఇరికించేడు. "భారతీయులకు వాళ్ళ caste ఏదో వాళ్ళకే తెలియదు, నేనే వాళ్ళ caste నిర్ణయించేను" అని చెప్పుకున్నాడా మహానుభావుడు. దేశనాగరికుల ముకావాలంటే ఏదో ఒక caste లో ఉండాలి కనుక మనమూ ఆచట్రములో బంధింపబడ్డాము. అలా బంధింపబడనివారిని "ధర్మ" అనీ "అనాగరికులు" "ఆదిమానవులు" అనీ నిర్ణయించేడాయన. అసలు caste పదమేమనదికాదు, పోర్చుగీసువారిది. దానిని స్వతంత్రం వాతకూడా మనవాళ్ళువారి, వారి ప్రయోజనాల కోసం వాడుకుంటున్నారనుకో. మనదేశంలో ఉన్న వృత్తివిద్యలూ, ఎన్నో తరాలుగా వచ్చిన కౌశల్య, నైపుణ్యాలు నాశనంచేసి, తమయంత్రాగారాలకు పనికిల్పించడం కోసం కూడా చేసిన ఆంగ్లేయులకు తంత్రము ఇది. ఈ వృత్తివిద్యలు చేసే వాళ్ళందరూ తక్కువ వర్ణాలవారనీ, చదువుకోనే వారే అగ్రవర్ణాలవారనీ మభ్యపెట్టి, మనశాస్త్ర విషయాధ్యనాలన్నీ పనికిరావని మంటగలిపి, వారికార్యాలయాలలో గుమాస్తా పనిచేయడానికి తగిన చదువులను మనకు నేర్పించి శాస్త్రంగా మనలను శారీరకంగానే కాక మానసికంగా కూడా బానిసలను చేసినవారు తెల్లదొరలు. ఇంకా మనము వారి మాయాజాలము నుండి బయటకు రాలేక కొట్టుకుంటున్నాము. కాని, ఆరంగుటద్దాలలోంచి చూస్తూ మనవర్ణవ్యవస్థను దోషపూరితము అనడం సరికాదు.

నేను: మఱి, ఒక కులమువారు మరొక కులమువారిని దోషిచేసుకునేందుకు ఈ వ్యవస్థే కారణము అంటారే.

మామయ్య: మానవునిలో స్వార్థము ఉన్నంత కాలము వివ్యవస్థనైనా తన స్వార్థానికి వాడుకోనే ప్రయత్నమే చేస్తాడు.

ఇది ఒకదేశానికి, ప్రాంతానికి పరిమితము కాదు. ఈ సమస్య మనము పాశ్చాత్యదేశాలలో కూడా చూస్తాము.

దానికి కారణము మన ఈ మానవజన్మానికి పరమ ప్రయోజనాన్ని గుర్తించకపోవడం.

ఒక గుఱ్ఱము ఒక గాడిదతో సంగమిస్తే సామాన్యంగా పుట్టిన పిల్ల ఎక్కువ కాలం బ్రతుకుదు.

అంటే జంతువులలో సంకరకరణము సామాన్యముగా ఫలించదు,

ఆయా జంతువులు కూడా ప్రకృతినియమాలను సరించే ప్రవర్తిస్తాయి. కాని,

మానవునికి మాత్రం బుద్ధినిచ్చి పరమాత్మ ఆబుద్ధితో బాటుకొంత స్వాతంత్ర్యాన్ని కూడా ఇచ్చేడు సామాన్య ప్రకృతినియమాలకు

లో బడకుండా ప్రవర్తించడానికి. శాస్త్రానీ ప్రసాదించేడు. దానిని వినియోగించుకొని ఉత్తమలోకాలను పొందుతామా,

అథమలోకాలకేపోతామా అన్నది మన ఇష్టము.

మనమిప్పుడు చర్చిస్తున్న దిశాస్త్రాలను పాటించి ఉజ్జీవించదలచుకున్నవారిని గురించికదా!

నేను: ఈ వర్ణవ్యవస్థ ఎప్పటినుండో వస్తోందికదా, మనశాస్త్రాలలో చెప్పబడినదికూడ.

మఱి దానికి కారణము తెల్లవారు అనడం ఏమి సబబు?

మామయ్య: నేనువర్ణవ్యవస్థఅంతకుముందులేదుఅనలేదు. కాని

"దానినితమస్వప్రయోజనాలకోసంవాడుకునేందుకుమనలోవిభజనకల్పించినదితెల్లవారు" అన్నాను.

ఎందుకంటేనువ్యవస్థపట్టిపట్టినుండోవర్ణవ్యవస్థఉన్నా,

దానివలనమనలోమనకువిభేదాలుఏర్పడిఉండిఉంటేఎప్పుడోమనలోమనకుసాంఘికయుద్ధాలు, దోమీలుజరిగి,
అంటేపాశ్చాత్యదేశాలలోజరిగినట్లు civil wars

జరిగిఒకబలమైనవర్ణముమిగిలిపోయిమిగిలినవర్ణాలుకనుపించకుండాపోయిఉండేవి.

అమెరికాలోముదట్లోఉండేస్థానికఆదిఅమెరికన్లు,

ఆస్ట్రేలియాలో ఉండేస్థానికఆదిఆస్ట్రేలియన్లుఅలాగేదాదాపుఅంతరించిపోయారు.

అలాకాకుండావర్ణవ్యవస్థఇంకానిలచిఉన్నది,

దీనివలనఅంతచెప్పుకోవలసినదొమ్మియుద్ధాలుజరుగలేదంటేఆయావర్ణాలవారుపరస్పరంకలసిమెలసిఉన్నట్లేకదా.

అలాగని, పూర్తిగాపోరపోచ్చాలులేవనికాదు, కానిసహజీవనానికీఇబ్బందిలేకుండాఉన్నట్లేకదా.

నేను: వర్ణమనేదిజన్మనుఅనుసరించికాకగుణ, కర్మలనుసరించియేఅంటారా!

మామయ్య: వర్ణముఅనేదిగుణ, కర్మలబట్టియే. జాతిఅనేదిజన్మతోవచ్చేది. కాని,

గుణాలుమనముఇంతకుముందుఅనుకున్నట్లుజన్మసంబంధితముఅంటే genetics

మీదఆధారపడిఉంటుందిఅనిఇప్పటివిజ్ఞానముకూడాచెబుతుంది.

అందువలనఒకసంగీతకళాకారునిసంతానానికిసంగీతముసులభంగారావడానికిఅవకాశముంటుంది.

అంతేకాకతానుపుట్టిననుండిపెరిగినవాతావరణముతనపెద్దలుసంగీతసాధనచేస్తూండడం, దానిలోమెలకువలు,
స్వరప్రస్థానాలగురించిమాటలాడుకోవడం, సులభంగాబంటబట్టడానికిసానుకూల్యతకలిగిస్తుంది.

ఇంతకుముందుఆప్రికన్స్కీడాకారునిఉదాహరణముచెప్పుకున్నాము, గుర్తుందికదా.

నేను: అలాకాకుండాఅందరూవేదమునేర్చుకుంటేవిమవుతుంది, వచ్చినవాళ్ళకువస్తుంది,

కానిఅందరికీఅవకాశమిచ్చినట్లవుతుందికదా.

మామయ్య: ఈవిషయముతరువాతకూడాచర్చిస్తాము.

కానిసామాన్యమైనపరగుపందేనికేబలిష్ఠుడైనఆప్రికన్స్కీడాకారుడితోసమానంగానిన్నో,

నన్నే తీసుకోనిఅభ్యాసముచేయమంటేమనశరీరాలుఓర్చుకోగలవా! మనమిప్పుడుమాటలాడుతున్నదిబ్రహ్మజ్ఞానము,
బ్రహ్మవిద్యలగురించి. అంటేసామాన్యమైనఆలోచనలకుఅందనివిషయము. అదిఅంతమందికీసాధ్యమవుతుందా,

నువ్వేచెప్పు. కాదు,

లేదునేర్చుకుంటానుఅంటేదానివలనమనశరీరాలులకుకలిగేకష్టనష్టాలుదానివలనతరువాతతరాలకు,

సమాజానికికలిగేఇక్కట్లమనముఊహించలేముకదా.

ఉదాహరణకు మనము గాయత్రీ మంత్రము చదివినప్పుడు భూః భువః అంటూ చదువుతూ ధ్యానించినప్పుడు

"అంతరస్మిన్ ఇమేలోకాః అంతర్విశ్వమిదమ్మగతే" అని అన్నట్లు మనలోనున్న ఆయాలోకాల స్పందనలు, కంపనలు, మార్పులు వాటి ప్రభావాలు మనకు తెలియదు. ధ్యానము వలన మన మెదడులో మార్పులను, న్యూరాన్లలో జరిగే కదలికలు గురించి రోజుకొక్కొక్క విషయము కనుక్కుంటున్నారని ఇప్పటికీ శాస్త్రవేత్తలు, కాని ఆతిభౌతికమైన మనో, జ్ఞానమానవాంతరాళాలలో ఏం జరుగుతుందో మనకు తెలియదు.

శాస్త్రము తల్లిలాంటిది కద. అది మనమంచికోసమే చెప్పినట్లు విశ్వసించి ఆచరించడమే మంచిది. అలా కాక వేదాన్ని నమ్మను, నాకు తోచినదే నేను చేస్తాను అన్న వారు మఱివేదం నేర్చుకోవడం ఎందుకు!

నేను: రామాయణములో శంబూకుడనే శూద్రుడు తపస్సు చేస్తే శ్రీరాముడు ఆయనను చంపివేసేడు అని చెబుతారు, అలా చేయడం తప్పు కాదా.

మామయ్య: రామరాజ్యంలో "నచ స్మవ్యద్ధాః బాలానామ్ప్రేతకార్యాణి కుర్వతే" అని

"బాలురకు వారి పెద్దలు పితృకార్యములు చేయలేదు" అని అక్రమమైన మరణములు లేవని వర్ణించేడు వాల్మీకి. కాని, రాముడు రాజ్యమేలుతున్నప్పుడు ఒకరోజు ఒక వృద్ధుడు తనకు మారుడు చనిపోయినట్లు ఆతని మృతదేహమును తీసుకొని వచ్చి శ్రీరామునికి విన్నవించేడు.

అలా జరగడానికి కారణం ఏమిటి అని విచారించేటప్పుడు శాస్త్రనిషిద్ధముగా తీవ్రమైన తపస్సు చేస్తూ ఉండడం. దీని వలన అందునష్టాలు. ఆ శంబూకుని తపస్సు, జీవితము వ్యర్థమై ఫలితము లేకపోవడం మొదటిది.

సమాజములో వ్యవస్థతారుమారు అవడం అందరికీ వది.

అందువలన తాను ఆ శంబూకుని శిరశ్చేదము చేయుట ద్వారా వానికి ఉత్తమ గతులను వొందింప చేయడమే కాకుండా శ్రీరామచంద్రుడు తన రాజ్యములో ప్రజలు శాస్త్రవిహితులై ప్రవర్తించేటట్లు చేసి, సమాజ వ్యవస్థ చక్కబరచేడు.

అందుకే రామరాజ్యాన్ని మనము ఇప్పటికీ గుర్తుంచుకుంటాము.

అందుకే భగవద్గీతలో శ్రీకృష్ణుడు "స్వధర్మే నిధనః శ్రేయః పరధర్మో భయావహః" అంటూ మన ధర్మంలో ప్రవర్తిస్తూ మరణించడం, పరధర్మాన్ని అవలంబించడం కంటే మంచిది అని చెబుతాడు.

నేను: అలా కాకుండా...

మామయ్య:

వాది రాజస్వామి మాట వినకుండా హయగ్రీవస్వామిని చూడడానికి ప్రయత్నించినప్పుడు పోగొట్టుకున్న వ్యాపారిక ధనిని ఉంటావు కదా. అర్జునుడు అంత వాడికే విశ్వరూపాన్ని చూపించడానికి "దివ్యమ్మదామితే చక్షుః"

అని దివ్యచక్షువులను భగవానుడు ప్రసాదించేడు, పార్థివ చక్షువులతో చూడడం కుదరదని.

అందువలన మన శరీరాలతో ఏపనైనా చేసేయగలము అని అనుకోరాదు. శాస్త్రాన్ని విశ్వసించాలి. "సంశయాత్మా వినశ్యతి"

అనికదా భగవద్గీత.

మరొకవిషయం ఇక్కడ గుర్తుంచుకోవాలి. "చాతుర్వర్ణమ్యయాస్యష్టమ్" అని చెప్పినది శ్రీకృష్ణభగవానుడే.

అంటే ఆవర్ణాలవారందరూ ఆయన సంతానమేనన్నమాట.

అలాంటప్పుడు ఆయనకు వారిమీద పక్షపాతబుద్ధి ఎందుకుంటుంది. అందరినీ తన దగ్గరకు చేర్చుకోవాలనే తపన తప్ప.

అందువలన ఆయన ఎక్కువ తక్కువలు చూపిస్తాడనే భావనే తప్ప.

మనము ఇంతకు ముందు అనుకున్నట్లుగా మంచి శిక్షకుడు తన శిష్యులకు ఒలింపిక్కి డల్ అందించాలన్నట్లు,

పరమపదము అందరికీ అందించాలనే కదా ఆయన ప్రయత్నము. పరుగులో గెలవగలవాడికి దానిని మప్పి,

దానికీ తగిన ఆహార, వ్యవహారాలను చెప్పి, అలాగే చదరంగంలో గెలవగలవాడికి దానిని మప్పి, దానికీ తగిన ఆహార,

వ్యవహారాలు తెలియచెప్పిన శిక్షకుని లాగా మనలో ఒక్కొక్కరికీ ఒక్కొక్క విధానాన్ని, సాధనాన్ని, దానికీ తగిన ఆహార,

వ్యవహారాలను కూడా తాను ఇచ్చిన శాస్త్రంలో పొందుపరచేడాయన.

"భగవల్లాభమ్ ఆచార్యనాల్..." అన్నట్లు ఆ విషయాలు తెలుసుకుందుకు మన ఆర్థిని అనుసరించి ఆచార్యుడినీ ఏర్పరుస్తాడు..

అయితే శాస్త్రం ఎప్పుడైనా సామాన్యజనానీ కానికీ తగినట్లుగా ఉంటుంది.

కానికర్మసంబంధము లేక ఒకపరమప్రయోజనమునకై ఉద్భవించే అవతారపురుషులచరిత్రలు ఆద్యష్టితో చూస్తే మనకు అర్థ

ముకాదు. నమ్మాళ్వార్లొంటివాళ్ళు ధ్యానానుభవాలను ఎలా పొందేరు అంటే ఆయనే మొదట్లో

"మయర్వణమదినలమ్ అరుళినన్" అని చెప్పుకున్నట్లు పరమాత్మచే అనుగ్రహము పొందిన వారు ఆయన,

అట్టివారు ఈ వర్ణాశ్రమధర్మాలకు అతీతులు.

నేను: అంటే శాస్త్రాధ్యయనము చేయడానికి అర్హులుకారనికొందరిని పక్కన పెట్టేస్తే, వారు ఆజన్మకు ఉత్తమగతులకు,

భగవంతునికి దూరమైపోయి, మిగిలినవాళ్ళకు దాస్యము చేస్తూ బ్రతుకు వెళ్ళబుచ్చడమేనా!

మామయ్య: నీకు ఇంకా పూర్తిగా అవగతముకాలేదు అనుకుంటాను.

ఇక్కడ శాస్త్రాధ్యయనము అంటే ఏమిటో అర్థంచేసుకోవాలి. శాస్త్రాలు అంటే వేదములనే కాదు, ఇతిహాస, పురాణాలు,

ద్రావిడ ప్రబంధాలు మొదలైనవి కూడా. ఇతిహాసములలో అత్యంతము ఖ్యమైన "శ్రీమద్రామాయణము"

పఠన్వితో వాగ్యుభయమీయాత్స్యాత్ కత్రియో భూమిపతిత్వమీయాత్వణిగ్జనః పణ్యఫలత్వమీయాత్త్వనస్య శూద్రోఽపి మహాత్వమీయాత్"

అనినాలుగు వర్ణాలవారికీ రామాయణము చదువుకునేందుకు అధికారమున్నదనే కాక దానివలన అందువలన వారివారి వృత్తి, ప్రవృత్తులలో వారికి కలిగే ఫలితాన్ని కూడా వివరించింది.

ఉపనిషత్వారమైన భగవద్గీత పంచమవేదమైన శ్రీమద్మహాభారతములో ఉంది.

వేదాలను విభజించిన వేదవ్యాసుడు ఆధర్మాలన్నీ పొందుపరచి వేదములు అందుబాటులో లేనివారికి అందించినది మహాభారతము.

మహాభారతము అందరికోసం రచించిన నివ్యాసులవారే చెప్పారు. "పెణ్ణెక్కుమ్మేదైక్కుమ్" అని స్త్రీలకు, పామరులకు అందుబాటులో ఉండడానికి అందించబడిన విద్రావిడ ప్రబంధాలు.

నేను: మఱివేదములు కొంత మందికి ఎందుకు అందుబాటులో లేకుండా నిర్ణయించారు. పక్షపాత బుద్ధి వలననేనా!

మామయ్య: అలా నిర్ణయించింది కూడా మనలాంటి వాళ్ళు కాదు, శాస్త్రమే అలా చెప్పింది. శాస్త్రము కొంత భాగాన్ని గౌరవించి, మనకు ఇష్టం లేని భాగాన్ని గౌరవించకుండా పక్షపాత బుద్ధి అంటే ఎలా, ఆవుపాలు కావాలి కనుక దాని వెనుక భాగము కావాలి, కాని దాని కొమ్ములున్న ముందు భాగములక్కరలేదు అంటే కుదరదు కదా. "తస్మాత్ శాస్త్రమ్ ప్రమాణమ్" అంటాడు శ్రీకృష్ణ భగవానుడు భగవద్గీతలో. అందువలన శాస్త్రము ఏది చెప్పినా మనమంచికోసమే చెబుతుంది. కాని మనకు ఏది మంచిదో, ఏది మంచిదికాదో మనకు పూర్తిగా తెలియదు. ముందనుకున్నట్లుగా శారీరకముగా, మానసికముగా నేకాక తాత్త్వికముగా కూడా మన గురించి మనకు తెలిసినది చాలా తక్కువ. అంతే కాక మనము ఇంతకు ముందు అనుకున్న జ్ఞాననాడులు, జ్ఞానప్రసారము మొదలైన వాటి గురించి మనకు సమంగా తెలియదు. ఒక్క ప్రణవోచ్ఛారణ సమంగా చేస్తే మన శరీరములోనూ, మనస్సులోనూ, ఇంకా మనమనుకున్న జ్ఞాననాడులలో నువ్వేమార్పులు జరుగుతాయో, జ్ఞానప్రసారానికి తగినట్లు ఉంటాయో, లేదో మనకు ఇన్ని పరిశోధనల తరువాత కూడా పూర్తిగా తెలియదు. అలాంటప్పుడు స్వరంగా వేదమంత్రాలు అధ్యయనము చేయడానికి మన శారీరక, మానసిక, జ్ఞానస్థితులు సానుకూలంగా ఉంటాయా లేదా అన్నది మనము నిర్ణయించలేము.

నేను: సస్వరమైన మంత్రోచ్ఛారణ కాకుండా మానసికమైన ధ్యానానికి అభ్యంతరమిటి?

మామయ్య: ధ్యానము వలన మనలో ఎలాంటి శక్తి తరంగాలు ఉత్పన్నమవుతాయో, వాటి వలన ఎలాంటి పరిణామాలు సంభవించగలవో కూడా మనకు తెలియదు. నాకు తెలిసిన సబ్రాహ్మణ్యుడైన ఒక వైష్ణవసాధకుని కేధ్యానోపాసన చేయడం వలన ఆయన తనలో కలిగిన పరిణామాలు గుర్తించి ఆ చార్యుల అనుమతితో తన సాధనను తగ్గించుకోవలసివచ్చినది. అసలు భగవదనుగ్రహానికి ఉపాయాలు అనేకాలు. భగవంతుడు కూడా ఎవరిని ఎలా అనుగ్రహిస్తాడో సాక్షాత్కరిస్తాడో మనం చెప్పలేము. అసలు ఈరోజులలో శర్మ, వర్మ, గుప్త, దాస అని పిలువబడే నాలుగు వర్ణాలలో వారినా మాలుగాని, గుణాలు కాని, చేసే పనులు కాని ఆయా వర్ణాలకు తగినట్లు లేవు కూడా. వేదాధ్యయనము చేయవలసిన నేను, మీనాన్న, బ్రహ్మజ్ఞానము మాటపక్కన పెట్టి, శ్రమచేసుకొని డబ్బులు తీసుకుంటున్నాము. ఇది బ్రాహ్మణ క్షణము కాదు కదా. అంతమంది పరిస్థితి ఇంచుమించు అలాగే ఉంది ఈరోజులలో.

నేను: అలాంటప్పుడు సమంగా పాటించని ఈ వర్ణవ్యవస్థ వదిలివేయవచ్చు కదా!

మామయ్య: వదలివేయడం అంటే సమంగా పాటించే పోవడమేకదా, అదే జరుగుతోంది ఇప్పుడు.

కాని ఉపనయనాది సంస్కారాలు మాత్రం ఎందుకంటావా. మనకు మన పెద్దలందిచ్చిన సంప్రదాయాన్ని, సంప్రదాయము అంటేనే మనకు మన పెద్దలనుండి వచ్చిన ఆస్తికదా,

దానిని మన తరువాత తరాల వారికి అయినంతయినా అందించవలసిన కర్తవ్యము మనమీదనున్నది.

అందువలన ఆయా సంస్కారాలు జరిపించవలసిన అవసరం ఉన్నది.

తరువాతి తరాలలో ఎప్పుడైనా ఎవరైనా సక్రమంగా వర్ణాశ్రమధర్మాలను పాటించేవారు జన్మించవచ్చుకదా, వారికి ఆ అవకాశాన్ని పోగొట్టే తప్పుపని మనము చేయకూడదు.

(

Dear Dasarathi, as you have rightly said, this topic is highly involved and there is no single simple answer to your question. The basic intention here is to give some idea but this is not the correct platform to deal with all the aspects.

Like we said Jati word came from the word "birth" and hence is based on the birth. This is to provide the identification of a group based on their birth. Similar thing existed in the Abraham period when more than three religions took their birth like Christianity, Islam and Zoroastrianism where there are hundred of tribes belonging to different places. When Lord Risley introduced caste system in India in 1901 his method of determination of the caste is by measuring the length of the nose, it is called nasal Index and he dared his theory's origin to Vedas saying (Rig Veda 29.10) the word "Anasa" was used frequently. He has invented 2,378 main castes and 43 tribes. Constitution of India has disregarded this nasal index method and have redefined scheduled castes and tribes, backward castes, forward castes. These are being redefined by every govt on a regular basis to suit their needs.

Practically the Jasti has become now synonym to caste because both are decided by birth only.)

నేను: అంటే వేదాధ్యయనము అవీ సక్రమంగా చేయలేని మాకూ అంతేనా!

మామయ్య: మనమిక్కడ చర్చించుకుంటున్నది బ్రహ్మవిద్యల అధికారము గురించి.

ఈరోజులలో బ్రహ్మవిద్యలను సాధన చేయగల సామర్థ్యము ఎంతమందికి ఉంటుంది.

మనలాంటివారికోసమే భగవద్రామానుజులు అందరికీ అందుబాటులో ఉండి పరమాత్మను పొందించే భక్తి, ప్రపత్తి అనే మార్గాలు మనకు చూపించారు.

నేను: ఈ భక్తి, ప్రపత్తి అనుసరించడానికి వర్ణాది భేదాలులేవా!

మామయ్య: వర్ణముతో వీటికి సంబంధములేదు.

నాన్నగారు: అలా అందరకూ సమానంగా పురుషార్థసాధనాన్నీ,
తత్సలితాలనీ కూడా తెలిపినవారన్న మాట భగవద్రామానుజులు. అందుకే మనమందరమూ ఎక్కువ, తక్కువలు లేకుండా
"దాస" నామముతో పిలువబడుతామేమో!

నేను: అందుకే నామీరిద్దరూ మనం వచ్చినప్పుడు "దాసోఽహమ్", "దాసోఽహమ్" అని పలకరించుకున్నారు.

మామయ్య: మనమందరమూ రామానుజుల మేకదా, ఇంక విషయానికి వస్తే శూద్రులకు "బ్రహ్మవిద్యాధికారము"
ఉన్నదా అని ప్రశ్నపై ఈ అధికరణము బయలుదేరింది.

నాన్నగారు: కాని ఉపనిషత్తులలో కూడా శూద్రులకు బ్రహ్మవిద్యాధికారమున్నదని చెప్పినట్లు ఎక్కడో విన్నానే.

మామయ్య: అది, ఆ ఉపనిషత్తును సమంగా అర్థంచేసుకోవోవడం వలన వచ్చిన ఇబ్బంది.

అమ్మ: ఏమిటా ఉపనిషత్తామయ్యా!

మామయ్య: ఛాందోగ్యోపనిషత్తోనేనమ్మా, నాలుగవ అధ్యాయంలో వస్తుందిరైక్క, జానశ్రుతుల సంవాదములో.

అమ్మ: ఆ విషయము మాకు కూడా కొంచెం చెప్పరామామయ్యా!

మామయ్య: "జానశ్రుతుడని ఒక మహారాజు గురించి అమ్మా,

"జానశ్రుతిః పాత్రాయణశ్రద్ధాదేయో బహుదాయీ బహుపాక్య ఆస

సహ సర్వత ఆవసథాన్మా పయాంచక్రే

సర్వత ఏవ

మే అన్న మత్స్యస్తీతి ||

జానశ్రుతుని మనుమడైన జానశ్రుతి అను మహారాజు గొప్పదాత.

ఆ(కొన్నవారికి బహుళముగా ఆహారమును వండించి పెట్టించుచుండెడివాడు.

అందలకు సత్రములు కూడ కట్టించుతూ ఉన్నాడుట.

"అథ హంసానిశాయామ్ అతిపీతుః తద్దైవమ్మనో హమ్సమభ్యువాదహోహోఽయి భల్లాక్ష,

భల్లాక్ష జానశ్రుతేః పాత్రాయణస్య సమమ్మివాజ్యోతిః ఆతతమ్మన్మా ప్రసాజ్ కస్తత్త్వామాప్రధాక్షీరితి ||"

ఒకరోజురాత్రిహంసపక్షులుఆజానశ్రుతిపండుకొన్నమిద్దెపైఎగిరిపోవుచుండెను. అందులోఒకహంసమఱియొకదానితో
"ఓభల్లాక్ష! జానశ్రుతిమహారాజుగారిప్రకాశముఆకాశమంతాప్రసరిస్తోంది. దానివద్దకుపోకుము. మాడిపోగలవు."
అనిపలికెను.

"తముహపరఃప్రత్యువాచకంబరపినమేతత్సంతమ్యయుగ్వానమివ

రైక్యమాత్థేతియోనుకథమ్యయుగ్వరైక్యఇతి||"

అప్పుడుమరొకహంసఇలాబదులుపలికింది.

"నీవుఇతనినిగురించిబండివద్దనుండేరైక్యనిగురించిచెప్పినట్లుచెబుతున్నావే, ఈయనేమీరైక్యడంతటివాడుకాదుకదా!

నేను: ఆరైక్యడెవరు?

మామయ్య: ఆయనబ్రహ్మజ్ఞాని.

నేను: ఆహంసలుఎందుకలాఅన్నాయో!

మామయ్య: ఆమహారాజుపరమధార్మికుడు, కానిబ్రహ్మజ్ఞానముతెలిసినవాడుకాదు.

అట్టివానినిఉద్ధరించవలెననుతలంపుతోఆహంసలుఅలాపలికియుండవచ్చును. ఆరాజుకుపక్షులభాషవచ్చును.

అపక్షులుపలికినదానినిబట్టిఆరైక్యడుబ్రహ్మజ్ఞానియనిఆయనఎక్కడఉంటాడోతెలిసికొనవలెనన్నసంకల్పముతోఆమహారాజుతనపురరక్షకులైనతనపరిచారకులనుపంపేడుట.

ఆపరిచారకులుముందుఆరైక్యనిఉనికినితెలిసికొనలేకపోయారు.

కానిఆమహారాజుతనపరిచారకులనుబ్రహ్మజ్ఞానముకలవారుఎక్కడఉంటారోఅలాంటిచోట్లవెదుకమనిమళ్ళీపంపేడుట.

ఈసారిఆపరిచారకులుతిరిగివచ్చితాముఆరైక్యనికనుగొంటిమనినివేదించేరు.

ఆమహారాజు 600 గోవులను, కంఠాభరణమును, రథమునుబహుమానముగాతీసుకొనిఆరైక్యనివద్దకువెళ్ళేడుట.

ఆరైక్యడుఒకబండిక్రిందతనశరీరమునుగోక్కుంటూకూర్చునియున్నాడు.

అంటేఒకసామాన్యపామరునివలెకనబడ్డాన్నమాట, ఆబ్రహ్మజ్ఞాని.

ఆయననుజానశ్రుతిమహారాజుతానుతోడితెచ్చినసంబారములనుసమర్పించితనకుబ్రహ్మజ్ఞానమునుతెలుపమనిఅర్థించేడు.

ఆరైక్యడు

"తముహపరఃప్రత్యువాచాహహారేత్వాశూద్రతవైవసహ

గోభిరస్వేతితదుహపునరేవజానశ్రుతిఃపౌత్రాయణఃసహస్రమ్మవామ్నిష్కమశ్వతరీరథమ్ముహితరమ్మదాదాయప్రతిచక్రమ్ ||"

జానశ్రుతితో "ఓశూద్రా! ఆకంఠాభరణమును, రథమును, గోవులనునీవేఉంచుకొనుము." అనిచెప్పేడుట.

అప్పుడుజానశ్రుతిఈసారి 1000 గోవులను, రథమును, కంఠాభరణమును, తనకుమార్తెనుకూడతీసుకొనివెళ్ళి, గ్రామాధికారమునుకూడసమర్పించెదననిచెప్పిమరలప్రార్థించేడుట.

నేను: రైక్కుడుఅలాబండిక్రిందకూర్చునిఎందుకుఉన్నాడో!

మామయ్య: బ్రహ్మజ్ఞానముకలిగి, వైరాగ్యభావముతోనున్నవానికిలోకికవిషయభోగాలతోసంబంధముఉండదు.

అట్టివారుఒకచోటితోకూడాబంధముండకూడదని, ఒకచోటఉండకుండాసంచరిస్తూఉంటారటకూడ.

నేను: అలాంటివానికి, 600 గోవులుమొదలైనబహుమతులుసరిపోలేదా, ఇంకాకావాలా, అదేమివైరాగ్యము.

మామయ్య: అలాచెయ్యడంజానశ్రుతివైరాగ్యతత్వాన్ని, సంకల్పబలాన్నిపరీక్షించడానికి.

జానశ్రుతికివైరాగ్యములేకపోతేతనకుమార్తెనుకూడాత్యాగముచేయడానికిసిద్ధముకాడుకదా.

దానివలనజానశ్రుతిస్థితిమనకుతెలుస్తోంది.

అప్పుడురైక్కుడు

"తస్యాహముఖముపోద్ధహణన్నువాచాజహరేమాశూద్రానేనైవ

ముఖేనాలాపయిష్యథాఇతితేహైతేరైక్వపర్ణానామమహావృషేషుయత్రాస్మాఉవాససతస్మైహోవాచ ||"

"ఓశూద్రా! నీవుఈగోవులనుతదితరసంబారములనునీశక్తికిఅనుగుణముగాతెచ్చితివి. మంచిది.

కావునచిరకాలసేవచేయకున్ననుదీనిచేబ్రహ్మవిద్యనాచేతలభింపగలదు. ఈగ్రామములురైక్వపర్ణమని, మహావృషస్థైశమునందుపేరుపొందగలవు.

అనిచెప్పిజానశ్రుతికి "సంవర్గవిద్య" అనుబ్రహ్మవిద్యఉపదేశించేడుట.

నేను: మళ్ళీమఱొకబ్రహ్మవిద్యా!

మామయ్య: మనముఆబ్రహ్మవిద్యవివరాలలోకిఈమాటువెళ్ళవద్దులే.

నాన్నగారు: ఇందులోనే అన్నమాట,

శూద్రా అనిసంబోధిస్తూ బ్రహ్మవిద్యోపదేశముచేస్తాను అంటున్నాడు ఆ బ్రహ్మజ్ఞాని అయినరైక్కుడు. ఒకసారికాదు, టెండుసార్లుకూడా శూద్రా, శూద్రా అనేసంబోధించేడు.

నేను: దీనిని బట్టి శూద్రులకు బ్రహ్మవిద్యాధికారము ఉన్నదన్నమాటేగా!

మామయ్య: ఎలా చెబుతున్నావు?

నేను: అధికారము అనేది అర్హిత్వ, సామర్థ్యాల మీద ఆధారపడి ఉంటుంది అని మీరేకదా అన్నారు.

శూద్రజన్మకూడా మానవజన్మమేకనుక,

మానవులెవ్వరైనా బ్రహ్మజ్ఞానమునకు అర్హిత్వము కలిగియుండవచ్చును కనుక శూద్రునికి కూడా అర్హిత్వము ఉండడానికి అభ్యంతరములేదు.

మీరు చెప్పినట్లు శూద్రునికి యజ్ఞముచేయుటకు, అగ్న్యూపాసనాకర్మలకు సామర్థ్యములే దని ఒప్పుకున్నా,

బ్రహ్మోపాసనమునకు తోమాత్రముచేసేదికదా, దానికి అభ్యంతరము ఏమిటి! అలాకాదు,

బ్రహ్మోపాసనమునకు శాస్త్రవిహితమైన కర్మకావాలి అన్నా దానికి ఆయా వర్ణాశ్రమోచితమైన కర్మమే కావాలి కనుక శూద్రునికి ఆ తనివర్ణధర్మమును అనుసరించి సుశ్రావ్యే దానికి కావలసిన కర్మ అవుతుంది. అదిచేయడానికి ఆతనికి ఇబ్బందిలేదు కదా!

మామయ్య: "తస్మాత్పూర్వయజ్ఞే అనవక్షంతః"

అనుశ్రుతివాక్యాన్ని బట్టి శూద్రునికి అగ్న్యూపాసన ద్వారా అనుష్ఠింపబడే అగ్నిహోత్రాదికర్మలయందు అధికారములే దని ఒప్పుకుంటున్నావు కదా.

వేదాధ్యయనముచేయకుండా, వేదాంతవాక్యాలను అనుకుండా ఉన్నప్పుడు,

వాటి ద్వారా ఉపాసించబడునట్టి విధము తెలియకుండా శూద్రుడు పరబ్రహ్మోపాసనము ఎలాచేస్తాడంటావు? మీనాన్ననడుగు, భౌతికశాస్త్రము "ఓ" "న" "మ" లునేర్చుకోకుండా నువ్వు భౌతికశాస్త్రములో రీసెర్చి డీసీస్ బ్రీటింగ్ లవేమో!

నేను: మీరే ఇంతకుముందు చెప్పారుకదా, వేదాలకు బదులుగా ఇతిహాస, పురాణాలున్నాయని,

వేదరహస్యాలన్నీ వాటిలో పొందుపరచబడ్డాయనీ. వాటివలన బ్రహ్మస్వరూపజ్ఞానము,

బ్రహ్మోపాసనము గురించి తెలుసుకోవచ్చును కదా! "శ్రావయేత్పతురోవర్ణాః కృత్వా బ్రాహ్మణమగ్రతః"

అని బ్రాహ్మణునిముందుంచుకొని నాలుగువర్ణములవారికిని ఇతిహాస, పురాణములను వినిపింపవలెననికదా శ్రుతివాక్యము.

మహాభారతములో మనకు కనిపించేవి దురుడు వాళ్ళూ శూద్రులైనా బ్రహ్మనిష్ఠులేకదా. అంటే మన ఇతిహాస,

పురాణాలు కూడా బ్రహ్మనిష్ఠులైన శూద్రులను గురించే చెప్పాయి.

అందువలన ఇక్కడ కూడా సంస్కరణవిద్య అని ఆ బ్రహ్మవిద్య తెలుసుకునేందుకు శూద్రులు కూడా అర్హులు అని చెప్పడానికి ఆరైక్కు

దుటెండుసార్లుజానశ్రుతిని "శూద్రా", "శూద్రా" అనిపిలిచేడు.

ఒకసారిఅంటేపొరపాటుఅనుకోవచ్చుకానిటెండుసార్లుఅలాపిలిచేడంటికారణంలేకుండాపిలువడుకదా!

అమ్మ: ఏమిటిమామయ్యావాడితో..

మామయ్య: లేదమ్మా, మనముఈరోజుచెప్పుకొనబోయే "అపశూద్రాధికరణము"

లోవిషయాల్మనముమాటలాడుకుంటున్నవి. దానిలోమొదటిసూత్రానికీపూర్వపక్షముఇలాగేనడుస్తుంది.

అమ్మ: ఏమిటిమామయ్యా, ఆసూత్రము

మామయ్య:

"శుగస్యతదనాదరశ్రవణాత్తదాద్రవణాత్సూచ్యతేహి.....1-3-33"

అంటే

అస్య: ఈజానశ్రుతికి

తత్: హంసలయొక్క

అనాదరశ్రవణాత్: అనాదరద్యోతకములగువాక్యములనువినుటవలన

శుక్: దుఃఖముకలిగెను

తదా: ఆతరువాత

ఆద్రవణాత్: (ఆతడుబ్రహ్మవిద్యోపదేశముచేయుఆచార్యునిపొందుటకు) త్వరనుచూపుచుఆశ్రయించుటవలన

సూచ్యతేహి: (పూర్వముహంసలసంభాషణమువలనకలిగినదుఃఖము) సూచింపబడినదికదా!

అనగా

తానుఅనాదరపూర్వకమైనపలుకులనుహంసలనుండివినుటవలనకలిగినదుఃఖముచేఆజానశ్రుతిఅతిత్వరతోబ్రహ్మవిద్యో

పదేశమునకుఆచార్యునివద్దకుపర్యెత్తుటను "శూద్రా" అనుపదముసూచించుచున్నదికదా!

అమ్మ: కొంచెంవివరించండిమామయ్యా!

మామయ్య: ఇక్కడ బ్రహ్మజ్ఞానోపదేశానికి వచ్చిన జానశ్రుతిని "శూద్ర"

అని రైక్కుడు సంబోధించేడు కనుక ఇందాకారామంచెప్పినట్లు శూద్రునికి బ్రహ్మవిద్యాధికారము ఉంటుందంటారమ్మా పూర్వపక్షములో.

అమ్మ: మఱి భగవద్రామానుజులు ఏమంటారు!

మామయ్య: శూద్రునికి సామర్థ్యము లేకపోవడం వలన బ్రహ్మవిద్యాధికారము అసంభవము అంటారు. ఎందుకంటే, బ్రహ్మస్వరూపమును, బ్రహ్మను ఉపాసించు విధానమును తెలియనివాడును, అట్టియుపాసనకంగమైనవేదాధ్యయన, యజ్ఞాదులందు అధికారము లేనివారికి, అట్టి ఉపాసనకు సామర్థ్యముండదు. సామర్థ్యము లేకపోతే అధికారముండదు కదా. బ్రహ్మోపాసనవిధులు కూడా స్వాధ్యాయము చేత పొందబడు జ్ఞానము చేతనే నిర్వర్తించగలము. ఇతిహాస, పురాణాలవలన తెలుసుకుందామన్నా, అవివేదార్థములు నిశ్చయించుచూ, వివరిస్తాయి తప్పస్వయముగా ఉపాసనావిధానాన్ని చెప్పవు.

అమ్మ: ఉపాసనకు అంగమైనవేదాధ్యయనవిధులు అంటే?

మామయ్య: మనస్సులో ధ్యానించుతానంటున్నాడు రామం, అందుకు వేదాధ్యయనము ఎందుకు అంటున్నాడు. కాని సాపాటుచేయడానికి, కాళ్ళూ చేతులూ కడుగుకోవడం, విస్తరించుకోవడం ఇవన్నీ చేయాలి కదా, ఇవన్నీ సాపాటుచేయడానికి అంగములు. అలాగే ఆధ్యానము చేసేముందు కాడాకనీ సముకాళ్ళూ, చేతులు, ముఖము కడుగుకోని, ఆచమనంచేసి, ప్రాణాయామంచేసి... ఇలా ఇవన్నీ చేయాలా, ఇవి చేస్తున్నప్పుడు ఏది ఎలా చెయ్యాలో, ఏమి మంత్రము ఎలా చెప్పాలో, ప్రాణాయామమును ఎలా చెయ్యాలో ఇవన్నీ తెలియాలి కదా. ఇవివేదాధ్యయనము లేకుండా ఎలా తెలుస్తుంది, ఇంకాధ్యానము ఎలా ప్రారంభిస్తాడు.

నేను: మఱి విదురుడు వాళ్ళూ...

మామయ్య: మనము ఇంతకుముందు అనుకున్నట్లు ప్రారబ్ధము వలననో,

ఒకపరమప్రయోజనానికోవారు అలాంటి జన్మ పొందేరు తప్పవారు జన్మాంతరలబ్ధజ్ఞానము కలవారు. అందువలన వారు బ్రహ్మనిష్ఠులైనారు.

నేను: మఱి "శూద్ర" అని పిలిచేడు కదా!

మామయ్య: అదే చెబుతున్నారు ఈ సూత్రములో. జానశ్రుతి అనే రాజు బాగుగా ద్రవ్యదానములను,

అన్నదానములను చేస్తూ సంతృప్తితో ఉన్నాడు. ఆయనకు "ఈయన ఏమి గొప్పవాడు, బ్రహ్మజ్ఞాని అయిన రైక్కుడు కాదు కద" అన్న హంసలపలుకులు వినిన వెంటనే తన యొక్క తక్కువ స్థితి, అజ్ఞానము తెలిసివచ్చినది. దుఃఖము కలిగింది.

బ్రహ్మజ్ఞానముపొందాలనే ఆర్థికలిగింది. అలాంటి ఆర్థికలిగినప్పుడే దుఃఖము వస్తుంది.

భగవద్గీతలో టెండవ అధ్యాయములో చూడండి. 7,8 శ్లోకాలలో అర్జునుడు

"కార్పణ్యదోషోపహతస్వభావః పుద్గామిత్వా వ్యర్మసమ్మాడచేతాః యత్ప్రేయః స్యాత్ప్రశ్చితమ్బ్రూహితత్మే..."

అనితాను బలహీనుడైపోయి, ఆలోచించలేకున్నానని,

తనకు ఏదీ శ్రేయస్సు అన్న దినిర్ణయించి నిర్ణయంగా చెప్పమని చెబుతూ

"యత్యోకమ్ ఉచ్చోషణమింద్రియాణామ్"

అని "తనశోకము ఇంద్రియాలను శోషింపచేస్తోంది" అని అంటాడు. అది ఆర్థియొక్క లక్షణము.

అందుచేత దుఃఖి అయిన జానశ్రుతిని రైక్వడు "శూద్ర" అని పిలిచేడు.

నేను: "శూద్ర" అంటే దుఃఖించేవాడని అర్థము.

మామయ్య: "శోచతి తిశూద్రః" అని వ్యుత్పత్తి. "శుచేర్దశ్చ" అను వ్యాకరణసూత్రము ప్రకారము "శుచ్" అను ధాతువులో "శు" అను అక్షరానికి దీర్ఘము, "చ" కారస్థానము "ద" కారమును, టోఫయును రావడంచేత శూద్రశబ్దము ఏర్పడుతుంది.

బ్రహ్మజ్ఞాని అయిన రైక్వని గురించి "లోకమున బాగుగా నాచరింపబడు కర్మమేమి కలదో,

అందరియందు ఎట్టి జ్ఞానము కలదో అదంతయూ ఎవరికర్మ, జ్ఞానములలో అంతర్భూతమై ఉన్నదో అతడు రైక్వడు"

అని ఒక హాసం చెప్పుట వలన జానశ్రుతికి అట్టివాని వద్ద బ్రహ్మజ్ఞానము పొందవలెనను ఆర్థివలన శోకము కలిగిందన్నమాట.

అందుకే ఆయన తన వద్దనున్న క్షత్త్రులను వానిని పంపి రైక్వని జాడను కనుక్కొని, తన సంబారములతో ఆయనను ఆశ్రయించి,

ఇంకను రైక్వడు సంతృప్తి పొందకపోతే, తనకు మారైను కూడ సమర్పించడానికి సిద్ధమై బ్రహ్మజ్ఞానంకోసం ప్రార్థించేడు.

అలా బ్రహ్మజ్ఞానంకోసం అలమటిస్తూండడం వలననే జానశ్రుతిని రైక్వడు "శూద్ర"

అని పిలిచేడు తప్ప శూద్రవర్ణము వాడని అక్కడ అర్థము కాదు.

నేను: ఇక్కడ "శూద్ర" అంటే అర్థము శూద్రుడు కాదనే ఎలా చెబుతారు.

మామయ్య: దానికి తరువాత సూత్రము చూడాలి.

అమ్మ: ఏమిటి ఆ సూత్రము మామయ్యా!

మామయ్య:

"క్షత్రియత్వగతేశ్చ....1-3-34"

అంటే

క్షత్రియత్వ: జానశ్రుతిక్షత్రియత్వముగురించి

గతేచ: నిశ్చయము (గాసూచించబడుట) వలనకూడ

అనగా

జానశ్రుతిక్షత్రియుడుఅనినిశ్చయముగాసూచించబడుటచేతకూడాఅతడుశూద్రుడుకాడనితెలుస్తోంది.

అమ్మ: కొంచెంవివరించండిమామయ్యా!

మామయ్య: దానిలోజానశ్రుతికివాడినవిశేషణాలు "బహుదాయి", "బహుపాక్య" అంటేద్రవ్యమును, ఆహారమునుసమృద్ధిగాదానముచేయువాడుఅనిఅర్థము. ఈవిషయముచెబుతున్నదిశాస్త్రమునుపాటించేవారికి, శాస్త్రమునుపాటించేరోజులకుసంబంధించిచెబుతున్నారు. ఈరోజులలోఅంతా "గుంపులోగోవిందం" అన్నట్లువర్ణధర్మాలుఎవరూపాటించకపోవచ్చుననుకో.

ఇంకశాస్త్రప్రకారం, దానంచేయగలఅధికారముశూద్రవర్ణస్థులకులేదుకదా.

మిగిలినమూడువర్ణాలవారేదానముచేయుటకుఅర్హులు. అంతేకాక "సహసంజహారక్షత్రారమేఉవాచ"

అనిజానశ్రుతితనపరిచారకుడైనపురరక్షకుడితోరైక్యడినికనుగోనమనిచెప్పేడుఅంటే,

అటువంటిరక్షణబాధ్యతఉండేదికూడాక్షత్రియులకే,

రైక్యనకుతనకుగలగ్రామాధిపత్యముఇవ్వడానికిసిద్ధపడ్డాడంటేగ్రామాధిపత్యముకలవాడుకూడాక్షత్రియుడేఅవాలి.

అందువలన "ఉపక్రమోపసంహారౌఅభ్యాసమ్చఅపూర్వతాఅర్థవాదముపపత్తేచలింగమ్నాత్పర్యనిర్ణయే" అనిచెప్పినట్లు, ప్రారంభములోను, తరువాతకూడాఆజానశ్రుతిగురించివిషయాలుఆయనక్షత్రియత్వాన్నిస్పష్టంగాచెబుతున్నాయి.

అందువలనఆయనశూద్రుడుకాడన్నమాట.

నేను: మీరుచెప్పినట్లుఉపక్రమంలోజానశ్రుతిక్షత్రియుడుఅనిచెప్పినట్లుఉపసంహారములోకూడాచెప్పేరా?

మామయ్య: మనముఇంకా "సంవర్ణవిద్య" కథలోకివెళ్ళలేదుకదాఉపసంహారముగురించిచెప్పుకుందికి.

ఇప్పటికేనువ్వు "మఱోకట్రహ్మవిద్యా!" అనికళ్ళుతేలవేసేవు.

కానితరువాతసూత్రముచూస్తేఈవివరాలుకొంతవరకూతెలుస్తాయి.

అమ్మ: తరువాతసూత్రముఏమిటిమామయ్యా!

మామయ్య:

"ఉత్తరత్రయైత్రరథేనలింగాత్...1-3-35"

అంటే

ఉత్తరత్ర: తరువాత(వాక్యములయందు)

చైత్రరథేన:చైత్రరథునితో

లింగాత్:సంవర్గవిద్యాభ్యాసముచేయుటవలననూ

అనగా

క్షత్రియుడైనచైత్రరథునితో గూడిసహాభ్యాసము, సహాభోజనాదులుచేయుటవలనజానశ్రుతిక్షత్రియుడైయుండవలెను.

అమ్మ: ఈచైత్రరథుడుఎవరు!

మామయ్య: తరువాతకథలోవస్తాడమ్మా. సంవర్గవిద్యాభ్యాసముచేస్తున్నప్పుడు

"అథహశౌనకమ్చకాపేయమ్అభివ్రతారిణమ్చకాక్షసేనీమ్పరినిష్కమాణౌబ్రహ్మచారిభిక్షే" (ఛాం. 4-3-5) అంటే

"శౌనకవంశసంభవుడైనకాపేయుని, కాక్షసేనివంశసంభవుడగుఅభివ్రతారిసీబ్రహ్మచారిభిక్షుడే" అనిఅర్థము.

ఈవాక్యముమొదలు "బ్రహ్మచారిన్నేదముపాస్మహే"

అనువాక్యమువరకుసంవర్గవిద్యాసందర్భములోచెప్పబడినవాక్యాలలోఈకాపేయుడు, అభివ్రతారిఅనబడేచైత్రరథుడికీ, భిక్షనడిగినబ్రహ్మచారికిసంబంధమున్నట్లుతెలుస్తోంది.

ఇందులోఅభివ్రతారిఅనబడుచైత్రరథుడుక్షత్రియుడు. కాపేయుడు, బ్రహ్మచారిబ్రాహ్మణులు. .

నేను: అనిఎలాచెబుతున్నారు!

మామయ్య: సూత్రములోఅందుకే "లింగాత్" అనిచెబుతూచైత్రరథుడుక్షత్రియుడుఅన్నట్లుగాతెలియచేసేరు.

"అథహశౌనకమ్చకాపేయమ్అభివ్రతారిణమ్చకాక్షసేనిమ్" అనేవాక్యంలోఅభివ్రతారినిఅంటేచైత్రరథునీ,

కాపేయునితోకలిపిచెప్పడంవలనవారిద్దరూసహవాసులుఅనితెలుస్తోంది. మరొకచోట

"ఏతేనవైచైత్రరథమ్కాపేయాఅజాయన్" అనువాక్యమువలనకాపేయుడుచైత్రరథునీయజ్ఞముచేయించినట్లుతెలుస్తోంది.

అంటేయజ్ఞముచేయించుఅధికారముబ్రాహ్మణుడికేకదాఉండేది, మిగిలినవర్ణాలవారికికాదు. అలాగే

"తస్మాత్త్రైత్రరథఃనామైకఃక్షత్రపతిరజాయత" అనగా "చైత్రరథుడనుక్షత్రియుడుపుట్టెను"

అన్నవాక్యమువలనచైత్రరథుడుక్షత్రియుడుఅనితెలుస్తోంది. క్షత్రియుడైనచైత్రరథునితోసహవాస,

సహాభ్యాసములుచేసినజానశ్రుతికూడాక్షత్రియుడగుటఉచితముకదా.

ఎందుకంటేఆరోజులలో ఒకవర్ణమువారువేటిోకవర్ణమువారితోకలిసిసహాపంక్తిభోజనాదులుచేయుఆచారములేదు.

నేను: అలాగయితేబ్రహ్మవిద్యయందుశూద్రునికిఅధికారములేదనిశ్రుతి, స్మృతులలోకూడాచెప్పేరా!

మామయ్య: దానికితరువాతసూత్రముచూడాలి.

అమ్మ: ఏమిటిఆసూత్రముమామయ్యా!

మామయ్య:

"సంస్కారపరామర్శాత్తదభావాభిలాషాత్ప.....1-3-36"

అంటే

సంస్కారపరామర్శాత్: (బ్రహ్మవిద్యనుఉపదేశించేఅన్నిచోట్లలోఉపనయనాది) సంస్కారములుచెప్పబడినందువలన
తదభావాభిలాషాత్: శూద్రునకుఅట్టిసంస్కారయోగ్యతనిషేధింపబడినందున(శూద్రునకుబ్రహ్మవిద్యాధికారములేదు).

అనగా

బ్రహ్మవిద్యఉపదేశించబడినసందర్భాలలోఉపనయనాదిసంస్కారాలనుకూడాపరామర్శించడంవలన,
శూద్రులకుఉపనయనాదిసంస్కారములుశాస్త్రముననిషేధింపబడుటవలనశూద్రునికిబ్రహ్మవిద్యాధికారములేదనితెలుస్తోం
ది.

అమ్మ: కొంచెంవివరించండిమామయ్యా!

మామయ్య: ఎక్కడెక్కడబ్రహ్మవిద్యోపదేశసందర్భాలున్నాయో, ఆసందర్భాలలో "ఉపత్వానేష్య"

అంటేనీకుఉపనయనముచేయుదునుఅనియో, "తష్టావాచోపనిన్య"

ఉపనయనముచేసిబ్రహ్మవిద్యనుతెల్పేదననియోఇట్లుఉపనయనాదిసంస్కారాలుపరామర్శించబడుతున్నాయి.

అంతేకాక "నశూద్రపాతకమ్మించిత్నచసంస్కారమర్హతి"

శూద్రునియందుపాతకములేదుకానిఉపనయనాదిసంస్కారాలకుఅతడుఅర్హుడుకాదుఅనిశాస్త్రంచెబుతూంది. అంటే,
ఉపనయనాదిసంస్కారాలులేకపోతేబ్రహ్మవిద్యాధికారముఉండదు,

శూద్రులకుఉపనయనాదిసంస్కారాలకుఅధికారములేదుకనుకశూద్రులకుబ్రహ్మవిద్యాధికారములేనట్లుతెలుస్తోంది.

నేను: కానిమీరుఇంతకుముందుచెప్పినసత్యకామజాబాలికధలోసత్యకామజాబాలికనతండ్రిఎవరోకూడాతెలియదు.

ఆయనగాతమమహర్షివద్దకువెళ్ళిమాతల్లినాతండ్రిఎవరోతెలియదుఅనిచెప్పినది, అందువలననావంశమునాకుతెలియదు,
నన్నుమీశిష్యునిగాచేర్చుకొనుడుఅనిప్రార్థిస్తేఆగాతమమహర్షిఅతనినితనకుశిష్యునిగాస్వీకరించిబ్రహ్మవిద్యోపదేశముచేసే
డుకదా. ఇలాతండ్రిఎవరో, వంశమువిదోకూడాతెలియనివారికేబ్రహ్మవిద్యోపదేశముచేసినట్లుఉపనిషత్తులలోఉన్నదికదా!

మామయ్య: ఆవివరాలకుతరువాతీసూత్రముచదువుకోవాలి.

అమ్మ: ఏమిటిఆసూత్రముమామయ్యా!

మామయ్య:

"తదభావనిర్దారణేచప్రవృత్తే:....1-3-37"

అంటే

తదభావనిర్దారణేచ: (సత్యకామజాబాలికిశూద్రత్వము) లేనట్లునిర్దారణతరువాతనే

ప్రవృత్తే: గౌతమముషితనికిఉపనయనాదిసంస్కారములనుచేయనుద్యమించుటవలన

అనగా

సత్యకామజాబాలిశూద్రుడుకాడనినిశ్చయించినతరువాతనేఅతనికిగౌతమమహర్షిఉపనయనాదిసంస్కారములుచేయుట కుప్రయత్నించుటవలనశూద్రునికీబ్రహ్మవిద్యాధికారములేనట్లుతెలుస్తోంది.

అమ్మ: కొంచెంవివరించండిమామయ్యా!

మామయ్య: గౌతముడుబ్రహ్మజ్ఞాని.

ఆయనమొదటసత్యకామజాబాలినితానుశిష్యునిగాస్వీకరించకముందువంశవివరాలుఅడిగేడు.

సత్యకామజాబాలిఆవిషయముతనకుతెలియనట్లుసమాధానముచెప్పేడు. అప్పుడుగౌతముడు

"నైతదబ్రాహ్మణోవివక్తుమర్హతిసమిధమ్సామ్యాహర(ఛాం. 4-4-5)" అని "ఓసోమ్ముడా!

అబ్రాహ్మణుడుఇట్టిసత్యమునుచెప్పలేడు, కావునసమిధలనుకొనిరమ్ము " అనుచుఅతనినిశిష్యునిగాస్వీకరించేడు.

భగవద్గీతలో శ్రీకృష్ణభగవానుడుబ్రాహ్మణులలక్షణములను, దైవీసంపల్లక్షణములువివరిస్తూ

"శమోదమఃతపఃశౌచమాక్షంతిఃఆర్ణవమేవచ

జ్ఞానమ్యిజ్ఞానమాస్తిక్యమ్రాహ్మమృగ్యస్వభావజమ్"(భ.గీ. 18-42)

అనియూ

"అహింసాసత్యమక్రోధః" (భ.గీ. 16-2) అనియూచెబుతాడు. ఆర్ణవము,

సత్యముదైవీసంపత్తుగలబ్రాహ్మణులక్షణముఅన్నమాట. గౌతముడుఆగుణములనుసత్యకామజాబాలిలోచూచేడు.

అంతేకాకబ్రహ్మజ్ఞానిఅయినగౌతమునికిసత్యకామజాబాలియొక్కవివరాలుఅతనుచెప్పకపోయిననుతనదివ్యజ్ఞానముతోతె

లుసుకోవడంకష్టముకాదు. అందువలనఆతనిబ్రాహ్మణత్వమునునిర్ధారించుకొనినపిమ్మటనే
 "నీవుఅబ్రాహ్మణుడవుకావు" అనిచెబుతూతనశిష్యునిగాస్వీకరించేడు. ఒకవేళసత్యకామజాబాలిశూద్రుడయితేనీవు
 "అబ్రాహ్మణుడవుకావు" అనిగౌతముడుచెప్పియుండకపోవునుకద.
 అందువలనఈసందర్భముకూడాశూద్రునికీబ్రాహ్మణానాధికారముఉన్నట్లుసూచించదు.

నేను: మీరుచెప్పినఉదాహరణములోఉపనయనాదిసంస్కారములుకలవారికీబ్రాహ్మణానాధికారముఉన్నట్లుతెలుస్తోంది.
 కానివేదాధ్యయన, శ్రవణాదులుశూద్రులకునిషేధములుఅనివిక్కడస్పష్టంగాచెప్పారు.

మామయ్య: దానికీతరువాతసూత్రముచూడాలి.
 నువ్వువదలకుండామళ్ళీమళ్ళీఅడుగుతున్నావుకనుకఈమాటూఘటనశాస్త్రవాక్యాలుతీసిచూపించాల్సివస్తుంది.

అమ్మ: ఏమిటిఆసూత్రముమామయ్యా!

మామయ్య:

"శ్రవణాధ్యయనార్థప్రతిషేధాత్....1-3-38"

అంటే

శ్రవణ: వేదశ్రవణమును

అధ్యయన: అధ్యయనమును

అర్థ: అర్థానుసంధానమును

ప్రతిషేధాత్: (శూద్రులకు) నిషేధించుటవలన

అనగా

వేదాధ్యయన, శ్రవణ,

అర్థానుసంధానములనుశాస్త్రములుశూద్రులకునిషేధించుటవలనశూద్రులకుబ్రాహ్మణవిద్యయందుఅధికారములేదు.

అమ్మ: కొంచెంవివరించండిమామయ్యా!

మామయ్య: ముందువేదాలుసస్వరంగానేర్చుకోకపోయినా,

బ్రాహ్మణవిద్యోపాసనముమనస్సుతోచేయవలసినదేకనుకశూద్రులుధ్యానముఎందుకుచేయకూడదుఅన్నాడురామం.

వేదాలునేర్చుకోకుండా అది కుదరనేసరికి, ఇప్పుడు శూద్రులు వేదాలునేర్చుకోకూడదని ఎక్కడుంది అంటున్నాడు. అందువలన ఈ సందేహాలు సమూలంగా పోవాలని కొన్ని శ్రుతివాక్యాలను ఉట్టంకిస్తున్నాను, ఆ సందేహానిర్మూలనకి.

"పద్యహవావితత్స్య శానమ్యత్సాద్రసమీపేనాధ్యేతవ్యమ్"

"తస్మాత్సాద్రః బహురయజ్ఞీయ"

ఈవాక్యాలూ శూద్రవర్ణమువారికి

వేదశ్రవణమును, తదధ్యయనమును, తదర్థానుసంధానముకానినిషేధిస్తాయి.

నేను: మఱిస్మృతులో!

మామయ్య: దానికీ తరువాత సూత్రము చూడాలి.

అమ్మ: తరువాత సూత్రము ఏమిటి మామయ్యా!

మామయ్య:

"స్మృతేశ్చ....1-3-39"

అంటే

స్మృతేశ్చ: స్మృతులయందు కూడ (అట్లే చెప్పబడియుండుటవలన)

అనగా

స్మృతులయందు కూడ అట్లే చెప్పబడియుండుటవలన శూద్రవర్ణమువారికి వేదాధ్యయనాదులకు అధికారములేదు.

అమ్మ: కొంచెం వివరించండి మామయ్యా!

మామయ్య: స్మృతులలో కూడా శూద్రవర్ణమువారికి వేదాధ్యయనాదులు నిషేధింపబడినట్లే చెప్పే రమ్మా.

"అథ హాస్యవేదము పశుణ్యతస్త్రపుజతుభ్యామ్నాత్ర ప్రతిపూరణము దాహరణే జిహ్వచ్ఛేదో ధారణేశరీరభేదః"

"నచాస్యోపదిశేత్తర్కమ్న చాస్యవ్రతమాదిశేత్" మొదలైన స్మృతివాక్యాల ఆవిషయాన్నే చెబుతాయి.

నాన్నగారు: అద్వైతసిద్ధాంతము ప్రకారము అయితే ఈ సూత్రాలు ఎలా వర్తిస్తాయో.

అమ్మ: ఎందుకని?

నాన్నగారు: అద్వైతము ప్రకారము నిర్విశేషచిన్మాత్రమగు బ్రహ్మమే పరమార్థమని, తక్కినదంతయు మిథ్య అనీకదా. బంధము అనేది నిజంగా లేదనీ, ఆ బ్రాంతి వాక్య శ్రవణము చేత కలిగే వస్తు యాధాత్మ్యజ్ఞానము చేత నివర్తించబడుతుందనీ, అలా నివర్తించబడడమే మోక్షమనీకదా వారి మతము. అందువలన శూద్రుని కివేదాధ్యయనము లేకపోయినా, ఇలాంటి వాక్యార్థజ్ఞానము ఎవరినుంచి అయినా కలిగితే సరిపోతుంది.

అమ్మ: అప్పుడు కూడా "తత్త్వమసి" లాంటి వేదవాక్యాలేకదా తెలుసుకొనవలసింది.

కాని మళ్ళీ వేదశ్రవణమునిషేధము అయితే!

నాన్నగారు: అలా అక్కరలేదేమో. అపౌరుషేయమైన వేదాలనుండి యేకాక, ఆస్తుడైన ఒక పురుషుని వలన కూడ ఆజ్ఞానము సంప్రాప్తించవచ్చును. బ్రాంతితో లగవచ్చును.

అమ్మ: అంటే!

నాన్నగారు: ధర్మోపదేశము ఒకజ్ఞాని వద్ద శూద్రుడైనా పొందవచ్చుకదా, వేదవాక్యాలను వినికపోయినా. అంటే "అది పాముకాదు త్రాడు" అని ఒక ఆస్తుడు చెబితే నీకు యథార్థజ్ఞానము కలిగినట్లు, జ్ఞాని అయిన ఆస్తుడు నీకు ఈ కనబడు జగత్తంతా బ్రాంతి, బ్రహ్మ ఒక్కటే సత్యము అని చెబితే అపరమార్థికమైన బంధము, బ్రాంతిని వర్తించబడి యథార్థజ్ఞానము కలుగవచ్చునుకదా.

నేను: అసలు ఇవేమీ అక్కరలేదు. నిర్విశేషచిన్మాత్రమైన బ్రహ్మము మాత్రమే ఉన్నదనీ, అజ్ఞానము వలన వివిధ, విచిత్ర, జ్ఞాత్య, జ్ఞేయ వికల్ప రూపమైన ఈ సమస్త ప్రపంచము భ్రమ వలన ఆరోపించబడినదనీ తర్కము సహాయముతోను, ప్రత్యక్షానుమానాలతోను వాళ్ళు నిర్ణయించి వచ్చుకదా!

మామయ్య: అలాగ యితే మఱి శ్రుతి, శాస్త్రము అవసరమేలేదు అన్నమాట, ఒక్క శూద్రులకేమిటి, ఎవ్వరికీకూడా.

రామంచెప్పిన ప్రకారము ఆస్తుడైన జ్ఞాని చే ప్రాప్తమయే వాక్యార్థజ్ఞానము కూడా అక్కరలేదు

నాన్నగారు: అలాకాదు.

స్వాభావికముగా లోకవ్యవహారములో బ్రాంతి మూలకముగా ప్రవర్తించే మనకు పరమార్థము ఇది అని ఒకదాని వలన తెలిసిన తరువాతకదా, ప్రత్యక్షానుమానాల బట్టి దానిని నిర్ధారణ చేసుకునే కోరిక కలిగేది.

అమ్మ: అర్థంకాలేదు.

నాన్నగారు: నువ్వు ఒకత్రాడును చూసి పాము అనుకున్నావు. అప్పుడు నీకు ఆస్తుడు అయిన వాడు వచ్చి

"అది త్రాడుకాదు పాము" అని చెప్పినప్పుడు నువ్వు అదికదులుతుందా,

కరుస్తుందా అని ప్రత్యక్షానుమానాది ప్రమాణాల వలన నిర్ధారణ చేసుకొని అప్పుడు అది పాముకాదు,

త్రాడు అని నిర్ణయించుకుంటావు. అలాగే, ఈ కనబడే జగత్తంతా బ్రాంతి, బ్రహ్మ ఒక్కటే సత్యము అన్న యధార్థజ్ఞానము ఒక ఆప్తుని వాక్యార్థజ్ఞానము వలన తెలుసుకున్న తరువాత దానిని నిర్ధారించుకొనగోరిక కలుగుతుంది, అప్పుడు ప్రత్యక్ష, అనుమాన ప్రమాణాల ద్వారా ఆ విషయాన్ని నిర్ణయించుకుంటావు.

మామయ్య: స్వయంప్రకాశకమైన బ్రహ్మను తెలుసుకుంది కిమఱియొకజ్ఞానము ఎందుకు.

అలాగయితే టెండుజ్ఞానాలయిపోతాయి కదా, మఱి అద్వైతము ఎలా సిద్ధిస్తుంది.

సన్మాత్రమైన ఆత్మయే ఆనందరూపమనే జ్ఞానమనే అనుభవానికి వేరే ఉపనిషత్జ్ఞానము ఉందని అంగీరించబడదు కదా.

అమ్మ: మామయ్య, అంతా అయోమయంగా ఉంది. మీరు స్పష్టంగా చెప్పండి.

మామయ్య: ఏమీలేదమ్మా,

మీ ఆయన అద్వైతము ప్రకారము ఈ సూత్రాలు ఎలా వర్తిస్తాయి అన్న ప్రశ్నకు శూద్రులకు వేదాధ్యయనము అక్కరలేకపోయినా యధార్థజ్ఞానము ఆప్తుల ద్వారా సంప్రాప్తిస్తే చాలును, అందువలన వేదాధ్యయననిషేధము వలన బాధలేదు అన్నాడు.

మీవాడు మఱి టెండు కులు ఎక్కువ చదివేడు కనుక తర్కము వలన, ప్రత్యక్షానుమానాల వలన ఈ జగత్తంతా బ్రాంతి, బ్రహ్మ ఒక్కటే సత్యము అన్న విషయము తెలిసిపోతుంది, ఇంకమోక్షమే, కనుక ఆ ఆప్తువాక్యము కూడా అక్కరలేదన్నాడు. ఏతావతా, శ్రుతి, శాస్త్రాలు శూద్రులకే కాదు మరెవ్వరికీ కూడా అక్కరలేదు అన్న పరిస్థితికి వస్తున్నాము ఆ ప్రకారము.

అమ్మ: "శాస్త్రయోనిత్వాత్" అన్న బ్రహ్మసూత్రము, "తస్మాత్సాస్త్రప్రమాణమే" అనుభగవద్గీతావాక్యము ఏమవుతాయి!

మామయ్య: అందుకేనమ్మా,

భగవద్రామానుజులు "మోక్షసాధనముగా ఉపనిషత్తులయందు విధింపబడిన జ్ఞానము ఉపాసనారూపమైనదనినీ, దానివలన భగవంతుడు సంతోషిస్తాడు అనినీ, ఈవిధానము శాస్త్రము ద్వారా తెలియవలసినదనినీ చెప్పేరు

ఉపనయనాది సంస్కారపూర్వకముగా వేదాధ్యయనము చేయుట వలన కలిగిన జ్ఞానము వివేక,

విమోచనాది సాధనావిశిష్టమైన అట్టి ఉపాసనమును ఉపాయముగా అంగీకరిస్తుంది.

ఆ ఉపాసనకు ప్రీతిచెందిన పురుషోత్తముడు ఉపాసకునికి స్వాభావిక ఆత్మయాధాత్మ్యజ్ఞానమును ఇచ్చి కర్మము వలన కలిగిన అవిద్యను నశింపజేసి, సంసారబంధమునుండి విముక్తిచేస్తాడన్నమాట. ఇదీ భగవద్రామానుజసిద్ధాంతము.

అమ్మ:

అందువలన శూద్రులకు బ్రహ్మవిద్యయందు అధికారము లేదు అనుట భగవద్రామానుజుల సిద్ధాంతములో కుదురుతుంది.

మామయ్య: కాని, అందువలన శూద్రులకు మోక్షార్హత లేదు అని అనుకోకూడదు.

వారికి బ్రహ్మవిద్యలు మోక్షసాధనములు కావు అని మాత్రమే తెలుసుకోవాలి. మోక్షమిచ్చువాడు భగవంతుడే కనుక,

ఆయననుసంతోషపరచుభక్తి,
ప్రపత్తులవంటి ఇతరోపాయములనుబ్రహ్మవిద్యోపాసనమునకు అధికారములేనివారు అనుసరించవచ్చును,
మనలాంటివారిపరిస్థితి ఆరోజే తెలుసుకొని, సమస్తమానవాళిమేలుకోసం భగవద్రామానుజులు భక్తి,
ప్రపత్తులు సాధనములుగా అందుకే మనకు అందిచ్చేరు.

అమ్మ: అందుకే నన్నమాట భగవద్రామానుజులు ఆళ్వార్ల బంధాలను ప్రాచుర్యములోనికి తీసికొనివచ్చి,
అన్ని దేవాలయాలలోను ఆ ప్రబంధాలు పాడేవిధానాన్ని నిర్దేశించేరు.

మామయ్య: అవునమ్మా, శ్రీభాష్యం ధీరీ అనుకుంటే, మనం అనుసరించాల్సిన ప్రాక్షి కల్పగవద్విషయము.
మీ ఆయనకు సైన్విషయం లాచెబితే ఎక్కువ అంగీకరిస్తాడని ఇలా చెప్పాను.

అమ్మ: బాగుంది మామయ్యా, ఇంతటితో "అపశూద్రాధికరణము" అయిపోయినట్టేనా!

నాన్నగారు: అసలు ఈ చర్చ అంతా "అంగుష్ఠమాత్రపురుషః" అన్న వేదాంత వాక్యము నుండి వచ్చింది. అంటే
"అంగుష్ఠమాత్రపురుషుడు ఎవడు" అని ప్రారంభించి, ఉపాసనా సౌలభ్యంకోసం పరమాత్మ అలా ఉంటాడు అంటూ,
ప్రసంగ వశమున ఆ పురుషుని ఉపాసనకు అధికారము దేవతలకు ఉన్నదా అని చర్చించి, దేవతలకు ఉన్నట్లు నిర్ణయించి,
తరువాత శూద్రుల అధికారము గురించి చర్చించేరు. కాని, ఆముందు ప్రారంభించిన "ప్రమితాధికరణము"
ఇంకా పూర్తి అయిపోయిందా?

నేను: "ప్రసంగవశము" అంటున్నారు, "ప్రసంగ" అంటే ఏమిటి?

మామయ్య: "స్మృతస్య ఉపేక్షా అనర్థమ్ ప్రసంగమ్" అని నిర్వచనము.

అంటే నువ్వు మీ పెరడులో మీ నాన్నతో కలసి పనిచేస్తున్నావు అనుకో,
మీ నాన్న నీకు ఏయే మొక్కలు ఎలా పాతాలో చెబుతున్నాడు,
ఇంతలో మీ నాన్నకు అకస్మాత్తుగా తను ఇంతకు ముందు పనిచేస్తున్నప్పుడు పాము కనపడిన విషయము గుర్తువచ్చింది,
ఆ విషయము నీకు చెబితే నువ్వు పనిచేస్తున్నప్పుడు జాగ్రత్తగా ఉంటావు కదా అని ఆ విషయము మీ నాన్న నీకు చెప్పేడు.
అంటే అకస్మాత్తుగా స్మరణకు వచ్చి, అసలు విషయము కాకపోయినా ఉపేక్షచేయకుండా చెప్పవలసిన విషయము అది,
అలాంటి దానిని ప్రసంగవశమున చెప్పడం అంటారు.

అలా కాకుండా అమెరికాలో తుఫాను గురించి చెప్పుకున్నారనుకో. దానిని ప్రసంగవశము అనలేము.

ఇంతకీ ఆ ప్రమితాధికరణములో ఏమిటి మిగిలిపోయినదంటావు బావా!

నాన్నగారు: మనము ఆ "ప్రమితాధికరణము" ఆ అంగుష్ఠమాత్రపురుషుడు పరమాత్మే అనికదా చెప్పుకున్నాము, పురుషుడు అన్నా రుకనుక ప్రకృతికాకపోవచ్చు. కాని అది జీవాత్మ ఎందుకు కాకూడదు అన్న విషయము వివరంగా చెప్పినట్లనిపించలేదు.

మామయ్య: అందుకే ఆ మిగిలినది పూర్తిచేయడానికే "ప్రమితాధికరణశేషము" చెప్పారు.

అమ్మ: అంటే ఈ "అపశూద్రాధికరణము" అయిపోయిన తరువాత మళ్ళీ ఈ "ప్రమితాధికరణశేషము" చెప్పేరా!

ప్రమితాధికరణశేషము:

మామయ్య: అవునమ్మా,

మీ ఆయన అన్నట్లు నిర్ణయం ద్వారా ఆ అంగుష్ఠమాత్రపురుషుడు పరమాత్మే అని చెప్పాలంటే జీవాత్మ ఎందుకు కాకూడదో కూడా చెప్పాలి. అందుకే మఱి ఊహించుకొంటే ఆ విషయము కూడా వివరించేరన్నమాట.

నేను: జీవాత్మ కాదు అని చెప్పాలంటే జీవాత్మకు కుదరని లక్షణాలు ఈ అంగుష్ఠమాత్రపురుషునికే ఉన్నట్లు చెప్పాలి.

ఏమిటా లక్షణాలు?

అమ్మ: ఆ సూత్రాలు చెప్పండి మామయ్యా, వాటిలో నేమనకు సమాధానము వచ్చేస్తుందికదా.

మామయ్య: అలాగేనమ్మా,

"కంపనాత్....1-3-40"

అంటే

కంపనాత్: (ఈతని భయము వలన సమస్తమును) కంపించుచున్నట్లు (శ్రుతియందు చెప్పబడియుండుటవలన)

అనగా

ఈతని భయము వలన సమస్తమును కంపించుచున్నట్లు శ్రుతులయందు చెప్పబడుచున్నది. అందువలన ఇట్లు చెప్పబడిన

"అంగుష్ఠమాత్రపురుషుడు పరమాత్మయే.

అమ్మ: కొంచెం వివరించండి మామయ్యా!

మామయ్య: మనము ఇంతకుముందు "అంగుష్ఠమాత్రపురుషమధ్య ఆత్మ నితిష్ఠతి" (కఠ. ఉ. 4-12),

"అంగుష్ఠమాత్రపురుషః అంతరాత్మా" అను ఉపనిషద్వాక్యాలూ చూసేముకదా. అదే సందర్భములో

"యదిదమ్మిచ జగత్సర్వమ్రాణయే జతినిస్సృతమ్మహద్భయమ్యజ్రముద్యంతమ్యయేతద్విదురమృతాస్తేభవంతిభయాదస్యాగ్నిస్తపతిభయాత్పతిసూర్యభయాదింద్రశ్చవాయుశ్చమృత్యుర్ధావతిపంచమః (కఠ.6-2,3)" అని మంత్రాలున్నాయి.

వీటి అర్థము "ప్రాణసమానుడైన పరమాత్మ పై ఆధారపడినదియు,

ఆపరమాత్మనుండి యే ఆవిర్భవించినదియును అగు ప్రపంచమున ఏయే ప్రాణి సముదాయము కలదో ఆ సముదాయమంత యు ఆయనకు మిక్కిలి భయమువలన వజ్రాయుధమును ఎత్తినట్లు వణకుచుండును.

సర్వప్రాణిభయహేతువు అయిన ఇట్టి పరమాత్మను ఎవరు తెలిసికొందురో అట్టివారు ముక్తిని పొందగలరు.

ఈ పరమాత్మకు భయపడుటవలన అగ్ని తన సహజమగు తపించుటయును క్రియను చేయుచుండును.

సూర్యుడును అట్టి భయమువలననే తపించుచుండును. ఇంద్రుడు,

వాయువుకూడ ఆ భయమువలననే తపించుచుండును. అని ముగ్గురైయుండురు.

ఐదవవాడగు మృత్యువుకూడ తన విధిని నెరవేర్చుటకై త్వరపడుచుండును.

అనగా చతుర్ముఖుడైన మస్తదేవతలుకూడ భగవంతునికి భయపడుచూ,

తమ తమ నిర్ణీత కార్యములయందు ప్రవర్తించుచుండురు.

ఆయననిరంకుశైశ్వర్యమును తెలిసికొని ఆయనకు శేషభూతులుగా ప్రవర్తించువారు మోక్షార్థులు.

ఇలాగే బృహదారణ్యకోపనిషత్తులో కూడ యాజ్ఞవల్క్యుడు "ఏతస్య వా అక్షరస్య ప్రశాసనే గార్గి!

సూర్యచంద్రమసౌవిధ్యతౌతిష్ఠతి" అనుచు "పరమాత్మ శాసనమునకు సూర్య,

చంద్రాదులుకూడ తలయొగ్గితమవిధులను అతిక్రమించక ప్రవర్తిస్తూ ఉంటారు" అని చెబుతాడు.

ఇట్టి సర్వలోక శాసకత్వము పరమాత్మకే వర్తిస్తుంది కాని జీవాత్మకు వర్తించదు కనుక అక్కడ

"అంగుష్ఠమాత్రునిగా చెప్పబడినది పరమాత్మయే అని తెలుస్తోంది.

నేను: అంగుష్ఠమాత్రుడుగానున్న పురుషుడు సమస్త ప్రపంచాన్ని ఎలా శాసిస్తాడో!

మామయ్య: ఆ వివరాలకు తరువాతి సూత్రము చూడాలి.

అమ్మ: ఏమిటి ఆ సూత్రము మామయ్యా!

మామయ్య:

"జ్యోతిర్గర్భనాత్.....1-3-41"

అంటే

జ్యోతి: జ్యోతిస్సుగా

దర్శనాత్: శ్రుతియందుచెప్పబడుటవలన

అనగా

ఈఅంగుష్ఠపరిమితుడు "జ్యోతిస్సుగా" శ్రుతులయందుచెప్పబడుటవలనఇతడుపరబ్రహ్మమనితెలియుచున్నది.

అమ్మ: కొంచెంవివరించండిమామయ్యా!

మామయ్య: మనముఇంతకుముందుఅనుకున్నదే! ఇదేకరోపనిషత్తోపైనచెప్పుకున్నమంత్రాలసందర్భములోనే

"నతత్రసూర్యోభాతినచంద్రతారకమ్

నేమావిద్యుతోభాంతికుతోయమగ్నిః

తమేవభాంతమనుభాతిసర్వమ్

తస్యభాసాసర్వమిదమ్విభాతి"

అన్నమంత్రమున్నది. దీనిఅర్థము "ఆబ్రహ్మముతేజస్సువద్దసూర్యునికిప్రకాశములేదు, చంద్రునికి, నక్షత్రములకుకూడప్రకాశములేదు. మెఱుపులకుప్రకాశములేదు. ఇంకఅగ్నిసంగతిచెప్పవలెనా. ప్రకాశించుఆబ్రహ్మతేజస్సునుఅనుసరించియేసూర్యచంద్రాదితేజోవర్గమంతాప్రకాశిస్తూఉంటుంది. ఆబ్రహ్మముయొక్కతేజస్సుచేతనేఈతేజోవర్గమంతాప్రకాశిస్తూఉంటుంది."

నేను: గుర్తువచ్చింది. "దహరాధికరణము" లోచివరిసూత్రాలుచదువుకున్నప్పుడువాటినిఅద్వైతులు

"అనుకృత్యధికరణము"

అనిచెప్పిఅక్కడఈమంత్రంవివరించబడుతోందిఅనిఅంటేభగవద్రామానుజులుదానినిఖండించిఈమంత్రము

"జ్యోతిర్దర్శనాత్" అనేసూత్రానికివిషయవాక్యముఅనిచెప్పేవారనిచెప్పారు.

మామయ్య: అవును.

అందువలనసకలతేజస్సులకుకారణభూతమైనదిఅయినపరమాత్మకుమాత్రమేయుండునదగుతేజస్సు. అదిఈఅంగుష్ఠమాత్రపురుషునికీయున్నట్లుఉపనిషత్తుచెబుతోంది.

అంగుష్ఠమాత్రుడైనసూసమస్తప్రపంచమునూఅతిక్రమించి, నియమించగలతేజస్సుగలవాడుపరమాత్మ.

ఛాందోగ్యోపనిషత్తో "పరంజ్యోతిఃఉపసంపద్యస్వేనరూపేణఅభినిష్పద్యతే" (ఛా. 8-12-2)

అనుచుపరమాత్మనేపరంజ్యోతిఅనిసంబోధిస్తున్నారు. బృహదారణ్యకోపనిషత్తులోకూడా

"అథయదతఃపరోదివోజ్యోతిర్ద్విష్యతే" (ఛా. 3-13-7) అనిపరమాత్మయేపరంజ్యోతిగాచెప్పబడుతోంది. నమ్మాళ్వార్

"పరంశుడర్" అనిపరమాత్మనుసంబోధిస్తారు.

అందువలనఅట్టిపరంజ్యోతిఅయినపరమాత్మయేఅంగుష్ఠమాత్రపురుషునిగాఈసందర్భములోచెప్పబడినట్లుతెలుస్తోంది.

దీనితో "ప్రమితాధికరణశేషము" తోబాటుప్రమితాధికరణముపూర్తిఅయింది.

అమ్మ: ఇంతటితోఈత్యతీయాధ్యాయముఅయిపోయినట్టేనా!

అర్థాంతరత్వాదివ్యపదేశాధికరణము:

మామయ్య: మఱొక్కచిన్నఅధికరణముఉన్నదమ్మా, "అర్థాంతరత్వాదివ్యపదేశాధికరణము" అని.

అమ్మ: అదిదేనిగురించి.

మామయ్య: "ఛాందోగ్యోపనిషత్" లోఆకాశోహవైనామరూపయోనిర్వహితాతేయదంతరాతద్దహ్మాతదమృతమృతాత్మా"

అనివస్తుంది. ఇక్కడఆకాశశబ్దవాచ్యుడుఎవరుఅన్నసంశయానికిసమాధానముగాఈఅధికరణమువచ్చింది.

నేను: ఇంతకుముందు "ఆకాశాధికరణము" లోచెప్పుకున్నాముకదాఇదేవిషయము. మళ్ళీచెబుతున్నారా!

మామయ్య: మళ్ళీచెప్పడంకాదు, అక్కడ "అస్యభూతస్యకాగతిఃఇతిఆకాశహోవాచ.....

ఇమానిభూతానిఆకాశాదేవసముపద్యంతే...."

అన్నమంత్రాలవద్దఆకాశశబ్దముభూతాకాశముకాకసమస్తజగత్కారణభూతమైనపరమాత్మనేచెబుతుందిఅనిచెప్పారు.

ఇక్కడఈమంత్రాలలోఆకాశశబ్దవాచ్యుడుజీవాత్మకాకపరమాత్మయేఅనిచెబుతున్నారు.

నేను: అర్థమయింది, ఇక్కడ "....తదమృతమృతాత్మా" అనికదాఉంది.

ఇక్కడఆత్మఅంటేజీవాత్మ అనుకుంటారేమోననిఆసంశయనివృత్తిచేస్తున్నామన్నమాట.

మామయ్య: అవును.

నేను: మఱి, "అర్థాంతరాదివ్యపదేశాధికరణము" అనిఎందుకుఅన్నారు?

మామయ్య: ఈ అధికరణములో "ఆకాశశబ్దవాచ్యుడు జీవాత్మకాకపరమాత్మయే" అని చెప్పడమేకాక "పరమాత్మజీవాత్మకంటె బిన్నుడు, విలక్షణుడు" అన్న విషయాన్ని చెప్పే సూత్రాలు కూడా ఉన్నాయి. "అర్థాంతర" అంటే "వేఱు అయిన అర్థము" అంటే పరమాత్మ విలక్షణుడు అని అర్థము. ఇంతకుముందు "ఆకాశాధికరణము" అని వచ్చినది కనుక దీనికి "అర్థాంతరత్వాదివ్యపదేశాధికరణము" అని అన్నారు. "ఆది" అనడం వలన ఆకాశము విషయము కూడా వచ్చేస్తుంది కదా! అంతేకాక ఈ అధికరణములో మొదటి సూత్రము "ఆకాశః అర్థాంతరత్వాదివ్యపదేశాత్" అని వస్తుంది. మొదటి సూత్రాన్ని బట్టి కూడా "అధికరణము" పేరు ఉంచడం మనము ఇంతకుముందు నుండే చూస్తున్నదేకదా. "ఈక్షత్యధికరణానికి" పేరు "ఈక్షతేర్నాతిశబ్దాత్" అన్న సూత్రాన్ని బట్టి పేరు వచ్చినట్లు.

అమ్మ: దీనిలో ఏన్ని సూత్రాలున్నాయి?

మామయ్య: మూడు సూత్రాలమ్మా, మనము అనుకున్నట్లుగా, ఒక సూత్రము ఆకాశశబ్దవాచ్యుడు పరమాత్మయే అని చెబితే, మఱి టెండు సూత్రాలు జీవాత్మకంటె పరమాత్మ విలక్షణుడు అన్న విషయాన్ని చెబుతాయి.

అమ్మ: ఏమిటి మామయ్యా మొదటి సూత్రము!

మామయ్య:

"ఆకాశః అర్థాంతరాదివ్యపదేశాత్...1-3-42"

అంటే

ఆకాశః ఆకాశశబ్దవాచ్యము

(పరబ్రహ్మ విలనన)

అర్థాంతరః (పరమాత్మజీవాత్మకన్న) విలక్షణమైనదిగా

వ్యపదేశాత్: చెప్పబడుటచేత

అనగా

జీవాత్మకంటె పరమాత్మ విలక్షణమైనదిగా (శ్రుతులయందు) చెప్పబడుట వలన ఆకాశశబ్దము పరమాత్మకే వర్తిస్తుంది.

అమ్మ: కొంచెం వివరించండి మామయ్యా!

నాన్నగారు: ఈసూత్రముకూడాఛాందోగ్యోపనిషత్పితృలగురించేనన్నావుకదా. ఏమిటిఆమంత్రాలు!

మామయ్య: "ఛాందోగ్యోపనిషత్" లో 8వఅధ్యాయములో14, 15 వఖండములోనివిఈమంత్రాలు.

"ఆకాశోహవైనామరూపయోనిర్వహితాతేయదంతరాతద్దహ్మతదమృతమృతాత్మా

ప్రజాపతేసభామ్యేశ్మప్రపద్యే

యశోఽహమ్భవామిబ్రాహ్మణానామ్యశోరాజ్ఞామ్యశోవిశామ్

యశోహిమనుస్తాపత్సినహాహమ్యశసామ్యశశ్యేతమదత్కమదత్కశ్యేతమ్మిందుమాభిగామ్మిందుమాభిగామ్(ఛా. 8-14-1)

తదేతద్దహ్మప్రజాపతయేఉవాచప్రజాపతిమనవేమనుఃప్రజాభ్యఃఆచార్యకులాత్వేదమధీత్య

యథావిధానమ్మరోకర్మాతిశేషేణలభిసమావృత్యకుటుంబేశుభేదేశమ్స్వాధ్యాయమధీయానః

ధార్మికన్విందదదాత్మనిసర్వేంద్రియాణిసంప్రతిష్ఠాప్యాహిసన్నర్వభూతానిలత్రతీర్థేభ్యఃసఖల్వేవమ్వర్తయన్యావదాయుషమ్

నచపునరావర్తతేనచపునరావర్తతే"(ఛా. 8-15-1)

అన్నవిఈమంత్రాలు

ఈమంత్రాలకుఅర్థము

ఆకాశముఅనబడునదినామ, రూపనిర్వాహకముచేయును. ఈనామ,

రూపములుదేనియందుఇమిడియుండునోఅదిఅమృతము, ఆత్మ

నేనుప్రజాపతిభవనమునసభకువచ్చెదను. నేనుబ్రాహ్మణులయశస్సును. రాజులయశస్సును. వైశ్యులయశస్సును.

నేనుఆయశస్సునుపొందగోరుదును. నేనేఆయశస్సులకుయశస్సును.

నేనుఎప్పుడునుక్రిందకుజారిపోవుస్థలమునకువెళ్ళకుండెదనుగాక.

బ్రహ్మ ఈజ్ఞానమును (కశ్యప) ప్రజాపతికిని, ప్రజాపతిమనువునకు, మనువుమనుష్యజాతికితెలిపిరి.

ఎవరువేదములనుఆచార్యగృహమునందుసక్రమముగా,

సలక్షణముగాఆచార్యులసమయాన్ని బట్టిఆయనకుసేవచేయుచు,

అభ్యసించిగృహస్థాశ్రమముస్వీకరించిఉత్తమమైనస్థలమునందుజీవితాంతమువరకుస్వాధ్యాయముచేయుచు,

ఇంద్రియనిగ్రహముకలిగి, తక్కినస్త్రాణులనుకష్టపెట్టకవాటికిలనుకూలముగాచరించుచూ,

ఇతరకుటుంబసభ్యులకు అధ్యాపనము చేయుచునుందురో వారు బ్రహ్మలోకమును పొంది మఱి వెనుకకు తిరిగిరారు, వెనుకకు తిరిగిరారు."

అలాగే ఛాందోగ్యోపనిషత్లో 8 వ అధ్యాయములో 13 వ ఖండములో ఈ మంత్రమున్నది.

"శ్యామాచ్ఛబలమ్మపద్యేశబలాచ్ఛామమ్మపద్యే

అశ్వశ్రవరోమాణివిదూయపాపమ్మంద్రశ్రవరాహోర్ముఖాత్ప్రముచ్యదూత్వాశరీరమ్ అకృతమ్మతాత్మా

బ్రహ్మలోకమ్ అభిసంభవామీతి అభిసంభవామీతి (ఛా. ఉ. 8-13-1)

దీని అర్థము

"తమస్సునుండి ఈచిత్రవర్ణప్రపంచమునకు, ఈచిత్రవర్ణప్రపంచమునుండి తమస్సునకు వచ్చుచుండును.

అశ్వమురోమములను విదల్చినట్లు పాపమును పోగొట్టుకొని చంద్రుడు రాహువుముఖమునుండి బయల్పడెడినట్లు శరీరమునుండి బయల్పడెడి లిక్యతార్థుడనై నిత్యమగు పరబ్రహ్మలోకమును పొందుచున్నాను. పొందుచున్నాను."

నేను: అయితే ఇక్కడ "తత్ప్రహ్మ తదమృతమ్ ఆత్మా" అని ఉంది కనుక జీవాత్మయే అనేనా పూర్వపక్షము.

మామయ్య: అంతేకాక అంతకుముందు 8 వ అధ్యాయములో 13 వ ఖండములో

"అశ్వశ్రవరోమాణివిదూయపాపమ్మంద్రశ్రవరాహోర్ముఖాత్ప్రముచ్యదూత్వాశరీరమ్ అకృతమ్మతాత్మా బ్రహ్మలోకమ్ అభిసంభవామీతి" అని కూడా ఉంది కదా. అంటే

"అశ్వమురోమములను విదల్చినట్లు పాపమును పోగొట్టుకొని చంద్రుడు రాహువుముఖమునుండి బయల్పడెడినట్లు శరీరమునుండి బయల్పడెడి లిక్యతార్థుడనై నిత్యమగు పరబ్రహ్మలోకమును పొందుతున్నాను" అని అర్థము.

అంటే ఇలా శరీరము పోగొట్టుకోవడం అంటే నామరూపాలను పోగొట్టుకోవడమే కదా. అలానామ,

రూపాలు పోయిన ముక్తాత్మ పూర్వావస్థలో దేవ, మనుష్యాది నామరూపములు కలిగియుండి, వాటిని పోగొట్టుకొని,

"తద్ప్రహ్మ తదమృతమ్" అని చెప్పబడినట్లు అమృతత్వము పొంది, "ఆకాశ" అనగా "ఆసమంతాత్మా శతే ఇతి ఆకాశః"

అని అర్థమును అనుసరించి అంతటనూ ప్రకాశించునది అని ఇక్కడ చెప్పబడినది కనుక "ఆకాశశబ్దవ్యాచ్యుడు"

ముక్తాత్మ అని అంటారు పూర్వపక్షములో.

అమ్మ: అంటే నామ, రూపాలను పోగొట్టుకొని నడంకాని, అంతటనూ ప్రకాశించడంకాని ముక్తాత్మకు వర్తిస్తుంది కనుక అని,

అంటేనా. మఱి తద్ప్రహ్మ అంటే

మామయ్య: "బ్రహ్మ విత్త్యహై వభవతి" అని కనుక ఆ ముక్తాత్మ కే బ్రహ్మ శబ్దము వర్తిస్తుంది న్నమాట.

నేను: ఈ వాక్యము దహరవిద్యకు సంబంధించిన దవడం వలన దహరాకాశము అనుకోకూడదా.

మామయ్య: అలాకాదు. ఆవాక్యాలకూ, ఈవాక్యాలకూ మధ్య ప్రజాపతి అనివాక్యమున్నది.

దానిలో జీవుడు ముక్తుడు అయే వరకు అతని స్వరూపము తెలిసి, ఆపైన "విధూయపాపమ్" అనువాక్యము చెప్పబడింది. అందువలన ముక్తాత్మ యే ఇక్కడ ఆకాశశబ్దవాచ్యుడు" అని పూర్వపక్షము.

అమ్మ: మఱి భగవద్రామానుజుల సమాధానము!

మామయ్య: ఇక్కడ "ఆకాశ" శబ్దానికి "నామరూపయోనిర్వహితా" అని విశేషణము.

అంటే నామరూపముల నిర్వాహకత్వము, అనగా నామ, రూపముల నేర్పరచుట, ఆనామ, రూపములతో నున్న జీవులను సంరక్షించుట, ఆనామరూపములను పరత్యజింపజేసి, లయముచేసుకొనుట ఇవి అన్నియు "జన్మాద్యస్యయతః" అను బ్రహ్మసూత్రములో చెప్పినట్లు పరమాత్మకు మాత్రమే సంభవము.

ముక్తాత్మకు జగన్నిర్మాణసామర్థ్యములేదు. నాలుగవ అధ్యాయములో "జగద్వ్యాపారవర్జ్యాధికరణము" అన్న అధికరణముల ఈవివరాలు ఇంకా తెలుసుకుంటాము.

నేను: నామ, రూపాలు పరమాత్మవలననే అని ఎలా చెబుతున్నారు. నాకు నామం ఇచ్చినది మానాన్నగారు, రూపం ఇచ్చినది మా అమ్మ. అంటే వారు ఇద్దరూ అనుకోండి.

మామయ్య: "అనేనజీవేన ఆత్మనా అనుప్రవిశ్య నామరూపే వ్యాకరవాణి" (ఛా. ఉ. 6-37-2)

అనికదా ఉపనిషత్తు చెబుతుంది.

అంటే జీవుని శరీరమును సృష్టించిన తరువాత పరమాత్మ తాను జీవునితో దానిలో అనుప్రవేశముచేసినామ, రూపవ్యాకరణముచేస్తాననికదా చెప్పుకున్నాడు. నువ్వు మీ అమ్మకు, నాన్నకు పుట్టడానికి నిర్ణయించినది మీ అమ్మ, నాన్నలుకారు. వారు కేవలము నామమాత్రమునకే కారణభూతులు, అసలు కారణము పరమాత్మయేకదా.

నువ్వు పుట్టకముందు నువ్వు ఎవరో, ఎలా ఉంటావో మీ అమ్మా, నాన్నలకు తెలియదు.

అంతెందుకు మనము మరుక్షణము విమవుతామో మనకు తెలియదు. "యః సర్వజ్ఞః సర్వవితే"

"యస్య జ్ఞానమయమృతస్మాదేతత్ప్రహ్మనామరూపమన్న మృజాయతే" (ఛా. ఉ. 1-1-9)

అనగా ఎవడు సమస్తమును సామాన్య విశేషములుగా తెలిసికొనియున్నవాడో ఎవనివలననామ, రూపమగు పృథివి కలుగుచున్నదో ఆయన పరమాత్మ అనికదా ఉపనిషత్తు చెబుతుంది. ఈనామ, రూపములు కలిగేది పరమాత్మవలననే. ఇవి ఊహించినా భావసంబంధము కలిగియుంటాయి.

అందుకే మనము నిత్యము పురుషసూక్తములో "సర్వాణి రూపాణి విచింత్య దీరః నామాని కృత్వా అభివదన్యదాస్తే" అనగా "సర్వజ్ఞుడగు పురుషోత్తముడు సమస్త రూపములను సంకల్పించి, వానికి తగిన నామములను పెట్టిపెట్టెను" అని చదువుతాము.

నాన్నగారు: ఇక్కడమంత్రములో "యదంతరా" అనికదాఉన్నది, అంటేఏమిటి?

మామయ్య: అంటేఈనామ, రూపములకంటేవేఱయినదిఅన్నమాట. అంటేఈజీవుళ్ళకందరకూనామ, రూపనిర్వాహకముచేస్తూఉండి, వాటికివిలక్షణమైనపరమాత్మఅన్నమాట. ఈమంత్రములోచెప్పబడిన "ఆకాశ" శబ్దముచేత "తనప్రభావమువలనసమస్తవిశ్వాకారమునుపొంది, అంతటాప్రకాశించు" అనుఅర్థమువలననిరుపాధికమైనబృహత్త్వమును, అంతేకాకఅమృతత్వమును, నామ, రూపనిర్వాహకత్వముచెప్పుటవలనసత్యసంకల్పత్వము, జగత్కారణత్వమును, "యదంతరా" అనుటవలన "అపహతపాపృత్వమును" చెప్పుతున్నారు. ఈలక్షణాలన్నీపరమాత్మకేవర్తిస్తాయిఅప్పుడుముక్తాత్మకుకాదు.

నేను: "ధూత్యాశరీరమ్" అనుతరువాతివాక్యములోముక్తాత్మచెప్పబడడంలేదా!

మామయ్య: తరువాత "బ్రహ్మలోకమ్అభిసంభవామి" అనికదా. అంటేపరబ్రహ్మనుపొందుతానుఅనిఅర్థము. అలాంటప్పుడుఅంతకుముందుస్థితిలోనామ, రూపములున్నట్లేకదా. అవిఎలావచ్చేయి. పరమాత్మనుపొందేస్థితిలోనామ, రూపములున్న శరీరత్యాగముకలిగిముక్తాత్మఅయితేఅట్టిముక్తాత్మకునామ, రూపనిర్వాహకముఎలాకుదురుతుంది.

నేను: మఱిమధ్యలోవచ్చినప్రజాపతివాక్యము!

మామయ్య:

ఇక్కడఆకాశశబ్దముచేతదహరాకాశమేగుర్తింపబడడంచేతప్రజాపతివాక్యముఉపాసకునిస్వరూపముచెప్పడానికివచ్చింది. అందువలనఉపాసకమైనదహరాకాశమేఅనగాపరమాత్మయేప్రాప్యముగాతెలుసుకోవాలి.

నాన్నగారు: ముండకోపనిషత్తోకూడా "నామరూపేవిహాయ" అనిఏదోమంత్రముచెప్పుకున్నాముకదా!

మామయ్య: అవును. ముండకోపనిషత్తోది

"యథానద్యఃస్యందమానాఃసముద్రేఅస్తప్లుచ్చంతినామరూపేవిహాయ

తథావిద్వాన్నామరూపాత్విముక్తః

పరాత్పరమ్పురుషమ్ఉపైతిదివ్యమ్"

అనిఆమంత్రము. అనగానదులుతమ,

తమపేరులనురూపములనువిడిచినముద్రములోఏకాకారములైకలసిపోయినట్లుఉపాసకుడుపరమాత్మనుపొందుచున్నాడుఅనిఇంతకుముందుచెప్పుకున్నాము.

ముక్తాత్మప్రకృతినంబంధమైనశరీరముపోగొట్టుకొనిపరమాత్మనుపొందుతాడనేదానిఅర్థము.

నేను: "విధూయపాపమ్" అన్నారు. అంటేపాపాలుమాత్రమేపోగొట్టుకోవడంఅంటేపుణ్యాలుఉంటాయనా,

మామయ్య: శ్రీకృష్ణభగవానుడుచరమశ్లోకములో "అహమ్త్వాసర్వపాపేభ్యో..." అంటాడు.

అంటేఆయననుపొందడానికిప్రతిబంధకాలన్నీపాపాలే.

నేను: ఇక్కడముక్తాత్మలగురించిచెప్పేరుకానిమఱిబద్ధాత్మలగురించిచెప్పలేదా!

మామయ్య: "అమృతమ్" అన్నప్పుడుఅంతముండేఈలోకాలలోఉండేబద్ధాత్మలకుఅసలువర్తించదుకదా,

అయినాబద్ధాత్మలగురించితరువాతసూత్రములోచెప్పేరులే.

నేను: ఈనామ, రూపవ్యాకరణముచేసినదిపరమాత్మయేనా! నామవ్యాకరణము "పాణినిమహర్షి"

రచించేడుఅనికదాచెప్పుకుంటాము.

మామయ్య: ఇక్కడ "వ్యాకరణము" అంటే "విభజించడం" అనిఅర్థము. తనయందుసూక్ష్మావస్థలోనున్నచిదచిత్తులను

"బహుస్యామ్" అనిసంకల్పించి, వాటికినామ, రూపవిభాగమునేర్పరచడంసృష్టికార్యములోపరమాత్మనిర్వహించేదేకదా.

అందువలననేప్రతిరూపానికీనామముఉంటుందన్నమాట.

పాణినిమహర్షితనురచించినశబ్దవ్యాకరణశాస్త్రమైనఅష్టాధ్యాయీలోప్రకృతి,

ప్రత్యయములనువిభజించేవిధానములనువాటికిసంబంధించిననియమాలనువిర్పాటుచేసేడు.

అలాగేకణాదమహర్షితమవైశేషికదర్శనములోరూపవిభాగాన్నిఆయనప్రకారముతెలియచేసేడు. కాని,

వీటినిసూక్ష్మావస్థలోనున్నచిదచిత్తులకునామ, రూపవిభాగమువిర్పాటుచేయడమనిభావించరాదు.

సమస్తసృష్టియొక్కనామ, రూపవ్యాకరణమునకుపరమాత్మయేకారణభూతుడు.

నేను: ఇందాకా "బ్రహ్మవిత్త్రైస్తావభవతి" అంటూజీవాత్మయేపరబ్రహ్మముఅవుతాడుఅనిచెప్పేరుపూర్వపక్షములో.

కానిదీనికిమీరుఇప్పుడుచెప్పినదానిలోసమాధానమురాలేదే.

మామయ్య: దానికితరువాతసూత్రములుచూడాలి.

అమ్మ: ఏమిటిఆసూత్రములుమామయ్యా!

మామయ్య: జీవునికంటెపరమాత్మయొక్కవిలక్షణత్వముతెలపడానికిఇక్కడఉన్నవిఱిండుసూత్రాలమ్మా!

అందులోమొదటిది.

"సుషుప్త్యుత్త్రన్యోభేదేన....1-3-43"

అంటే

సుషుప్తిఉత్థాంత్యోః సుషుప్తి, జాగ్రత్అవస్థలయందు

భేదేన: (జీవాత్మపరమాత్మకంటె) భిన్నుడుగ

(వ్యపదేశాత్: చెప్పియున్నందున)

అనగా

జాగ్రత్సుషుప్తిఅవస్థలయందుపరమాత్మనుభిన్నుడుగా (శ్రుతులయందు)

చెప్పియుండుటవలనజీవాత్మకంటెపరమాత్మభిన్నుడు. (వేఱయినవాడు).

అమ్మ: కొంచెంవివరించండిమామయ్య!

నేను: సూత్రములో "వ్యపదేశాత్" అనిలేదుకదా, అర్థచెప్పినప్పుడుచెప్పుకోవాలా!

మామయ్య: "వ్యపదేశాత్" అన్నపదముముందుసూత్రమునుండితెచ్చుకోవాలి.

నాన్నగారు: ఇక్కడవిఉపనిషత్వాక్యాలగురించిచెబుతున్నారు!

మామయ్య: బృహదారణ్యకోపనిషత్తులో

"కతమఆత్మేతి |యోఽయమివిజ్ఞానమయఃప్రాణేషుహ్యద్యంతఃజ్యోతిఃవిజ్ఞానమయఃప్రాణేషుహ్యద్యంతఃజ్యోతిఃపురుషఃపురుష
స్ససమానఃసన్నభౌలోకావనుసంచరతి |ధ్యాయతీవలేలాలయతీవసహిస్వప్నో భూత్వేమమ్లైకమతిత్రామతిమ్యత్యోరూపా
ణి ||"

అనిమంత్రమున్నది.

ఈమంత్రముజనక, యాజ్ఞ్యవల్క్యసంవాదములోనిది. యాజ్ఞ్యవల్క్యనికథఇంతకుముందుచదువుకున్నాముకదా,
దీనిఅర్థము

"ఆత్మఅననేమి? ప్రాణములందువిజ్ఞానస్వరూపుడుగాఉండువాడుఆత్మ. హృదయాంతరాళమునజ్యోతిస్వరూపుడు.
ఉభయలోకములనుసంచరించుచుండును, స్వప్నావస్థయందు, జాగ్రదవస్థయందును. ...

ఇట్లుఈమంత్రముజీవాత్మగురించిచెబుతూ, "ప్రాజ్ఞేనాత్మనాసంపరిష్వక్తోనబాహ్యమ్మిచనవేద"

అనగా "బాహ్యవస్తువులుతెలుసుకొనకసుషుప్తిఅవస్థయందుసర్వజ్ఞుడగుసర్వేశ్వరునితోకలసియున్నాడు"
అనిచెబుతుంది.

అలాగేనిద్రనుండిమేల్కొనినపుడును "ప్రాజ్ఞేనాత్మనాఅన్వారూఢఉత్పర్ణన్యాతి" అనుచుజీవుడు

"సర్వజ్ఞుడగుపరమాత్మనుండిబయల్పడలుచున్నాడనికూడాచెప్పబడినది.

ఇలాసుషుష్టిఅవస్థలోజీవాత్మపరమాత్మతోకలసియుండుట,
మేల్కొనినపుడునుపరమాత్మనుండియేబయల్పడలుటచెప్పబడడంవలనజీవాత్మ,
పరమాత్మలుఒక్కటికాదుభిన్నులేఅన్నవిషయముస్పష్టమవుతోంది.
ఆఇద్దరూఒక్కటేఅయితేకలసిఉండడంసంభవమేకాదుకదా,

నేను: అక్కడకలసియున్నదివేటోకజీవుడితోఅనిఅనుకోకూడదా!

మామయ్య: "ప్రాజ్ఞేన" అనిఊండుమంత్రాలలోనుమళ్ళీమళ్ళీచెబుతున్నారు.

వేటోకజీవుడుఅయితేసర్వజ్ఞత్వముసంభవముకాదు, "యఃసర్వజ్ఞఃసర్వవితీ" అనిపరమాత్మకేకదాఉపనిషత్వైప్పింది.
అందువలనఅక్కడచెప్పబడినదిపరమాత్మయే.

అంతేకాకఅంగుళ్యగ్రముతననేఅనగాఅదేఅంగుళ్యగ్రమునుతాకలేనట్లుఒకజీవాత్మతనతోనేకలసియున్నదనిచెప్పడంకూడా
హాస్యాస్పదమవుతుంది. కనుకపరమాత్మ, జీవాత్మవేఱువేఱుఅనిఈఉపనిషద్వాక్యాలవలనతెలుస్తోంది.

నేను: జీవాత్మ, పరమాత్మలభేదముగురించిఇంతకుముందుచెప్పేరుకదా. మళ్ళీచెప్పడంఎందుకు.

మామయ్య: ఒకరాటపాతినతరువాతబాగుగానాటుకుందోలేదోఅనిచూసిమళ్ళీమట్టిపోసిదట్టుతాము. అలాచేయడాన్ని

"ష్టాణానిఖననన్యాయము" అనిఅంటారు. ఈసందర్భములోసూత్రకారులైనబాదరాయణుల్స్పష్టంగా "భేదేన"
అనిచెబుతూజీవాత్మ, పరమాత్మలవైలక్షణ్యాన్నినిస్సంశయముగాపునస్థాపించేరు.
ఇంతేకాదుతరువాతసూత్రములోఈవిషయాన్నేవివరిస్తారు.

అమ్మ: తరువాతసూత్రముఏమిటిమామయ్యా!

మామయ్య:

"పత్యాదిశబ్దేభ్యః....1-3-44"

అంటే

పతిఆది: పతిమొదలగు

శబ్దేభ్యః: శబ్దములు (శ్రుతియందుఉండుటవలన)

అనగా

శ్రుతియందుపతిమొదలగుశబ్దములచేఇట్లుకలుసుకొనబడువాడుచెప్పబడుటచేతఅతడుపరమాత్మయేఅనితెలియుచున్నది.

అమ్మ: కొంచెంవివరించండిమామయ్యా!

మామయ్య:

ఇందాకామనమనుకొన్నట్లుసుషుప్త్యవస్థలోజీవాత్మనుకలుసుకొనుపరమాత్మగురించిబృహదారణ్యకోపనిషత్తులోతరువాతమంత్రాలలో "సర్వస్యాధిపతిఃసర్వస్యవశేసర్వస్యశానః.." (బృ.ఉ. 7-4-22) అంటేసర్వమునకుఅధిపతియును, సర్వమునుతనవశమునందుఉంచుకున్నవాడును, సర్వమునునియమించువాడును" అనిన్నీ,

"సనసాధునాకర్మణాభూయాన్నోవపసాధునాకవీయాన్...(బృ.ఉ. 6-4-24)" అనగాఇతడుమంచికర్మచేగొప్పవాడును, చెడుకర్మచేతక్కువవాడుకానివాడునుఅనిన్నీ,

"విషసర్వేశ్వరవిషభూతాధిపతిఃవిషభూతపాలవిషసేతుఃవిధరణవిషామ్లైకానామ్అసంభేదాయ ..(బృ.ఉ. 6-4-25)

అనగాఇతడుసర్వేశ్వరుడు, భూతాధిపతి, భూతపాలకుడు,

లోకములనన్నింటినిఇక్కట్లులేకుండాఒకక్రమములోధరించుచుండువాడుఅనిన్నీ,

"తమేతమ్వేదానువచనేనబ్రహ్మణావివిదిషంతివితమేవవిదిత్వామునిర్భవతివితమేవప్రవ్రాజినోలోకమిత్యంతఃప్రప్రజంతిసవావిషమహానజఆత్మాఽన్నాదోవసుదానఃఅజరఃఅమృతఃఅభయఃబ్రహ్మ...(బృ.ఉ. 6-4-22)"

అనగాఇతనినివేదాధ్యయనమూలముగాతెలియగోరుచున్నారు, ఇతనినిఉపాసించిమునియగుచున్నారు.

ఇతనినిపొందగోరియేసన్యాసులుసన్యసించుచున్నారు. ఈఆత్మగొప్పవాడు, కర్మవశమునపుట్టనివాడు, అన్నమును, ధనమునుఇచ్చువాడు. ముసలితనము, మరణము, సంసారభయములేనివాడుఅనిన్నీవివరించింది.

ఒకవిశేషణముకాకసర్వస్యఅధిపతి, సర్వస్యవశీ, సర్వస్యశానఃఅంటూ ...

నేను: అన్నిటికీయజమానిఅనిఒకటేకదాఅర్థము.

మామయ్య: అన్నిపదాలూపరమాత్మకేవర్తించవచ్చు. కానివాటిఅర్థాలుఒకటికాదు.

"పారక్షణే" అనుధాతువుఅర్థమువలనపాతిఇతిపతిఃఅనగారక్షించేవాడుఅనిఅర్థము,

వశీఅంటేసమస్తమునుతనవశమునందుఉంచుకొనువాడనిఅర్థము,

సర్వస్యశానఃఅంటేసమస్తమునునియమించువాడనిఅర్థము. వీటన్నిటికీఅర్థాలుఒకటికాదు.

ఒక్కొక్కపదముతోపరమాత్మయొక్కఒక్కొక్కవిశేషముచెప్పారు. ఇలాసర్వేశ్వరత్వము, జగదాధారత్వము,

జగత్పతిత్వముఇవన్నీచెప్పినప్పుడుజగత్తులోమఱివిజీవాత్మకన్నాకూడాపరమాత్మవిలక్షణమైనవాడుఅనిఅర్థముఅవుతోందికదా. మీనాన్నగారుమీఅమ్మకుభర్తఅనిచెప్పినప్పుడుమీఅమ్మ,

మీనాన్నగారు ఒకేవ్యక్తి అవడం సంభవము కాదు కదా. అందరకూ అన్నమును,
ధనమును ఇచ్చువాడు అనగా ఇచ్చువాడు అయిన పరమాత్మ, పుచ్చుకొనే జీవుళ్ళు వేరు అవాలి కదా.
అంతే కాక ముక్తాత్మలకు కాని, బద్ధాత్మలకు కాని ఈ విశేషణాలు వర్తించవు. "సకలేతరవిలక్షణ"
అని శరణాగతి గద్యలో అన్నట్లు పరమాత్మ యొక్క వైలక్షణ్యము ఈ ఉపనిషద్వాక్యాల వలన సుస్పష్టమవుతోంది.

నేను: మఱి "బ్రహ్మవిత్త్యుష్టావధవతి" అని జీవాత్మ, పరమాత్మ ఐక్యమును చెప్పే వాక్యాల గురించి ఏమి చెబుతారు.

మామయ్య: ఈ విషయము ఇంతకు ముందు చదువుకున్నదే. అందుకని మళ్ళీ చెప్పలేదు.

అక్కడ పరబ్రహ్మను తెలుసుకున్నవాడు అనగా ముక్తాత్మదాదాపుగా పరబ్రహ్మలక్షణాలను పొందుతాడని అనగా అష్టగుణావి
ర్భావము పొందుతాడని అర్థము. అంటే జగత్కారణత్వము, అంటే జగత్స్పృష్టి, స్థితి, లయకార్యనిర్వహణము,
శ్రయఃపతిత్వము ఇలాంటి కొన్ని లక్షణాలను తప్ప మిగిలిన లక్షణాలలో ముక్తాత్మ పరమాత్మ సమానమైన గుణాలను కలిగి ఉం
టాడు అని చెప్పడమే ఈ శ్రుతి వాక్యము యొక్క ఉద్దేశ్యము. బ్రహ్మపదానికే వ్యుత్పత్తిని బట్టి పెద్దది,
గొప్పది అని చెప్పుకుంటే ముక్తాత్మకూడా అట్టి బృహత్వాన్ని పొందుతాడన్నమాట.

అలాకాకుండా లాక్షణికంగా కూడా చెప్పుకోవచ్చు. ఆపిల్లవాడు సింహమురా, అంటే సింహము వంటి బల,

పరాక్రమాలున్నవాడని తప్ప, సింహమనికాదు కదా. అంతే కాక మనశాస్త్రాలలో "ఏవ" కారానికీ అంటే "బ్రహ్మైవ" అంటే
"బ్రహ్మయే" అని వచ్చినచోట "బ్రహ్మైవ"

అంటే బ్రహ్మ వంటివాడు అని అర్థము చెప్పుకోవడం కూడా చాలా చోట్ల చూస్తూ మనికూడా ఇంతకు ముందు అనుకున్నాము. "న"
కారానికీ అల్పత్వముకూడా ఒక అర్థమనికూడా మనము ఇంతకు ముందు అనుకున్నదే.

పోయిన సారీ మితోటం పంటపాడయి పోయి బాగా తక్కువది గుబడి అయితే "ఈసారి పంటలేదు" అని అనుకున్నాము కదా.

ముక్తాత్మ, పరమాత్మల అల్పభేదాన్ని అభేదముగా చెప్పుకోవచ్చున్నమాట.

ఈ వివరణలన్నీ ఇంతకు ముందు చెప్పుకున్నాము కదా అని మళ్ళీ ఆ విషయము ఇప్పుడు చెప్పలేదు.

నేను: అంటే మనసిద్ధాంతము జీవాత్మ, పరమాత్మల ఐక్యాన్ని నిరసిస్తూ వారు భిన్నులు అని నిర్ధారిస్తుందన్నమాట.

అంటే ద్వైతానికే దగ్గరగా ఉన్నట్లుంది కదూ!

మామయ్య: రామాయణం అంతా వినిరాముడికి సీత ఏమవుతుందన్నట్లుంది, నీ ప్రశ్న.

నేను: అలాకాదు మామయ్యా, వేదాంతదేశికులు కూడా అలాగే అన్నట్లు విన్నాను, అందుకోసం...

మామయ్య: నువ్వు శతదూషిణిలో వేదాంతదేశికులు చెప్పిన

"మత్స్యన్ని కృష్ణమపివామతమాశ్రయంతః..." అనే వాక్యము గురించి అంటున్నావనుకుంటాను.

అక్కడ అలా అనడానికి కారణం వేరు.

అక్కడ ప్రధానంగా అద్వైత సిద్ధాంతములో మిథ్యావాదాన్ని నిరసిస్తూ అలా చెప్పారు.

అంతేకాని రామానుజు సిద్ధాంతము ద్వైతానికి దగ్గర అనికాదు. భగవద్రామానుజులు జీవ, పరబ్రహ్మ లభేదవాదమును, అభేదవాదమును యుక్తియుక్తముగా సమన్వయంచేసి అన్ని శ్రుతులకూ అనుకూలముగా తన సిద్ధాంతాన్ని అందిచ్చారు.

భగవద్రామానుజులు మానవజాతికి చేసిన మహోపకారమది.

మొదటి అధ్యాయములో మూడు పాదాలు పూర్తి అయిన తరువాత కూడా ఇలాంటి సంశయాలు వస్తున్నాయి కనుక, అలాంటి సందేహాల తలెత్తకుండా ఉండడానికి, మరొక్క సారి వివరిస్తాను. మన సిద్ధాంతములో జీవ, బ్రహ్మ ల సంబంధము శరీర, శరీర సంబంధము. ఒకదానితో మరొకటి కలసి ఉంటాయి కాని అవి ఒక్కటి అని అనుకోకూడదు అన్నమాట.

మన సిద్ధాంతములో ఉపాదాన కారణము పరబ్రహ్మయే. అంటే పరమాత్మకు, మనకు మన్ను, కుండలవలె ఉపాదాన, ఉపాదేయ సంబంధమున్నది. వీటిని పిండత్వావస్థావిశిష్టమృత్యు, ఘటత్వావస్థావిశిష్టమృత్యు అని అంటారు.

అందుకే మన సిద్ధాంతాన్ని విశిష్టాద్వైతము అని అంటారు.

కాని ద్వైత సిద్ధాంతములో పరమాత్మ కుండకు కుమ్మరిలా నిమిత్త కారణము కాని మట్టిలా ఉపాదాన కారణము కాదు.

ఈ శరీర, శరీర సంబంధము వలన, మన సిద్ధాంతములో "అహమ్ బ్రహ్మాస్మి" అంటే "నేను బ్రహ్మాత్మకుడను" అనగా పరబ్రహ్మను అంతర్యామిగా కలిగిన జీవుడను అని అర్థంచెప్పుకుంటాము. అలాగే "తత్త్వమసి", "ప్రజ్ఞానమ్ బ్రహ్మ", "అయమాత్మా బ్రహ్మ" మొదలైన అభేద శ్రుతులను అర్థంచేసుకోవడానికి ఎట్టి ఇక్కట్లూ ఉండదు.

"సర్వం భువనం బ్రహ్మ తజ్జలాన్యాంత ఉపాసీత" అంటే "తజ్జలాన్" అనే పదమును "తత్త్వమ్, తత్త్వమ్, తత్త్వమ్" అని విడిచి దీసుకొని, ఈ సమస్త మూపరబ్రహ్మాత్మకమే అని, ఇందంతా ఆ పరమాత్మయందే పుట్టి, దానిచేతనే సంరక్షింపబడి, దానియందే లయమవుతుందని, కనుక శాంతచిత్తులై ఆయనను ఉపాసించాలి అనిన్నీ ఆవాక్యానికి అర్థము చెప్పుకున్నాము. ఎంతసంజసమైన సమన్వయమోచాడు.

అసలు ఈ ద్వైతము అన్న పదము ఎలా వచ్చిందో చూడు. ద్వయోః భావః ద్వితా. ద్వితా ఏవ ద్వైతమే అని వ్యుత్పత్తి.

అంటే పరమాత్మ, జీవాత్మలు కుమ్మరి, కుండవలె అన్నమాట. ఇందాకా అనుకున్నట్లు కుమ్మరి కుండకు నిమిత్త కారణము.

కుమ్మరి, కుండ ఎట్టి పరిస్థితులలోనూ ఒక్కటి అని చెప్పలేము, అవలేరు కూడా. అలాకా కుండామట్టి, కుండ తీసుకుంటే

"ఈ కుండ కూడా మట్టియే" అని "మృదయష్టటః" అంటాము. అంటే "అయష్టటః మృత్యు" అనికదా అర్థము.

ఇందాకా మనము అనుకున్న వాక్యము "అహమ్ అస్మి బ్రహ్మ" అనగా "నేను బ్రహ్మాను" అన్నప్పుడు కూడా (నేను=కుండ, బ్రహ్మ=మట్టి) ఇలా ఉపాదాన, ఉపాదేయ సంబంధము వర్తిస్తుంది. అందువలన "మృదయష్టటః" అన్నట్లే

"అహమ్ బ్రహ్మాస్మి" అనడంలో ఉపాదాన, ఉపాదేయ సంబంధమే తెలుస్తోంది.

అందుకే మన సిద్ధాంతాన్ని విశిష్టాద్వైతము అన్నా రు తప్ప విశిష్టాద్వైతము అనలేదు.

చిదచిత్తులు పరమాత్మ విశిష్టములే కనుక "సతీవనోమ్య ఇదమ్ అగ్ర ఆసీత్" మొదలైన శ్రుతివాక్యాలకు సర్వసమ్మతంగా,

అనవద్యమైన అన్వయము సాధ్యమవుతుంది. అందువలన మన సిద్ధాంతము సవిశేషాద్వైతము అన్నమాట. అలాగని,

దీనిని నిర్విశేషాద్వైతముతోటో, శుద్ధాద్వైతముతోటో కలిపి పేసుకొని కలగుండు పడకూడదు.

మరో కృషి యము, రామానుజసిద్ధాంతము భేదశ్రుతులను,
 అభేదశ్రుతులను సమన్వయంచేస్తుందంటే దీనిని భాస్కరముని లేదా యాదవప్రకాశుల భేదాభేదసిద్ధాంతముతో కలుపుకొని
 కంగారుపడకూడదు. భేదముపై పాధికము, (అంటే కుండలో గాలికి, బయట గాలికి భేదము ఉపాధి అయిన కుండ అనీ,
 ఆకుండపగిలిపోతే బయట గాలి, కుండలో గాలి ఒక్కటి అయిపోతాయి అనీ అన్నట్లు)
 అభేదము స్వాభావికము అని చెప్పే భాస్కరసిద్ధాంతముకాని, భేదాభేదాలు ఊహా స్వాభావికములే
 (అంటే సముద్రమునుండి కెరటము వచ్చి మళ్ళీ అది సముద్రములో కలిసిపోయేటప్పుడు సముద్రానికి కెరటానికి గల భేదమువ
 లె అన్న మాట) అని చెప్పే యాదవప్రకాశుల మతముకాని విశిష్టాద్వైతసిద్ధాంతములు కావు.
 మనము ఈ వివరాలన్నీ ఇంతకుముందు విశదంగా చెప్పుకున్నాము కనుక అవసరమయితే మరొక సారి ఆ వివరాలు చూస్తే అవ
 గతమవుతుంది. నిజానికి భగవద్రామానుజసిద్ధాంతాన్ని సమంగా అర్థంచేసుకోకపోతే అటు అద్వైతపు ధాయలలోకో,
 ద్వైతమార్గంలోకో, భేదాభేదమతాల పంథాలలోకో, ద్వైతాద్వైతమతపు దారులలోకో జారిపోయే అవకాశమున్నది.
 భగవద్రామానుజులు భేదశ్రుతులను, అభేదశ్రుతులను,
 ఘటకశ్రుతులను అసిద్ధారాగమనములాగా అన్నిటినీ సమన్వయంచేస్తూ స్థాపించిన సిద్ధాంతము,
 మనకు ఆయన ప్రసాదించిన అసమానమైన వరము విశిష్టాద్వైతము.
 అందువలన సంపూర్ణ ద్వైతమును రామానుజసిద్ధాంతముతో సరిపోల్చుకోకూడదు.

నేను: తెలిసింది మామయ్యా, అయినా సందేహాలు రాకుండా మరో కృసారి ఇంతకుముందు విషయాలు చదువుకుంటాను.

మామయ్య: ఇంతటి తే ఆచార్యానుగ్రహమువలన భగవద్రామానుజుల కృపవలన, శ్రీనివాసుని కటాక్షమువలన ఈ
 "అర్థాంతరత్వాదివ్యపదేశాధికరణము" తో బాటు శ్రీభాష్యము మొదటి అధ్యాయములో మూడవపాదము కూడా పూర్తి అయింది.

అమ్మ: బాగుంది మామయ్యా, ఈ అధ్యాయములో

ద్యుభ్యాద్యధికరణములో అంతరిక్షము, భూమి మొదలగు వానికి ఆధారం అవడంవలననూ,
 ముక్తలచే ఆయనే పొందబడు వానిగా చెప్పబడుటవలననూ, ప్రకృతినిగాని,
 జీవుడినిగాని తెలుపు శబ్దాలు ఆ సందర్భములో లేకపోవుటవలననూ,
 జీవబ్రహ్మ అభేదమును చెప్పే యుండుటవలననూ ముండకోపనిషత్కృతాలలో ద్యుభ్యాదిలోకాలకు ఆధారభూతుడు పరమా
 త్మయే అని తెలిసింది.

భూమాధికరణములో ఛాందోగ్యోపనిషత్కృత లిభూమవిద్యసందర్భములో "భూమా"

అని చెప్పబడినది జీవునికంటే ఆధిక్యము చెప్పబడుటవలననూ,
 అచ్చట చెప్పబడిన లక్షణములు పరమాత్మకేవలం చుటవలననూ అక్కడ చెప్పబడినది పరమాత్మయే అని తెలిసింది.

అక్షరాధికరణములో బృహదారణ్యకోపనిషత్తునందలి గార్గీ అక్షరబ్రహ్మవిద్యలో ఆకాశానికి ఆధారభూతుడుగా చెప్పబడుట వలననూ, సూక్ష్మాకాశమును ధరించుచుండుట, సమస్తమును నియమించుట, అలక్షణములు పరబ్రహ్మకేవలమై యుండుట వలననూ, శ్రుతులలో దానినే పరబ్రహ్మగా చెప్పి యుండుట వలననూ "అక్షరమ్" అని చెప్పబడినది యే పరమాత్మ అని తెలిసింది.

ఈక్షతికర్మాధికరణములో ప్రశ్నోపనిషత్తునందు ప్రణవపురుషవిద్యలో చెప్పబడినది ఈక్షణమునకు విషయభూతుడుగా చెప్పబడుట వలన పరమాత్మయే అని తెలిసింది.

దహరాధికరణములో ఛాందోగోపనిషత్తునందు లిదహరవిద్యసందర్భములో ఆయా మంత్రాలలో పరమాత్మకేవలమై పాతపాపృత్వాదిగుణాలు చెప్పబడుట వలననూ, దహరాకాశముని రతిశయభోగ్యవస్తువు, అమృతము అని చెప్పబడుట వలననూ, జీవాత్మదానితోనే ఉండి తెలుసుకొనలేకపోవుట చెప్పబడుట వలననూ, తదుపాసకుడు పరమాత్మను పొందుతున్నాడని చెప్పబడుట వలననూ, ఉపాసనాసౌలభ్యానికి దాని పరిమాణము పరిమితమని చెప్పబడుట వలననూ, భగవద్గీతాదులలో కూడా అట్లే చెప్పబడుట వలననూ దహరాకాశమనగా పరమాత్మ అని తెలిసింది.

కరోపనిషత్తో అంగుష్ఠమాత్రపురుషులని చెప్పబడినది పరమాత్మయే అనియు, వేదాంతశాస్త్రముమానవులను ఉద్దేశించి చెప్పబడుట వలన వారి ఉపాసనాసౌలభ్యమునకై పరిమితపరిమాణముగా చెప్పబడినది అని యూప్రమితాధికరణములో తెలిసింది.

ఒకే దేవతకు అనేక శరీరములను దాల్చు గల సామర్థ్యము కలుగుట వలననూ, వారి పదవికి ప్రళయముల వలన భంగముండదు కనుక వారిని త్యక్త్యానికి ఇట్లుంది లేదనీ అందువలన దేవతలకు బ్రహ్మవిద్యాది కారము ఉండునని వివిధ శ్రుతి, స్మృతులు కూడా విషయమే చెప్పేయని దేవతాధికరణము వలన తెలిసింది.

మధువిద్యాదులలో ఉపాసించబడునది ఆయా దేవతల అంతర్యామి అయిన పరమాత్మయే అని, వాటి ఉపాసనాఫలము కూడా చివరకు పరమాత్మను పొందడమే అని మధ్యధికరణములో తెలిసింది.

శూద్రులకు బ్రహ్మవిద్యాది కారము లేదని, కాని వారు వేఱు మోక్షోపాయాలతో పరమాత్మను పొందగలరనీ అపశూద్రాధికరణములో తెలిసింది.

నామ, రూపనిర్వాహకత్వము చెప్పబడుటచేతను, ఆకాశశబ్దవాచ్యుడు జీవాత్మకాక, పరమాత్మయే అనియు, శ్రుతిలో సుషుప్తి, జాగ్రదవస్థలలో జీవ, పరబ్రహ్మములు వేఱు అని చెప్పబడుట వలననూ, ఇట్టి పరమాత్మను సమస్త జగత్తునకూ అధిపతి, వశి, ఈశానుడు మున్నగు పదములతో శ్రుతియందు చెప్పుటచేతనియమించునది,

నియమించబడునది ఒకటి కావుకనుక పరమాత్మ,

జీవాత్మ ఒకటి కాదనీ అర్థాంతరత్వాదివ్యపదేశాధికరణమువలన తెలుస్తోంది.

ఈవిధంగా ఉపనిషద్వాక్యాలలో పరమాత్మ గురించి స్పష్టముగా చెప్పబడిన వాక్యాలలో సంశయనివృత్తికొఱకు ఈ

"స్పష్టజీవాదిలింగపాదము"

అయిన ప్రథమాధ్యాయములో నిమూడవపాదమున బాదరాయణుల బ్రహ్మసూత్రములకు భగవద్రామానుజులు సూత్రభాష్యాన్ని తన శ్రీభాష్యగ్రంథములో ఆవిష్కరించినట్లు అర్థమయింది.

మామయ్య: బాగుండమ్మా,

తరువాత నాలుగవపాదంచదుకునేందుకు మనము మళ్ళీ ధనుర్మాసము అయిన తరువాత కలుద్దాము.

అమ్మ: అలాగే మామయ్యా!

అందరూ:

"యోనిత్యమద్యతపదాంబుజయుగ్మరుక్మ...."